

MISCELLANÆ RESOLUTIONES

PRO CONFESSARIIS,

*Præsertim Regularibus in ordine ad varios
pœnitentes, sed præsertim Regulares.*

Ubi etiam de Regularium privilegiis quantum
sufficit pro foro pœnitentiali, seu conscien-
tiæ; ac variæ notitiæ, quæ difficile
apud Auctores inveniuntur.

*Opus utile Confessariis Regularibus, & Seculari-
bus, præsertim pro confessionibus Religiosorum,
& Monialium; necnon Prælati Regulari-
bus, & Religiose omnibus.*

A U C T O R E
P. D. PETRO BRENCOLA
Canon. Regul. Lateran.

NEAPOLI MDCCXXXIII.
Ex Typographia Felicis Mosca,
Superiorum licentia.

SACROSANCTÆ,
ET INDIVIDUÆ TRINITATI,
CRUCIFIXI D. N. J. C.
HUMANITATI,
BEATISSIMÆ, ET GLORIOSISSIMÆ,
SEMPERQUE VIRGINIS MARIÆ
FOECUNDÆ INTEGRITATI,
ET
OMNIJUM SANCTORUM
UNIVERSITATI
D. D. D.

D. Petrus Brencola Canon. Regul. Lateran.

NOS D. ASCANIUS VARESIUS
PATAVINUS

*Congregationis Canonorum Regularium Lateran.
Abbas Generalis.*

Quoniam Opus Morale a P. D. Petro Brenco-
la nostræ Congregationis Canonico pro-
fesso elucubratum, quod inscribitur: *Mi-
scellaneæ Resolutiones pro Confessariis, præsertim
Regularibus, &c.* duo ex nostris-Theologis per-
legerint, atque in lucem edi posse censuerint,
quod in eo nil orthodoxæ fidei, aut bonis mori-
bus dissonum repperint, Nos ex muneris nostri
auctoritate, quantum ad Nos pertinet, facultatem
concedimus, ut servatis omnibus aliis de jure
servandis, Opus præfatum Typis mandetur. In
quorum &c. Dat. Patavii ex Canonica nostra S. Jo:
in Viridario die 22. Maii 1733.

D. ASCANIUS VARESIUS ABB. GEN.

D. Paulus Rinaldi Abbas Secr.

Reg. fol. 8. a tergo.

EMI-

EMINENTISSIMO SIGNORE.

Felice Mosca Stampatore supplicando espone a V. E. , come desidera stampare un Libro intitolato : *Miscellanea resolutiones pro Confessariis praesertim Regularibus in ordine ad varios poenitentes , sed praesertim Regulares . Obi varia notitia , qua difficile apud Auctores inveniuntur . Auctore P. D. Petro Brencola Canonico Regul. Later.* Per tanto supplica V. E. commettere la revisione , per ottenere le solite licenze . E l'averà a grazia , &c.

*R. P. Thomas Pagano revideat , & referat.
Neap. 21. Januarii 1733.*

D. ANTONIUS CAN. CASTELLI VIC. GEN.
D. Petrus Marcus Giptius Can. Dep.

EMINENTISSIME PRINCEPS,

Absolutissimum Opus sub titulo : *Miscellanea resolutiones pro Confessariis praesertim Regularibus* , ab admod. R. P. D. Petro Brencola Canonico Regulari Lateranensi , accuratè , ac prudenter elaboratum , Te jubente , Princeps Eminentissimus diligenter percurri ; & in eo non modò cuncta Fidei , ac bonis moribus consona , verùm quoque omnia Regularibus , ceterisque Christi Fidelibus maxime ~~pertractata~~prehendi . Opus ergo praclarum , clarissimo dignum Auctore , ut praeo , ac Eternitati mandetur , dummodo Eminentiae-Vestrae non displiceat , dignissimum censeo . Neapoli ex Aedibus Congregationis Oratorii. Anno MDCCXXXIII. Nonis Maii.

Eminentiae Vestrae

*Humillimus , & obsequentissimus Famulus
Thomas Paganus Congregationis Oratorii.*

Assenta supradicta relatione imprimatur. Neap. 12. Martii 1733.

D. ANTONIUS CAN. CASTELLI VIC. GEN.
D. Petrus Marcus Giptius Can. Dep.

EC.

ECCELLENTISSIMO SIGNORE.

Felice Mosca publico Stampatore supplicando espone a V.E. come desidera dare alle stampe un Libro intitolato: *Miscellanea notitia pro Confessoribus, praesertim regularibus, &c. auctore D. Petro Brencola Canonico Regulari Lateranense*; perciò la prega commetterne la revisione a chi meglio le parerà, e piacerà, per ottenerne le solite licenze, ut Deus, &c.

Reverendus P. Thomas Paganus videat, & in scriptis referat.

GIOVANE R. PISACANE R. VENTURA R.
CASTELLI R. PEYRI R. PATERNO R.

Provisum per S.E. Neap. die 20. Aprilis 1733.

Murena.

EXCELLENTISSIME PRINCEPS.

DUM Librum, cui titulus: *Miscellanea resolutiones pro Confessariis praesertim Regularibus; & cujus Auctor est Admod. R. P. D. Petrus Brencola Canonicus Regularis Lateranensis*, Excellentia Vestra jubente, Princeps Excellentissime, perlegissem; nihilque a Caesare, vel Regia Jurisdictione devium, imò cuncta ad bonos mores efformandos apta satis comperissem, praelo dignum satis superque judicavi. Ea propter ipsum formis literariis consignari, Reipublicae commodum censeo. Neapoli ex Aedibus Congregationis Oratorii Nonis Maii Anni MDCCXXXIII.

Excellentiae Vestrae

Humillimus, & addictissimus Famulus.
Thomas Paganus Congregationis Oratorii.

Visa supradicta relatione imprimatur, verùm in publicatione servetur Reg. Pragm.

ULLOA R. GIOVANE R. PISACANE R.
CASTELLI R. PEYRI R. PATERNO R.

Provisum per S.E. Neap. die 6. Maii 1733.

Murena.

ER.

ERRATA

Pol. 215. n. 23. Vide §. 6. n. 5.

Alia minoris momenti omitto.

Sed duo nota. Primum; quod doctrinae, quas ex Salmat. desumpsi, sunt ex variis impressionibus. Quicquid tamen ex ipsis desumptum est, fideliter transcripti: unde citationes de ipsis factae cum una, vel altera impressione concordant.

Alterum; quod cum intentum operis sit agere de privilegiis Regularium solum quantum sufficit pro foro poenitentiali, seu conscientiae, quae in cap. ult. dicta sunt de privilegiis absolventi, & dispensandi a calibus, censuris, irregularitatibus, & poenis, dicta volo pro foro conscientiae, seu poenitentiali tantum, quicquid sit, an valeant pro foro externo, pro quo etiam aliqua saltem privilegia valere possunt, sit ex tenore privilegiorum, & ex DD. auctoritate patet.

CORRIGE.

§. 7. n. 6.

MISCELLANÆ RESOLUTIONES

Pro Confessariis præsertim Regularibus in ordine ad varios Pœnitentes, sed præsertim Regulares.

Ubi etiam de Regularium privilegiis quantum sufficit pro foro pœnitentia, seu conscientia.

C A P. I.

De apto Confessario pro Regularibus.

I.

Confessarius confessiones Religiosorum audiens, sive sit ejusdem Ordinis, sive alterius, sive etiam sæcularis, debet esse approbatus, seu debet habere licentiam ab illorum Superiore, quia ipse est proprius ipsorum Ordinarius, ad quem spectat suam in eos delegare jurisdictionem. Aliàs confessio est nulla. Pro quo facit cap. Omnis utriusque sexus de pœnit., & remis. ultra plura privilegia circa hoc in favorem Religionum. Ex quo fit, quod in nostra Religione nostri Abbates titulares perpetui, & alii Abbates titulares ad tempus, qui exempti sunt a jurisdictione Superioris localis, si velint confessiones Religiosorum audire, debent licentiam habere a Superiore locali.

A

Con-

Confessarius debet credere Religioso dicenti, se habere licentiam a suo Superiore confitendi sibi, vel cui voluerit, quia in hoc foro creditur pœnitenti tam pro se, quam contra se. Et ita in simili de pœnitente asserente, se habere licentiam ut absolva- tur a reservatis docet Excober, & Mancini.

2. Ex dictis sequitur, quod Religiosus unius Monasterii, etiamsi sit Confessor approbatus ab Episcopo, non potest audire confessionem alterius Religiosi etiam ejusdem Monasterii, nisi sit approbatus a Superiore hujus Monasterii: quæ approbatio requiritur, & sufficit, itaut sine ipsa confessio sit nulla; neque requiritur approbatio Episcopi.

3. Religiosus potest confiteri modo uni, modo alteri ex Confessariis a suo Superiore in Monasterio deputatis, quia quilibet ex illis est Confessarius aptus, & Clem. VIII. in decr. de casuum reservatione intendit consulere facilitati, & quieti pœnitentium. Tamb. tom. 2. c. 7. de casib. refer. v. quo ad Regulares cum Junip. Quintanadu. , & aliis graviss. DD. Dian. p. 3. tr. 2. ref. 5. cum Molphes. . Hinc clausula illa in nostris Const. p. 1. c. 16. de Confessore: *non liceat eum sapius mutare*: est per modum directionis; neque nostræ Const. obligant ad culpam: & praxis est ut modò uni, modò alteri confiteamur. Sed certè valde interest, quod quisque semper eidem confiteatur Confessario, eligendo illum, qui melior sibi in Domino videtur. *Un Medico, ed un Confessore.*

Hic notandæ sunt qualitates, quas Confessarii pro Religiosis deputandi debent habere ex Clem. VIII. in decr. cit. statuen- te: *sint docti, prudentes, ac charitate præditi*. Et dubium non est, quod si tales essent Confessarii, tales etiam evaderent pœni- tentes. Et sic possent in dies meliorari Religiones. *Dentur Confessarii doctrina, & Animarum zelo pollentes, & ecce omnium Christi fidelium plena reformatio*: dicere solebat S. Pius V. teste Conrado in epist. ad lectorem. Quod & ipsa experientia patet; quales enim sunt Confessarii, tales esse solent eorum assidui pœnitentes.

Neque dicas, quod in Confessariis Religiosorum non requiritur tanta scientia. Id enim verum est quantum ad tractatum de contractibus, de usuris, de matrimonio &c. non autem in aliis; nam Confessarius Religiosorum debet esse peritus in tract.

tract. de voluntario, & involuntario, de legibus, de statu religioso, de censuris, & irregularitatibus, de officio divino, circa Regulam, & Constitutiones suæ Religionis, & circa plura decreta, & Canones pro Regularibus. Sed & cum Religiosus sub mortali teneatur tendere ad perfectionem, debet Confessor illum ad perfectionem dirigere; hæc autem directio ex Gersone est *ars artium*; quæ tamen non solo studio, sed magis sanctis meditationibus acquiritur. Hinc secundum Constitutiones cujuscumque Religionis ex decr. Clem. VIII. pro reformatione Regularium etiam Confessores Religiosorum debent per examen a tribus saltem Patribus gravibus, & peritis cujuslibet Provinciæ diligenter examinari priusquam probentur. Ubi autem hoc fortè non practicatur; debet Superior localis tale examen coram ipso, & duobus Patribus gravibus, & peritis instituere circa Moralem, quia ad ipsum spectat cura suorum subditorum, nisi quo ad deputandos Confessores obstet proprium statutum. Dixi, quo ad Moralem, quia aliqui Theologiam scholasticam habentes, Moralem spernunt quia ignorant, quamvis postquam illi student ex professo, suum errorem agnoscant, & fateantur. Quod si Superior localis sit moraliter certus de idoneitate eligendi in Confessorem, posset ipsum pro suis subditis approbare sine alio examine. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. cum Laym. Conjnc. Sed si dicti Confessarii postquam approbati sunt, libros non amplius revolvant, quomodo suo muneri satisfaciant, videant ipsi. Confessarii si dubitent, an sint idonei ad confessiones audiendas, debent obedire Prælato id præcipienti (si sint, ut supra, examinati, & idonei reperti) ut est com. sent.; at si certò sciant, se ad tale munus non esse habiles, non debent Prælato præcipienti obedire; aliàs mortaliter peccant. Sanch. tom. 2. lib. 6. c. 3. cum Palud. D. Antonin. Sylv. Nav. Med. Suar. Manuel. . Lez. tom. 1. c. 19. cum Sâ. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 10. cum Sylv. Nav. Suar.

4. In parvo Conventu non sufficit unum Confessarium deputare, sed debent esse saltem duo ex verbis Clem. VIII. de casibus reserv. *Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori.* Tamb. cit. cum Quintanad. . Lez. & omnes illi, qui dicunt, debere assignari saltem duos Confessarios, & non distinguunt de Conventu parvo, vel non parvo. Et si Pontifex expressè dicit,

duos, nescio quâ ratione Suar. Gastrop. Junip. dicant, in parvo Conventu sufficere unum. At speciatim pro nobis patet ex nostris Const. p. 1. c. 16. *Statuatur a quolibet Prælato certus numerus Sacerdotum, qui sufficiant ad subditorum confessiones commode audiendas.* Ut autem sit numerus, debent esse saltem duo.

Ex dictis, & ex decr. Innoc. X. de parvis Conventibus sequitur, quod in nostris parvis Monasteriis, domibus &c. ubi non sunt saltem quatuor Sacerdotes graves, & maturæ ætatis, cum Superiore inclusivè, ut ibi præscribit Innoc. X., & sic non sint saltem duo Confessarii, debet Superior assignare alterum Confessarium extra Monasterium, sive extra Ordinem. Neque in hoc pro nobis requiritur licentia Abbatis Generalis, vel alia licentia; nam licet per nostras Constitutiones non possimus absque licentia Abbatis Generalis confiteri extra Ordinem, quando formatæ fuerunt Constitutiones, non aderant Monasteria tam parvæ familiæ, sicuti hodie. Et ulterius si Constitutiones observari debent, Religio debet concedere ea, quæ ab Innoc. X. stabilita sunt, quod scilicet in quolibet parvo Monasterio sint saltem quatuor Sacerdotes graves, & maturæ ætatis, ut ibi solitæ observantiæ fieri possint. Et ita mihi consuluit P. Viva.

Nota, in dicto casu posse nostros Superiores dare licentiam, ut Religiosi confiteantur Sacerdoti extraneo etiam simplici, a suo Ordinario non approbato, quia de jur. com. Superiores Regulares possunt hoc facere, & nostræ Constitutiones, licet in aliis casibus semper requirant Sacerdotem approbatum, de hoc casu tamen nihil dicunt.

5. Religiosus non potest confiteri extra Ordinem Confessario approbato, sive regulari, sive seculari, nisi de licentia sui Prælati; aliàs confessio est nulla ut n. r. Sufficit autem licentia tacita imbibita in ipsa licentia itinerandi, vel extra Monasterium commorandi, si non habeat Confessarium Ordinis, & non fiat in fraudem. Wigant tr. 13. exam. 5. q. 6. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 122. Fel. Pot. fol. 360. a. n. 3446. cum Melphi. In urgenti verò necessitate, deficiente Confessario Ordinis, potest Religiosus confiteri Confessario extero, etiam seculari, approbato, ut si urgeret necessitas celebrandi missam; aut si V. G. invitatus esset in aliena Ecclesia ad celebrandum, & dum ibi expectat in Sacrificia, recordatur alicujus peccati mortalis; nec potest sine scandalo, aut
sine

finē gravi incommodo pergere ad suum Monasterium, ut ibi confiteatur. Fel. Pot. cit. Portel. in dub. Regul. v. Confessor erga Religiosos in n. 12. Quod valet etiam si statuta Religionis prohibeant confiteri extra; quia in dictis circumstantiis præceptum Divinum, & Ecclesiasticum generale prævalet præcepto positivo Religionis non confitendi extra. Portel. cit. Si adest suus socius Sacerdos simplex, vide infra in n. 7. & in n. 8.

6. Quando Religiosus debet eligere pro Confessario Sacerdotem extraneum approbatum ab Ordinario sufficit si is sit approbatus ab ipsius Confessarii Superiore, licet non ab Episcopo: & sic sufficit si Sacerdos regularis sit approbatus a suo Superiore: quia approbatio Episcopi non requiritur pro Confessore in ordine ad Religiosos. Sic communiter practicatur; nam sic erat de jure antiquo, cui non est derogatum per Conc. Trid. sess. 23. c. 15. cum ibi solum sit sermo de Confessoribus sæcularium. Et ita Lez. tom. 1. c. 18. n. 27. Bonac. de Sacram. pœn. d. 5. q. 7. p. 4. cum com. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 21. cum Nav. Rodriq. Vega, Vald. Regin. Suar.: Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. p. 2. n. 49. cum Suar. Lug. Dian. Th. Hurt. Leand.: Ant. a Sp. S., & Dicast. ex com. sent.

7. Religiosi de licentia Superioris peregrinantes, vel commorantes ubi non sunt Sacerdotes proprii Ordinis, possunt confiteri simplici Sacerdoti alterius Ordinis, sive etiam sæculari, (licet sæcularis Sacerdos non sit approbatus ab Episcopo, quia approbatio Episcopi non requiritur in ordine ad Regulares, ut n. 6.) quando tales sunt circumstantiæ itineris, vel moræ, ut licentia confitendi simplici Sacerdoti saltem tacite videatur imbibita in ipsa licentia peregrinandi, vel commorandi (nisi aliter disponant statuta Religionis) ut est consuetudo, & ex concessione Sixt. IV., & Innoc. VIII. Castrop. cum Rodriq. Sporer cum com. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 25. cum Rodriq. de la Cruz, Bord. Portel. Ant. a Sp. S.; nam non potest Religiosus eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem extraneum, nisi, vel in defectu extranei approbati, & tunc ex præsumpta licentia Superioris, ut docet Fel. Pot. fol. 360. n. 3449.; vel nisi specialem habeat licentiam a suo Prælato, ut Fel. Pot. cit. Amend. tom. 2. de sacr. pœnit. p. 5. sel. 4. sect. 1. dub. 1. cum Don. & aliis pluribus. Qui tamen Amend. cum aliis cit. vult, non posse Superiorem dare

dare talem licentiam, nisi deficiente Sacerdote proprii Ordinis. Sed hoc negant Dian. Laym. Mirand. apud Amend. : & negat etiam Fel. Pot. cit.

Sed quantum ad nos ex Const. p. r. c. 16. habetur. *Iter agentes si ob sacrum faciendum confiteri voluerint, & Sacerdotem nostri Ordinis non habuerint, cujus Sacerdoti honesto confiteri valebunt, approbato tamen a suo Ordinario, nisi ex malitia usque in illud tempus, quo desit illis copia Sacerdotum nostrae Congregationis, confessio differatur, quia tunc beneficium sacramentalis absolutionis, nisi fortè in casu urgentis necessitatis, non consequentur.* Hic nota clausulam illam, *approbato tamen a suo Ordinario*, importare conditionem, quia dictio, *tamen*, est limitativa, & restrictiva; modum, & conditionem importat ex Barb. *tract. varii dictio* 401. & sic confessio in tali casu facta Sacerdoti non approbato est nulla, quia dispositio conditionalis est nulla conditione non posita. l. Cedere diem. ff. de verb. significat.

Nota etiam clausulam illam, *nisi ex malitia*; pro cujus intelligentia sciendum, quod operari ex malitia est, cum quis data opera, seu ex proposito malè agit, cognita tamen, & volita malitia objecti, seu quasi scienter malum eligens, ut docet D. Th. 1. 2. q. 78. art. 1. in corp. Hinc non dicitur ex malitia differre confessionem, qui illam differt bona fide, vel ex negligentia, vel ex imprudentia, ut in simili dicitur cap. 3. n. 52. quia non differt ex fine directo, & primario declinandi proprium Confessorem cum fraude legis, & dolo. Unde in dictis casibus confessio, quantum est ex hoc, est valida, nisi aliud obstat. Quod si excusat imprudentia, multò magis excusat prudentia, ut si quis ex vero, & prudenti timore, quod Confessarii sui Monasterii suæ confessionis sigillum frangerent, cum ex alia parte jam sit iter facturum, differt confessionem usquequo foris sit, & foris confiteatur quando sacrum vult facere. Et idem est, si quis ex justa commoditate spiritali, aut corporali differt confessionem, ut si quis iter facturum, nunc habet opportunitatem eundi, & non potest tam commodè immorari, ut in Monasterio confiteatur, sive quia in Monasterio non habet Confessarium, qui benè ipsum dirigat, sicuti potest habere foris in locis itineris, quia in his casibus non dicitur is differre confessionem ex malitia, fin-

fincerè procedendo . Insuper si quis ex ignorantia invincibili confessionem differret , confessio esset valida , quia adhuc non differret ex malitia . At ignorantia vincibilis , vel affectata , sicuti in hoc casu non excusaret secundum com. sent. a peccato mortali , ita etiam efficeret , ut confessio esset nulla .

8. Ex dictis supra inferitur , quod Religiosus extra Monasterium degens possit confiteri suo socio Sacerdoti simplici , si licentia diutius extra manendi tacitam licentiam extra confitendi imbibere videatur , quia Prælatus mittens ipsos ad negotium extra Monasterium , censetur illis dare omnia , quæ ad tale iter sunt necessaria , & præsertim pro Sacramento pœnitentiæ ; & sic Sacerdos socius itineris hoc ipso , quod assumitur ab alio socio ad confessionem sui audiendam , intelligitur in ejus Confessorem electus , & habilitatus , nisi obstant statuta propriæ Religionis. Don.tom.4. de Confess. Regul. tr.5.q.24. cum Vega, Graff.Peyr. Bord. . Peyr.cit.cum Vega Rodriq.Graff.Nav.. Sporer.de Sacram. pœnit. Et dicta valent in casu dicto etiam si adsit copia Confessoris extranei approbati. Wigant tr. 13. exam. 5. q. 6. ; neque enim Religiosus itinerans quærere debet , an sit copia Confessoris extranei approbati , an non . Sed nota ex Wigant , tunc solum posse præsumi licentiam confitendi socio Sacerdoti simplici , licet adsit copia Confessoris extranei approbati , quando ita practicatur , scientibus Superioribus , & socius est habilis ad munus Confessarii ; aliàs præsumi non potest . Sed quando tacita licentia confitendi socio simplici Sacerdoti non videtur concessa , debet Religiosus confiteri Confessario extraneo approbato . Wigant cit.. Et sic facere debet etiam in urgenti necessitate , ut n.5. ; nam in licentia eundi per Civitatem brevi tempore non videtur imbibita licentia confitendi socio Sacerdoti simplici .

Sed specialiter pro nobis ex Const. loc.cit. colligitur ab opposito , quod possumus in casu dicto confiteri simplici Sacerdoti nostræ Congregationis ob sacrum in itinere faciendum ; ibi enim dicitur : *Iter agentes si ob sacrum faciendum confiteri voluerint, & Sacerdotem nostri Ordinis non habuerint, &c.* Ergo si habemus Sacerdotem simplicem nostri Ordinis , etiam si non sit socius , nec ejusdem Monasterii , debemus illi confiteri ; & solum in defectu illius Confessario extraneo approbato confiteri possumus , ut patet ex verbis Const.

Non

9. Non tamen per hoc præcisè, quod Religiosus licentiam habeat confitendi extra Ordinem, absolvi potest a casibus in Religione reservatis, quia Religiosus est ubique subditus suo Superiori, cum sit subditus ratione personæ, non ratione loci, ut sunt sæculares: & casus reservati non censentur concessi in generali concessione. Cap. Si Episc. 2. de penit. in 6., ut est comment. . Ita Peyr. cit. cum Graff. Vega, Rodriq. . Don. cit. Valeret tamen absolutio a reservatis, si fieret per ratihabitionem de præsentem, non autem per ratihabitionem de futuro. Peyr. cit. cum Sylv. Rodriq. Graff. Enriq. . Don. cit. cum aliis. Tunc autem est ratihabio de præsentem, cum scio, quod meus Prælatus est contentus, ut ego nunc absolvam hunc Religiosum a reservatis: & hoc scio, aut deduco, vel propter amicitiam, & familiaritatem, quæ est inter me, & Prælatum, vel propter ea, quæ ex ejus mente aliàs cognovi. Ratihabio de futuro est, si scio, quod meus Prælatus erit contentus de tali absoluteione data, quando ei dixerò. Peyr. & Don. cum aliis.

10. Confessarii Provinciarum, vel Conventuum possunt absolvere Religiosos sui Conventus, & Provinciæ (nisi mutent domicilium, quia tunc spectant ad alios) ubicumque repositos, etiam extra Conventum, vel Provinciam. Lez. tom. 3. v. Confessarius n. 21. cum Gand. & Sot. . Quod docet Don. tom. 4. de Confessariis Regularibus tr. 5. q. 25. cum Sot. etiam si reperiantur Confessor, & penitens Regularis in alio Monasterio Ordinis, per quod transeunt, & sine licentia Superioris loci, quia jurisdictio, quæ absque strepitu judicii exercetur, potest exerceri etiam extra Diœcesim. C. ult. de off. Deleg. . Dicit tamen Don. ibi, quod talis penitens possit confiteri alteri Sacerdoti de licentia Superioris Domus, ubi reperitur: & citat Nav. Suar. Enriq., & plures alios. Et hinc dicta de Confessario, & suo penitenti Regularibus valent etiam pro nobis, quia in hoc nullam habemus prohibitionem.

11. Si duo Religiosi Sacerdotes ejusdem Monasterii reperiantur per accidens, & transeunter in alio Monasterio Ordinis, si Constitutiones de hoc nihil dicant, non potest ibi unus alteri confiteri, quia unus non habet jurisditionem in alium, sicut censetur habere in casu posito n. 8.

12. A fortiori, si isti duo Religiosi, qui sunt simplices Sacerdo-

cerdotes, sint diversorum Monasteriorum ejusdem Ordinis, & reperiantur transeunter V.G. h̄c in Monasterio S. Petri ad Aram; immo etiam si essent Confessarii pro Religiosis in suis respectivè Monasteriis, non possunt h̄c ad invicem confiteri, sive unus confiteri alteri, nisi saltem p̄nitens habeat licentiam a suo Prælato, sive generalem eligendi quemcumque Sacerdotem sui Ordinis, sive specialem eligendi hunc in suum Confessorem, nisi Statuta Religionis aliter disponant; quia aliàs Confessarius nullam haberet jurisdictionem.

13. In nostris Const. p. p. c. 16. habetur. *Nullus Sacerdos confessiones etiam eorum, qui sunt de corpore nostra Congregationis, audire præsumat, nisi ex speciali licentia sui Prælati: nullus etiam subditus alicui confiteatur, nisi iis, qui a suo Prælato illi fuerint in Confessarios deputati; alioquin absolutionem sacramentalem non consequatur.* Ubi nota, quod illa verba: *nullus etiam subditus*; non habent copulæ primam partem cum secunda, ita ut tam in primo, quam in secundo casu absolutio sit nulla; in re enim tanti momenti magis clarè Constitutiones loquerentur, si hoc vellent: sed dictio, *etiam*, sumitur pro *insuper*, vel *præterea*, ut etiam in Calepino habetur. Dicitio autem *insuper* (& idem est de *præterea*) importat diversitatem: ex Don. tom. 1. de privil. tr. 10. & Lez. tom. 3. v. Dicitio n. 23. cum Tuscho, & Peyr. Illæ ergo sunt duæ res diversæ, & ideo in fine dicitur: *alioquin absolutionem sacramentalem non consequatur*; quod non potest cadere, nisi supra secundam partem; non dicitur: *alioquin absolutio sacramentalis sit nulla*; quod posset cadere supra utramque partem; ut consideranti patebit.

14. Igitur si quis ex nostris sine licentia sui Prælati confessiones audiat aliorum ejusdem Ordinis, dummodo isti licentiam habeant, sive generalem, sive specialem ab eorum Superiore ad eligendum hunc non approbatum, confessio est valida, & solum est transgressio Constitutionum, quæ in nostra Religione non obligant ad culpam.

15. In secundo verò casu Constitutionum certum est, quod Religiosus, qui sine sui Superioris licentia confitetur alicui etiam ejusdem Ordinis, invalidè confitetur. Et dicta in utroque casu valent etiam pro aliis Religionibus, nisi propria Statuta aliter disponant. Cæterum verum est in toto rigore, quod non possit

Et Religiosus confessiones aliorum, etiam suæ Religionis, audire, nisi sit a suo Superiore approbatus; (& pro secularibus, nisi etiam Episcopo præsentatus) ut est laudabilis consuetudo omnium Religionum, ut quantum ad confessiones secularium patet etiam ex Clem. Dudum de Sepult. & adsunt circa hoc plura privilegia. Et hæc est probabilis, tutior, & rationabilis sententia, quam tenent plures graves DD., quia munus Confessarii magnam peritiam, prudentiam, & inorum gravitatem requirit, de quibus merito Prælati potest, & debet certiorari, ut facultatem confessiones audiendi concedat. Adhuc tamen valde probabilis est sententia asserens, quod Religiosus ab Episcopo approbatus, si contra voluntatem sui Prælati confessiones Sæcularium audiat, licet ipse forsan peccet, valida est de se confessio. Lez. tom. 1. c. 19. n. 1. 2. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 21. conclus. 2. cum Rodriq. Mirand. Graff. Angles. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. p. 2. n. 48. qui dicunt, hanc esse sent. comm. & citant pro ipsa Cand. Graff. del Bene. Zerol. Ant. à Sp. S. Pelliz. Lez. Homob. Peyr. Mirand. Laym. Rodriq. An autem, & quomodo peccet talis Religiosus confessiones audiens sæcularium, cum approbatione Episcopi contra voluntatem Superiorum, dicendum, quod si prohibitio Superioris, vel Constitucionum obligat sub mortali, peccat mortaliter, si sub veniali, venialiter, si nullo modo, non peccat, ut docet Peyr. cit. cum Mad. Nav. Regin. Sed præscindendo a positivo præcepto Superioris, melius dicunt Dian. Tamb. Sporer, hoc debere judicari ex propriis Constitutionibus si obligent ad mortale, vel veniale.

16. In duobus tamen casibus talis confessio esset nulla I. Si in illa Religione adsit aliquod Statutum irritans licentias ab Ordinariis obtentas, annullansque confessiones factas Sacerdotibus licentiam Prælati non habentibus, a Sede Apostolica approbatum, ut est in Religione Prædicatorum per privilegium Julii III. per quod Pontifex revocavit licentias, & immunitates concessas Religiosis ejusdem Ordinis, quas Magister ipse ordinis (scilicet Generalis) revocandas dijudicaverit, undecumque emanatas; ut referunt Lez. Peyr. cit. Quo privilegio uti possunt Religiones communicantes in privilegiis. In nostra Religione tamen non adest simile statutum. II. Si Religioso prohibitum est sub mortali audire confessiones. In tali casu poenitens sciens talem prohibitionem, si illi confitetur, & cooperatur peccato illius, & sic etiam ipse

ipse peccat mortaliter in actuali confessione, & per consequens confessio est nulla, ut bene notat Peyr. cit. Ad argumenta contraria, quantum ad confessiones secularium respondent Salm. eo ipso, quod Concil. Trident. sess. 23. c. 15. assignando quid pro Confessariis Regularibus, vel secularibus requireretur ad audiendas confessiones secularium, & Sacerdotum, solum assignavit praeter potestatem Ordinis approbationem Episcopi, nihil de licentia Praelati Regularis requirendo, dicta sufficere, ut Regularis valide possit audire confessiones secularium. Quae omnia applica in Regulari contra voluntatem sui Superioris confessiones Religiosorum audiente, sive sint ejusdem, sive alterius Ordinis, dummodo isti licentiam habeant a suis Superioribus generalem, sive specialem confitendi huic Religioso non approbato; ut patet etiam ex n. 14. & 15. : & dummodo non obstat hic superioris dicta hoc n. 16.

17. Sed notandum, quod dictus Religiosus audiens confessiones, sive Secularium, sive Religiosorum, ut supra, contra voluntatem Superioris, non possit uti privilegiis suae Religionis, quia haec semper dantur cum dependentia quoad eorum usum a Praelatis, & a Statutis Religionum, & ipsis gaudent Confessarii Religiosi a Praefatis designati. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. p. 3. n. 46. Lez. tom. 3. v. Confessarius Regular. n. 2. cum Rodriq. Suar. Dian. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 2. r. conclus. 2.

18. Nullus de familia hujus Monasterii potest ex proposito pergere ad aliud Monasterium, etiam ejusdem Ordinis, ut Confessariis ibi deputatis confiteatur, nisi habeat licentiam Superioris hujus Monasterii: alia confessio est nulla, quia Superior illius Monasterii non habet jurisdictionem in Subditos hujus Monasterii.

Si autem occasione itineris, vel ob aliam occasionem ibi quis accidentaliter reperiat, cuinam possit confiteri, unusquisque se conformet suis Constitutionibus, vel consuetudini. Et quidem nostrae Constitutiones p. 1. c. 16. sic habent. *Cum quis ex nostris de loco ad locum mittetur, nisi sit Praelatus, illis tantum Sacerdotibus poterit confiteri, qui in singulis locis per Patres Monasteriorum erunt in Confessarios deputati: excepto si quis sit cum proprio Praelato, cui si voluerit, poterit confiteri. Si autem voluerit, de illius licentia alicui ex deputatis a Praelatis loco-*

tam confiteatur. Quod & in aliis Religionibus faciendum est, nisi Const. obstant. Donat. tom. 4. de Conf. regul. tr. 7. q. 18.

19. Et hinc plura sunt pro nobis notanda: quæ possunt inservire etiam pro aliis Religionibus in casibus similibus. Dicitur I. *Cum quis ex nostris de loco ad locum mittetur*, hoc est de mandato, seu licentia Superioris. Unde si quis sine debita licentia iter faceret, non potest validè confiteri Confessariis alterius Monasterii, quia non habet licentiam saltem tacitam illis confitendi, inclusam in licentia itinerandi; & per consequens Confessarii illi nullam habent erga ipsum jurisdictionem.

II. Sic etiam Religiosus e Monasterio egrediens per Civitatem cum licentia Superioris, non potest inde in tali occasione in aliam Ecclesiam etiam sui Ordinis ire ex proposito ad celebrandam missam, si conscientiam habet peccati mortalis, quia deberet confiteri Confessariis designatis illius Monasterii, & pro tali confessione non habet licentiam inclusam in ipsa licentia domo exeundi per Civitatem, quia tale iter per Civitatem non includit talem licentiam confitendi, sicuti includit licentia peregrinandi. Excipe, nisi adsit legitima consuetudo in contrarium, videntibus, & non contradicentibus Superioribus.

III. Dicitur: *illis tantum Sacerdotibus poterit confiteri, qui in singulis locis per Patres Monasteriorum erunt in Confessarios deputati*. Unde si is aliis Sacerdotibus non designatis in Confessarios confiteretur, confessio esset nulla; quia Constitutiones ponunt particulam taxativam, *tantum*.

IV. Dicitur, *excepto si quis sit cum proprio Prælato &c. si autem noluerit de illius licentia alicui ex deputatis à Prælati locorum confiteatur*. Sed hoc non obstante si quis ex nostris habet licentiam a suo Superiore, sive ibi præsentem, sive absentem, potest validè, & licitè confiteri aliis Sacerdotibus ibi non designatis in Confessarios, ac etiam sine licentia Prælati Monasterii (& solum esset defectus, & transgressio Constitutionum) ut docet etiam Lez. tom. 1. c. 18. n. 27. quia quicumque habet autoritatem ordinariam, potest illam delegare alteri, qui non est de jure impeditus, ut certum est inter DD. & docet Lez. loc. cit. cum Dian. Nostræ autem Constitutiones de se non obligant ad culpam, quantum ad hoc non limitant facultatem Prælati, & non irritant aliter factum. Et idem dicendum cum Lez. cit. in aliis Religionibus,

hys,

bus, nisi eorum statuta graviter obstant, vel si obligent ad peccatum veniale, esset solum veniale.

20. E contra, si Sacerdos de familia Pediscryptæ reperitur per accidens in hoc Monasterio, vel etiam si venerit ex hoc fine, potest audire confessionem alicujus de hac familia, dummodò habeat licentiam à Prælato hujus Monasterii, licet non habeat ab illo Pediscryptæ, ob easdem rationes. Et ita ex Fel. Pot. fol. 370. n. 3455. cum Sieri, & Melphi.

21. Possunt Prælati Regulares eligere pro se ipsis Confessarium non approbatum, sive propriæ Religionis, sive alterius, sive etiam sæcularem, ut ex c. ne pro dilatione de pœnit., & remiss.; sive habeant copiam Confessarii sui Ordinis, sive non, nedum in Monasterio, sed etiam extra, quia est privilegium personale, non locale. Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. c. 4. p. 2. n. 123. & est com. sent. Sed nostri Prælati, quamvis quem maluerint ex nostris Canonicis sibi in Confessarium eligere possint ex Constit. p. p. c. 16. aliis extra Ordinem confiteri non possunt ex Constit. loc. cit. §. *Iter agentes*, nisi quando, & prout cæteri Canonici. Excipe Generalem toto tempore officii. Lucerna Regul. v. *Generalis* n. 2. Et hoc esse in usu ex concessione Gregorii IX. ait apud ipsum Villal. Et cum com. ex c. ne pro dilatione docet Dian. p. 3. tr. 2. res. 1. Excipe etiam Visitatores in actuali visitatione, qui sicuti possunt aliis licentiam dare confitendi extra, ita etiam possunt ipsi extra confiteri. Peyr. tom. 2. q. 1. c. 4. §. 4. n. 89. cum Molphei.

22. Prælati, qui in aliis Religionibus possunt eligere pro se ipsis Confessarium non approbatum, sunt Generales, Visitatores, Provinciales, Abbates, Priores, Guardiani, Rectores, & cæteri Superiores locales; ac etiam illi Vicarii, qui sunt Prælati, ut in cap. ultimo. Prælati, qui in nostra Religione possunt eligere in Confessarium quemcumque ex nostris Canonicis, sunt Prælati actuales, sive locales. Insuper in nostra Religione ultra Prælatos actuales sunt aliqui Prælati titulares ad tempus; qui scilicet, prout Episcopi-titulares, solum habent titulum Ecclesiarum, & Monasteriorum, quæ prius erant nostræ residentię, & sunt quinque: S. Stephani Dertonæ, S. Mariæ de Polio Vineolanò, S. Bartholomei Mantuæ, S. Mariæ de Mercatillò Venetiarum, & S. Georgii Montis Clari Diœcesis Brixienis. Ulteriùs, qui per tres annos est Abbas Monasterii S. Ubaldi Eugubii, per alios tres

annos

annos gaudet iisdem privilegiis, ac si esset Abbas ex decr. S. Congreg. sub Clem. XI. Et omnes isti possunt sibi eligere in Confessarium quemcumque ex nostris Canonicis. Insuper noster Procurator Generalis potest confiteri cuicumque ex nostris Canonicis ex Constitut. p. 2. c. 3. Sunt etiam in nostra Religione Abbates privilegiati perpetui, qui scilicet ob lectionem, ut ex Const. p. 2. c. 13. vel ob munus concionandi, ob munus Magistri Novitiorum per quindecim annos, vel ob publica servitia preestita toti Congregationi, tali prelatura decorantur ex Bulla Innoc. XIII. Emanavit: in Bullar. nostro fol. 397. secundum formam Constitut. p. 2. c. 8. 13. & 14. Et omnes isti gaudent iisdem privilegiis, ac veri Prælati nostræ Congregationis: & sic etiam quoad Confessarium eligendum.

Et quia nomine Prælatorum veniant etiam Vicarii, qui sunt Prælati, ideo cum ex nostris Constitut. possint Prælati, ut supra eligere pro Confessario quemcumque ex nostris Canonicis, etiam nostri Priores, seu Vicarii in non brevi absentia Superioris, prout dicitur in cap. ult., possunt sibi eligere in Confessarium quem maluerint ex nostris Canonicis.

23. Tandem noster Generalis post terminatum officium esse perpetuus Prælati de titulo, & quem voluerit Sacerdotem nostræ Congregationis in Confessarium potest eligere ex Const. p. 3. c. 22. Nostri Visitatores post terminatum officium sunt Prælati titulares perpetui, gaudent privilegiis Prælatorum forensium, qui scilicet sunt hospites in alieno Monasterio, ex Const. loc. cit. Consequenter possunt sibi eligere quem maluerint ex Canonicis nostris in Confessarium. Et isti quinque post terminatum officium sunt qui vocantur Diffinitores in nostra Congregatione.

Et nota, quod cum omnes supradicti Prælati possint ex nostris Constit. eligere in Confessarium quemcumque ex nostris Canonicis, intelligi debet, etiam a nullo approbatum, ut patet tum ex n. 21. tum ex cap. ult. §. 6.

24. Religiosus, qui est de familia in uno Monasterio, & ponitur de familia in alio, si post assignationem factam ipsius ad aliud Monasterium, per dies, vel menses ex accidenti moretur in primo Monasterio, potest ut prius confiteri, vel confessiones aliorum audire, si erat Confessor illius familie, usquedum Superior primi Monasterii aliter disponat, quia, ut in quodam ca-

su

su à S. Congregatione esse decisum pluries audivi, est de familia prioris Monasterii, & subditus ibi usquedùm abeundi causa sit extra januam Monasterii.

25. In Constit. nostris p.p.c. 16. §. cum quis, habetur quod Visitatores tempore visitationum cuilibet ex Canonicis, & Conversis nostris ex rationabili causa concedere poterunt licentiam confitendi alicui Sacerdoti extra Congregationem ex approbatis ab illorum Ordinariis. Ubi nota, quod talem licentiam quilibet Visitator se solo concedere potest, licet duo simul Visitatores visitent, ut mihi consuluit P. Viva. Et talis licentia potest dari pro una, pluribus vicibus, & etiam in perpetuum; quæ valebit, usquedùm revocetur a successore, vel a Generali, quia Constit. loc. cit. loquuntur absolutè, & sine ulla restrictione: & *ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus*. Et ex alia parte est gratia facta, quæ non expirat morte concedentis, vel ejus officii cessatione, etiam re integra. C. *si cui nulla* de præbend. in 6. Cap. si super gratia de off. deleg. in 6. Estque certa regula inter DD. (Unde non opus est petere confirmationem talis gratiæ à successore, ut bene notat Peyr. apud Lez. tom. 3. v. Gratia n. 10.) Et ita in terminis de Visitatore, & Commissario Lez. cit. cum Peyr.

Et nota etiam, quod si Subditus non ad certum tempus sed absolutè petit licentiam confitendi extra, & Visitator etiam absolutè concedit, est gratia perpetua, quia est gratia facta, & est absolutè concessa semper durans, nisi revocetur, cum favores sint ampliandi. Ita in terminis Lez. tom. 3. v. Gratia n. 4. cum Nav. Azor. . Ant. à sp. S. p. 1. tr. 5. d. 12. sect. 1. n. 838. cum Nav. Regin. Sayr. Azor. Sal. Dicast. A. Tamb. de jure Abb. d. 26. q. 1. n. 2.

Religiosus habens licentiam confitendi semel extra Ordinem, si illa confessio fuit nulla, vel sacrilega, potest iterum extra confiteri sine nova licentia, quia licentia fuit ad veram, non ad fictam confessionem, & absolutionem. De Lugo in simili de casibus reserv. & Lez.

26. Noster Generalis similiter ex Constit. loc. cit. potest dare eandem licentiam, ut supra, Canonicis, & Conversis, modo ut supra. Sed Generalis potest hanc dare semper ac illi rationabile videtur, & sic practicatur; nam Visitatores pro hoc habent restrictionem tempore visitationum, non autem Generalis, quia ipse

ipse est supremum caput Religionis . Bene tamen faciet Generalis in illis Religionibus , in quibus adest similis Constitutio , si in qualibet Provincia deputed unum Pœnitentiarium , qui licentiam confitendi extra dare possit , cum rationabile ipsi videbitur , ne ex difficultate , & tarditate habendi licentiam ob ejus distantiam , desperatio , & pericula Animarum in subditis sequantur .

27. Religiosus habens licentiam confitendi semel extra Ordinem , potest etiam post aliquot dies extra confiteri mortalia oblita in illa confessione sine nova licentia , dummodo non adsint nova mortalia , quia hæc secunda confessio est appendix prioris . Dian.Coordin.p.1.tr.1.ref.49.cum Dicast, & Nugn. Ita etiam Amend.Tamb.

28. Si Confessarius est approbatus per tempus determinatum V.G. per octo dies , & confessio bona fide incœpta non potest ob rationabile impedimentum finire intra illud tempus , etiam finito tempore illo potest Confessarius prosequi , & absolvere ; nam ex eo quia cœptum est negotium confessionis tempore habili , radicem in delegato fixit jurisdictio , ut jura loquuntur . Tamb.tr. de jubil. c.2. Et hæc est communior sent. , quam P.Ledesm.& de Lug. docent esse valde probabilem . Idem passim docent Sanch. de Lug. & alii in casu simili de Jubilæo . Quod si data intra tempus præfixum absolutione , post aliquot dies (immo menses , ut colligitur ex decisio. Bononien. apud Dian. Coord.p.7.tr.1.ref.101.) recorderis alicujus peccati mortalis ante absolutionem commissi , licet quod possis illud confiteri cum diacono Sacerdote , cujus potestas expiravit , doceat Dian.loc.cit. cum decis.Bonon., & probabile dicat Tamb. , dummodo non adsint nova mortalia , negat tamen absolute Tamb. (cujus sententia hæc tenenda est) cum Fag. & aliis , quia data sententia , jam delegatus functus est officio suo . Ubi nota disparitatem inter hunc casum , & alium de n. 18. quia in hoc casu nedum delegatus functus est officio suo , sed ulterius ejus potestas expiravit ; non sic in illo .

Hic notandum , quod Regulares , non obstante prohibitione suarum Constit. possunt liberè confiteri Pœnitentiariis Papæ , quia hi sunt Vicarii Papæ , & sic practicatur Romæ . Don.de Confessariis Regular.tom.4.tr.7.q.34.cum Peyr.Lez.tom.1.c.18.n.26. Ulterius Patres Pii Operarii , Missionarii Congregationis P. Pavone,

vone, & Missionarii de propaganda fide (qui omnes Neapoli morantur, & Missiones faciunt per Regnum, sed illi de propaganda fide Missiones faciunt etiam Neapoli) in actuali missione audire possunt confessiones Regularium absque licentia Superiorum Regularium, quia habent speciale privilegium a Pontifice: & possunt ipsos absolvere a casibus Pontifici reservatis.

Possunt Regulares recurrere etiam ad S. Pœnitentiarium pro licentia confitendi extra Ordinem pro aliqua vice; sed difficulter habetur licentia hac via.

29. Religiosi, qui gaudent generali Papæ privilegio absolventi quoscumque ad se accedentes, ut sunt Mendicantes, non possunt audire confessionem Religiosi alterius Ordinis non habentis licentiam sui Superioris, quia privilegium non præsumitur concessum in præjudicium alterius; sic autem esset præjudicium alteri Religioni, perturbatio, & confusio jurisdictionum. Bon. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 7. p. 4. §. 1. cum Vivald. Enriq. Suar. Fill. Regin. & Lez. tom. 1. c. 18. num. 26. cum Suar. In nostris Constit. p. p. c. 16. habetur, quod iter agentes ob Sacrum faciendum possint confiteri extra Ordinem cum conditionibus dictis n. 7. §. sed quantum. Deinde habetur: *Extra prædictum casum nullus ex nostra Congregatione, sive Subditus, sive Prælatus alicui Sacerdoti, qui non sit de gremio nostre Congregationis, confiteatur; aliàs non sit vere absolutus.* Hic nota, quod licet dicatur, *extra prædictum casum, nullus &c.*, adhuc hæc dispositio valet in casibus similibus, ut V. G. si quis ex nostris ex debita licentia maneret domi suæ longè a nostris Monasteriis, posset extra confiteri confessario approbato, si adest rationabilis causa confitendi, ut ex devotione, vel ob communionem faciendam, quia dictio taxativa non excludit casus similes, sed cum lex non possit omnes casus recensere, ponit aliquem tantum. Dian. p. 3. tr. 2. ref. 105. cum Gomez. Lez. tom. 1. de Monialibus c. 25. n. 20. cum Nav. Azor. & tom. 3. v. dictio n. 17. cum Gl. Rodr. Sanch. Idem dic ad alium §. Constit. loc. cit. *Similiter Canonicis nostris in Villis extra claustra degentibus Prælatis ex aliqua rationabili causa possint concedere facultatem confitendi alicui Sacerdoti extra Congregationem ex approbatis ab illorum Ordinariis.* Et extra hunc casum, & extra casus dictos c. 1. n. 4. & 7. nostri Prælati locales non possunt dare licentiam

C

Subdi-

Subditis, ut confiteantur extra Ordinem :

Nota etiam in hoc §. nostrarum Constit. , quod si Prælati dent facultatem Canonicis nostris in Villis degentibus confitendi. Sacerdoti extra Congregationem non approbato , adhuc confessio valet , & solum est transgressio Constitut. , quia nulla adest particula irritativa, & nostræ Constit. non obligant ad culpam.

30. An autem possint nostri Prælati locales dare licentiam suis Subditis, ut confiteantur alicui ex nostris Canonicis extra Religionem degentibus ratione sæcularis beneficii obtenti ?

R. Negative, nisi quando possent licentiam dare, ut confiteantur aliis exteris, quia ex nostris Constitut. p. p. c. 16. habetur: *Extra prædictum casum, scilicet de Sacro faciendo, ut n. 29., nullus ex nostra Congregatione, sive Subditus, sive Prælatus alicui Sacerdoti, qui non sit de gremio nostræ Congregationis confiteatur, aliis non sit vere absolutus.* Illi autem extrà manentes, quamvis sint verè Canonici Regulares, non tamen sunt de gremio nostræ Congregationis. Et ita mihi consuluit P. Ceccarelli nunc Archiepiscopus Lancianensis.

31. Quia ex nostris Constit. p. r. c. 34. Prælatis ordinatur, quod nullum Canonicum, aut Conversum, ubi erunt Monasteria nostri Ordinis, extra Claustra pernoctare permittant sub quovis prætextu, si quis ex nostris decipiendo Prælatum, cum falsa licentia moretur V. G. in Civitate, ubi adest nostrum Monasterium, non potest confiteri extra Ordinem, quia licentia manendi ibi est nulla, cum supponatur, quod Prælatus intendat dare licentiam secundum formam Constitutionum, & sic etiam licentia extra confitendi imbibita in illa est nulla, quia *quod de jure non subsistit, nullum sortitur effectum.*

32. Sed quæres quando nam ceuseatur sufficiens distantia à Monasterio, ut quis ex nostris domi suæ manens, vel in alio loco V. G. recreationis, vel infirmitatis causa, possit confiteri confessorio extero approbato ?

R., non posse assignari distantiam determinatam, sed aliqualem notitiam posse desumi ex iis, quæ habet la Croix. lib. 6. p. r. n. 534. apud quem dicunt Gob., & March., tunc deesse cõpiam omnis Confessarii, si quis deberet ire ad duas horas, & per totidem redire. Aliqui cum Rhodes ponunt unam integram leucham. *Canon putavit, absolute sufficere quinque quadrantes,*
sive

sive tria milliaria . Sed Averf. , & Dicast. cum com. melius dicunt , hoc metiendum esse ex circumstantiis ; ideoque regulam generalem esse , quod quando distantia tanta est , ut ob difficultatem itineris , vel brevitatem temporis , vel necessaria negotia , vel periculum scandali , aut infamiae iudicio prudentis non possit quis adire Confessarium sine magno incommodo, tunc non est copia Confessarii . Sed notandum , quod isti DD. loquuntur in casu , quo quis habens mortalia , & habens necessitatem communicandi , deberet communicare sine confessione mortalium , quia non adest copia Confessarii ; at quia in casu nostro non agitur de communicando sine prævia confessione , sed de interpretanda lege Constitutionum in casu , quo concedunt , quod possimus exteris confiteri , benignius sumenda est talium DD. doctrina.

33. Novitii invalide continentur Confessariis a Superiore generaliter assignatis pro Religiosis . Amend. tom.2. p.5. de sacr. pœn. Select.4. sect. 1. dub. 1. Peyr. tom. 2. q. 3. §. 7. cum Cord. Vecch. Vega. Laym. Suar. quia pro Novitiis jus pontificium , & statuta Religionum requirunt specialem deputationem : tum quia in generali deputatione pro Religiosis non venit licentia audiendi confessiones Novitiorum , quia Prælati saltem implicitè eam negat . Decernit tamen Alexander VII. in decretis pro Novitiis sic . *Liceat tamen Superiori etiam locali, si ita expedire judicaverit, vel per se ipsam, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorundem Novitiorum confessiones audire* : Sed nota , quod Superior localis potest etiam , quoties vult , deputare alium Confessarium pro Novitiis , quia ipse est ipsorum Ordinarius Superior , qui potest suam delegare facultatem quando , & quomodo vult , nisi jura , & Constitutiones obstant.

Oppositum dicunt Lez. tom.4. v. Novitii n.40. cum Bord. , & Ja Cruz. Salm. de statu Religioso tom.4. tr. 1 §. c. 3. n.90. cum Pelliz. Ant. a Sp. S. Bord. Dian. , & aliis , nisi cæteris Confessariis prohibitum sit à Prælato confessiones Novitiorum audire, quia tunc non habent jurisdictionem . Ad decretum Clementis VIII. pro Novitiis respondent , non obligare ad culpam.

Hic breviter nota ex Lez. loc. cit. cum Bord. , quod magister Novitiorum potest ipsorum confessiones audire ex vi officii sine nova commissione , cum in decreto Clementis VIII. de Magistro

dicatur, cui soli Novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Non sic de Submagistro ait Bord. apud Lez. cit.

34. Novitius mox egressurus a Religione potest a Confessario per Superiorem Regularem approbato absolvi etiam de reservatis Papæ sicut alii Religiosi absolvi possunt per privilegia, quia adhuc vere est Novitius. Salm. tom. 4. de statu relig. c. 3. n. 90. cum Bordon. Vecchi Pelliz.

35. Confessor Regularis a suo Superiore approbatus potest sine approbatione Episcopi audire confessionem sæcularis mox Religionem ingressuri, & per consequens potest eum absolvere a reservatis ab Episcopo, sicuti cæteros Religiosos. Hæc, & alia vide in cap. ultimo §. 2. Sed quando sæcularis dicitur mox ingressurus, vel brevi tempore ingressurus, ut possit sic confiteri, & absolvi?

R. Praxis Religionum est, quod antequam quis suscipiat habitum moretur intra Novitiatum faciendo exercitia spiritualia per octo, vel decem dies, & intra hoc tempus confiteatur Magistro Novitiorum, licet ab Episcopo non approbato. Ita potest fieri in quacumque Religione, etiam si non adsit talis consuetudo.

36. Juvenes professi non possunt valide confiteri Confessariis approbatis pro Religiosis aliis a Magistro. Peregrin. apud Dian. Peyrin. tom. 3. c. 11. cum Portal. Suar. Amend. tom. 2. de Sacr. pæn. p. 5. sel. 4. sect. 1. dub. 1. cum Passer. Don. Mancin. & aliis communiter, quia Clemens VIII. mandat, Juvenes manere in Novitiatu, seu Professorio sub cura Magistri, cui soli confiteantur. Sed quod Pontifex ibi tradit consilium, non præceptum dicit Dian. cum Molphes. Et quod validè confiteantur aliis Confessariis a Magistro, nisi Superior in approbatione Confessariorum expressè excludat Professos sub cura Magistri degentes, docet Fel. Pot. fol. 352. cum Melphi: Dian. p. 3. tr. 2. ref. 5. cum Molphes. Quod colligit Dian. ex decr. Clem. VIII. ann. 1593. de casibus reserv., per quod Superiores debent deputare duos, tres, aut plures Confessarios pro Subditorum numero: & ratio adducta ibi a Pontifice infirmitatis, & formidinis maximè militat pro ipsis. Et hoc probabile dicit Wigant fol. 551. sed ait, quod tutior, & in praxi tenenda sit sent. negativa, quia alias multa scandala, & relaxationes orientur.

37. Novitii (intellige, improfessi) possunt confiteri cuicumque

que Confessario Regulari, vel Sæculari, intra, vel extra domum, approbato ab Episcopo, etiam de reservatis a Religione, quia non sunt vere Religiosi. Salm. tom.4. de statu relig. tr. 15. c. 3. n. 90. cum Bord. Dian. Pelliz. Ant. a Sp. S. Amend. tom. 2. de Sacram. pœn. p. 5. sel. 4. sect. 1. dub. 1. cum com. Notant Salm. cum Pelliz., quod Novitii possunt absolvi a Confessariis approbatis ab Episcopo, etiam incio, vel invito Prælato Monasterii; sed non de reservatis Pontifici, quia hoc privilegium conceditur Superioribus, & Confessariis Regularibus, non pœnitentibus.

C A P U T I I,

Quomodo se geret Confessarius cum Religiosis, & Monialibus quoad aliquas speciales utrumque obligationes?

PER plura quæsitâ, & per breves responsiones satisfit huic quæstioni. Igitur

Quæres I. Quomodo se geret Confessarius cum Regularibus quantum ad obligationem tendendi ad perfectionem?

1. R. Hæc notabit. Et quicquid hîc dicetur de Religiosis, etiam de Monialibus intelligi debet quantum ad ea, quæ ipsis non repugnant. Igitur jam certa, & com. sent. est cum D. Th. 2. 2. q. 186. art. 2. quod Religiosus tenetur sub mortali tendere ad perfectionem. Et ista conclusio, ait Nav. c. Cui portio 12. q. 1. n. 10. est terribilis multis Religiosis, qui neque actu, seu actualiter, neque virtute, seu virtualiter habent animum se in dies magis perficiendi in charitate; neque curant plusquam boni Clerici sæculares, vel laici ad eam tendere.

2. Difficultas autem est, an peccet mortaliter Religiosus, qui consuetudinem habet transgrediendi Regulas, & Constitutiones ad mortale non obligantes, sive earum majorem partem, aut proponit observare vota, & omnia præcepta ad mortale obligantia, de Regulis autem, & Constitutionibus ad mortale non obligantibus non curat? Affirmat vera, & com. sent. apud la Croix tom. 1. lib. 4. n. 58. & ita tenent etiam Salm. com. 4. tr. 15. c. 1. p. 2. ex D. Th. 2. 2. q. 186. art. 2. 3. 4. cum A. Tamb. Lez. Garcia, Escob. Barb.

Barb. Sylv. Tabien. Cord. & aliis: & Barthol. a S. Fausto lib. 5. disp. 25. Laym. lib. 4. c. 9. n. 13. Sanch. lib. 6. c. 4. n. 18. & 20. Pinam. Director. perfect. c. 7. Sed audi quæso quid dicat Sanch. loc. cit. n. 17. *Religiosus tenetur sub mortali taliter vivere, ut non sit graviter Religioni suæ perniciosus, inducendo alios suo pravo exemplo ad nimis relaxatam regulam, perturbando suam Religionem, adeo ut valde expediat suæ Religioni eum expellere, ut esset se nollet unquam servare silentium, nec orare, nec modeste incedere, & ingrederetur omnium Religiosorum cubicula, & similia Religionis statuta transgrederetur.* Et ratio est, quia cum Religiosus teneatur sub mortali tendere ad perfectionem, & debeat tendere ad illam per regulas, & Constitutiones sui Ordinis, ut similiter docent omnes cum D. Th. cit. art. 2. Ergo si consuetudinem habet transgrediendi regulas, & Constitutiones, non potest dici, quod tendat ad perfectionem. Ergo mortaliter peccat.

3. Alia sent. negat; & hanc sequuntur Salm. cit. dicentes, esse probabiliorē, & pro ipsa citant D. Th. 2. 2. q. 186. art. 9. in corp. Sanch. Ant. a Sp. S. Palao, Pelliz. Valent. Suar. Peyr. Barthol. a S. Fausto. Sed quantum vidi nec D. Th. hic, nec ejus Commentator Cajet. aliquid explicant de hoc particulari.

4. Sed & isti Auctores videntur speculative loqui, & in re non dissentire a prima sentent. (quod maxime patet ex verbis Sanch. a Salm. citati pro eorum sent., adducendis hic n. 5.) Isti enim, sicut & nullus negare potest, concedunt talem Religiosum ex aliis capitibus posse mortaliter peccare, nisi illius prævæ consuetudinis correctionem efficaciter procuret, quia scilicet Religioni nocet in disciplina regulari, aliis dando occasionem suo pravo exemplo Regulas passim violandi, Religionem privando fructu, & utilitate, quam ab ipso sperabat percipere, nisi suis pravis, & relaxatis moribus se inutilem Religioni reddidisset, se exponendo probabili periculo transgressionis votorum, aut præceptorum, & etiam deveniendi ad formalem contemptum. Et tandem timere potest, se ad eum statum venturum, ut ob eam causam debeat tanquam incorrigibilis, & boni communis perturbator a Religione expelli: quod sub mortali evitare tenetur. Et ita ipsi Salm. cit. cum aliis apud ipsos.

5. Sed hæc omnia moraliter intervegiunt in consuetudine ipsa transgrediendi Regulas, & Constitutiones ad mortale non obligantes.

tes. Et in primis D. Th. 2. 2. q. 186. art. 9. ad 3. habet: *Frequentia peccati dispositive inducit ad contemptum secundum illud Prov. 18. Impius cum in profundum veneris peccatorum, contemnit.* Sanch. Decal. lib. 6. c. 4. n. 18. ait. *Quare, si possibile esset, id quod moraliter impossibile est, nullam sequi Religionis ruinam, nec periculum transgressionis votorum, nec contemptum, ex universali decreto non servandi statuta Religionis ad mortalem non obligantia, tale decretum non esset mortale, quia nulla est ratio sufficiens damnandi ad illud.* Pinam. in Director. perfect. c. 7. docet, talem Religiosum se exponere periculo manifesto transgrediendi vota, deserendi Religionem, & grave præjudicium inferendi Communitati. Et la Cr. cit. cum Eliz. dicit, quod ex transgressione Regularum non obligantium ad peccatum aliquod magna sequeretur laxatio in Religione, & in Religioso grave periculum transgrediendi vota, maxime quo ad castitatem; nam si spiritua-
lla negligentur vix potest vitari ruina.

Sed si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est. Spiritus S. Eccli 10. 8. aperte dicit: *Qui tollit sepem, mordebit eum coluber:* Quod communiter applicatur Religioso, qui si tollat sepem Regularum, & Constitutionum ad mortale non obligantium, per earum transgressionem mordebit eum peccatum mortale circa vota. Et Eccli 19. *Qui spernit modica, paulatim decidet.* Quod communiter explicatur sic: *Qui frequenter cadit in venialia, & de illis non curat, paulatim decidet in mortalia.* Sed & idem est de transgressione Regularum, & Constitutionum nec ad veniale obligantium, quia hoc etiam est spernere modica. Et in hoc sensu etiam illud Eccli. 19. explicat Rodriq. in exerc. perfect. p. 3. tr. 6. c. 5.: Et tanto magis, quod licet aliquæ Regulæ, & Constitutiones nec ad veniale obligent, in praxi tamen earum transgressio est ordinarie peccatum saltem veniale, quia vel non adest justa causa eas non observandi, vel intervenit negligentia, otiositas, libido, inobedientia, aut pravum aliis exemplum relaxandi regularem disciplinam. Castrop. tr. 16. disp. 4. cum D. Th. & Suar. Vasq. Sanch. Laym. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 5. §. 2. cum D. Th., Cajet. Valent. Ledesm. Sanch. Dicast. Lefs. Suar. apud la Cr. lib. 5. n. 214.

6. Ergo in praxi jam talis Religiosus habens consuetudinem transgrediendi Regulas, & Constit. ad mortale non obligantes,

tes, mortaliter peccat, & in mortalia decidet; & oppositum dicitur esse contra experientiam, & rationem, ait Pinam.cit.

7. Concedo tamen, quod non statim ac Religiosus incipit transgredi tales Regulas, & Constit. incurrit talia pericula proxima, nec peccat mortaliter; nam aliqui citius, & intra non longum tempus, alii tardiùs, & non nisi post aliquot annos decidunt in mortalia. Sed ex una parte terribile est, quod notat Pinam.cit., quod scilicet talis Religiosus antequam cadat in manifesta peccata mortalia, cadere solet in multa mortalia occulta. Igitur ipsemet Religiosus laxatè vivens credet, se esse in gratia, & Deus scit a quanto tempore illam amisit. Ex alia parte quis scit, si citius, vel tardiùs cadet in mortalia, cum jam paulatim decidet, & mordebit eum coluber? Absolute ergo concludendum, quod Religiosus consuetudinem habens transgrediendi regulas, & constitutiones ad mortale non obligantes, mortaliter peccat, quamvis initio relaxationis, seu tepiditatis, & per aliquod tempus plus, vel minus, usquedum non magis augeatur tepiditas, nec peccet mortaliter, nec sit in periculo proximo peccandi mortaliter. Et ita intelligi debet D. Th.2.2. in tota q.186. quod scilicet Religiosus iste non peccat mortaliter quantum est formaliter ex transgressione talium Regularum, & Constit.; nam peccata venialia quantumvis multiplicata non faciunt unum peccatum mortale integraliter, ut docet D.Th.1.2. q.88. art.4. : Sed in praxi per ipsum D.Th.1.2.q.83.art.3. venialia ad mortale disponunt: & 2.2. q. 189. art. 9. solum dicit, quod transgressio Regularum, quæ sunt extra vota, & præcepta, non est peccatum mortale, ut verum est; sed de longa consuetudine illa transgrediendi nihil dicit.

8. Unum hîc subdo, quod sive in prima sent., sive in secunda certum est, peccare mortaliter Religiosum, qui proponit non curare de perfectione, vel in corde suo dicit: Satis actum est: in hoc statu maneamus: Quia hoc est directe contra obligationem tendendi ad perfectionem. Lez. tom.1. c. 1. n.10. Salm. cit. cum Sanch.Pelliz.Lez.Garcia,S.Antonin.Bartholomeo a S.Fausto. Qui omnes sunt, & citantur pro secunda sent.

9. Confessor moneat Religiosos, & Moniales de utilitate, & necessitate meditationis, quæ est medium valde principale ad perfectionem acquirendam, quamvis ad meditationem Religiosus,

cum Religiosis, & Monial. quantum ad Ec. 27

ius, & Monialis teneatur solum prout Constit. obligant. At in praxi meditatio videtur necessaria ad perfectionem. Lex. de ref. c. 3. 4.

Quæres 2. Quomodo se geret Confessor cum Prælato Regulari?

1. R. Quia Jo: 21. Dominus dixit Petro: *Pasce oves meas* sub mortali tenetur Prælati Regularis subditos pascere exemplo, instructione, correctione: & cum *integritas Præsidentium salus sit subditorum* ex Trid. sess. 5. de ref. c. 1., debent in Prælato esse omnes virtutes; sed ingens in primis charitas erga Deum, & erga subditos propter Deum; nam prius Dominus dixit: *Petre, amas me?* Et sic *qui præst non se existimes pascebat dominante, sed charitate fervente felicem.* D. P. Aug. in reg. Et Prælati *se non ad propria commoda, non ad divitias, aut lavam, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant.* sess. 25. c. 1. Omnes fere malum in Prælati ex amore proprii commodi, & quietis. At quietes negligens, & otiosa non est pax, sed bellum cum Deo.

2. Prælati sub mortali tenetur etiam vitam, si opus est, exponere tum pro bono com. spirituali, tum in gravi subditi necessitate spirituali, licet non extrema: *Bonus Pastor Animam suam des pro ovibus suis:* Jo. 10. Com. cum D. Th. 2. 2. q. 26. a. 5. tum pro vita corporali subditorum, non tamen ordinarie pro vita unius. Et nisi procuret magis commodum temporale com., & particulare subditorum, quam proprium, mortaliter peccat. Ant. a Sp. S. Peyr. Tenetur sub mort. cum periculo vitæ corripere subditum, si sit spes emendæ. Com. Excusatur quandoque, ut c. 2. q. 7. a. 4. Sub mortali tenetur inquirere subditorum peccata, ut corripiat. D. Th. 2. 2. q. 33. a. 2. *cum certissimum sit, non admitti Pastoris excusationem si lupus oves comedit, & Pastor nescit.* sess. 6. de ref. c. 1. Sed nec nimis anxie, nec de aliquo in specie inquirat sine iudicio. Nulli imponat ut sibi mala, quæ viderit, referat, ne odia, & jurgia oriantur, nec referenti facile credat. Factiones verè omnino dissipet.

3. Prælati Regul. non sit totus in minimis graviora negligens. Tenetur sub venialiventalia, & sub mort. corripere tenetur venialia, & defectus, quibus pax turbatur, vel regularis disciplina valde laxatur. Com. Exemplum dat la Croix de silencio; sine quo in Monasteriis quis poterit quiescere, studere, orare, meditari?

4. Tenetur sub mortali in suo Monasterio personaliter sedere, ut gregem pascat. Com. sent. ex Trid. loc. cit. & sess. 23. de ref. c. 1. Nec eum excusat parva familia sui Monasterii. *Quis dimissis 99. ovibus in deserto, non querit unam, quæ perierat, donec inveniat*

262   *Cap. II. Quomodo se geret Confess.*

ueniat, tam? Luc. 15. Quamē magis Pastor ipse non debet vel unam desecere? Potest tamen abesse, *si christiana charitas* (ait Trid.), *argens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiae, propriae, vel Universalis, vel Reip. utilitas id exigat.* In quibus casibus requiritur licentia Generalis, vel aliorum juxta proprias Const. Extra. distas causas potest abesse non plūs quā per duos, vel tres menses in anno, continuatim, vel interrupte, & sine licentia (nisi obstitit propria Const.), *si aequa in causa fiat, & absque alio gregis detrimento; ultra quod tempus non potest abesse sine licentia Papae. DD. ex Trid. cit.*

5. *Justitia, clementia comite, est Praelato pernecessaria.* Hinc male agit qui eam pro reo rogat, nisi id vere charitas postulet. *Justitiae valde nocet acceptio personarum, qua Praelatus non respicit merita subditorum, sed suum cōmodum, genium, amicitiam, estque peccatum mortale.* Ant. a Sp. S. cum Lefs. Salon. Vide c. 10. n. 10.

Sed ne justitia ruat fortitudo est necessaria. Hanc recta conscientia praestabit. *Fugit impius nemine persequente; justus autem tanquam Leo confidens absque terrore erit.* Prov. 18.

6. Praelatus maxime opus habet prudentia, non mundana, sed spirituali, qua videat, an res sit bona, an hic, & nunc expediat. Prudentia acquiritur lectione, experientia, ac consilio Seniorum sapientum. Praelatus sit docilis; nam quando expediat *supientis est mutare consilium.* Si non jure Const., monitis Spiritus S. Prov. 3. *Praelatus sine consilio nihil faciat.* Sed de consiliario prius sciat, an justitiae, zelo, vel passione ducatur. Eccli. 37.

7. Praelati majores sub mortali tenentur ex Bull. Innoc. XI. curare, ut in uno saltem Monasterio cujusque Prov. vita com. regula, const. &c. exacte serventur, ubi Novitii videntur, & profecti educandi. Verum tam ipsi, quam Praelati locales respective sub mort. procurare tenentur, ut & in aliis Monasteriis fiat vita com., nisi vere egestas excuset. Praelata ergo *onus est Angelicis humeris formidandum.* Trid. Et *judicium durissimam bis, qui praesans, fiet.* Sap. 6. Cum Chrysost. ergo *miror, an fieri possit, ut aliquis ex Rectoribus saluus sit.* At Praelati locales, relicto aliis temporalibus, ut c. 2. q. 6. n. 4., de spirituali magis curare debent; & maxime ut subditi incumbant orationi, & studio, a quibus caetera pendent; nam ex Peyr. negligens Superior est qui, relicta Vicario cura de spirituali, ipse temporalis incumbit. Et quid prodest insignia habere Monasteria, vel magnifica Tempia sine copia bonorum

normam, & prudentiam Confessorum, vel Concionatorum?

8. Cum autem Prælati sint Patres communes, paternus eorum amor, & cura non debet Conversos, Oblatos, & similes personas prætermittere. Isti enim sunt verè Religiosi, etiamsi solum vota simplicia fecerint, & expelli possint, ut alibi dicitur, & ideo ut Religiosi inservientes tractari debent. Sed præsertim Superiores curare debent (& idem dic de Abbatissis respectu Conversarum) ne Conversi, Oblati, &c. taliter corporalibus serviciis sint occupati; ut nimis graventur, & meditationi, aliisque spiritualibus exercitiis vacare non possint. Recordentur Superiores decreti Clem. VIII. supra cit. pro reformat. Regularium n. 10. *Omnes, etiam Superiores, quicumque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemque obsonio, sive eadem, ut ajunt, pitantia, in communi mensa, prima, vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur.* Sed non obliviscantur, quoniam *judicium durissimum his, qui præsumunt, fiet.* Sap. 6.6. Sed & ex alia parte *ubi non est abundantia, non est observantia;* ait D. Bern. apud Perez. in regul. S. Bened. c. 32. n. 7.

9. Superiores omnes Regulares deberent sæpe studere de statu religioso, & præsertim in volum. 1. Laur. de Peyrinis.

Quæres 3. Quomodd se geret Confessor cum Procuratore, Oeconomo, & similibus Officialibus?

R. De his dicitur cap. 3. n. 45. Sed hic unum dico. Si videat Confessarius, quod dicti officiales nimis parce tractent Religiosos, debet illis ante oculos ponere, quod si Prælati, & ipse Summus Pontifex non sunt domini, sed dispensatores, & administratores bonorum Ecclesiæ, multò minùs ipsi Officialia domini sunt rerum Monasterii; & ideo male agerent, si, ut ait Peyr., cum mathematica mensura res non suas, sed Monasterii, videlicet, & alia necessaria Religiosis ministrarent cum dedecore Superiorum, & multoties contra eorum intentionem, cum Religiosorum detrimento, & cum illaqueatione propriæ conscientiæ.

Quæres 4. Quomodd se geret Confessor cum Capitularibus?

R. Capitulum negotiorum, & aliarum rerum, quæ ibi tractantur, est scopulus, in quem plurimi Religiosi, & Moniales solent offendere cum propriæ conscientiæ illaqueatione. Hinc caveant Superiores, vel Abbatissæ, ne expresse, vel tacite pro-

priam intentionem innuant cum coarctatione libertatis aliorum, & multoties cum gravi præjudicio Monasteriorum, quia sic possent esse multa capitula nulla, multa peccata, multæ obligationes restitutionis. Confessor igitur in hoc quantum ad Superiores se regulare debet, prout in cap. de prud. Confessarii n. 10. quantum verò ad subditos, debet eos monere de propria obligatione; cui si satisfacere negligent, se regulabit prout dicitur in cap. 4. de occasione proxima n. 13. Et hîc notandum ex comm. doctrina, quod licet illi, qui in numero sufficienti ad concludendum aliquid sunt priores ad ferendum suffragium cum gravi damno Monasterii, vel alterius, teneantur ad restitutionem, & non posteriores; omnes tamen dantes in tali casu votum affirmativum mortaliter peccant, quia omnes concurrunt ad rem malam. Et Religiosus capitularis prævidens, quod suo voto posset impedire grave damnum Monasterii, si sine justa causa a Capitulo se absentat, mortaliter peccat contra charitatem; non tamen tenetur restituere, nisi sit superior Monasterii.

Quæres 5. Quomodo se geret Confessarius cum ambientibus?

I. R. Hæc notabit. Quamvis ambitio de se non sit peccatum mortale, frequentissime tamen est peccatum mortale. I. Ratione modi illiciti, ut si Religiosus appetat prælatias, vel officia aliqua per simoniam, subornationes, dolos, & fraudes. II. Ratione finis mortaliter mali, si appetat prælatiam propter vindictam, quam cupit sumere de aliquo, propter cupiditatem pecuniarum, &c. III. Ratione gravis nocuenti, quod inde sequitur Communitati, quæ privata remanet dignioribus Prælatiis. IV. Si in tali dignitate, vel honore ponatur ultimus finis, si scilicet, ut illa obtineat, velit etiam peccatum admittere mortale. V. Si appetat dignitatem, & honorem, cujus ipse indignus, vel minus dignus est quàm alii. Immo si talis dignitas, & honor reipsa obtineatur, multoties adest obligatio restitutionis, ut in sequenti quæst. Adde, quod ambitiosus, etiamsi aliàs esset sanctus, ex ambitione redditur indignus. C. Principatus 1. q. 1. Lez. tom. 3. n. Ambitio num. 2. cum Barb. Quod quidem cap. cit. deberet pro regula esse Electoribus, ut eo ipso, quod quis dignitatem, & honorem cupit, petit, vel pro ipsis obtinendis intercessores ponit, ab ipsis sit exclusus. Sed mirum est, quomodo aliqui Religiosi in re tam periculosa tam securi ambient, cum **Canones** cum tanto

rigo-

rigorē procedant. Nam ex c. Cum post petitam de electi. & electi potest. colligitur, quod electio illius, qui requisitus ante electionem consentit electioni in sui personam faciendæ, priusquam fiat, est cassanda. Et ratio decisionis est, quia iste præsumitur enormiter ambitiosus. Lez. tom. 2. c. 12. n. 43. cum Sylv. Castellin. & aliis. Quare sic requisitus ante electionem nullatenus potest dicere, *accepto, consentio, annuo*, vel quid simile; cassari enim deberet electio illius propter hæc verba. Debet ergo resistere, vel contradicere, vel saltem negative se habere verbis indifferentibus, ut dicendo: *Fiat voluntas Dei, faciam quod Deo placuerit, non resistam voluntati ipsius*, vel similia. Lez. tom. 3. v. Ambitio n. 5. cum Tamb. de jure Abb.

2. Lez. tom. 3. v. Ambitio n. 4. ait: *Vix video aliquem casum, in quo licite, & honeste Religiosus appetere, aut procurare possit prælatias, nisi quando ex præcepto charitatis ad id tenetur; quando scilicet Electores parati sunt eligere aliquem positive indignum, aut perniciosum communitati: tunc enim propter bonum commune charitas urget, ut dignus prælatia se offerat Electoribus.*

3. Clemens VIII. in decr. de reformat. Regul. sic statuit: *Ut omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, cavens omnes a directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuracione, tam pro seipsis, quam pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris, præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras hætenus contra hujusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam privacionis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur: super quo cum eis dispensari a nemine possit, nisi a nobis, vel successoribus nostris; & pro qualitate culparum gravius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.*

4. Hoc tamen decreto, & aliis similibus non obstantibus, possunt Electores procurare, quod dignitates dentur dignis, & indigni excludantur, quia Pontifex solùm intendit prohibere Officiorum ambitus. Lez. tom. 1. c. 15. n. 24. cum Nav. Peyr.

5. Possunt etiam Electores secum de qualitatibus eligendorum tractare, vitia manifestando, & virtutes, servata tamen ju-
ritia,

justitia, charitate, & veritate cum recta intentione, ut dignior eligatur; quia hoc est rationi consonum, & necessarium. Pontifices autem, & Constitutiones Religionum pœnas taxantes contra subornatores in electionibus, loquuntur solum de illis, qui precibus, vel donis suadent aliis, ut dent vocem quibusdam ob passionem, vel injuste mentiendo vitia, vel virtutes eligendorum. Lez. loc. cit. cum Rodriq. & tom. 3. v. Ambitio cum Azor. Boss, Thesaur.

6. Hic nota ex Fel. Pot. fol. 137. a n. 1256. quod tunc quis dicitur subornare, quando donis, promissis, comminationibus, & obsecrationibus importunis, aut laudibus importunis conatur aliquem inducere, ut sibi, vel alteri suffragium in electionibus ferat, vel qui his modis colligationem fecerit. Non est autem subornatio si quis laudet, consulat, & conferat civiliter in ordine ad sanctam electionem dignioris. Colligatio verò tunc est, quando quis, non zelo boni publici, sed ut de electione disponat, alios Electores allicit, & inducit, ut secum permaneant.

7. Pœnæ subornantium dictæ sunt n. 3. & ulterius videat quisque pro his propriæ Religionis Constitut. In nostra Congregatione quantum ad hoc nullæ sunt pœnæ præter positas a Pontifice hic n. 3. Sed quisque debet etiam respicere ad pœnas simoniæ, quando hæc intervenit cum subornatione.

8. Ulterius in pluribus Religionibus prohibitum est sub variis pœnis Religiosis recurrere ad personas extra suam Religionem pro consequendis honoribus, dignitatibus, aut gratiis in ipsa, ut apud Lez. tom. 1. c. 10. n. 17. Qui cap. 18. n. 82, refert varias pœnas, & censuras Prælati aliarum Religionum impositas, qui intuitu extraneorum, ad quos Religiosi recurrunt, dignitates, & officia concedunt. Sed præsertim pro nostra Religione adest privilegium Pauli V. in Bullario nostro fol. 373. *motu proprio, & certa scientia contra nostros Canonicos cujuscumque gradus, & dignitatis, qui ad prælaturas, gradus, honores, dignitates, & administrationes, functiones, & alia officia dictæ Congregationis asequenda intendit, ad Principum, Prælatorum, Cardinalium, etiam Regum, & Imperatorum, ac aliarum quarumcumque personarum, tam secularium, quam Ecclesiasticarum de gremio dictæ Congregationis non existentium favores recurrunt, vel etiam pactis, pollicitationibus, aliisque viis directe, vel indirecte ad prælaturas, gradus,*
bunp-

honores, dignitates, administrationes, functiones, & alia officia prædicta obtinenda aspirant, vel aliàs minus legitimis, & honestis rationibus ea obtinere querunt, aut etiam sponte oblati, & minime acquisitis utuntur; illorumque compliciæ, & fautores ad quascumque prælaturas, dignitates, & officia, gradusque, honores, administrationes, & munera in ipsa Congreg. obtinenda perpetuò inhabiles Pontifex declarat, ac obtentis per eos prælaturis, gradibus, honoribus, dignitatibus, administrationibus, functionibus, & officiis hujusm. eo ipso privat, ac privatos voce activa, & passiva carere declarat. Ac in virtute S. Obed., & sub excommunicationis lata sent. pœna omnibus Ordinis prædicti Canonicis, Superioribusque, & Prælati, etiam Abbati Generali, præcipit, districteque mandat, ne quenquam ullo tempore prædictis, literis, vel favoribus adducti, seu aliàs ad instantiam, vel contemplationem Principum, vel Prælatorum, aut aliorum quorumcumque, tam secularium, quam Ecclesiasticorum extra dictum præmiam existentiam, etiam Cardinalium, Regum, Imperatorum, ad cujusvis generis prælaturas, gradus, honores, dignitates, administrationes, functiones, & officia prædicta Congreg. promovere, vel pœnas aliquas remittere auderent, seu præsumerent.

9. Sed nota, quod si Religiosus impetrasset ab aliquo extraneo literas favorabiles pro consequendis dignitatibus, & officiis, sed postea pœnitentia ductus, vel ex alio motivo illas non dedisset, vel ex alia causa literæ non perveniunt ad manus Prælatorum, non incurrit dictas pœnas, quia non sunt sortitæ effectum. Lez. tom. 1. c. 15. n. 27. cum Nav., & Peyr.

10. Religiosus simoniam committit si dat temporale aliquid munus a manu, vel a lingua, vel ab obsequio pro consequendis dignitatibus, vel officiis ecclesiasticis, V. G. Abbatia, Prioratu, Provincialatu, Diffinitoriatu, sive etiam pro licentia confessiones audiendi, prædicandi, ordines recipiendi, a casibus reservatis absolvendi, vel pro officio Sacristæ, Procuratoris, &c. Lez. cit. n. 28. cum Suar. Peyr. . Peyr. cit. §. 9. cum Suar. Ratio est, quia dare temporale pro spirituali semper est simoniacum. Similiter dare temporale pro obtinenda voce, seu suffragio in electionibus est simonia. Lez. & Peyr. cit. Præterea si alius dedit pecuniam sciente illo, cui officium procurabatur, & non contradicente, electio est simoniaca. Lez. cit. cum Suar. . Peyr. cit. cum Suar. & Gl.
in

in c. Sicut tuis v. præbere. Sed nota, quod in simonia pactum p^os-
test esse explicitum, vel implicitum.

Quæres 6. Quomodo se geret Confessor cum Electoribus, &
Electis?

1. R. Hæc notabit. Ex decreto Clementis VIII. confirma-
to, & innovato a S. Congreg. jussu Urb. VIII. sic præcipitur
omnibus cujuscumque Ordinis Regularibus. *In Superioram, &
Officialium omnium electionibus forma præscripta a S. C. Trid.
& Ordinis Constitut. inviolabiliter serventur; jurentque Electores
secundùm veritatem cujusque conscientie probiores, ac magis
idoneos se electuros; ac propter ea priusquam ad electionem devo-
niatur, in primis, & ante omnia prælegantur Constitutiones de
qualitate, & requisitis eligendorum. Ad officia, gradus, & præ-
laturas illi præcipue eligantur, qui possint, & consueverint re-
gulas Ordinis, & Constitutiones observare, præsertim qua per-
sistent ad servitium chori, ac vestitum, & victum communiem.*

2. Eligendus ad aliquam dignitatem, seu prælaturam ec-
clesiasticam debet esse aliis sanctior, & doctior. DD. communiter
cum D. Th. 2. 2. q. 185. art. 3. Et ita habetur ex c. Vilissimus 1.
q. 1. & c. Licet ergo 8. q. 1. Unde Elector illum judicabit dignum,
qui ultra legitimam ætatem æstimatur vir probus, scientia ful-
get, & virtutes habet, quas D. Paulus ad Timoth. 3. in Episcopo
requirit; atque nullum vitium habet ex illis, quæ ibi Apostolus
vult ab Episcopo abesse; ac ulterius, loquendo intra Religiones,
habet quæ requiruntur per Ordinis Constitutiones. Ille e contra
est indignus, qui non habet dicta requisita, & qualitates, ut su-
pra. Illum autem judicabit digniorem, qui omnes scientia, &
sanctitate præcellit. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 3. §. 1. qui bene notat,
totum malum Mundi esse, quod nemo se indignum, & insuffi-
cientem æstimat.

3. Ille quantum ad hæc dicitur melior, & dignior secun-
dùm D. Th., non qui est melior in se secundùm charitatem, sed
qui est melior quoad regimen Ecclesiæ; qui, scilicet, possit, Ec-
clesiam instruere, defendere, & pacifice gubernare. Unde si adsit
vir literis clarissimus, & prudentia quantum ad suam personam
conspicuis, qui tamen sit vel aliis implicitus negotiis, vel forte
non publicis negotiis aptus, de quo non est tanta spes, quod præ-
dicabit, vel gubernabit secundùm suas dotes, & sit alius, licet

non

non talibus dotibus excellens, de quo tamen speratur, quod curam, diligentiamque adhibebit ad suum munus exequendum, iste est præferendus illi. Peyr. cum Sot., Lez. tom. 1. c. 15. n. 12. cum D. Antonin., Sot., Don. tom. 2. de eligendis tr. 5. q. 3. cum D. Th. Sot. Ad hæc debent attendere Electores, non ad perpetuandum ipsorum Prælaturam, vel saltem auctoritatem.

4. Caveant tamen Electores, ne sub hoc prætextu viros probos, & doctos prætermittant dicendo, quod homines, speculativis scientiis dediti non sunt apti pro œconomia; nam hoc dato, dico, quod quoad œconomiam supraindendentia spectat ad Superiores locales, exercitium autem illius spectat ad Procuratorem, Oeconomum, & ad Depositarium. Ex decr. enim Clem. VIII. pro reformat. Regular. habetur: *Nullus ex Superioribus locorum administrationem huiusmodi, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum sui Conventus, etiam nomine Conventus per seipsum habere, sive exercere possit, sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus a Generali ita demandetur, ut unus &c.* Et Scriptura, Concilia, Pontificum decreta, SS. PP., & Religionum Constitutiones doctrinam, & sanctitatem requirunt in illo, qui Prælatum, Episcopum, Papa eligi debet, non autem œconomiam.

6. In quacumque electione, sive ad dignitates, sive ad officia Electores tenentur eligere digniorem; aliter mortaliter peccant, ut patet ex verbis decreti Clementis VIII. supra, & ex obligatione juramenti. Don. tom. 2. de Elect. tr. 4. q. 25. cum D. Th., & omnibus Thomistis. Lez. cit. cum D. Th. Sot., Peyr. cit. §. 4. cum D. Th., & aliis communiter. Ratio est, quia qui eligit dignum relicto digniori, peccat contra justitiam commutativam, & distributivam.

7. In foro exteriori semper ac electio facta est in persona digni, licet non dignioris, valet; aliàs quælibet electio calumniis esset subjecta. Lez., & Peyr. cit. cum D. Th. Sylv. Sot., Don. cit. cum D. Th.

8. Verùm eligere dignum, & non digniorem aliquando potest esse peccatum veniale ob parvitatem materiæ, si scilicet sit exiguus excessus inter personas eligendas, vel inter dignitates, ad quas sunt eligendi, vel quando munus, ad quod quis est eligendus, est parvi momenti. Lez. & Peyr. cit. Neque obstat violatio juramenti dati de eligendo digniori, quia juramentum pro-

missorum per multos DD. in re levi non obligat sub mortali quantum ad impletionem juramenti.

9. Quando Electores omnes vellent eligere minus dignum relicto digniori, possum pro bono pacis conservando credere, illum esse digniorem, & me illis conformare. Lez. cit. n. 14. cum Bañez. Peyr. cit. §. 2. cum Cajet. Vega. Bañez. Don. cit. q. 27. cum aliis.

10. Immo Elector potest, & tenetur eligere minus dignum, dimisso digniori, si aliis ipso volente eligere digniorem periculum sit, quod electus remaneat indignus. Don. cit. q. 27. cum Contr. Castell. Dian. Pasqual. Lez. Et juramentum datum de digniori intelligitur, si possum illum eligere, habita ratione majoris utilitatis Ecclesie.

11. Qui eligit indignum semper peccat mortaliter. Don. cit. q. 26. Peyr. cit. cum D. Th. Sot. Salon. Ledesm. Rodr. Regin. Lez. cit. cum Sot. & sequitur a fort. ex dictis n. 6. Ratio est, quia Elector peccat tum contra justitiam distributivam, qua tenetur beneficiis distribuere gradus, & honores: tum quia peccat contra justitiam commutativam, cum non provideat bono communi, sicuti tenetur ex officio.

12. Immo eligentes indignum sunt participes omnium peccatorum a Prælate indigno commissorum, quæ etiam ipsis Electoribus imputantur. Don. cit. q. 26. Lez. cit. cum Rodr. Peyr. cit. cum Nav. Nald. Graff. Et habetur ex Concilio Trid. sess. 24. de reformat. c. 1. docente, *eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesie magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint.*

13. Ulterius eligentes indignum Prælatum incurrunt censuram suspensionis contra illos latam e. cum in cunctis §. fin. de elect. Lez. cit. cum Nav. hoc est, pro illa vice sunt privati potestate eligendi ipso facto in vice immediate sequenti, ut docet Don. cit. cum Gl. ex c. cum Witon. 2 §. expresse.

14. Licet ex decem Electoribus, qui sunt in uno Capitulo novem concurrant de facto ad eligendum indignum, ego qui sum ultimus, & certe scio, quod denegando suffragium, nihil possum proficere, nullo modo possum me aliis conformare, & dare suffragium favorabile, quia nunquam licet formaliter cooperari peccato: & cum eligere indignum sit intrinsece malum, nulla ratione potest fieri licitum. Lez. cit. cum Vasq. Peyr. cit. cum

Sot.

Sot. Vaſq. Baz. Vnga. Don. cit. q. 27. cum Lex. Peyr.

Demum qui eligit indignum, & inde aliquod malum ſubſequitur Religioni, tenetur damnum compenſare eo modo, quo poteſt. Lex. cit. cum Sot. Nav. Don. cit. q. 26. cum Sot. Nav. Rodr. Buſemb. lib. 3. tr. 5. c. 2. dub. 2. cum Leſ. Fill. quia ſuo conſenſu per ſuffragium eſt cauſa efficax damni.

15. Si aliquis eſt eligendus in Prælatum, & ego Elector ſcio quod ipſe ſit malæ conſcientiæ (non tamen ex confeſſione ſacramentali), quamvis ejus delicta ſint occulta, debeo illa cæteris Electoribus manifeſtare, ſi pernicioſus eſſet Communitati; ſervatis tamen regulis charitatis, ſi ſcilicet aliud remedium non adeſt; nam bono communi ſtrictiùs teneor conſulere, quàm ſecretum ſervare. Si autem non eſt futurus pernicioſus Communitati, ſed aliquibus tantùm, & in rebus non magni momenti, debeo ſervare ſecretum. Lex. cit. n. 15. cum Rodr. Peyr. cit. ſ. 3. cum Nav. Molin. Caſtellin. . Don. tom. 2. de Elect. tr. 4. q. 24.

16. Electores committunt ſimoniam, ſi conventionem, ſeu pactum faciunt, quod unus ſuffragetur uni in una electione, & alter ſuffragabitur in alia: ut ſi dicant: *Si dederis mihi, vel aliis tuum votum, ego dabo meum tibi, vel amico tuo.* Lex. cit. n. 29. cum Nav. Regin. Peyr. cit. ſ. 9. cum Nav. Ang. Sylv. Rodr. Regio. Fel. Pot. fol. 136. Don. tom. 2. de election. tr. 1. q. 22. Et probatur ex pluribus Juribus, & præſertim expreſſe ex cap. De hoc autem de ſimonia: & ex cap. Quæſitum de rerum permutatione; ubi definiuntur, quod ſemper continet ſimonix labem datio rei ſpiritualis pro alia ſpirituali, interveniente pacto.

Et probatur ratione, quia in iſtis conventionibus datur jus ſpirituale cum onere, ut fiat aliquid, quaſi pro pretio rei ſpiritualis, vel tanquam cauſa proxima eam habendi.

17. Licet autem Fel. Pot. admittat licitam, & expedientem eſſe praxim deſcriptarum electionum, reali promiſſione ſecluſa, ſed tantùm per modum convenientiæ, & concordationis electionum faciendarum ad terminandum tractatum electionum, dico, quod ſpeculative loquendo id verum eſt: ſed in praxi difficillimum eſt, & cum magna cautela agendum eſſet, tum in frænando pravos animi ſimoniacos motus, tum in verbis, ne aliquod intercedat ſaltem implicitum pactum.

18. Minùs dignus peccat mortaliter concurrente cum ma-

nifeste digniori, quia petit, quod alteri est debitum. Et hoc verum est, etiam si revera interne nolit Prælaturam, sed solum concurrat honoris causa. *Lez.cit.cum Nav.Peyr.*

19. Dignus electus, omisso notabiliter digniori, non peccat mortaliter si talem electionem jam factam acceptet, quia electus, ut acceptet, non debet se aliis reputare meliorem (hoc enim esset superbum, & præsumptuosum); sed sufficit, quod in se ipso nihil inveniat, per quod illicitum ei reddatur assumere prælationis officium, ut docet *D.Th.2.2.q.185.art.3.Don.tom.2.de Electis tr.6.q.9.cum D.Th.& Cajet.*

20. Indignus peccat mortaliter consentiendo suæ electioni, quia consentit actioni intrinsece malæ. Si autem sit electus ob necessitatem, quia scilicet non adest alius melior, non peccat acceptando; sed sub mortali tenetur se reddere dignum.

21. Etiam occulte excommunicatus, suspensus, personaliter interdictus, vel irregularis non potest eligi ad Prælaturam, & si eligatur, electio est ipso jure nulla, ut communiter *DD.* apud *Peyr. tom.2. q.2. c.5.* & apud *Don.tom.2.de eligendis tr.5.* Sed difficultas est, si aliquis habens occultam censuram, vel irregularitatem, eligatur ad Prælaturam, quid debeat facere? Aliqui dicunt, hanc difficultatem non habere locum in electionibus Religiosorum, quia vel Præses Capituli solet (ut bene esset) absolvere, & dispensare ad hunc effectum, antequam electio fiat, vel solet hoc facere Superior in literis patentibus. Hic tamen notandum cum *DD.* quod irregularitas non tollitur per absolutionem a censuris, cum non sit censura, sed debet esse dispensatio ab irregularitatibus: unde non sufficit dicere: *teque absolventes ab omnibus censuris*; sed debet addi, *& dispensantes super irregularitatibus, si quam, vel si quas incurristi.* *Don.tom.2. de eligendis tr. 5. q. 19. cum Nav. vel saltem detur absolutio ab omnibus censuris, & pænis, quia irregularitas etiam est pæna.* *Peyr. tom.2. q.2.c.5. §.3. contra Nav. quem ipse explicat.*

22. Sed si electus non sit absolutus, vel dispensatus modo dicto, debet ipse secretò petere absolutionem, vel dispensationem a censuris, vel irregularitatibus, antequam acceptet electionem. Si hoc non potest, debet quantum potest, resistere, & non acceptare electionem. Si cogatur acceptare electionem, debet manifestare Electoribus suum defectum, vel impedimentum, si ex ejus mani-

manifestatione non potest sequi scandalum, aut gravis infamia sibi, vel alteri, ut colligitur ex c. Innocent. 20. de elect. Et ita docet Don. tom. 2. de Electis tr. 6. q. 10. Peyr. tom. 2. q. 2. c. 5. n. 6. Lez. tom. 1. c. 15. n. 38. cum Sorbo. Rodr. Si autem gravis infamia sequatur, postquam restitit quantum potuit, potest acceptare, & interim dispensationem quamprimum impetrare. Ita DD. cit. cum aliis apud ipsos.

Quæres 7. Quomodo se geret Confessor cum Visitatore, & cum Religiosis visitatis?

1. R. Hæc notabit. Generalis, & Provincialis, seu Visitatores tenentur visitare omnia Monasteria sibi subiecta; aliis non possunt eorum reformationi incumbere. Ex Conc. Trid. Sess. 25. c. 20. Hæc obligatio est de jure naturali divino. S. Th. 2. 2. q. 83. art. 2. & Cajet. ibidem. Lez. tom. 1. c. 18. n. 68. & tom. 4. v. Visitator n. 3. cum Rodriq.; & Fag. Tenentur visitare per seipsos; si autem fuerint impediti, per alios. Ita ex pluribus juribus Lez. tom. 1. cit. n. 92. & tom. 4. cit. Quod si Visitatores ex negligentia, aut otiositate omitterent visitare per seipsum, mortaliter peccant, quia est gravis transgressio præcepti Conc. Trid. sess. 24. c. 3. & Sess. 25. c. 1. Lez. tom. 4. cit. cum Peyr.

Tenentur etiam visitare Conventus, in quibus resident, cum quantumvis vigilent supra eorum observantia, nihilominus plura ipsis abscondantur, quæ solum præcepto, quod in visitatione ponitur, ipsis manifestantur. Lez. tom. 4. cit. cum Peyr. Gavan. & aliis.

Visitati tenentur sub mortali veritatem manifestare super interrogatis, ut patet ex præcepto, quod fit in intimatione visitationum, vel ex juramento; nisi interdum sint excusati, ut infra.

2. Tempore actualis visitationis totum regimen externum contentiosum Provinciæ, vel Conventuum, qui visitantur, pertinet ad Visitatores, & non ad Prælatos Provinciæ, vel Conventuum; qui tamen possunt exercere circa suos Subditos omnem jurisdictionem voluntariam, seu non contentiosam, dummodo id non perturbet, aut impediatur officium Visitatoris. Jurisdictio contentiosa est, quæ inter contententes, id est inter actorem, & reum exercetur, ut facere processum, examinare testes, proferre sententiam, &c. Jurisdictio voluntaria est, quæ exer-

cetur

setur inter volentes, & non contententes cum aliquo, ut est absolutio sacramentalis, dispensatio voti, &c. Lez. tom. 2. c. 13. n. 28.

3. Dupliciter possunt Visitatores procedere in suis visitationibus. I. per modum inquisitionis generalis. II. per modum inquisitionis specialis. Primo modo procedere debent in visitationibus, quando visitant ex officio, & non ad instantiam alicujus. Secundo autem modo quando, vel ex inquisitione generali constat illis, aliquod crimen commissum esse ab aliquo Religioso, vel est aliquis, qui accusat, vel denunciatur tale delictum, vel ad id vocantur Visitatores a Conventu, vel Provincia. Lez. cit. n. 5. Et notandum, quod inquisitio generalis est, qua in genere inquiritur, an Subditi servent leges, aut statuta Religionis, an committantur crimina, observetur regula, &c. Specialis vero est, cum de certa persona, aut de certo crimine instituitur investigatio. Lez. tom. 1. c. 27. n. 1.

4. Quando Visitatores procedunt per modum inquisitionis generalis non requiritur, quod præcedat infamia, aut clamorosa insinuatio de aliquo crimine, aut denunciatio, seu accusatio; quia in hac inquisitione generali proceditur ex officio ob bonum commune Religionis, & non fit alicui injuria. Lez. tom. 1. c. 27. n. 2. cum aliis. Neque requiritur petitio juramenti a Religiosis de jure com., nisi aliter requirant Constitut. illius Religionis. Lez. cit. cum Graff. In nostra Religione Constitutiones ordinant, quod Visitatores deferant juramentum. In hujusmodi inquisitione generali non sunt interroganda, nec a Subditis manifestanda, etiamsi juramentum datum sit, crimina occulta, nisi de illis præcedat aliqua infamia; aliàs tam Visitatores, quàm Subditi mortaliter peccant. Lez. tom. 1. c. 27. n. 2. cum Suar. Peyr. in Formul. lit. P. c. 9. cum Nav. Suar. & habetur in c. Qualiter, & quando el. 1. de accus. Quod si aliquod delictum occultum, de quo delinquens non est diffamatus, fuerit per aliquem, aut per aliquos indiscrete, sive etiam malitiose in visitatione revelatum, non potest Prælati per hoc delinquentem punire, neque alios interrogare, neque ad specialem inquisitionem devenire, etiamsi delictum probari possit, nisi prius probaverit, delinquentem de hoc infamatum esse. Peyr. cit. cum Baziez. Sanch. Mirand. Rodriq. & habetur in c. Inquisitionis §. Tertie dubitationis verb. Ad hæc nisi quis velit manifestare peccatum Prælati ut Patri, & secretò ad emendationem Fratris, quia tunc non requiritur, quod præcedat

cedat infamia. Lez. cit. cum Suar. Semper tamen in hoc casu præmittenda est correctio fraterna, si sit opportunitas, & spes emendæ juxta ordinem correctionis fraternæ; nisi aliter in regula, & Constitut. illius Religionis ordinetur. Quod si iste talis non manifestat, ut Patri secretò, sed juridice denunciatur, debent Visitatores specialiter de hoc inquirere, quia tunc procedunt, non per inquisitionem, sed per denunciationem, ad quam non requiritur infamia, sed tantùm monitio. Peyr. cit. cum Bafiez, & Mirand. Et etiam debent specialiter inquirere, si per inquisitionem generalem constet, crimen aliquod ab aliquo subdito fuisse commissum. Lez. cit. n. 4., etiam si injuste tale delictum sit manifestatum. Lez. cit. Sed aliquando Visitatores excusantur si non corrigant, vel non puniant, si prudenter timentur scandala, seditiones, recursus ad tribunalia extranea, &c. Lez. tom. 2. v. Judex n. 5. cum Cajet. Sanch.

5. Si delicta sint emendata, nec adsit amplius periculum probabile in illa recidendi, quia proxima occasio est subyata, non possunt a subditis absque mortali peccato denunciari Prælato, quantumvis hic præcipere, ea sibi denunciari; cessat enim finis denunciationis. Peyr. cit. n. 14. cum Mirand. Cord. Salon. Allinas c. 6. §. 4. ubi notat cum Mascard., quod post spatium trium annorum præsumitur emendatio. Sed delicta licet emendata, si sint in damnum Communitatis, denunciare tenentur illi, quibus ex officio incumbit, ut sunt Prælati locales, & Vicarii conventus, commoditatem, vel potestatem non habentes tales peccantes castigandi: nam ad istos pertinet cura Communitatis, cujus valde interest, ne delicta etiam correctâ impunita maneat ob aliorum exemplum. Lez. cit. cum Rodrig. Peyr. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 16. post dico 3.

6. Visitatores, quando intimant visitationem, debent præcipere, ut omnes manifestent ea super quibus fuerint interrogati: & hoc, ut omnes habeant tempus cogitandi, & peritos consulendi, quæ dicere debeant, quæ tacere. Peyr. cit. n. 7. Inimò debent tale præceptum declarare pro simplicioribus, quod scilicet non debent revelare peccata omnino occulta, de quibus nulla est infamia; aliàs laqueos iniicient peccatorum suis subditis, & erunt causa, quod multi injuste infamentur, & multi multa peccata contra conscientiam erroneam committant. Lez. cit. cum Suar.

Suar. . Peyr.cit.n.8.cum Nav. Sot. Sayr. Et colligitur aperte ex c. Qualiter, & quando el. 1. de accus. in fin.

Si delictum non est emendatum, sed certò emendandum, eadem dic, quæ n. 5. & 6. Peyr.cit.n. 14.

7. Si quis malum temporale, vel spirituale sibi timet ex denunciatione, non tenetur denunciare, nisi adsit periculum gravis damni. Communitatis: sic enim postulat ordo charitatis, Lez. cit. cum Rodriq., Peyr. cit.

8. Non tenetur quis denunciare, si probabiliter prævidet, quod Visitatores nullum apponent remedium, quia nullus tenetur ad opus inutile. Lez. tom. 3. v. Judex n. 7. cum Sanch. D. Antonin. Portel. Sylv. Alinas cit. Cajet. de Alexand. c. 6. §. 4. & ita in simili docet Bonac. de denunciat. cum Avil. Sylv. & aliis. Idem dic si quis talia crimina audivit ab illis, qui jam denunciaverunt. Alin. & Cajet. de Alexand. cit. quia sic nulla additur major probatio.

9. Non tenetur quis denunciare delictum, quod sub secreto naturali ipsi a delinquente detectum est consilii, vel auxilii petendi gratia, etiamsi contra delinquentem esset infamia, vel semiplena probatio, dummodo id, quod acceptum est sub secreto, non sit in damnum temporale, vel spirituale Communitatis, vel in grave damnum alicujus particularis. Peyr. cit. §. 3. cum Nav. Lefs. Azor. Val. Regin.

10. Neque tenemur dicere, quæ audivimus a persona non fide digna, vel appassionate, quia talibus non est credendum. Lez. tom. 1. c. 27. n. 2. Alin. & Cajet. de Alexand. cit.

11. Et nota, quod in casibus, in quibus licitum est celare veritatem in judicio, non obstante quocumque juramento, vel præcepto, vel excommunicatione, potest Visitatus aperte dicere, se non vidisse, id nescire, intelligendo, quod non vidit, nec scit delictum, quod teneatur manifestare in hoc judicio. Lez. cit. n. 11. cum Nav. Peyr. cit. cum D. Th. Cajet. Nav. Azor. Salzed. Val. Lefs. Regin.

12. Visitatores in inquisitione generali, aut denunciatione evangelica possunt solùm monere, minis terrere, coram duobus vel tribus, si opus est, reprehendere, pœnitentiam secretam dare, & alio remedio uti sine infamia denunciati; non tamen possunt pupitè. Lez. cit. n. 3. cum Angel. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 16. Laym. lib.

lib. 3. tr. 3. c. 4. La Cr. lib. 2. n. 212. & alii.

13. Tenentur Religiosi visitati sub mortali denunciare paterne Prælati omnia delicta Religiosorum, præmissa correctione fraterna, si fieri debeat juxta ordinem correctionis, & juxta regulas charitatis. Inmo si fraterna correctione, vel paterna denunciatione Religiosus non est correctus, nec speratur corrigi, debent Religiosi ipsum juridice denunciare, si per testes idoneos delictum probari potest. Lez. cit. cum Nav. Graff. Multæ tamen causæ possunt ab hoc onere excusare, ut a n. 5., & ut videri potest apud DD. Morales de correctione fraterna.

14. Finis inquisitionis generalis est inquirere non solum de vitiis, & defectibus subditorum, sed etiam de illorum virtutibus, & scientiis, quia in omni bene ordinata Republica specialis providentia Gubernatoris est pœna afficere malos, & præmia bonos, & quia ex Trid. sess. 24. c. 3. de reformat. scopus harum visitationum est bonos mores tueri, pravos corrigere. Peyr. in Formul. litt. P. c. 9. n. 15. Lez. t. 4. v. Visitator n. 6. Et cum Visitatores procedunt, non ad puniendum, sed ad habendam notitiam alicujus personæ, quæ est eligenda in Prælatum, possunt de vitiis illius inquirere etiam si non præcedat infamia. Lez. cit. n. 7. cum Suar. Aret. A. Tamb.

15. Possunt Visitatores ad inquisitionem specialem procedere, quando delictum est notorium, etiam si malefactor sit occultus, nec ulla sit infamia, ut fit in omnibus judiciis. Lez. cit. n. 5. cum Nav. Salon. & aliis. Sed in hoc casu non fit inquisitio de particulari persona, nisi adsint infamia, vel alia, ut n. 16. sed inquitur in communi. Lez. cit.

16. Non possunt Visitatores, regulariter loquendo, contra aliquem procedere per specialem inquisitionem, nisi præcedant infamia, sive clamorosa insinuatio, vel indicia manifesta, aut semiplena probatio. Lez. tom. 1. c. 27. n. 6. cum D. Th. Clamorosa insinuatio, vel est idem, quod infamia, vel est vox totius Populi, vel publicus rumor inter multos subortus. Semiplena probatio est unius testis oculati, & jurati, omnique exceptione majoris testimonium. Lez. cit.

17. Qui non denunciavit intra terminum præfixum visitationum, non tenetur, eo transacto, denunciare, quia præceptum denunciandi impositum a Visitatoribus solum videtur obligare pro tempore, quo durat visitatio, nisi aliud expriment. Lez. cit. n. 9. cum Fagund.

F

18. Vi-

42 *Cap. II. Quomodo se geret Confes.*

18. Visitatores, aut iudices Regulares abstinere omnino debent a munerum receptione, etiam liberaliter concessorum, ita ut aliàs ad restitutionem teneantur: ex c. Romana §. Procuracion es de cens. in 6., & ex Trid. sess. 24. de reform. c. 3. Lez. tom. 1. c. 18. n. 68. cum Peyr.

19. Visitatores non debent gravare Monasteria, quæ visitant: C. Visitandi 18. q. 2. C. Cum Apostolus de cens. Trid. Sess. 24. de reform. c. 3. Unde non debent sumptuosas epulas querere, ut dicitur in dicto c. cum Apostolus, §. Quocirca. Peyr. cit. n. 9. Quibus Canonibus, ut bene advertit Peyr. cit., non satisfaciunt Visitatores, qui in seipsis frugales sunt, permittunt autem, quod sua comitiva laute tractetur. Et consequenter etiam, quando vident, quod Prælati locales ipsos laute tractant, debent hoc ipsis prohibere, permittendo tantum, quod in Monasterio opulento per tres dies abundantius tractentur, si longum iter fecerunt. Peyr. cit.

Quæres 8. Quomodo se geret Confessor cum Magistris Novitiorum?

1. R. Magistri Novitiorum, & eorum Socii debent esse orationis, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitate, que referti, & cæteris qualitatibus ornati, quas Clem. VIII. pro ipsis requirit in decreto pro Novitiis. Debent etiam ad perfectionem tendere, ut & Novitios ad perfectionem dirigere possint, quia *non potest arbor bona malos fructus facere* Mat. 7. 18. & sic Religiones meliorarentur, non relaxarentur in dies. Si autem Magistri Novitiorum dictas qualitates non habent, debent a Confessario cogi, ut dignos se tali officio reddant; aliàs vel renuncient, vel eos non absolvat.

2. Sed præsertim Magistri Novitiorum debent advertere, quod ipsi (sicut & alii Capitulares), si vident, juvenem vestiendum non esseabilem pro Religione ratione malæ valetudinis, aut ignorantia, peccant mortaliter dando ei suffragium, seu votum affirmativum, & tenentur ad restitutionem Monasterio, quod eorum culpa obligabitur inhabilem alere. Sed pro professione multò magis ipsi, quàm alii debent hæc præ oculis habere, quia meliùs possunt illa experiri, extra tamen confessionem, & salvo semper sigillo sacramentali. Dicta patent ex tr. de restit., & docentur passim a DD. in de statu religioso. Sic etiam ex decretis Clem. VIII. pro Novitiis præcipitur, quod qui non sunt
capa-

capaces religiosæ perfectionis, expellantur. Quod si Magistri Novitiorum (vel alius Confessarius) cognoscunt inhabilitatem Novitii, vel quod ob malam ejus habitationem non sit in eo spes servandæ castitatis, vel quod non sit capax religiosæ perfectionis (ut præcipit Clem. VIII. in decretis supra dictis) debent in confessione ipsa illum obligare, quod his stantibus ad sæculum redeat, aut inabsolutum dimittere secundum regulas Moralis de male habitatis, recidivis, &c. Aliàs ipsi Magistri, & alius Confessarius mortaliter peccabunt.

3. Et hac occasione sciant Magistri Novitiorum, ipsos non bene agere, si aliquo Novitio instante, quod velit ad sæculum redire, statim dicant, hanc esse diaboli tentationem, cum multoties possit esse inspiratio divina, maxime in Religionibus minus observantibus; multi enim veniunt ad Religionem, non a Deo vocati, sed ex inconsideratione, levitate, vel aliquo temporali fine, vel ex metu parentum, sive ut se de illis vindicent, ipsos affligendo, & contristando, ut eorum justas reprehensiones fugiant, &c. & postea tempore Novitiatus (qui ideo fit, ut Novitius Religionem, & Religio Novitium experiatur) in se ipsis forsitan reversi, & cognoscentes, se non vocatos a Deo intrasse, neque futuros bonos Religiosos, volunt exire. Igitur videndum est, an talis Novitius sit vocatus ad Religionem a Deo, an sit aptus pro hac Religione, an hæc Religio sit apta pro ipso, & persuadendum ipsi, ut faciat exercitia spiritualia ad Dei voluntatem cognoscendam, nisi voluerit statim abire. Neque debent Magistri scrupulis eum terrere; quia si non fuit a Deo vocatus, non potest ipsi obfici illud Apostoli 1. Corinth. 7. 20. *Unusquisque, in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.* De talibus Novitiis Peyr. in Formul. lit. N. c. 2. dicit *Infecta pecus totum corrumpit ovile: & unus ex his sufficit ad totam Religionem subvertendam, inquietandam, & scandalizandam.* Qua propter non vocatos a Deo debent Magistri Novitiorum hortari in Domino, ut discedant, & cum Superioribus procurare, ut abeant, vel expellantur, ut S. Tereſia in Cam. di. perfez. c. 14. suis Monialibus monet. Quod si secundum regulas cognoscendi vocationes (de quibus fuse egi in Strada della perfez.) credi possit, quod fuerit vera vocatio, tunc possunt dictis Novitiis monitiones, & exhortationes fieri, sed non importunæ, & valde opportu-

na pro ipsis essent exercitia (spiritualia per octo, aut decem dies.

4. Si Magistri Novitiorum cognoscant, aliquem ob gravem vim, & metum intrasse in Religionem, cum isti similiter soleant dare in desperationem, & in pessimam vitam, debent procurare, ut ille abeat; quinimmo quicumque tali Novitio dat votum affirmativum pro professione (idem dicit respectivo pro vestitione, si antea hoc sciatur) peccat mortaliter, quia consentit injustitiae aliorum, & injuriam facit tali Novitio. Ita Lez. tom. 1. c. 24. n. 29. cum Sylv. Nav.

Et dicta applica cum proportione quoad Magistros Novitiarum.

Quæres 9. Quomodo se geret Confessor cum Confessariis Regularibus?

1. R. Poterit se regulare cum dictis cap. 1. num. 3. Si autem aliquem Confessarium inhabilem ad tantum munus reperiet, debet ipsum obligare, ut tali officio renunciaret; aliàs inabsolutum dimittat.

2. Pro Confessariis Regularibus S. Congreg. apud Nicolium sic decrevit. *Confessarii Regulares exempti sunt a Monasteriis, & Religionis oneribus pro eo tempore dantaxat, quo confessiones excipiant. Quod decretum non est tam stricte interpretandum de eo tempore tantum, quo confessiones actu excipiunt, quia tunc certe non possunt alia onera subire, nec in duplici loco naturaliter esse: sed large intelligi debet de ampla commoditate eis danda tempore confessionum, quando V.G. mane in Ecclesia confessiones secularium audiunt.*

3. Hic etiam notandum, quod Confessarius Regularis pro secularibus in Ecclesia deputatus non debet acceptare aliud officium, vel alia officia, si talia sunt, & in talibus circumstantiis, ut non possit suæ obligationi satisfacere. Et si quis vix potest portare tantum onus audiendi confessiones ipsis angelicis humanis formidandum, quantum magis non poterit illud portare cum aliis oneribus? Quare si de tali morali impossibilitate pro circumstantiis loci, temporis, & personæ suæ, ac pœnitentium ipsi hoc constat (In dubio autem tenetur obedire) non debet obedire Prælato talia officia ipsi imponenti, quia ad impossibile nemo tenetur, & non est tam utile, & necessarium Sacramentum negligenter administrandum. Hoc patet etiam ex dictis in simili cap. 1. n. 3. in fine.

4. Sciunt

4. Sciant Confessarii, quod si fideliter, & diligenter in vinea Domini laboraverint, magna ipsis merces erit in Cœlis; dum munus Confessarii martyrio comparatur, ut Peyr., & alii docent. *Cbi lo prova lo sà.*

Quæres 10. Quomodo Confessor se geret cum Lectoribus, & cum Examinatoribus studiorum?

1. R. Hæc notabit. Lectores debent docere Studentes scientias aptas ad contemplationem Dei secundum cujusque Religionis instituta. Qui autem eos docent ecclesiasticas historias, vel tractatus de peregrinis, & pro his temporibus inutilibus questionibus dogmaticis, si proinde negligatur studium S. Theologiæ, & aliarum rerum magis necessariarum, dubium non est, quod mortaliter peccent, & ad restitutionem Studentibus, & Religioni teneantur. Ad quid enim Studentibus, & Religioni talia inservient sine Theologia Scholastica, sine Morali, sine lectione S. Scripturæ, sine solida, & utili Dogmatica? Sed & quæ utilitas pro Ecclesia, vel quot Animæ hæc via salvabuntur? Oh vanitas vanitatum! Idem dic de Examinatoribus; quinimmo de Superioribus hæc permittentibus.

2. Caveant Lectores, ne Studentes inhabiles, vel negligentes aliquo modo adjuvent, ut a studiis sint licentiati, vel doctoratus lauream obtineant, quia ultra grave peccatum, quod in hoc committunt, innumerabilium peccatorum, quæ a talibus Studentibus in officiis, & prælatiis deinde ob eorum ignorantiam fient, sunt participes etiam ipsi. Idem dic de Prælatiis, Examinatoribus, & aliis, qui ad tales Studentes licentiandos, vel doctorandos aliquo modo concurrunt, vel cooperantur.

Quæres 11. Quomodo se geret Confessor cum Studentibus Regularibus?

1. R. Studentes Regulares omnino peccant mortaliter, si notabiliter sint negligentes in studendo, quia occupant locum aliorum, qui ipsis diligentiores essent in studendo; cum quia abutuntur commoditate ipsis data cum gravi dispendio, & incommodo Religionis, quæ ipsos in aliis exercitiis occuparet. *Lex. tom. 1. c. 8. n. 29. cum Nav. Peyr. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 30. cum D. Antonin. Nav. & aliis.* Quod quidem certum est; sed difficultas est in assignando quando nam tales Studentes possint dici notabiliter negligentes in studendo? Circa quod, cum nihil apud DD. invenisse

venire poterim, mihi videtur sic discurrendum. Tales Studentes debent se idoneos reddere ad conclusiones publice defendendas, ut in fine studiorum a studiis licentiarum, & doctorari possint. Hoc autem fit quatenus prius ab ipsis unum punctum philosophicum, & aliud theologicum, quæ sortè contigerint, sine defendenda, vel publice, vel saltem in publico Capitulo intra spatium 24. horarum, & quidem sine ulla assistentia Lectoris, aut aliorum; quinimò Lector, & alii debent contra ipsum arguere. Tunc ergo non erunt notabiliter negligentes in studendo, quando se ad totum hoc idoneos reddere procurant. Ad hæc autem omnia rite agenda requiritur, nedùm exactum præsentium lectionum studium, sed & diligens, ac frequens præteritarum revisio.

2. Studentes indigne doctorati, vel debent tali gradui renunciare, vel saltem diligentius studere, ut habiles fiant; aliàs non possunt a Confessariis absolvi præsertim ob gravissima damna, quæ ex eorum ignorantia proveniunt communitati. Peyr. tom. 2. c. 2. cum Syly. Sed tam Studentes, quam alii mortaliter peccant, si non procurant scire ea, quæ ad proprium statum pertinent secundùm propria cujusque Religionis instituta. Igitur quisque sub mortali tepetur scire ea, quæ spectant ad votum obedientiæ, castitatis, & paupertatis, & ad alia vota specialia propriæ Religionis, sicut etiam & cætera præcepta ecclesiastica pro Religiosis, Regulam, & proprias Constitutiones. Et quidem ignorantia eorum, quæ spectant ad proprium statum; & ad proprium officium, raro est invincibilis, itaut excuset a mortali, ut docent Alloza ex D. Th. Castrop. tom. 1. tr. 2. d. 1. p. 15. cum Vasq. Sanch. Azor. Salm. tom. 5. tr. 20. p. 3. cum Vasq. Covar. Snar. Basses, Salas, Prado; quia, ut docet D. Th. 1. 2. q. 76. art. 2. in corp., singuli scire tenentur ea, quæ ad eorum statum, vel officium spectant. Sed nec sufficit semel studuisse, & postea dicere: *libri valete*. Et ex eodem D. Th. 1. 2. q. 76. art. 2. ignorantia est causa peccati.

Quæres 12. Quomodo se geret Confessor cum Regularibus ad Moniales accedentibus?

1. R. Servari debent Bullæ Pontificum, & decreta S. Congreg. hac de re edita; ubi notandum præsertim decr. S. Congr. sub 11. Maii 1669. Clem. IX. approbante, ac typis dari, servarique jubente, declarans, Regulares cujusque ordinis, Militiæ,

Societatis, &c. etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Montalium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodolibet exempta, etiam ipsis Regularibus subiectæ, vel aliâ speciali mentione digna, absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis spatium cum Monialibus, aut aliis intra clausuram degentibus, peccare mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis vocis activæ, & passivæ, aliisque contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium statutis pœnis posse ab Ordinario tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coerceri.

2. Circa hoc decr. sequentia notentur. Ut Regularis cum debita licentia accedat ad colloquendum cum Monialibus, aut aliis intra clausuram degentibus ex decreto S. Congr. de expresso ordine, & mandato Urb. VIII. sub anno 1623. requiritur licentia Ordinariorum locorum, ut quatenus sibi visam fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summam quolibet anno cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantum consanguinitatis gradu conjunctas convenire, & alloqui possit. Id vero non aliter, quam servata ad unguem forma infra scripta. Ut id nullo modo liceat diebus festivis, aut in adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbato, & Vigiliis; prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere, consignetur Confessario ordinario Monasterii, qui pœnes se retinere debeat, isque associet, & præsens sit, & auscultatrices de more, non autem aliæ assistant; prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii annotetur. Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in alteriori gradu conjunctis, aut aliter quam servata forma supradicta licentias concesserint, vel promiserint, scient se intentioni S.S.D.N. & S. Congr. transgressores, judiciumque reformident. Regulares autem pœnis in supradicto decr. contentis, ac si nullam licentiam obtinuisent, eo ipso se noverint esse addictos, & arbitrio S. Congr. severius puniendos.

3. Quia tamen non omnes dictas condiciones observari video, dictæ scilicet formæ assignatæ, dicendum videtur, quod Religiosus habens licentiam a loci Ordinario, & ab alio, ad quem spectat, pro consanguineis in primo, & secundo gradu, cir-

Ca reliqua potest se conformare consuetudini locorum, & Monasteriorum.

4. Nomine Monialium in his prohibitionibus veniunt, quæ voverunt perpetuam clausuram, tum quia de jure hæc veniunt nomine Monialium, tum quia in omnibus his decretis fit mentio expressa de clausura. Unde per dicta decreta non prohibetur Regularibus accessus ad colloquendum cum Mulleribus, quæ degunt in Conservatoriis, sive Collegiis sine obligatione clausuræ.

5. Religiosus non peccat si paucis verbis salutet, vel resalutet Monialem ex urbanitate, quia licet salutare, & resalutare physicè sit loqui, juxta tamen communem modum loquendi non est loqui. Piselli tom. 1. tr. 18. c. 2., & oppositum nimis durum videtur,

6. Licet autem in odiosis nomine Monialis non veniat Abbatissa, sicuti nomine Religiosi non venit Abbas, non possunt tamen Religiosi sine debita licentia accedere ad colloquendum cum Abbatissa, quia Abbatissa degit in clausura; at in dictis decretis prohibetur Regularibus ne accedant ad colloquendum, cum quacumque intra clausuram degente. Dicitio vero, *quicumque*, est universalis, & omnes comprehendit, etiam illos, qui aliàs non comprehenderentur, & etiam in materia odiosa, & strictè interpretanda, ut per varias Rotæ decisiones probat Cajet. de Alexand. c. 7. §. 10. q. 5., & hanc conclusionem tenet ipse loc. cit. cum Merol. Megal. Squillant. Alin. c. 7. §. 10. q. 5. cum dictis. Piselli tom. 1. tr. 18. c. 2. & fuse defendit Don. tom. 3. tr. 6. q. 16. cum Graff., & Merol.

Probatur etiam, quia in Bulla Alexand. VII. Sacrosancti. expresse declaratur, quod Regulares non possunt loqui cum Abbatissa, Priorissa, aut Officialibus Monasterii.

7. Neque juvat dicere, quod dicta Bulla, cum edita sit pro quiete Monialium Urbis, & sit odiosa, non est extendenda ad Moniales extra Urbem. Nam licet dicta Bulla edita sit pro quiete Monialium Urbis, in ipsa tamen §. 1. Pontifex expresse, & manifeste dicit: *Aliàs siquidem pro quiete, & felici directione Santimonialium Regularibus subjectarum provide ab hac S. Sede statutum fuit, &c.* Et §. 2. *Quin etiam quamplurimis Apostolicis Constit. interdicatur hujusmodi Regularibus accessus ad locu-*

locutoria Sanctimonialium, necnon cum eisdem miscere colloquia ad crates, rotas, portas, & quovis alio in loco sub pœnis privationis vocis activa, & passiva, aliisque etiam gravioribus pro rerum, temporumque opportunitate inflictis, cum declaratione, quod easdem quoque pœnas incurrant Confessores ordinarii, & extraordinarii, Concionatores, Superiores cujuscumque gradus, seu Visitatores, tam ordinarii, quam delegati, qui colloqui præsumperint cum Monialibus, etiamsi Abbatissæ, Priorissæ, aut Officiales Monasteriorum fuerint, extra actum confessionum, concionum, aut visitationum hujusmodi, & aliis prout in diversis decretis desuper emanatis uberius continetur.

Oppositum de Abbatissa tenent Lez. Tamb. Jan. & Zambel. Sed forsitan isti scripserunt ante dicta decreta, vel illa non legērunt.

8. Et ex relatis in supradicta Bulla patet a fortiori, quod Abbates Regulares titulares, Diffinitores, & similes non possunt loqui cum Monialibus, sicuti ipsi Prælati Regulares actuales non possunt loqui cum Monialibus non sibi subditis; cum isti etiam cum Monialibus subditis non possint loqui, nisi prout in dicta Bulla supra: tum quia in decr. S. Congr. de mandato Sixti V. & innovato sub Urb. VIII. habetur, *quod nulli Religioso cujuscumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat, liceat absque licentia expressa ejusdem S. Congr. accedere ad colloquendum, &c. exceptis Superiore, Visitatore, Confessario ordinario, & extraordinario cum ad tempus deputabitur.*

9. In dictis decretis non includuntur Novitii (intellige, improfessi) quia isti in odiosis non veniunt nomine Religiosi. Alin. c. 7. §. 10. q. 14. cum Portel. & Squillant. Cajet. de Alexand. c. 7. §. 10. q. 16. cum dictis. Piselli tom. 1. tr. 18. c. 2. Idem dic de Tertiariis, Oblatis, & Conversis non professis. At includuntur Donati, Oblati, & Conversi professi, etiamsi solum fecerint tria vota simplicia sine professione solemnī, quia isti sunt vere Religiosi, ut in cap. ult. §. 2.

10. Si aliquis Religiosus vellet accedere ad colloquendum cum aliqua Moniali non sibi conjuncta in primo, vel secundo consanguinitatis gradu, debet recurrere ad S. Congr. Potest etiam recurrere ad Episcopum; nam licet Episcopi de jure com. non possint Religiosis hanc licentiam dare; solent tamen habere

per breve pontificium facultatem ipsis dandi licentiam.

II. Notandum demum, quod Religiosus accedens ad Monasteria Monialium Regularibus subiectarum, ultra licentiam Episcopi debet habere etiam licentiam Prælati Regularis, cui Moniales sunt subiectæ. L. 2. tom. 4. v. Moniales n. 23. & patet ex verbis decreti sub Urb. VIII. : *Prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectat eam concedere.* Et sic etiam generaliter declaratum est pro omnibus accedentibus ad colloquendum cum Monialibus, quæ sunt Regularibus subiectæ, non obstante quacumque lege, aut consuetudine, etiam immemorabili. Ex decr. S. Congr. 23. Aug. 1593. apud Gavant. in manuali Episc. & apud Monacell. in formul. leg.

Quæres 13. Quomodo se geret Confessor quantum ad ingressum Novitiorum in Religionem?

R. Hæc notabit, quæ tam pro viris, quam proportionaliter pro mulieribus inservire possunt. Inducere alios ad Religionem sanctam, & laudabile est, quia inducit ad sequenda consilia evangelica. Omnes cum D. Th. 2. 2. q. 189. art. 9. Sed tripliciter potest contingere inordinatio in tali inductione ex D. Th. ibidem. Et primò peccaret mortaliter qui induceret alium ad Religionem malis artibus, falsis rationibus, fraudibus, minis, immo blanditiis, vel importunis, & replicatis precibus, vel importunis persuasionibus cum rerum temporalium promissione, & nimia sollicitudine. Nat. Alexand. tom. 2. lib. 4. reg. 9. Lez. tom. 4. v. Professio n. 16. cum Sanch. Lefs. Laym. Thesaur. . Peyr. tom. 1. q. 1. c. 29. cum Sayr. Riccard. Gabr. : & habetur ex D. Th. cit. Immo professio facta per gravem metum, est ipso jure nulla. Ex c. præsens 20. q. 3. c. 1. de Regular. c. 1. de iis, quæ vi. Lez. cit. cum Bonac. Laym. Assignatur autem ex Conc. Trid. sels. 25. c. 19. terminus quinque annorum a die professionis, si quis prætendat, se non valide profesum esse ob vim, & metum, aut ob aliam causam, ad reclamandum, & probandum, quod professio sit nulla. Sed si is intra quinquennium Ordinem sacrum recipit, nova difficultas est pro invaliditate professionis. Vide Lez. tom. 4. v. Professio a n. 4. Insuper Trid. sels. 25. c. 18. subicit excommunicationi ipso facto quamcumque personam cujusvis conditionis, qualitatis, & dignitatis, si quomodocumque coegerit aliquam Virginem, vel Viduam, aut aliam quamcumque mulie-

rem

sem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel ad emittendam professionem: & illos qui consilium, auxilium, vel favorem dederint, quosque scientes, eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquomodo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. Casus in jure expressi, quos supra innui, sunt 1. quando fœmina sponte fecit votum Religionis 2. si fœmina post duos menses conjugata noluit consummare matrimonium de Religione deliberans. 3. quando conjux conscia de dispositione juris (disponentis, quod conjux non potest altero conjugate invito Religionem ingredi, & ingressus tenetur ad instantiam alterius conjugis egredi) consentit, ut alter in Religionem ingrediatur, in eaque professionem emittat, si de illa remanente in sæculo habeatur suspicio, quod non servabit votum continentiae, cui se astrinxit, ad hoc ut posset alter Religionem ingredi. 4. quando fœmina commisit crimen, propter quod est in Monasterio claudenda. Insuper possunt parentes cogere puellam impuberem ad ingrediendum Monasterium, ut ibi educetur. De his Lez. tom. 3. v. Moniales a n. 10. Peyr. tom. 1. q. r. c. 29.

Immo e contra inducens alium ad Religionem, debet illi manifestare bona, & mala, abstinentias scilicet, jejunia, abnegationem propriæ voluntatis, gravem delinquentium punitionem, &c. *Prædicentur ei dura, & aspera*: ait D. Bened. in sua regula. Et sic etiam consulens facere debet.

2. Peccat mortaliter inducens alium ad Religionem muneribus per simoniam datis, vel acceptis. Peyr. cit. cum D. Th. loc. cit. . Ledes. Regin. Azor. Sayr. Sylv. : & ita plures alii. Quod intellige ex D. Th. Peyr. Azor. & Les. si intercedat pactum, ut: *si dabis mihi hoc, vel dabo tibi hoc, si me ad Religionem duxeris*, non verò quando fit sine pacto, sed aliquibus muneribus illum quis benevolum sibi reddere procurat, ut postea ad Religionem trahat.

3. *Inordinatio est* (ait D. Th. loc. cit.) *si mendaciis eum alliciat. Imminet enim sic indulto periculum, ne cum se deceptum invenerit, retrocedat; & sic fiant novissima illius hominis pejora prioribus, ut dicitur Luc. 11. Sed Cajet. & Cord. super hunc*

locum D. Th. dicunt, quod illicitum etiam est, aliquem inducere ad Religionem, in qua tepide, & laxe vivitur, cum ille crederet, se ad perfectionis semitam induci; nam fateri se posset deceptum non quidem verbis, sed facto. Et plura notatu digna habet hic Cajet. Cord. c. 2. q. 2. Mirand. q. 16. art. 2. Nav. in man. c. 12. a. n. 44.

4. DD. n. 3. citati advertunt, excusari a peccato illum, qui inducit ad Religionem laxam, si alium informet de tepiditate, in qua est talis Religio, & de difficultate, quam experietur ex consortio aliorum, si ita est.

5. Absolute loquendo quisque debet consulere, vel inducere ad Religionem magis observantem, quia in ea ille, qui ingreditur, facilius proficiet. At aliquando licet inducere ad Religionem minus observantem, si quis est debilis salutis, vel si credatur, quod in tali Religione, quia sibi magis apta, magis ille proficiet.

6. Licet autem D. Th. 2. 2. q. 189. art. 1. doceat, non esse necesse, quod ante aliquis exerceatur in observantia præceptorum, quam per ingressum in Religionem transeat ad perfectionem consiliorum: & art. 10. doceat, quod ut quis Religionem ingrediat, non requirantur diuturna deliberatio, & multorum consilia, optime tamen Nav. in c. Cul portio 12. q. 1. cum Cajet. explicat, D. Th. non esse intelligendum de quocumque intrare volente, sed tantum de bene disposito, qualis est, qui omnem suam fiduciam sustinendi onus Religionis ponit in Deo, & interno affectu relinquit omnia, & non respicit ad honorem, gloriam, carnem, & sanguinem, & hujusm. Alii autem non sic dispositi debent magna inquisitione, & discussione circa hos internos affectus se examinare, ut docet Cajet. in 2. 2. q. 189. art. 10.

7. Ulterius, licet D. Th. art. 10. cit. doceat, quod, ut quis Religionem ingrediat, non requirantur diuturna deliberatio, & multorum consilia, attamen eodem art. 10. subdit, quod *pro determinando in quam Religionem quis ingredi debet, potest haberi consilium cum his, qui non impediunt*, id est, cum viris prudentibus, qui videant, quid magis expediat, & non impediunt ingressum in Religionem sine justa causa.

8. Et ex dictis patet, aliquando licitum esse retrahere aliquem ex justa causa a Religione, vel ab ingressu hujus, vel illius

Re.

Religionis, si scilicet non speratur, quod in Religione proficiet, si in illa Religione non tam disciplinatè vivitur, si illius ope egent parentes, &c. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 29. Cord. c. 2. q. 2. Lez. tom. 1. c. 24. n. 28. Salm. tom. 4. tr. 15. c. 3. p. 2. n. 38. Immo dicti Salm. docent cum Lefs. Villal. Dian. & aliis, non esse illicitum, si quis retrahit alium a Religione, ne magnam tristitiam causet parentibus.

9. Incurrunt excommunicationem latæ sententiæ ex Conc. Trid. sess. 25. c. 18. illi, *qui Sanctarum Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi quomodo sine justa causa impediunt*. Nomine autem voti hîc intelligitur votum solemne, quod fit in Religione. Lez. tom. 3. v. Moniales n. 12. cum Sanch. Suar. Portel. Incurrunt etiam impediens primum Religionis ingressum, seu susceptionem habitus, quia sic impeditur etiam professio. Bonac. de clausura Monialium cum Suar. Fill. . Portell. apud Lez. cit. . Gastrop. tom. 3. d. 1. p. 9. cum Suar. Non incurrit Pater nolens, filiam fieri Monialem, quia caret dote, vel quia est infirma, vel propter alias rationabiles causas, quia adest justa causa impediendi. Lez. cit. cum Rodriq. Portel.

Quæres 14. Quomodò se geret Confessor cum Animabus illis, quæ habere solent gratias supernaturales, sive extraordinarias?

R. Confessarius super his potest legere opera S. Jo. a Cruce, opera S. Teresie, quæ tamen plura ibi affert pro suo proprio spiritu, quæ forsitan non sunt apta pro aliis, Cardinalem Lauria de opusc. orationis, Cardinalem Bona de discretionem spirituum, &c. Sed ipsæ Animæ, quæ tales gratias extraordinarias habent, non debent hos, & similes libros legere (nisi in raro casu si est anima bonæ intelligentiæ, & quæ non habeat hominem, qui pro his ipsam dirigat), quia magna in ipsis superbia, & præsumptio posset excitari, ultra plures errores, in quos legendo possent incidere cum gravi ipsarum præjudicio.

De istis gratiis aliqua dixi in Strada della perfez. Nunc breviter dico, quod de omnibus his gratiis supernaturalibus, & extraordinariis, quæ dici solent visitationes Dei, sive sint visiones, sive locutiones, sive extases, &c. valde difficile est discernere, an vere sint a Deo; nam plura his similia possunt esse a dæmone,

mone, & etiam a proprio hominis spiritu; ac omnia quasi signa, quæ a PP. & DD. assignantur ad discernendum bonum spiritum, possunt fingi a dæmone. Adhuc tamen hæc signa assignantur boni spiritus.

1. Si omnia sint Fidei Catholicæ conformia, & tendant ad aliquem bonum finem.

2. Gratias a Deo Animæ factas semper comitatur vera humilitas, quæ sit in voluntate, & in intimo cordis, non autem solum sensibilis in parte inferiori, cum magna subtus superbia in fundo cordis; nam humilitatem sensibilem potest dare etiam dæmon, non autem illam spirituales, & veram.

Effectus hujus humilitatis sunt, non desiderare res extraordinarias, scilicet visiones, locutiones, extases, &c. non facere exercitia singularia, de quibus alii mirentur, sed ponere sanctitatem in exercitiis ordinariis, indignum se judicare harum visionum, &c. neque ob tales res se Sanctum æstimare, sed Deo ingratum ob tot beneficia, non curare, si suæ visiones, & revelationes spernantur a Confessario dicente, quod sint illusiones dæmonis, habere profundam cognitionem proprii nihili, calla cui-cumque, præterquam Confessario, occulta tenere, quando advertuntur tales visiones, & revelationes, ad humilitatem confugere, & quasi illas respuendo, quantum ex se est, nisi aliter Deo placuerit. Potest tamen in gratis supernaturalibus a Deo factis aliqua misceri superbia, vanitas, præsumptio, sed leviter, & pro brevi tempore; aliàs de illis suspicio haberi debet.

3. Resignatio propriæ voluntatis, & iudicii in manu Dei, & suorum Ministrorum.

4. Desiderium patiendi pro Deo.

5. Mortificatio passionum, quæ ad præcise tendat, ut tollat internas Animæ labeles, & imperfectiones, etiam soli Deo notas. Hoc est signum principalius, & tutius. Sed advertendum, quod in Anima a dæmone illusa plures virtutes dæmon fingit, excepta humilitate, patientia, & obedientia, quas ipse ob suam superbiam fingere non potest.

6. Pax, suavitas, & tranquillitas in Anima, quamvis initio adsit timor reverentialis, & aliqua turbatio. E contra quando visio est a dæmone (& sic de aliis rebus extraordinariis), initio affert læticiam aliquam, & suavitatem, sed deinde semper crescit

in

in Anima timor, & amaritudo. Utrumque Christus Dominus revelavit S. Catharinæ Senensi. Sed nota, quod hæc quies, & pax, quæ est a Deo, nascitur solum in iustis; in peccatoribus autem, in quibus resistit malus eorum spiritus, nasci solet deturbatio, quia spiritus bonus opponitur eorum malo spiritui. Et e contra, si Animæ bonæ apparet dæmon sub figura Christi, Anima deturbatur, & talem visionem respuit, quia spiritus malus opponitur suo spiritui bono. Quod si in Anima dominatur spiritus malus, & ipsi dæmon apparet sub figura Christi, Anima non horret, nec deturbatur. De Animabus a dæmone illisus egi in Strada della perfez.: ubi & de earum remediis; inter quæ præfertim, quod Confessor debet ipsarum visiones spernere, imponere, quod in meditatione non applicent imaginativam, & per viam humilitatis evangelicæ, internæ mortificationis, & nuditatis spiritualis ducere. Sed videre pauca alia potes in cap. xi. num. 26.

7. Si Anima de gratiis supernaturalibus plùs gemit, quam exultat, & se abscondit, eas reveretur, sed se reputat talibus donis indignam.

8. Contemptus rerum, & voluptatum mundanarum.

9. Post visitationem Dei remanet in Anima magna quædam fortitudo, & facilitas ad opera bona (quam dare non potest dæmon) & durare solet per duos, aut tres dies. E contra quando visio, vel locutio est a dæmone, Anima remanet quasi inhabilis ad quodcumque opus bonum.

Hic etiam nota cum S. Jo: de Cruce Salita del Monte Carmelo lib. 2. c. 29., quod in locutione, quæ fit a proprio spiritu hominis, Anima non experitur humilitatem, & reverentiam erga Deum, sicuti quando locutio est a Deo, licet possit voluntas naturaliter aliqualem amorem habere in cognitione illius veritatis: sed post finem meditationis sicca remanet voluntas, quamvis non inclinata ad vanitatem, vel ad aliquod malum, sicuti remanere solet, quando visio, vel locutio est a dæmone. Igitur visio, & locutio facta a proprio spiritu nullum effectum bonum, vel malum relinquit in Anima, sed tanquam somnium cito evanescit.

10. Post visitationem Dei remanet in Anima frequentior recordatio divinæ præsentia; , major quædam vigilantia, & cura
Deum

Deum non offendendi : quæ durare solent per duos , aut tres dies : & quod hæc dare non possit dæmon de se patet.

11. Si in parte inferiori excitantur pravi motus , suspectæ sunt tales visiones . Et hîc nota cum D. Jo: de Cruce Notte obscura lib. 1. c. 4. quod licet Spiritus Dei sit purus , & castus , interdum tamen inter spirituales consolationes a Deo provenientes immisceri solent pravi motus in parte inferiori ratione nostræ debilis naturæ . Cum enim consolatio partis superioris aliquando redundet in partem inferiorem , causantur tales motus pravi in ipsa . Sed cum deinde Anima in perfectiori statu erit , ipsi magis erit subjecta caro , & cessabunt dicti motus pravi . Aliquando etiam tales pravi motus tempore orationis causantur a dæmone , ut sic Anima distrahatur a contemplatione . D. Jo: cit. , qui etiam docet , quod si Anima de his pravis motibus nimis expavescat , multum ipsi nocere possunt . Igitur qui talia patitur , de his non curet , & sincera , ac libera mente orationem prosequatur , dummodo illis non consentiat .

12. Si alicui apparet Christus Dominus , vel B. Virgo , adorari potest , etiam si dubium sit , an sub illis imaginibus (non enim videtur Christus in seipso in his casibus , sed in aliqua imagine) lateat dæmon , vel an tales imagines a dæmone sint formatae ; neque licet in illas spueri , contumelias proferre , &c. ; quamvis in tali dubio possit quis abstinere ab illarum adoratione , ut fusiùs dixi in Strada della perfez.

Quæres 15. Quomodo Confessor se geret cum scrupulosis?

R. De scrupulis fuse egi in Strada della perfez. , ubi quicquid desiderari potest , inveniatur . Hîc solum sequentia breviter nota . Scrupulosus bonæ conscientiæ hanc regulam teneat pro scrupulis vitæ præteritæ . Si solitus fuit diligenter confiteri sua peccata , non tenetur , & non deberet aliquod peccatum confiteri (etiam si per accidens aliqua peccata mortalia non confessæ remaneant) nisi 1. certò sciat , se in tali materia peccasse mortaliter ; 2. quod de tali peccato non sit rite confessus . Immo qui est nimis scrupulosus non debet denuo illa confiteri , nisi posset de utroque jurare . Sent. com. Pro scrupulis vitæ præsentis hanc aliam teneat regulam . In rebus occurrentibus , id , quod ipsis licitum videtur coram Deo , & sine simulatione conscientiæ , faciant , quamvis scrupulum habeant in contrarium , quia licitum est ope-

operari cum conscientia scrupulosa, ut est com. sent. In rebus tamen majoris momenti quando sine gravi incommodo proprio, aut aliorum possunt, consilium capiant.

Quæres 16. Quomodo se geret Confessor cum Conversis, Oblatis, &c.

R. Ipsi, etiamsi solùm habeant tria vota simplicia, & possint expelli, debet declarare, quod tenentur sub mortali tendere ad perfectionem religiosam, cum sint vere Religiosi: & quod debent sua spiritualia quotidiana exercitia non prætermittere, & præsertim orationem mentalem, ad quam secundùm Constitutiones Religionum obligantur, ut patet etiam ex decr. Clem. VIII. pro Novitiis. Idem dic de Sororibus Conversis Monialium.

C A P. III.

De casibus reservatis pro Regularibus.

1. **D**ecretum Clementis Pap. VIII. super casuum reservatione ab omnibus Regularium Superioribus observandum.

SS. D. Noster, qui jam pridem accurate perpensis, ac re ipsa comperit, quod reservatio facultatis absolvendi Religiosos penitentes a peccatis quibusdam gravioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderate illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientie maculas detegere formidant, adducere posset in aeternæ damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem, ideo ut huic malo Sanctitatis sua opportune prospiceret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout Subditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverint.

2. *Veneficia, incantationes, sortilegia.*

3. *Apostasia a Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenerint, ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio.*

4. *Nocturna, ac furtiva e Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta.*

5. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.*

6. *Juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo.*
7. *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fetum, etiam effectu non sequuto.*
8. *Falsificatio manus, aut sigilli Officialium Monasterii, aut Conventus.*
9. *Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*
10. *Lapsus carnis voluntarias opere consummatus.*
11. *Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscumque personæ.*
12. *Malitiosam impedimentam, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*
13. *Si quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientie puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia maturâ discussione, & consensu.*
14. *Non liceat Superioribus Regularium confessiones Subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet Subditi sponte, ac proprio motu id ab iis petierint.*
15. *Superiores in singulis Domibus deputent duos, tres, aut plures Confessarios pro Subditorum numero majori, vel minoris, iique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui a non reservatis eos absolvant, & quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis Confessarius judicaverit.*
16. *Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerant, ad exteriorem gubernationem utantur.*
17. *Licebit tamen Superioribus determinare penitentias graves quibusdam peccatis etiam non reservatis, a Confessariis imponendas, quæ Subditos ab hujusmodi perpetrandis cohibere possint.*
18. *Atque ita per quoscumque Regularium Superiores, quicumque illi sint, observari mandavit. Non obstantibus, &c. Datum*

tom Romæ apud S. Petrum die 26. mensis Maii ann. Dom. 1593.

19. *Sanc̃titas sua deinceps declaravit, & declarat, ut si hujusmodi Regularium Confessariis casus alicujus reservati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta a Superiore facultate, absolvere.*

20. Hic nota pro n. 1. quod Superiores Regulares neque licite, neque valide possunt sine Capitulo generali, vel provinciali reservare aliquem casum præter concessos hic a Clemente VIII. quia dispositio talis decreti ponitur pro forma in reservando. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 7. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 4. Tamb. tom. 2. tr. de casibus reservatis. Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. §. 1. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1662. Castrop. Tolet. Sporer. Sic nec licite, nec valide possunt reservare casus in Monasterio parvo, ubi non sunt saltem quatuor Sacerdotes; tum quia esset moraliter inevitabilis fractio sigilli sacramentalis; tum quia Innocentius X. requirit in parvis Monasteriis ad minus sex Religiosos, quorum quatuor saltem sint Sacerdotes graves, & maturæ ætatis, ut dictum est in c. 1. n. 4. ut possint fieri observantiæ regulares; & sic ubi non est dictus numerus talium Sacerdotum sentit Pontifex, quod non possint fieri observantiæ regulares; quarum una est reservatio casuum: tum denique quia in forma reservationis stabilita a Clemente VIII. ut a n. 15. vult Pontifex, quod Superiores in singulis domibus deputent duos, vel plures Confessarios, quibus etiam reservatorum absolutio committatur; ut n. 15. ubi autem non sunt quatuor Sacerdotes, non possunt deputari duo saltem Confessarii, cum Subditus Regularis non teneatur confiteri Superiori, nec etiam pro casu a Religione reservato, nisi prout, & quando dicitur n. 62.

21. An autem possit Superior saltem censuras aliorum casuum sibi reservare, licet non possit reservare casus præter dictos, & sic an possit V. G. prohibere ludum sub excommunicatione sibi reservata, affirmant Busemb. loco cit. Suar. Villal. Fill. & alii, quia hoc non est reservare casum, sed censuram. Sed oppositum tenet Lez. tom. 1. c. 18. n. 21. cum Sanch. Dian. p. 3. tr. 2. ref. 13. cum Peyr. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1662. cum Sanch. Sylvio, Avers. & aliis multis. Tamb. loc. cit. cum communiori: & ita declaratam a S. Congreg. die 7. Julii 1617. testatur Lez. & Dian.

loco cit. & de Lug. Ratio est, quia ex proœmio, & ratione legis fumitur decisio ipsius; ratio autem legis ex ejus proœmio est, *æterna damnationis periculum, & spiritalis remedii desperatio*; quæ ratio etiam procedit in reservatione censurarum; & aliàs esset nimis clare eludere mentem Pontificis, quia si Superior reservet sibi censuram in aliis casibus præter concessos a Pontifice, jam subditus non potest absolvi a casibus, quia prærequiritur absolutio a censura.

Sic etiam ex decreto S. Congr. apud Nicolium non probatur, quod Superior Regularium reservet sibi casus ad effectum præscribendi Confessariis quam pœnitentiam in casibus particularibus injungere debeant, loquendo scilicet de aliis casibus præter illos, quos reservari concessit Clem. VIII.; nam pœnitentiam determinare potest, quando licentiam concedit, non tamen casus ad hunc effectum reservare.

22. Pro n. 2. in casu, *veneficia, incantationes, sortilegia*, nota ex generali doctrina, quæ a DD. traditur de casibus reservatis, quod casus reservatus debet esse peccatum mortale, externum, consummatum, & certum: quæ, & plura alia de veneficiis, incantationibus, & sortilegiis videre potes apud Lez. tom. 4. v. Veneficia per totum. Hinc si quis ex indeliberatione, vel ex ignorantia invincibili excusetur a mortali, quia putaret, tale peccatum esse veniale, non incurrit reservationem. Si peccavit solum interne per desiderium, vel intentionem faciendi veneficium, sed externe non facit; in. mo etiam si interne peccet mortaliter, & externe solum venialiter, non incurrit reservationem. Si attentavit solum facere maleficium, sed re ipsa non facit, non incurrit, quia hinc non reservatur attentatio, sed ipsum maleficium; quod est dicere; quod debet esse peccatum consummatum. Debet etiam esse certum, quia obligatio reservationis non cadit supra peccatum dubium, ut circa finem hujus cap. dicitur. Tandem peccatum reservatum semel confessum non est amplius reservatum, quia non est materia necessaria. Lez. loc. cit. n. 3. & alii.

23. Pro n. 3. nota, quod apostasia hinc intelligitur, quando quis recedit a Religione animo deserendi illam, vel nunquam ad illam revertendi. Quod si, etiam sine habitu, recedat sine licentia, animo tamen redeundi, non est apostata, sed fugitivus.

Lez.

Lez. tom. 1. c. 16. n. 7. cum Val. Sanch. Don. tom. 1. de Apostatis tr. 6. q. 2. cum Cajet. Sanch. Nav. & aliis. Et tunc non incurrit hunc casum reservatum.

24. Pro num. 4. nota, quod si quis egreditur in crepusculo diei, vel noctis, non incurrit hunc casum reservatum, quia etiam secundum communem modum loquendi non dicitur nox, nisi sint tenebrae, & totaliter lux recesserit; & per consequens in tali crepusculo non est egressio nocturna. Junip. p. 3. disp. 5. q. unica c. 2. & Peyr. to. 2. q. 3. c. 2. §. 1. quia adhuc est aliqua lux in aere per unam horam cum quadrante circiter post occasum solis, & per unam horam cum quadrante circiter ante solis ortum. Si quis autem egreditur nocte, sed omnibus, vel aliquibus videntibus (qui tamen non sint complices delicti; nam si duo amici vident, & expectant, & custodiam faciunt, incurritur casus reservatus), non incurrit casum reservatum, quia non est egressio furtiva, licet esset sine licentia. Junip. loco cit. Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. §. 1. Quod si est cum licentia Superioris reservantis, vel valentis in casu reservato reservationem tollere, licet egressio fiat nocte, & clam, jam non incurritur casus reservatus, ut patet. Tunc autem in hoc casu dicitur quis egredi e Monasterio, quando egreditur extra portas claudentes Monasterium de nocte, etiam si non egrediatur extra septa, seu extra totum relictum Monasterii.

25. Pro n. 5. nota quod licet in rigore omne peccatum contra paupertatem sit proprietas, hic tamen per proprietatem intelligitur, quod Religiosus teneat aliquid occulte, & contra voluntatem Superioris. Junip. p. 3. disp. 5. q. unica c. 2. Balsæus cum Silvio, & Crouserf. In quantum enim ad poenas juris incurrendas sic intelligitur proprietas, ut communiter docetur.

26. Pro n. 6. nota, pro judicio regulari intelligi illud, quod fit apud personas regulares, ut vult *Lez. tom. 4. v. Juramentum n. 13; Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. §. 1.* Unde juramentum falsum apud Protectores, Nuntios, Inquisitores, &c. non comprehenditur sub hoc casu reservato, quia isti sunt Judices sæculares. *Lez. loc. cit. ubi plura alia docet pro hoc casu reservato. Oppositum tenet Peyr. loc. cit.*

27. Pro n. 7. nota, quod in dubio fortis post 40. dies supponitur animatus, quia supponitur masculus ex l. femina, &

ex filo S. Pœnitentiariæ argumento c. significasti 2. de homicidio. Bon. Salm. & alii: & sic incurritur hic casus reservatus. Alii vide apud Lez. tom. 4. v. Abortus.

28. Pro num. 8. in falsificatione manus, aut sigilli Officialium Monasterii, nomine Officialium venire tantum Vicarium, Procuratorem, Sacristam, &c. vult Portel. apud Lez. tom. 4. v. Falsarius n. 4. Venire etiam Priorem, seu Guardianum, Provincialem, Generalem, Procuratorem Generalem, & Secretarium, seu Socium Generalis, quia hi omnes sunt Officiales Religionis, & consequenter Conventuum, vult Lez. cit. cum Peyr. Suar. Junip. p. 3. disp. 9. q. un. casu un. Sed quomocumque sit, cum Pontifex dicat, *Monasterii*, non *Monasteriorum*, stri&c loquitur de Officialibus ejus Monasterii, in quo falsarius commoratur, non aliorum. Lez. loco cit. cum Portel. Igitur si nomine Officialis venit etiam Generalis, qui residet Romæ, & falsarius moretur Neapoli, falsificans ejus manum, vel sigillum in Monasterio Neapolis, non incurrit hunc casum reservatum. Et quia dicitur, *falsificatio*, si quis literas falsificat, quamvis non utatur, quod incurrat casum reservatum vult Lez. loco cit. contra Peyr. Negat etiam Junip. loco cit. sicuti ex opposito uti literis ab alio falsificatis, & casu inventis non comprehendi sub hoc casu reservato docet Lez. loc. cit. cum Bord. quia hic non falsificat. Per falsificationem autem manus, aut sigilli, non venit quæcumque fabricatio manus, aut sigilli (falsificatio est veras literas ab eorum veritate immutare: fabricare est eas confingere: ex Lez. loc. cit. n. 2.) ad instar manus, vel sigilli Officialium, sed requiritur, quod etiam literæ consignentur. Lez. loco cit. n. 4. cum Suar. Bord. Tandem falsificationem manus, aut sigilli Officialium de rebus non pertinentibus ad Monasterium, sed ad personas Officialium materialiter sumptorum, non cadere sub hoc casu reservato, omnino certum puto, & ita tenet Junip. loc. cit. & probabile censet Lez. loc. c. quia odia debent restringi, & verba sumi formaliter, non materialiter. Oppositum tenet Suar. & Portel. apud Lez. cit.

29. Pro n. 9. in furto de rebus Monasterii non sufficit, quod furtum sit mortale ex conscientia erronea, vel ex aliquo mortali sine, sed debet esse mortale ratione materiæ, quia, *in ea quantitate, qua sit peccatum mortale*, dicitur ibi. Sed quænam quantitas

ctitas requiratur in furto a Religioso de rebus Monasterii commissio, ut sit peccatum mortale, multi multa dicunt. Quare sequentia sunt notanda.

30. In furto ut sic, ut est communior sent. apud Salm. de restitut. tom. 3. tr. 1. 3. c. 5. n. 14. debet attendi, non solum quantitas materiae, sed etiam conditio personae, cujus est res, ut videatur, si illi affert grave damnum, & per cons. sit mortale: nam furari duos julios diviti non affert grave damnum, bene tamen pauperi. Sic etiam quoad Monasterium in furto a Religioso commissio debet considerari, si Monasterium est opulentum, vel non, & sic major, vel minor quantitas sufficit ad mortale, ut distinguit etiam Junip. loco cit. & de Lugo apud Salm. loc. cit. c. 6. n. 46.

31. Et relinquendo opiniones illorum, qui nimis rigorese, vel nimis laxe de hac materia scripserunt, placet sententia media decens, quod, nisi ab homine mediocriter divite (quis furetur quatuor julios (julius, argenteus, & regalis ejusdem sunt valoris per Tamb. & Sanch.), seu secundum monetam propriam loci quatuor regales, vel carolenos, plus, vel minus, secundum statum, & conditionem domini, non est peccatum mortale. Et ita Busemb. lib. 3. tr. 5. c. 1. dub. 2. Serra apud Salm. loc. cit. n. 14. Prad. Villal. Maure, Sanch. Peyr. Lez. Ledes. Garcia apud eisdem Salm. loco cit. n. 17. Bonac. de contr. d. 2. q. 8. p. 1. Tamb. tom. 1. in 7. decal. præc. P. Nav. apud Anacl. in 7. decal. præc. de rest. q. 1. Fel. Pot. fol. 276. Donat. tom. 1. de largit. munerum tr. 15. q. 19. n. 34. Coriol. p. 2. c. 8. §. 10.

32. In furto autem filiorum respectu Patrum mediocriter divitum major quantitas requiritur ad mortale, plus, vel minus, secundum statum, & conditionem Patris, quia Pater non est tam invitus respectu filiorum, quam respectu aliorum. Et licet DD. ordinarie non determinent summam, fere omnes tamen in filiis ad mortale requirunt multo plus quam duplicatam summam, quæ assignatur pro aliis, ut sunt Busemb. lib. 3. tr. 5. c. 1. dub. 4. cum Les. & Sanch. Bassæus v. Purum. Salm. tom. 3. de rest. tr. 1. 3. c. 6. n. 46. cum Trull. Bon. Les. Dicast. Lug. Bafiez. Bon. disp. 10. q. 2. p. 1. cum Les. Fill. P. Nav. Junip. p. 3. d. 8. q. 1. c. 2. Felix autem Pot. duplicatam summam requirit fol. 277. & Renzi lib. 2. tr. 7. q. 14. ait, summam quatuor, vel septem argenteorum

non

non esse materiam gravem in filiis parentum mediocriter divitum.

33. Deinde de furto Religiosorum discurrendum est sicuti de furto filiorum circa quantitatem requisitam ad mortale. Et ita Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 43. cum Sanch. Rebel. Pag. Pelliz. Renzi cit. Ant. a Sp.S. cum Ledef. Cened. Nav. Garam. & aliis. Junip. p. 3. d. 8. q. 1. c. 2. Ac demum Fel. Pot., hanc esse communem DD. doctrinam testatur fol. 277. num. 2632. Ratio ipsorum est, quia Superior non debet credi magis invitus quoad suos subditos in hoc, quam Pater respectu filiorum; nec minùs liberalis de patrimonio Christi, quod nec proprio labore, nec hæreditate acquisivit, quam Pater secularis de suo.

34. Igitur, relicta opinione illorum, qui propter unum, vel duos julios Religiosum damnant de mortali: relicta etiam opinione illorum, qui multò majorem summam requirunt, concludendum est ex dictis, quod sicuti ad mortale in furto filiorum respectu Patrum mediocriter divitum requiritur duplicata saltem quantitas, octo scilicet juliorum, vel carolenorum circiter, aut regalium, ut ex n. 31. & 32. ita ad mortale in Religioso in furto de pecunia, vel rebus non usu consumptilibus sui Monasterii, requiritur quantitas saltem octo juliorum, regalium, seu carolenorum, secundum monetam usualem, & propriam loci, plus, vel minùs, secundum statum Monasterii. Monasteria enim Religiosorum ordinariè debent comparari ob paupertatis votum, non Patri familias valde diviti, sed mediocriter diviti, ut Salm. loc. cit. n. 43. & Renzi loc. cit.

35. Et de facto, quod summa octo juliorum requiratur ad mortale in furto facto a Religioso, ut supra, sive absolute, sive ob comparisonem ad filium familias, implicite docet Renzi cit. & expresse Cened. cum P. Ledef. apud Dian. p. 1. tr. 6. ref. 36.: ac Pelliz. correctus tr. 4. c. 2. sect. 4. n. 354. docet, quod pro mortali furto facto a Religioso respectu Monasterii major quantitas assignari potest, quam sex argenteorum: dummodo judicio prudentis non sit immoderata. Ubi nota, quod respectu Monasterii observantioris, & pauperuli, quod de sola mendicitate vivit, ut sunt Minores reformati, Cappuccini, &c. minor summa, quam octo juliorum, seu carolenorum sufficit ad mortale. Et ita Pelliz. cit. cum de Lug., ab ipso sic explicato; & quid simile docent Salm.

Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 44. quamvis plerique DD. ex citatis, & alii non distinguant in summa octo juliorum de Ordinibus observantibus, vel aliis.

36. Eadem etiam quantitas octo juliorum circiter requiritur ad mortale, si Religiosus foretur ab alio Religioso ejusdem Monasterii; quia eadem quasi ratio est, cum bona Religiosi sint ipsius Monasterii. Sic Cened. cum P. Ledes. apud Dian. cit. requirit plusquam octo, vel novem regales; & consentire videtur Dian.

37. Sed in rebus usu consumptilibus, seu in comestibilibus adhuc majorem quantitatem, quam octo juliorum requiri ad mortale, etiamsi non interpolatim sumantur, sive respectu Monasterii, sive respectu particularis Religiosi volunt Cened. & P. Ledes. cit. & ita communiter omnes apud Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 56. quia in his non est tanta indecentia; nec Superior censetur tam invitus, quam in aliis rebus.

38. Quoad summam minorem assignatam sive respectu Monasterii, sive respectu particularis Religiosi, si Superior esset graviter invitus, non solum quoad modum accipiendi clam, sed etiam quoad substantiam rei, non per hoc esset peccatum mortale, quia esset irrationabiliter invitus, cum Religiosi sint considerandi, non sicut servi sub lege, sed sicut liberi sub gratia constituti: ex reg. S. P. Augustini. Ita Fag. apud Pelliz. cit. Salm. loc. cit. n. 44. sicuti apud ipsos dicunt DD., filios non peccare mortaliter in summa, quæ judicio prudentum non videtur notabilis, ita ut parentes possent esse graviter rationabiliter invitum quoad substantiam; & si sint, certe irrationabiliter sunt. Cum enim quantitas furti mortalis non sit a jure determinata, standum est judicio prudentum, sicuti de facto plures DD. non audent illam determinare, sed prudentum judicio remittunt, attentis scilicet omnibus circumstantiis; & qui illam determinant, hoc faciunt, quia rationabilis ipsis talis determinatio videtur. Ubi ergo tot viri prudentes illam, sive pro filiis, sive pro Religiosis assignant, irrationabile erit ab illa discedere.

39. Quoad summam assignatam in furto Religiosorum n. 34. notandum, quod licet summa minor, v. g. septem juliorum, seu carolenorum circiter non sit peccatum mortale, non potest tamen sumi plusquam semel in anno; si autem bis sumeretur in spatio unius anni, jam esset peccatum mortale, quia continua-

rentur furtâ ; nam ex una parte spatium unius anni est sufficiens ad interruptionem moralem dictarum summarum ; ut proportione servata ad furtula patebit ex n. 42. cum etiam Cened. & P. Ledef. cit. requirant solùm sex menses, & Sanch. pro parvis quoque furtulis requirat spatium unius anni, ne continuentur, ut n. 42. ac Salas. Lug. Cened. Nav. Sot. Laym. & alii apud la Croix. lib. 3. p. 1. n. 1032. spatium unius anni requirant, ne continuetur materia levis in furto filiorum : & ex alia parte per spatium minus uno anno nimis videretur excrescere damnum Monasterii in dicto casu ; præsertim si plures Religiosi, licet non ex condicto, furarentur.

40. Quod Religiosus accipiendo de bonis Monasterii modica paulatim, si perveniat ad unam quantitatem gravem, peccet mortaliter (& sic casui reservato subdatur), certum est ob prop. 38. damnatam ab Innoc. XI. ut notat etiam Cas. a S. Elia de paupert. relig. §. 2.

41. Hic tamen notandum, quod in minutis furtis interpolatim factis, etiam respectu unius personæ, seu in casu nostro unius Monasterii major quantitas secundum communem sententiam requiritur ad mortale ; quia dominus est minus invitus, si auferantur modica paulatim, quam si una gravis quantitas simul, ut experientia etiam constat. Et sic in dicto casu requiritur ad mortale quantitatem duplo majorem, si inter furtula adsit notabilis interpolatio, docent Salm. de restit. tom. 3. tr. 13. c. 5. n. 19. cum Ales. Lug. Sanch. Bon. Trull. Villal. Dian. p. 1. tr. 6. ref. 34. supposito tamen, quod furans non habuerit animum dicescendi, sive replicandi illa furtula (quia sic, licet per notabilem interpolationem esset discontinuatio physica, non tamen moralis), sed quod per accidens in diversis occasionibus, modo unum, modo alterum furtulum committat. Salm. loc. cit. cum DD. cit. Dian. loc. cit. & hoc idem colligitur ex Wigant fol. 327. tr. 15. q. 20. in fine dicente, quod si duo iulli in furto sufficiunt ad mortale, quantitas duplo major debent esse ad minus quatuor iulli cum dimidio.

42. Magna autem interpolatio inter dicta furtula, ne moraliter continuentur, habetur per spatium unius mensis inter unum, & aliud furtulum per Nav. Graff. Dian. a S. Faust. & Theaur. apud Don. tom. 1. de largit. mun. tr. 15. q. 20. n. 29. Per Bonac.
autem

autem de largit. mun. disp. 3. p. 5. cum Nav. Lefs. Rebell. Sanch. habetur, si quis aliquot diebus unius mensis res minimas furatur, & post unum, vel duos menses alias res minimas furatur. At per Garciam, Dian. Fill. Ant. a Sp. S. apud Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 54. habetur per spatium unius mensis, vel dimidii. Sanch. tandem tom. 2. lib. 7. c. 21. n. 10. requirit spatium unius anni. Sed meliùs Tamb. id remittit arbitrio prudentis.

43. Loquendo de comestibilibus, seu de rebus pertinentibus ad cibum, & potum, dicendum, quod si Religiosus de cibis ordinariis paulatim sumat, etiamsi deveniendum sit ad notabilem quantitatem, non peccat mortaliter, & etiamsi non adsit illa magna interpolatio, quia Superior non est rationabiliter graviter invitatus, prout non est Pater respectu filiorum. Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 58. cum Garcia, Ant. a Sp. S. Sanch. Palaq. Bonac. Pelliz. Dian. Lug. Tanner. . Cassian. a S. Elia loc. cit. Sed quænam sit hæc notabilis quantitas, non satis explicant DD. citati; attamen cum dicant, hoc valere, non precise ratione discontinuationis, sed quia Superior non censetur rationabiliter graviter invitatus, credo, quod intelligi debent juxta sensum DD. sequentium, qui dicunt, talia furtula esculentorum non continuari in ordine ad constituendam materiam gravem, quod est dicere, quod etiamsi quotidie sumantur, nunquam devenietur ad materiam gravem, & mortalem, etiamsi Religiosus haberet animum deveniendi ad quantitatem in se notabilem, quia hic agitur de comestibilibus, & assertio non procedit ratione discontinuationis, sed quia Superior non est in his rationabiliter graviter invitatus. Et ita Dian. p. 1. tr. 6. ref. 35. cum Bonac. Sanch. Fernand. Graff. Tanner. . Salm. loc. cit. cum Garcia, Ant. a Sp. S. Sanch. Bonac. Pelliz. Dian. Lug. Tanner. Et sequitur a fortiori ex eo quia talia furtula non continuari in ordine ad constituendam materiam gravem, nec etiam in famulis, docent Villal. Lefs. Tap. Trull. Dian. apud Salm. tom. 3. de rest. tr. 13. c. 6. n. 41. Busemb. lib. 3. tr. 5. c. 1. dub. 4. cum Laym. Escob. . Lefs. Cajet. Nav. Bañez. Sayr. Lefs. Regin. Sanch. Moya. Dian. Amic. apud la Croix lib. 3. p. 1. n. 1016. & de cibis, qui non tam accurate a domino clauduntur, tenet Dian. p. 1. tr. 6. resol. 34. cum Megal. Lefs. Nav. Regin. P. Nav. Sayr. Bañez. Cajet. & aliis. Neque obstat prop. 38. damnata ab Innoc. XI. ut colligitur etiam ex Viva in prop. 29. Alexand. VII. n. 12.

& ex Fel. Pot. fol. 277. n. 2626. quia propositio illa fundabatur præcise in eo, quod illi Auctores dicebant, plura minuta furtula non coalescere in unum; sed hæc doctrina fundatur in eo, quod Superior, & dominus in his non censetur rationabiliter graviter invitus.

44. Plura tamen sunt hinc advertenda. Et quidem hæc doctrina procedit, si aliàs talis damnificatio non esset nimia, ut notant Cas. a S. Elia cit. & alii; quæ tamen nimia de cibis ordinariis esse non potest, per se loquendo, quia Religiosus, quantum magis edit in abscondito, tanto minus edet in mensa, vel refectorio; nisi velit cum duplicata malitia procedere, si v.g. cibos determinate assignatos velit distrahere, & postea de cibis, qui sine pondere, & mensura dantur, velit se replere; quia tunc repletio ista esset cum fraude Monasterii; & sic, si hoc fieret in quantitate notabili, incideret in casum reservatum. Deinde mortale est, & per consequens Religiosi incurrunt hunc casum reservatum, si pro materiæ quantitate sumerent de cibis extraordinariis præciosis, vel qui servantur pro infirmis, Hospitiibus &c. ut Salm. cum citatis DD. in locis respective citatis. Sic etiam mortaliter peccat filius, famulus, Religiosus (qui incurrit etiam casum reservatum) si cibos ordinarios in quantitate n. 41. assignataumat ad vendendum, vel ad dandum aliis, etiam in ipsius commodum, & famulatum, eum DD. citati concedant solum, siumat, ut presentanee edat, etiam cum socio.

Sed de pitantia, & aliis cibis, quos Religiosus habet in determinata quantitate, ita ut, siue sufficiant, siue non, Monasterium non subministrat in majori quantitate, quicquid superest, potest ipse dare extraneis (nisi adsit præceptum Superioris in contrarium), quia supponitur licentia tacita; & sic non peccat, nec subditur huic casui reservato. Nav. & alii communiter.

45. Procurator, Oeconomus, & similes Officiales quantum ad eorum personam judicandi sunt sicut ceteri Religiosi; quantum verò ad eorum officium, cum nullus ex his sit dominus, nec dispensator primarius Monasterii, sed secundarius dependenter a voluntate Superioris, si sine licentia expressa, vel probabiliter præsumpta (hinc possunt conscientie hallucinari, si nimis, & facile præsumant) de rebus Monasterii distrahant, vel donec, siue exteris, siue Religiosis ipsis in quantitate juxta
supe.

superiùs dicta notabili, furtum committunt, & consequenter ad restitutionem tenentur, & hunc casum reservatum incurrunt, quia nihil refert ad furtum, si quis pro se, vel pro dando aliis accipiat. Possunt tamen eleemosynas, vel donationes facere juxta quantitatem administrationis, & consuetudinem, quæ Superior, conferendo officium, censetur etiam conferre facultatem exercendi ea, quæ in ea Religione exerceri solent. Bonac. de largit. mun. disp. 3. p. 6. num. 16. cum Nav. Mol. Sanch. Azor. Ob id excusantur munera largientes Officialibus Principum, & Prælatorum, quorum opera indigent. Bonac. cit. Sed si parcius dant Religiosis OEconomus, & similes Officiales contra voluntatem Prælati, peccant mortaliter contra votum paupertatis, quia sic res dispensant tanquam si essent domini, & proprietarii; quod ex genere suo mortale est, nisi excuset a mortali paupertas materiæ. Ita DD. communiter; & præsertim Rodriq. exerc. di. perhez. p. 3. tr. 3. c. 12. Non tamen incurrunt casum reservatum, quia non committunt furtum.

46. Si sine licentia expressa, vel probabiliter præsumpta OEconomus, & similes Officiales emant, vel vendant, quamvis peccent mortaliter contra paupertatem, ut docet Busemb. lib. 4. c. 1. dub. 4. cum Laym. & D. Th. Don. tom. 1. tr. 15. q. 23. cum D. Th. Sylv. a S. Fausto, Thesaur. Mirand. tom. 1. q. 28. art. 12. cum D. Th. quia exercent actum dominii excedendo limites suæ facultatis, non tamen committunt furtum, nec incurrunt hunc casum reservatum; saltem, quia emendo sic, vel vendendo, tantundem Monasterium acquirit, ac deperdit.

47. Sub hoc casu reservato comprehenditur furtum de rebus Religiosi, quia res Religiosi etiam sunt Monasterii, docent Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. §. 1. Lez. tom. 4. v. Furtum. n. 6. Coriol. p. 2. casu 8. dub. 5. n. 13. & plures alii dicentes etiam, ita declaratum fuisse a Clem. VIII. Oppositum tenet Dian. p. 1. tr. 6. rel. 43. cum P. Ledes. & Cened. quia res Religiosi non dicuntur directe res Monasterii. Ad declarationem Clementis VIII. dicunt de ipsa non constare authentice.

48. Non tamen comprehenditur sub hoc casu furtum de re levi, quamvis inde sequatur damnificatio gravis, quia non est furtum *in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale*. Junip. p. 3. disp. 8. q. 1. super hunc casum, & in simili Fenech in variis addi-

tamen-

tamentis n.69.cum Bonac.Fill.Nav. Clav. Reg. Vasq. Rebell. & aliis.

49. Non incurrit hunc casum reservatum; immo neque peccat Religiosus ille, qui absque aliqua Prælati licentia ex bonis Monasterii aliqua comestibilia, medicinas, aut vestes accipit, ut suæ necessitati consulat, dummodo tamen non plus accipiat, quam opus sit, & ex alia parte Monasterium commode dare possit; quia Superior dare tenetur ex justitia hujusmodi necessaria quo ad victum, & vestitum suis subditis secundum conditionem cujuslibet Religiosi, & consuetudinem Religionis. Peyr.tom.1.q.2.c.2.§.4.cum Rodriq.Sayr. Val.Barthol.a S.Fausto, Sanch. Ledesm. Lez.tom.1.c.6.n.31.cum Nav.Sayr. Salm.tom.4.tr.15.c.6.n.8.

50. Pro n. 10. *de lapsu carnis voluntario opere consummato*, nota, quod sub hoc casu cadit actus impudicus perveniens ad consummationem actus in sua specie, v.g. fornicationis, adulterii, pollutionis, &c. Lez.tom.1.c.6.n.10.cum Suar. Peyr.tom.2.q.3.c.2.§.1. Non comprehenduntur tactus impudici, oscula, & similia, quia non sunt lapsus carnis opere consummatus. Lez. & Peyr. loc.cit. Dian.p.3.tr.2.ref.118.

51. Pro n. 11. *de occisione, vulneratione, seu gravi percussione cujuscumque personæ*, nota, quod nomine vulnerationis hic venit gravis vulneratio, non levis, & quæ faciliè, & cito sanatur. Lez.tom.4.v.Homicidium n.3.cum Graff. & Long. Peyr. loc.cit.cum dictis Graff. & Long. Sic etiam debet esse gravis, seu enormis percussio, non levis, vel mediocris, ut explicatur in excom. ob can. Quis suadente, &c. Lez. & Peyr. loc. cit. cum Fag. & Long. Cum autem dicat Pontifex, *cujuscumque personæ*, merito intelligitur quicumque homo, sive secularis, sive Ecclesiasticus, sive Christianus, sive infidelis. Lez. loc. cit. cum Peyr. Bord.

52. Pro n. 12. *de malitioso impedimento, aut retardatione, aut apertione literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores*, nota, quod malitia hic cadit super omnia dicta tria membra, ac si diceretur, *malitiosum impedimentum, malitiosa retardatio, malitiosa apertio*, ut ex Peyr. loc. cit. Quia autem requiritur malitia, excusat ab hoc casu reservato, nedum bona fides, sed negligentia, vel imprudentia. Peyr. loc.

loc.cit. Excusatur tamen qui aperit literas inferioris ad Superiorem probabiliter timens de rebus gravibus falsis (non sic autem de veris) contra se , vel alium , & illas retardat quousque Superior informetur ; vel etiam comburat ; quia hinc prævalet præceptum naturale de vitando injusto damno. *Lez. tom. 1. c. 8. n. 30.* cum Nav. & Peyr. . Peyr. loc.cit. Nec item incurrit , qui epistolam Prælati in suo cubiculo apertam inventam ad Subditos directam legeret , quia non Impedit , non retardat , non aperit. Peyr. loc. cit. . Nomine inferiorum hinc veniunt Subditi : unde non incurrit hunc casum qui aperit literas Superioris directas ad secularem , quia non est Subditus regularis. Peyr. loc.cit. Nec incurrit , qui aperit literas Prælati forensis directas ad suum Subditum , quia neuter spectat ad hoc Monasterium , in cujus utilitatem fit reservatio , & cujus tantum cura pertinet ad hunc Superiorem . Incurrit tamen , qui aperit literas Religiosi hujus Monasterii ad Generalem , vel Provincialem directas , licet Generalis , & Provincialis sint de familia alibi ; & ideo dicitur , *ad Superiores* ; vel qui aperit literas Generalis , vel Provincialis ad hos Religiosos ; & ideo dicitur , *a Superioribus ad inferiores*.

53. Nostri Abbates titulares non subduntur calibus reservatis Superioris localis , quia sunt immediate subjeæi Abbati Generali . Ita mihi respondit Reverendiss. Abbas Generalis Varese . Possunt autem de casu , qui a Superiore locali est reservatus , absolvi per Confessarium Monasterii , non ut est deputatus a Superiore locali , quia ipsi est adempta facultas circa hunc casum , sed prout est electus ab ipsis Abbatibus titularibus , ut cap. 1. n. 22. Quod si incidant in aliquem casum Papalem , debent recurrere ad Generalem ; si tamen volunt se submittere Superiori locali , possunt ab illo per privilegia absolvi , seu a Confessario per illum deputato . Ita mihi consuluit P. Ceccarelli nunc Archiep. Lanclanen. Et confirmatur , quia Religiosi exempti possunt de consensu sui Superioris absolvi , & dispensari ab Episcopis juxta Episcoporum facultates , si eis se subjiciant. *Bon. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 7. p. 4. §. 1.* cum Euriq. Regin. Sanch. & aliis. Ita a pari.

Oblati , qui in Religione emittunt tria vota simplicia , & possunt ex justa causa expelli , cum debitis tamen conditionibus juxta Constitutiones cujuscumque Religionis , cum suis

Re.

Religiosi, ut docent Salm.tom.4.tr.15.c.1.n.35.cum Lez.Rodriq. Ant.a Sp.S.Pelliz.Suar. . Castrop.tom.3. d.1.p.9.cum Suar. . Lez.tom.1.c.2.n.3. cum Vafq. & Sanch., tenentur in conscientia ad vota, ad cætera præcepta, regulas, & Constitutiones; & subduntur casibus a Prælato Monasterii reservatis usquedum non sint legitime expulsi.

54. Casus reservati a Superiore Regulari sine Capitulo Generali, vel Provinciali cessant morte Superioris reservantis, vel per renunciationem, privationem, suspensionem, vel cessationem ab officio, quia tunc reservatio non est a jure, vel statuto, sed ab homine, & per modum simplicis ordinationis. Lez.tom.3. v.Casus reserv.n.17.cum aliis. Dian.p.3.tr.2.ref.23. cum Gran. . Mendo in Epit.

Nota, quod Confessor habens auctoritatem delegatam non potest absolvere illum, qui publice incidit in casum reservatum, ut quando duo Religiosi se publice percutiunt, sed hoc spectat ad Superiorem, quia talis censetur esse mens Superioris, & talis est consuetudo. Peyr.tom.2.q.3.c.2.§.1.

55. Vicarii in absentia Prælati per 24. horas, de quibus in cap.ult.§.1.n.38.dicetur, possunt concedere facultatem absolvendi a reservatis. Ratio est, tum ne subditus detineatur in malo statu; tum quia tunc est absolutus Superior Monasterii modo, quo ibidem dicetur. Dian. p.3.tr.2. resol.28. cum Peyr. Homob. Beja, Nald. Et quamvis Diana dicat, quod si subditus ex industria distulerit confessionem usque in illum diem, non possit a reservatis absolvi, bene tamen Alnifer in suo tract.de privil.hoc non admittit, quia adhuc Vicarius in dicto casu habet eoram auctoritatem. Hinc intelliges id, quod in nostris Constit. p. 2. c.7.dicetur de Vicariis: *In absentia propriorum Prælatorum spiritualium jurisdictionem in subditos exercent, subditis licentiam confitendi, & domo exeundi tribuent, &c.* Nam primum, & secundum intelligitur de absentia Prælatorum per 24.horas modo, quo in cap.ult. dicetur, quamvis licentiam exeundi possint in modica absentia dare, sic consuetudine legem interpretante.

56. Hic nota, quod supradicti Vicarii possunt suam jurisdictionem, cum sit ordinaria, in absentia Prælati, per 24. horas modo dicendo, alteri delegare, quia juxta regulam Juristarum, qui habet jurisdictionem ordinariam, potest illam alteri delegare.

57. Quia

57. Quia Religiosus hospes, seu peregrinus non subiacet præceptis particularibus Monasterii, ubi reperitur, secluso scandalo, & particulari Ordinis Constitutione (quæ Constitutio, & praxis non extat apud nos), ut docent Salm. tom. 4. de statu Religioso tr. 1 §. c. 4. n. 61. cum Bonac. & Sanch. innumeros referentes: & deducitur ex com. sept., quam tenet Busemb. lib. 1. tr. 2. c. 2. dub. 3. de peregrinis, quamvis plures DD. teneant oppositam, sequitur, quod si in Monasterio, ubi reperitur Religiosus hospes, vel peregrinus peccans, sit casus a Prælato locali de tali peccato reservatus, qui non est reservatus in suo Monasterio, non incurrit talem reservationem, quamvis non possit hic a communi Confessario absolvi, quia talis Confessarius non habet circa hoc peccatum facultatem absolvendi, ut ex com. doctrina docetur de pœnitente sæculari. Et ita Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. cum Suar. & Cajet. Unde etiam si talis Religiosus committeret tale peccatum hic ubi est reservatum, reversus in suum Monasterium, ubi non est reservatum, potest ibi absolvi a quocumque Confessario, ut ait idem Peyr.

58. Quod si e contra casus est reservatus in suo Monasterio, ubi jam illum incurrit, sed non est reservatus in hoc Monasterio, si non venit in fraudem reservationis, potest hic absolvi a communi Confessario, quia peregrinus debet judicari juxta leges loci, in quo reperitur; nec Confessarius tenetur scire casus reservatos cujuscumque Monasterii. Totum hoc assertum sequitur etiam ex bulla Superni, quam vide in cap. ult. §. 3.; in ipsa enim hoc expresse conceditur pro sæcularibus, qui non veniunt in fraudem reservationis. Et ita specialiter de Religioso docet Peyr. cit. cum Suar. D. Antonin. Fill. Sà, Portel. Cajet., excepto quod concedit etiam quando Religiosus venit in fraudem, quia ipse scripsit ante Bullam Superni. Sed quod si Religiosus venit in fraudem, non possit absolvi a reservatis, docet etiam Lez. tom. 3. v. Confessarius num. 19.

Quando autem dicatur pœnitens in fraudem reservationis migrasse, vide in cap. ult. §. 3. in fine.

59. Insuper notandum, quod ex casibus, qui a Superiore Regulari reservari possunt, aliqui incurruntur a Religioso peccante extra suum Monasterium, aliqui non ita: quod debet attendi ex ipsis verbis reservationis; nam Superior per casum re-

servatum, vel intendit tantum bonum spirituale Religiosi, & tunc ille incurrit ubique talem casum reservatum; quia Religiosus ubique est subditus suo Superiori: vel intendit simul bonum etiam, & decorem Monasterii, de qua curam habet, & tunc Religiosus non incurrit, nisi delinquat in suo Monasterio, vel in detrimentum sui Monasterii, prout verba reservationis important. Hinc Religiosus delinquens incurrit ubique omnes casus clementinos a sua Superiore servatos, excepto secundo, & tertio, ut consideranti patebit. Idem proportione servata dic de casu reservato pro tota Provincia, vel Religione.

60. Si poenitens, prout ordinarie contingit, erubescit adire Superiorem pro licentia pro peccato reservato, tenetur Confessor ex charitate, si commode potest, ipse petere licentiam. Lex. tom. 3. v. Casus reserv. n. 23.

61. Quæri solet, quid importet clausula illa de n. 18., *illa vice*, an scilicet, quod Confessarius regularis possit solum pro una vice absolvere, an verò toties, quoties petit licentiam, & Superior illam negat? Et quod solum possit pro una vice, tenet Lex. cit. cum Nald. Sed quod intelligatur qualibet vice, toties, quoties, si Confessor talem licentiam dandam esse ipse in primis iudicaverit, docet Tamb. tom. 2. de casibus reserv. cum Pelliz. Dian. Dicast. Borda. Fel. Per. fol. 642. cum Dian. Don. tom. 3. de Confess. Monialium tr. 13. q. 29. Quia Pontifex non dicit, *pro illa vice tantum*. Et sanè quodam magnum remedium dedisset Pontifex ad evitandum æternæ damnationis periculum, & desperationem si pro una vice tantum hoc concessisset, cum per multos annos Religiosi manentes sub eodem Superiore possent pluries, & pluries in casum reservatum incidere? Et hoc multò magis valet de illis Monasteriis, in quibus in perpetuum casus sunt a Religione reservati.

62. Arguit hic Lex. quia Pontifex ait, quod Superior Regularis potest audire confessionem Subditorum, si aliquod peccatum reservatum admiserint. Ergo non tenetur dare semper licentiam pro reservatis. Ergo, &c. Sed respondetur, quod decretum istud factum fuit a Clem. VIII. & confirmatum, atque modificatum per Urb. VIII. qui addidit illam clausulam, *illa vice*. Igitur standum posteriori determinationi; & sic pro qualibet vice, pro qua ipse in primis Confessarius reservatorum ab-

solu-

solutionem committendam esse judicaverit, Superior tenetur dare licentiam. Aliàs non tenetur dare: & quando non tenetur dare, tunc subditus tenetur Superiori confiteri.

Hic nota, quod clausula illa, *illa vice*, intelligitur solum de casibus a Religione reservatis, cum de his tantum sit sermo in decreto illo Clem. VIII. & Urb. VIII. Unde de casibus Papæ reservatis, de quibus Superior Regularis privilegium habet absolvendi, non valet illa clausula, & possit Superior negare Confessario facultatem, & sic non possit Confessor absolvere, sed pœnitens tenetur accedere pro absolutione ad Superiorem, & ipsi confiteri. Sed notaq, quod Superior, sive sit Episcopus, sive Prælati Regularis, mortaliter peccat, si sine justa causa difficilis est in concedendo licentiam pro absolutione reservatarum, quia possit pœnitens omnino omittere confessionem, incidere in desperationem, &c. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 3. cum Quintanad. Reg. Con. & aliis. Tamb. tom. 2. de casibus reserv. Justa autem causa cur Superior possit negare licentiam pro reservatis, dicitur num. sequ.

67. Si Superior timeat, quod pœnitens non emendabitur, vel timeat de damno tertii, vel boni publici, de infamia Religionis, relaxatione vivendi, &c. si facile licentiam reservati concedat, quod possit, dempta illa prima vice, cogere Religiosum, ut ad se veniat, docet Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 4. n. 6. cum de Lug. si tamen obligatio pœnitentis sit certa, & alia remedia adhiberi non possint, ait idem Busemb. cum Suar. consequenter in dubio de dictis malis debet dari licentia, ut etiam docet Tamb. cit. & quæ tamen mala rarissime timori possunt, ut notat Tamb. cum aliis DD. quia hic agitur de foro conscientie, de peccatore vere pœnitente, ut supponitur, quem aliàs Confessor absolvere non debet. Si tamen alia remedia adhiberi possint, ut scilicet pœnitens per Confessarium Superiori det sufficientem noticiam ad dicta damna evitanda, v. g. quod fabricet illam fenestram, ex qua ipse solet nocte egredi, & egredi possunt alii, Superior debet hoc contentus esse, ut idem Busemb.: & aliàs Confessor pœnitentem absolvere non debet tanquam non dispositum, si nolit suæ obligationi satisfacere pro remedio communis damni, ut idem Busemb.; immo etiamsi ipse solus possit inde exire, debet dare hanc licentiam Confessario (si tamen Superior non possit

venire in cognitionem poenitentis), ut sibi tollatur occasio proxima peccandi; aliàs non potest absolvi. Viva super decr. de usu scientiæ ex confessione habitæ §. 8. At semper ordinariè loquendo, ut notat Tamb., & quando fieri potest, meliùs faciet Superior, si licentiam det injungendo obligationem remedii dandi pro damno, quod timetur, quàm cogere poenitentem, ut ad se veniat. Cæterùm superiùs in hoc n. dicta procedere possunt. in sent. Lez. de una vice, vel quando Confessarius non dandam esse a Superiore licentiam judicaverit, ut in alia sent. de n. 61. & semper ac poenitens det licentiam Confessario pro danda sufficienti noctitia Superiori pro damno, vel occasione peccandi tollenda, potest Confessor, negata a Superiore licentia, absolvere secunda, tertia vice, &c. ut n. 61.

64. Ex dictis sequitur, quod stando in hac communiori sententia, neque possit Superior Regularis concedere facultatem reservati sub onere se præsentandi Superiori, ut rationem reddat de peccato reservato, accipiat remedia, instructiones, &c. quia esset manifeste illudere intentioni Pontificis, cum eadem, vel forsàn majora inconvenientia sequerentur. Et ita Ant. a Sp. 8. de casibus reserv. maxime post decr. Urbani VIII. Franc. Bonæ Spei, & ipse Lez. tom. 4. v. Casus reservati n. 8. : quamvis plures oppositum teneant, forsàn secundùm primam sent. de una vice, vel quia scripserunt ante modificationem additam ab Urb. VIII.

65. Religiosus habens casum reservatum, si Superior est absens, & ipse non potest sine scandalo, vel infamia omittere communionem, vel missam, si præter peccatum reservatum non habet alia mortalia non reservata, non tenetur, per se loquendo, confiteri, ut omnes docent, teste Tamb. tom. 2. de casibus reserv. & tenent Salm. tom. 1. tr. 4. c. 7. n. 37. cum Nuño, P. de Ledesm. Suar. Coninc. Lug. & Regin. quia idem est, ac si deesset copia Confessarii, cum Confessor præsens non habeat auctoritatem ad reservata, & pro venialibus non sit obligatio confitendi. Sufficit ergo tunc actus contritionis; licèt, si præter reservatum habeat sola venialia, possit confiteri, si vult, exponendo venialia, & peccatum reservatum, ut ex Salm. cit. & docet Laym. lib. 5. tr. 6. c. 12. & patebit ex n. 66. Sed si credat, se non esse contritum, tenetur per accidens confiteri venialia præsentia, vel venialia

nialia priùs confessa, sive mortalia peccata jam confessa, & simul etiam peccata reservata, ut hæc indirecte absolvantur, ut patet, & docent Salm.cit.cum aliis.

Si autem præter peccatum reservatum, habet aliud mortale non reservatum, & non confessum, tenetur confiteri utrumque (quia confessio sine gravi necessitate non potest dimidiari), ut sic absolutio cadat indirecte supra reservatum. Semper tamen ac quis indirecte absolvitur a peccato reservato, debet, cum primùm commode potest, petere licentiam pro reservato, & iterum confiteri solum peccatum reservatum, ut directe ab illo absolvatur; aliàs mortaliter peccat. Et hoc onus tenetur sub mortali Confessor imponere; & si non imponat, adhuc poenitens ad illud sub mortali tenetur, & confessio valet. Com. sent.

66. Si ultra peccatum reservatum poenitens in casu necessitatis sumendi communionem, vel celebrandi, habeat excommunicationem reservatam occultam, de peccato confiteatur, ut supra; licèt enim Confessor inferior non possit eum absolvere ab excommunicatione, potest confiteri, & communionem accipere, vel celebrare, remanente tamen gravi obligatione, cum primùm commode poterit impetrandi absolutionem a Superiore pro peccato reservato cum excommunicatione; quia excommunicatio, quamvis privet Sacramentis, non tamen reddit subiectum incapax Sacramentorum, & censetur suspenso effectus excommunicationis de non recipiendis Sacramentis, cum Ecclesia non obliget cum tanto incommodo. Et sic de sacramento poenitentiae est com. sent. apud Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. n. 17. apud Laym. lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 2. apud Carden. super prop. 1. Innoc. XI. : & de communionem est etiam certa, & com. sent., ut præsertim Carden. cit. deducit ex rubr. missalis de defectu dispositionis Animæ n. 5. Et licèt aliqui dicant, quod stante excommunicatione potest is communionem sumere, non tamen confiteri; attamen cum dignius sit Sacramentum Eucharistiæ, quam poenitentiae, dicendum, quod si potest communionem sumere, potest etiam confiteri; immo debet, quia confessio de jure divino debet præmitti communioni. Sent. com.; sed in particulari de poenitente Religioso ita Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. cum pluribus DD. Et in hoc casu multò magis Confessor sub mortali tenetur imponere onus comparandi. Si non imponit mortaliter peccat, sed confessio valet, & adhuc

& adhuc pœnitens ad id tenetur sub mortali. Com. sent.

Hic nota, quod qui habens peccatum reservatum confite-
tur non habenti facultatem circa reservata ob necessitatem su-
mendi communionem, non potest in sequentibus diebus com-
munionem sumere, si necessitas non duret, licet non adsit copia
Confessarii habentis facultatem circa reservata; quia peccata
mortalia debent esse directe absoluta ante communionem, nisi
gravis necessitas urgeat. Si autem sequenti die adsit etiam talis
necessitas communionis, & adsit copia Confessarii communis,
non tamen facultatem habentis ad reservata, potest communi-
onem sumere, & sine nova confessione, nisi adsit novum peccatum
mortale. Dicta colliguntur ex la Croix.

67. Et occasione dictorum sciendum, quod qui in articulo
mortis absolvitur a peccatis reservatis per inferiorem Confessa-
rium, cessante mortis periculo, non tenetur comparere coram
Superiore, quia in mortis articulo quilibet Sacerdos habet po-
testatem per se, & directe absolvendi ab omnibus peccatis, &
censuris ex Conc. Trid. sess. 14. c. 7. nec ullus adest textus ad id
obligans. Com. sent.

68. Qui autem in articulo mortis fuit per inferiorem Con-
fessorem absolutus ab excommunicatione reservata, vel ab alia
censura reservata, cessante periculo tenetur comparere coram
Superiore, non quidem ut absolvatur a censuris, quia jam ab il-
lis absolutus fuit in articulo mortis, sed ut mandatum ejus ac-
cipiat, & condigne satisfaciat, aliàs si cum primùm commode
potest, comparere contemnit, incidit in eandem, hoc est, in simi-
lem excommunicationem reservatam ipso facto, ut expresse in
c. Eos qui, de sent. excom. in 6. Com. sent. Et e contra Confes-
sor non habens facultatem ad reservata, & absolvens in articulo
mortis ab excommunicatione reservata, vel ab alia censura re-
servata debet imponere pœnitenti tria onera, de stando mandatis
Ecclesiæ, id est, de non committendo simile delictum, ob quod
fuit excommunicatus, de satisfacienda parte, & de comparando
coram legitimo Superiore, ut Canones requirunt. Si non impo-
nat, valet absolutio, & adhuc pœnitens ad illa sub mortali tene-
tur, & Confessor graviter peccat. Com. sent. An sit necessarium
juramentum pro dictis oneribus vide in cap. ult. §. 9.

69. Confessarius petens licentiam a Superiore pro reservatis,
debet

debet ita caute se gerere, ut Superior nullo modo ex verbo aliquo possit venire in cognitionem poenitentis, quamvis & ipse Superior ad sigillum sacramentale teneatur, cum hoc ei dicatur in ordine ad confessionem, ut communiter docetur. Ideo Confessor personam, & casum in specie celare debet, si periculum esse possit manifestationis poenitentis ipsi Superiori; non enim est necesse, & periculosum est casum in specie manifestare. Et licet Superior possit quaerere de specie peccati, ut possit instructiones dare, poenitentiam taxare, &c. Confessor debet speciem peccati ei dicere, si nullum sit periculum fractionis sigilli; alias non debet. Laym. de sacram. poen. tr. 6. c. 12. q. 4. cum Coninc.

Confessarius petens licentiam pro reservatis ad tria debet attendere, ad intencionem petentis, ad verba petentis, & ad verba concedentis. Debet attendere ad intencionem petentis, ipsius scilicet Confessarii; nam petens licentiam pro uno, & in sua mente intendit pro Petro, non potest illa licentia uti pro Paulo, relicto Petro, quia Superior concedit juxta mentem petentis. Si autem petat pro uno poenitente vage, & indeterminate, & sic etiam Superior concedat facultatem, potest illa Confessarius uti pro Petro, vel Paulo, ac etiam pro se ipso, ut absolvat ab alio, si tamen Superior non dicat: *do tibi licentiam, ut illum absolvas*, vel quid simile. Salm. tom. 1. de sacr. poenit. tr. 6. c. 12. num. 37. cum Floron. de Leon. Villal. Dian. Avers. Et Dian. Avers. apud la Croix lib. 6. p. 2. n. 1688. Debet attendere ad verba petentis, & ad verba concedentis. Unde si Confessor petat facultatem absolvendi ab uno reservato, & Superior concedat, & addat: *do tibi omnes vices meas*, dat facultatem absolvendi etiam ab aliis. Comm. apud Mendo in Epit. Absolute autem loquendo, & non quando Confessor petit licentiam pro reservato, si Superior dicat, *concedo tibi potestatem absolvendi ab omnibus peccatis*, vel *do tibi omnem meam potestatem*, non concedit casus sibi reservados, nisi aliunde hoc constet, quia *in generali confessione non veniunt ea, quae speciali mentione sunt digna*. Reg. 81. de reg. juris in 6. Nav. Dicast. apud la Croix lib. 6. p. 2. n. 1630. Sic etiam a peccatis reservatis post obtentam licentiam commissis, potest Confessor absolvere, licet dicatur, *pro hac vice*, si licentia detur indefinite pro casibus reservatis, dummodo non nimis differatur confessio, non sic autem si licentia detur *super pra-*
missis

missis, super expositis, &c. vel si ipse pœnitens petat licentiam pro peccato commisso, quia licentiam est intelligenda juxta verba pœnitentis. Salm. tom. 1. tr. 6. c. 13. p. 2. a. n. 38. cum pluribus gravibus DD. & la Croix lib. 6. p. 2. n. 1692. cum Lug. Tamb. Stoz. Dicast. Gob.

70. Ignorantia reservationis non excusat a reservatione, quia reservatio est ademptio facultatis a Confessario. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1608. cum communissima.

71. Hic etiam nota, quod concessa facultate absolvendi a casibus reservatis censetur etiam concessa facultas absolvendi a censuris reservatis, quia non possunt absolvi peccata, nisi prius absolvantur censurae. Lez. tom. 4. v. casus n. 26. cum Suar. Portel. . Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. cum Suar. Nav. Portel. . Renzi de casibus reserv. cum Quarti, Pelliz., & Avers. ex comm. Salm. tom. 2. tr. 10. c. 2. p. 4. n. 38. cum Gand. Avil. Giballin.

72. Quia in dubio, sive juris, sive facti de casu, aut censura reservata a quocumque Prælato, etiam a Papa, & etiam in Bulla Cœnæ, hæresis, &c. simplex Confessarius post adhibitam diligentiam ad veritatem assequendam, quæ potest moraliter fieri, & non inventa, potest absolvere, quia odia sunt restringenda, & reservationis obligatio cadit super certa non super dubia, prout est com. sententia, ut testatur Viva in prop. 3. Alexand. VII. quæri potest, an qui in dubio reservationis incurse fuit absolutus a non habente auctoritatem, si postea certò inveniat, se incurrisse tenetur iterum absolvi a Superiore? Affirmat Amend. tom. 2. p. 5. de Sacr. pœn. sel. 4. sect. 1. dub. 2. diff. 3. : sed negant Marrius, & Leand. apud Fel. Pot. fol. 354. n. 3312. Passerin. Dian. Gabr. & alii apud Amend. cit. & Salm. tom. 1. tr. 6. c. 13. p. 2. n. 16. eum Lug. Dicast. Avers. Gabriel. Anton. & probabile dicit Tamb. tom. 2. de casibus reserv. & la Cr. lib. 6. p. 2. n. 1693. cum Sà, Hurt. Portel. Spor. Gob. Dicast., quia tale peccatum reservatum (idem a pari dic de censura reservata) fuit directe absolutum, si aderat, vel si forte erat reservatum. Ergo non tenemur iterum illud confiteri, ut absolvamur. In absolvendo tamen a censura reservata dubia debet Confessarius inferior imponere pœnitenti, ut si certò recordetur de illa, compareat coram Superiore, vel alio habente auctoritatem, quamvis non sit iterum absolvendus, & satisfaciat parti læsæ, si læsio adest, Salm. tom. 2. tr. 10. c. 2. p. 1.

73. Moniales non exemptæ subduntur casibus ab Episcopo reservatis, cum sint ejus subditæ. Exemptæ subduntur casibus reservatis a proprio Prælato Regulari: & Episcopus pro his non potest alios reservare casus, nisi illos, qui ad clausuram spectant, quia Moniales exemptæ solum quo ad clausuram sunt Episcopo subjectæ. Idem dic de puellis, quæ intra Monasteria exempta cum Educandis morantur, & habitant, quia ratione loci sunt exemptæ ab Episcopi jurisdictione. Et hæc docet Fel. Pot. fol. 367. n. 3436. cum Don. Addit, quod facta ab Episcopo alicujus casus ad clausuram spectantis reservatione, non potest Superior Regularis suam subditam ab illo casu absolvere.

74. Novitii non subduntur casibus a Religione reservatis, quia in odiosis non veniunt nomine Religiosorum. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 16. Don. tom. 2. p. 4. de privileg. Novitiorum tr. 6. q. 2. n. 4. cum Graff. Azor. Rodriq. apud Peyr. tom. 2. q. 3. c. 1. §. 7. n. 201. Lez. tom. 4. v. Novitii n. 44. cum Nald. Sieri cum com. apud Fel. Pot. fol. 368. n. 3437. & Villal. cum com. apud Dian. p. 3. tr. 2. res. 19. Oppositum tenent Peyr. cit. Laym. & alii.

Loquendo verò de casibus reservatis ab Episcopo, & incurris a Novitio ante ingressum, sive post (quamvis in rigore Novitius post ingressum non subdatur casibus ab Episcopo reservatis, ut docet Don. loc. cit. q. 15. n. 5. & quia in favorabilibus veniunt nomine Religiosorum, qui non subduntur casibus ab Episcopo reservatis) non potest Novitius absolvi per communem Confessorem sæcularem, quia ipsi adempta est facultas circa talia peccata. Sequitur ex dictis n. 57. Potest tamen absolvi a communi Confessario suæ Religionis per Superiorem approbato, quia iste cum sit exemptus, non est ipsi adempta facultas ab Episcopo, cum talem facultatem non ab Episcopo, sed a Superiore Regulari accipiat. E contra de casibus a Religione reservatis Sacerdos Regularis, vel sæcularis, cui Superior Religionis exemptæ dat facultatem absolvendi, non potest absolvere Novitium a casibus reservatis Religionis, nisi specialem facultatem habeat a dicto Superiore, licet Novitius non subdatur casibus reservatis Religionis; quia Confessori adempta est facultas circa hæc peccata. Sequitur ex antecedenti doctrina. Tandem Confessor, sive Regularis, sive sæcularis, non a Superiore Regulari, sed ab Episcopo approbatus pro suis Subditis, an possit absolvere Novitium

etiam a casibus in Religione reservatis, duplex est sententia, utraque probabilis, ait Tamb. cit. Negant Laym. cum Cordub. & aliis. Suar. & Ascan. Tamb., quia Novitius per ingressum in Religionem, quasi mutavit domicilium, relinquens territorium Episcopi, cui amplius non est subditus. Affirmant Ascan. Tamb. alibi sibi contrarius, & plures citans, Enriq. de la Cruz apud Tamb. cit. c. 3. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 16. Lsz. tom. 4. v. Novitii n. 44. cum Molfes. Mirand. Dian. Salm. tom. 4. de statu religioso tr. 1. c. 3. n. 90. cum Bord. Dian. Pelliz. Ant. a Sp. S., quia Novitii in odiosis non veniunt nomine Religiosorum, & quia non subduntur casibus a Religione reservatis; consequenter si dicti casus non sunt reservati ab Episcopo, possunt de his absolvi per Confessarium ab Episcopo approbatum.

Novitii possunt absolvi ab omnibus casibus reservatis, a quibus, & quomodo possunt absolvi Professi, ut dicitur in cap. ult. §. 2. 75. Religiosi irregulares, inhabiles ad officia, suspensi a divinis, qui excommunicationem incurrerunt, &c., loquendo circa ea, quæ Prælati potest absolvi, & dispensare, si sint præsentibus in Capitulo Provinciali, vel in Visitationibus, aut in festivitatibus, in quibus solent Prælati absolvi subditos generaliter dicendo, *si tenemini aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, &c. absolvo vos, &c. Item eadem auctoritate Ego dispenso vobiscum super irregularitate, &c.* licet non petierint, vel non fuerint memores censurarum, & poenarum, quibus erant affecti, manent absoluti, ac dispensati, itaut postea sufficiat, quod tantum peccata confiteantur simplici Confessario. Don. de violat. claus. tom. 1. tr. 4. q. 31. cum Nav. Portel. Candidi. Dicta valent etiam pro invitis, vel absentibus, si talis sit intentio Prælati. Don. de Electoribus tom. 2. tr. 4. q. 44. cum Nav. Sylv. Suar. Portel.; ac etiam pro casibus bullæ cœnæ, si Prælati pro his habeat facultatem. Idem Don., qui addit, dicta valere in foro conscientie tantum, & in occultis.

76. Qui valide confessus est habenti auctoritatem ordinariam, vel delegatam in reservata, & invincibiliter oblitus est confiteri peccatum reservatum, potest illud postea confiteri simplici Confessario. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 4. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1695. cum 40. gravibus DD. Salm. tom. 1. tr. 6. cum com. Addunt Salm., hoc esse verum, et etiam si casus reservatus habeat

annexam

annexam censuram, quia prius debet tolli censura, quam peccatum ipsum.

Si peccatum reservatum manifestatum fuit Confessario habenti saltem auctoritatem delegatam ad reservata, licet confessio fuerit invalida defectu V. G. doloris, dummodo non fuerit invalida ex proposito, & ex malitia, ablata est reservatio, & potest tale reservatum absolvi a simplici Confessario. Com. cum Lug. apud la Croix cit. & apud Salm. loc. cit. a n. 43. Ratio autem tradita doctrinae est, quia Confessor habens facultatem circa reservata, si non expresse, saltem virtualiter, & implicite vult facere quantum potest; & sic vult tollere reservationem peccati, etiam non cogniti. Et ob eandem rationem idem dicendum, si tempore jubilaei confessio fuit invincibiliter invalida ratione V. G. doloris, & praenitens confessus est peccatum reservatum, potest de illo post jubilaeum quocumque tempore absolvi a simplici Confessario, & obtinere commutationem votorum, dummodo caetera opera praescripta impleverit tempore jubilaei. Enriq. Comit. Coninc. Dian. Viva apud la Croix lib. 6. p. 2. n. 1475. dicentem hoc esse probabile: & Viva in tr. de jubil. q. 11. art. ult. probabile dicit cum Coninc. Cajet. Enriq. & aliis innumeris apud ipsum, quod in tali casu sublata est reservatio peccatorum.

77. Qui lucrari voluit jubilaeum, & valide absolutus est, quamvis postea ex negligentia lucratus non sit, quia scilicet non adimplevit caetera opera requisita, potest deinde quocumque tempore a simplici Confessario absolvi de peccatis reservatis in jubilaeo oblitis, vel iusta de causa omissis. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1449. cum Sanch. Portel. Fill. Dian. Pelliz. Viva, Castrop. Dicast. Belleg. & aliis. Dian. p. 3. tr. 4. ref. 145. & p. 4. tr. 4. ref. 124. cum Suar. Et probab. dicit Viva loc. cit. art. 11. cum Sanch. Enriq. Bos.

78. A fortiori qui confessionem, communionem, & caetera requisita rite posuit, & lucratus est jubilaeum, potest deinde a simplici Confessario quocumque tempore vitae suae absolvi a reservatis commissis ante jubilaeum, & in confessione jubilaei oblitis. Viva cit. art. 4. hoc probabile dicit cum pluribus DD. : immo est com. sent. Et haec valde juvare possunt pro peccatis reservatis vitae praeteritae commissis ante confessionem jubilaei, ac etiam pro commutatione votorum, quae facta fuerunt ante jubilaeum, si tempore jubilaei quis oblitus est petere commutationem, &

etiam si tunc memor noluit petere ; quia per jubilæum est acquisitum jus ad absolutionem de reservatis , & ad commutationem votorum , & Pontifex executionem non restringit ad tempus jubilæi. La Croix lib. 6. p.2. n.1473. cum Sanch. Lefs. Portel. a S. Faust. Gob.

79. Tandem valde notandum est, quod Pontifex non solet sibi reservare casum aliquem , nisi ratione censuræ reservatæ adjunctæ ; ideoque de facto nullus est casus Pontifici reservatus , qui non habeat censuram reservatam , ut est com. sent. apud Salm. tom. 1. tr. 6. c. 13. p. 1. n. 3. & tenent Sanch. Avers. Castrop. Gob. Viva apud la Cr. cit. n. 1614. Ex quo sequitur , quod non incurta tali censura Papæ reservata ob ignorantiam , vel inadvertentiam saltem invincibilem , sive quomodocumque ablata tali censura, casus non amplius manet reservatus , sed potest absolvi a quocumque simplici Confessario . Hinc si Petrus percutiat Paulum Clericum invincibiliter ignorando , vel hinc , & nunc non advertendo ad excommunicationem canonis , potest absolvi a simplici Confessario. Salm. loc. cit. n. 7. cum Coninc. Sanch. Vasq. Laym. Palao, Gran. Suar. Dicast. La Cr. cit. cum Avers. Tamb. Stoz, & pluribus aliis .

80. Quæres . Quid faciendum , si pœnitens bona fide confessus est peccatum reservatum ignorans , quod Confessor non habebat facultatem circa illud ?

R. Quod confessio sit nulla docent Salm. tom. 1. tr. 6. c. 13. n. 6. Dian. & Gabr. apud Amend. de sacram. pœnit. , qui & ipse in hanc sent. inclinare videtur. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1696. quia Confessor non habet facultatem . Quod sit valida docet Gob. & Spor. apud la Cr. cit. Mendo in Epit. cum Coninc. & aliis. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 3. n. 8. & dub. 4. n. 10. dicentes , in tali casu Pontificem supplere jurisdictionem , ratione forsan erroris communis , ut dicemus infra. Sed Busemb. imponit onus postea comparandi coram legitimo Superiore . Dicendum tamen , quod talis confessio bona fide facta, fuit valida, si simul cum reservato pœnitens confessus fuit aliquod saltem veniale ; quia tunc absolutio cadit indirecte supra peccatum reservatum ; semper tamen obligatione remanente confitendi tale reservatum habenti facultatem ; & aliæ confessiones interim factæ cum tali ignorantia sunt validæ : unde sufficit deinde repetitio peccati reservati . Quod si

con-

confessio fuit de solo peccato reservato, est nulla ob defectum facultatis in Confessario. Peyr. tom. 2. q. 3. c. 2. cum Sylv. Nav. Floron. Portel., & ita sunt intelligendi DD. primæ sent. At si Confessor vera probabilitate credens, se habere facultatem, ab illo reservato absolverit, certum est, valere absolutionem, & non esse obligationem repetendi reservatum, etiam si talis opinio esset falsa, quia absolutio cum jurisdictione probabili est valida, & licita stante rati habitatione Ecclesiæ scientis hanc DD. sententiam, & non prohibentis, ut fuse Card. in 1. prop. In noc. XI. Viva ibidem, & in tr. de jubilæo. La Cr. lib. 6. p. 1. n. 117. Spor. n. 714 cum innumeris DD.

81. Sed quid tandem dicendum de Prælati Regularibus pro seipsis quantum ad casus reservatos? Et dicendum, quod Prælati Regulares habentes potestatem ordinariam ad reservata possunt in hac materia de absolutione a reservatis circa se, eligendo Confessorem, a quo absolvantur de reservatis, quicquid possunt circa alios; nisi statuta Religionis aliter disponant. Et sicuti per privilegia subditos absolvant a pluribus casibus, & poenis Pontifici reservatis, ita ab eisdem liberari possunt per alios Confessarios a se electos. Salm. tom. 1. cr. 6. c. 13. p. 3. a n. 34. cum Lug. Averf. Fragof. Lez. Ant. a Sp. S. & aliis. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1664. cum com. ex c. fin. de pœnit. & remis. Peyr. tom. 2. q. 1. c. 4. cum Sylv. Ang. Enriq. Regin. Verum ut aliquis ex dictis Prælati Regularibus habens casum reservatum absolvatur a Confessore ab ipso electo, non est necesse, quod expresse illi conferat facultatem dicendo, *do tibi facultatem pro tali casu reservato*, sed facto ipso, quo Confessario a se electo confiteatur peccatum reservatum, cujus ipse absolutionem committere potest, tribuit illi tacite facultatem absolvendi. Hoc patet ex eo quia dictus Prælati, ut confiteatur simpliciter Sacerdoti a se electo non est necesse, quod illi expresse dicat, *do tibi facultatem audiendi meam confessionem*, sed sufficit, quod facto ipso tacite hoc illi significet per hoc, quod ipsum eligat ad suam confessionem audiendam, *quia taciti, & expressi eadem virtus est*, argum. leg. 32. ff. de legibus. Et ita clare habetur ex c. fin. de pœnit. & remis. & docet Lez. tom. 1. c. 18. n. 81. cum Peyr. Viva super prop. 16. damnatam ab Alexand. VII. n. 7.

De occasione proxima, & de consuetudinario.

1. **O**ccasio proxima peccandi male definitur ab aliquibus illa, in qua quis positus, plures sunt vices, in quibus peccat, quàm in quibus non peccat; quia sic posset quis ire per 300. vices in anno in domum alicujus mulieris, & si peccaret solum per 140. vices, non esset occasio proxima; quod est absurdum. Igitur occasio proxima definienda est ab effectu illa, in qua quis positus, frequenter peccat. Anacl. tr. 14. dist. 8. q. 4. cum Lug. La Croix tom. 5. lib. 5. n. 272. cum com. Attamen aliquæ sunt occasiones, quæ in se, & absolute sunt, & censeri debent proximæ, præsciendò ab experientia; & has quilibet tenetur vitare sub mortali, quia frequenter conjunctionem habere solent cum peccato respectu cujusque hominis, ut exemplificat La Cr. loc. cit. n. 273. de seria, & non necessaria contrectatione verendorum in alia persona.

Occasio proxima peccati mortalis est ejusdem speciei, cujus est peccatum ipsum, ad quod inducit, quia est contra eandem virtutem, cui opponitur peccatum; ideoque omnes circumstantiæ explicandæ in peccato, sunt explicandæ in ipsa occasione proxima, quando V. G. non sequuto peccato, de ipsa occasione proxima, in qua quis se posuit, debet se accusare in confessione.

2. Occasio proxima, sive in peccato luxuriæ, sive in aliis, non solum est fugienda circa actus externos, sed etiam circa actus internos desiderii, delectationis, &c. ut quando quis ex aspectu alicujus femine, cum qua versatur, solet in turpes cogitationes consentire. Salm. tom. 1. tr. 6. c. 5. n. 60. cum Graff. Nav. Palao, Th. Hurt. & aliis. Fuga ab occasione peccandi est quasi unicum remedium pro tollendo luxuriæ peccato. *La lontananza ogni gran piaga faldà*. Non debent tamen prætermitti oratio, & alia spiritalia remedia.

3. Quod non sit occasio proxima illa, in qua homo decies positus, bis, aut ter peccavit, docet Mend. in Epit. Gob. cum aliis apud Anacl. cit. Sed talis proportio non debet servari in alio majori numero, ut in 30. respectu 100. quia absurdum videtur di-

esse, quod in hoc casu non sit occasio proxima. Sed præterea si in illis triginta vicibus cadit in peccatum externum V. G. carnis, in toto illo tempore de centum vicibus quis numerabit actus internos, aspectus, gestus, & verba obscœna cum morali etiam disjunctione ab actibus principalibus? Nec miretur quis de facta assertione, nam Tamb. lih. 8. tr. 2. c. 3. cum aliis docet, quod uxor possit dare pro elemosynis duos aureos quorannis ex centum, quos habet (id est, siue de fructibus dotis, siue de redditibus mariti, siue de aliis bonis, quorum administratio spectat ad maritum, ut clariùs explicant Salm. Dian. Nicolius, La Croix), totidemque pro liberalibus donationibus sine consensu viri (qui in tali summa non esset rationabiliter invitus) in mediocri patrimonio, non autem in valde pingui, quia nimis excresceret uxorum licentia.

4. Si quis iret semel in anno in domum mulieris, cum qua qualibet illa vice peccaret, accessus ad talem domum esset occasio proxima. Fel. Pot. cit.

5. Occasio proxima alia est voluntaria, quæ potest tolli, alia involuntaria, seu necessaria, quæ vel non potest tolli physice, ut quando quis est in eodem carcere cum aliqua muliere, vel non potest tolli moraliter, quando scilicet, aut non potest tolli sine peccato, ut in famulo cum domestica peccante, qui ex iustitia in servitute tenetur, aut non potest tolli sine gravi incommodo, ut in filio familias peccante cum domestica, quam non potest e domo ejicere; nec ipse sine gravi incommodo potest discedere.

6. Certum est apud omnes, quod nemo tenetur vitare occasionem proximam involuntariam materialiter sumptam, siue sit physice, siue moraliter necessaria, quia ad impossibile nemo tenetur, & impossibilitas moralis dicitur absolute impossibilitas, & ex alia parte periculum peccandi secundum se non est peccatum, sed proxima dispositio ad peccatum. Hæc omnia docet Viva in prop. 41. Alexand. VII. Duo tamen sunt valde notanda in hoc casu. Quod vere sit impossibilitas moralis (non ficta), ad quam requiritur causa necessaria urgens, quæ superet vires fragilitatis humanæ, si scilicet ex ablatione talis occasionis sequatur valde grave detrimentum in vita, famæ, bonis cum proportionem ad gravitatem peccati, ut est com. sent. & quod qui non potest tol-
lere

lere occasionem proximam materialiter, tenetur illam tollere formaliter; debet scilicet periculum peccandi proximum reddere remotum orationibus, jejuniis, vel abstinentiis, frequentia Sacramentorum, debet non reperiri solus cum sola, tollere familiaritatem, munuscula, verba blanda, &c. quantum fieri potest, ut omnes docent. Et ecce quomodo reprehendendæ sunt, & juvandæ puellæ illæ, quæ conqueruntur dicendo: *Pater, juvenis quidam saepe me tentat, & non possum illum a me expellere.* Dicat ipsi Confessor. *Si vere tu vis, ille non amplius ad te accedet. Tolle familiaritatem, averte faciem tuam ab eo, quando tibi ipse occurrit, illum non aspicias, vultum blandum, & ridentem non ostendas, munuscula non accipias, quantum potes te ipsi absconde, sancte te inimicam illi ostende, & si opus fuerit, secreto, & discrete hoc Matri tuæ significa, & ille ad te amplius non accedet.* Sed si peccatum aliquod sequutum fuit inter ipsos, Matri solum dicat, quod ille ipsam tentavit, non autem quod peccatum sequutum fuit, nisi aliter necessitas postulet.

7. An possit absolvi, qui in occasione proxima peccandi est, antequam illam tollat, præsertim, si in alia confessione, forsan cum alio Confessario, id promisit, & non fecit? Nonnulli cum Coninc. Fill. Azor. Sanch. apud Viva cit. putant absolvi non posse extra casum necessitatis. Immo Carden. apud eundem putat, id colligi ex proposit. 62. Innoc. XI., quia quandiu potest tolli occasio proxima, & non tollitur, peccat. Communiùs tamen, ait idem Viva cum Suar. & Tabien., censent, posse hujusmodi pœnitentem absolvi semel, ac iterum, si appareant hic, & nunc vera signa doloris, & propositi efficacis tollendi statim occasionem proximam, quia potuit pœnitens monitionibus Confessarii excitari ad verum, & efficax propositum; in quo casu est sufficienter dispositus. Immo Cord. Cajet. & alii apud Viva dicunt, quod possit etiam tertia, & quarta vice absolvi, licet sæpe expediat absolutionem differre, usquedum tollatur occasio proxima; quod tamen de tertia, & quarta vice ego solum concederem cum Cajet. de Alexand. c. 6. §. 7. & cum Alin. c. 6. §. 7. qui citant Nav. in Man. c. 3. n. 15., si adest aliqualis rationabilis causa non se separandi a tali occasione. Neque hoc est contra mentem Innoc. XI. quia non dicitur quis velle de præsentī occasionem, quam proponit statim tollere, ut de prima, & secunda vice ait

Viva

Viva; qui monet caute procedendum, quia sæpe tale propositum non est efficax. Fel. Pot. fol. 395. de illo, qui retinet occasionem proximam voluntariam, non extra, sed in propria domo, v. g. concubinam, docet cum Palud. D. Antonin. Sylv. & aliis, quod nec semel debet absolvi, nisi prius eam ejiciat. Quod si cessaverit in dicto casu periculum formale, & proximum peccandi, tam corpore, quam mente, propter senectutem, infirmitatem, novam cognitionem, vel diuturni temporis experientia id compertum sit, quod non teneatur vir mulierem e domo expellere, etiamsi interdum, raro tamen, peccaverint, docet Fel. Pot. cit. cum Leand., demummodo non ad sit scandalum.

8. Quæ dicta sunt de occasione proxima, dic de eo, qui ter, vel quater jussus a Confessario, sive eodem, sive diverso promissit restituere, & cum posset non restituit, quia sic detinere rem alienam est veluti quedam occasio proxima peccandi. Tamb. de expedita confels. cum Nav. Val. Mol. Azor. Fel. Pot. fol. 290.

9. Docet Viva cit., in periculo mortis, vel si dilata absolutione credatur non habiturus poenitens opportunitatem redituri, aut ex alia causa non rediturus, Confessorem debere omnino ipsam absolvi prima, & secunda vice antequam tollat occasionem proximam, si appareant hic, & nunc vera signa doloris, & propositi efficacis illam tollendi.

10. An autem qui versatur in occasione proxima involuntaria, si post remedia adhibita, & pluries absolutus, in eadem relapsus sit peccata; nec per longum tempus appareat ulla emendatio, possit absolvi, vel debeat prius tollere dictam occasionem proximam externam cum quocumque incommodo, & factura bonorum famæ, & vitæ? Quod possit absolvi toties, quoties, si appareant vera signa doloris, sicuti consuetudinarius, nec teneatur talia incommoda subire, quia talis occasio est moraliter inevitabilis ob magnam difficultatem, docet Jo: Sanch. Dicast. Vivald. apud Viva cit. Lug. Castrop. Tamb. Fabri, Gob. Burgh. Stoz, Pallav. Vindex Gob. Oviedo apud la Croix tom. 2. lib. 5. n. 261. qui (infra) & ipse in hanc sententiam inclinare videtur, quamvis magis inclinet in oppositam, quam tenent Snar. Nav. & alii communiter apud Dian. p. 1. tr. 16. res. 45. quia cum experientia præterita habeatur certitudo moralis, quod is sit peccaturus in tali occasione, debet illam tollere cum detrimento etiam vitæ, cum sit unicum medium ad tollendum

peccatum. Sed hunc casum puto quasi metaphysicum, quia Deus non deficit in necessariis; unde si longo tempore nulla in penitente videtur emendatio, merito cum secunda sententia non debet absolvi, & facta in penultima confessione monitione, inabsolutus cogendus est in ultima confessione subire incommoda illa, quia per ipsum fiat ne emendetur. Quod si vel modica appareat emendatio, debet absolvi, & non cogi ad illa incommoda subeunda. Anacl. tr. 14. dist. 8. q. 4. & implicite Viv. in prop. 41. Alex. VII.

11. Qui versatur in occasione proxima V. G. fornicationis, & invincibiliter ignorat, quod versari in tali occasione proxima sit peccatum mortale, licet sciat quod fornicatio sit peccatum mortale, & non speratur fructus si moneatur, quod debeat absolvi, ipsum relinquendo in bona fide, docet Pellia. de Moral. c. 10. sect. 3. n. 191. motus illa generali doctrina, quod quando penitens laborat ignorantia invincibili, & non speratur fructus ex admonitione, sed potius esset illaqueare illi conscientiam, non debet moneri de veritate. Sed in hoc casu absolute dicendum, quod penitens debet moneri, quia licet posita ignorantia invincibili talis occasio proxima non est peccaminosa in se formaliter, est tamen libere volita, & ad ipsam solet consequi peccatum, quod est cum ipsa conjunctum necessitate quadam morali. Qui autem vult antecedens, vult & consequens cum illo antecedenti necessario connexum. Et ita in terminis absolute docet Cajet. ab Alexand. c. 6. §. 7. cum Alin., & sic est communis sensus omnium; ut enim Confessarius obliget penitentem ad tollendam occasionem proximam, non est necesse, se certificare, quod penitens sciat, illam esse in se peccaminosam, sed sufficit, quod talis occasio afferat periculum proximum in illo, qui ipsam non tollit.

12. Concederem tamen, quod in aliquibus occasionibus proximis, in quibus non tam facile advertitur ad periculum labendi in peccatum mortale, posset Confessor aliquam dilationem facere monitionis circa veritatem pro quando major speratur fructus, si interim verisimile est, quod non aderit talis occasio, & per consequens, quod penitens non decidet in mortale, ut infra.

13. Ex dictis patet, quid sit faciendum in his casibus valde notandis pro Religiosis, & Monialibus, vel pro saecularibus. Monialis v. g. se accusat, quod solet ex aliquo parietis foramine

tractatus inhonestos habere cum aliquo seculari, si postquam his, vel ter de hoc admonita non desistit, obliganda est, ut vel ipsa procuret, tale foramen fabricari, vel debet dare licentiam Confessario, ut procuret cum Abbatissa, vel cum Episcopo, quod tale foramen fabricetur. Attamen ita caute se gerere debet Confessarius, ut nullus præter ipsum in suspicionem veniat pœnitentis; aliàs absolvi non debet Monialis ista, quia debet consentire, ut sine suo gravi incommodo ipsi tollatur occasio proxima labendi in peccatum mortale, prout in simili docet Viva in de usu scientiæ ex confessione habitæ §. 8.

Si alicui Religioso permanentia in aliquo Monasterio sit proxima occasio peccandi mortaliter, v. g. supponamus, quod in aliquo Monasterio Religiosus quidam ex gravi negligentia circa suum officium sit in continuo statu peccati mortalis: iste autem de hoc confitetur Confessario, A (vel si non de hoc se accusat, vide cap. 10. n. 10. & 11.): sed Confessarius, A, ex humano respectu non audeat ipsum corrigere, prout debet; nec audeat recusare ipsius confessiones audire. Talis Confessarius, A, de his se accusans, debet a Confessario, B, obligari, ut totis viribus procuret a tali Monasterio discedere, quia permanentia in hoc Monasterio in his circumstantiis est ipsi occasio proxima mortaliter peccandi. Ceterùm posset Confessarius, A, permanere in tali Monasterio, sed vel suæ obligationi satisfacere, vel non amplius illius confessiones audire. Dicta patent ex communi doctrina de obligatione tollendi occasionem proximam peccandi, & specialiter ita expresse docet Rodriq. exerc. di. perf. p. 3. tit. 7. c. 11.

Sed major difficultas esse potest in casu sequenti. Supponamus V. G. quod in aliquo Oppido Curatus mihi notus sit graviter negligens in suo officio cum gravi scandalo, & quærelis totius Oppidi. Curatus iste confitetur Confessario cuidam, qui mihi confitetur, & non se accusat de sua gravi, & longa negligentia quantum ad suum officium in audiendo confessiones. Quid mihi faciendum? Et dicendum, quod vel Confessor illius Curati peccat ex ignorantia, vel ex negligentia, sive ex malitia. Si peccat ex ignorantia, quæ mihi nota sit, sive extra confessionem, sive ex confessione ipsius Confessoris, debeo ipsum obligare, ut non amplius confessiones audiat; aliàs debeo in absolutum dimittere. Vel supponitur, quod talis Confessor circa

suum officium peccat ex negligentia, sive ex malitia: & si ipse de hoc non se accusat, debeo ipsum interrogare in genere, dicendo: *habesne alium scrupulum, vel dubium circa tuum officium, vel circa alias materias?* Et si ipse dicit, *non*, debeo absol vere; neque possum venire ad particulare de suo defectu circa confessiones Curati mihi noti, quia scire non possum quid inter ipsos interveniat, & si moneat, vel non: neque Confessor Curati potest de hoc mihi respondere. Post datam tamen absolutionem, vel melius post aliquod temporis spatium, possem ipsi dicere. *Scio, quod tu confessiones audis illius Curati, &c. Credo, quod tu tuo maneri satisfacias, neque de hoc a te aliquid querere possum; nec tu mihi potes respondere. Tantum te rogo, ut ipsum fraternae, & amicabilem corripas cum tibi opportuna eris occasio cum ipso loquendi.*

14. Præscindendo ab occasione proxima externa, consuetudinarius, vel recidivus, si affert aliquod signum veri doloris, & propositi, ordinarie semper est absolvendus. Anacl. cit. La Croix tom. 2. lib. 6. p. 2. n. 1822. cum com. *Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies.* Matth. 18. nec redire semper cum eodem mortali est indicium certum defectus doloris, etsi magna sit præsumptio, præsertim in iis, qui coguntur confiteri a parentibus, vel timore infamiae in Paschate, &c. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 2. La Cr. tom. 2. lib. 6. p. 2. n. 1731. Anacl. cit. Signa veri doloris ex la Cr. Segneri Conf. instruit. Busemb. sunt, quæ sequuntur.

15. Si pœnitens sponte veniat ad confitendum gravia peccata, vel si dicat, se statim post peccatum, aut in concione tactum esse dolore peccati, si post confessionem rariùs, vel difficiliùs peccaverit, si sæpius sibi vim fecerit contra tentationem, si occasiones aliquas relapsus vitaverit, si adhibuerit remedia præscripta a Confessario, saltem ex parte, si ad talem Confessarium accedit, quem putat diligentior, si aliàs non admonitus de suo gravi malo nunc libenter monitionem recipit, & vult remedia præscribenda adhibere, si dat specialia signa doloris, ut si ostendat se compunctum, lacrimantem, &c. si accedit, non ex consuetudine confitendi, sed ob dandum remedium peccato, quod nunc magis suam conscientiam perturbat, &c.

16. Quod si consuetudinarius longo tempore sua peccata con-

continuet, nunc surgendo, nunc cadendo, duo extrema sunt a Confessione vitanda: ne per nimiam severitatem illum in desperationem inducat, & ne per nimiam clementiam sit causa inajustis relaxationis. Plura remedia spiritualia imponat, post quae longo tempore adhibita, si adhuc nunc surgit, nunc cadit, & nullum apparet signum veræ emendationis, est neganda, vel differenda absolutio. Ex prop. 60. Innoc. XI: Et ita Anacl. cit. Cæterum ad absolutionem consuetudinarii non est necesse, quod Confessor judicet, propositum, non esse mutandum, sed requiritur, & sufficit, quod judicet, hic, & nunc adesse verum dolorem, & propositum, & simul spem aliquam emendationis concipiat. Aliàs differenda est absolutio ex prop. 55. damn. Innoc. XI, Segneri cit. Viva cit. La Cr. to. 2. lib. 6. p. 2. n. 1822. ubi bene advertit, quod si poenitens credat, quod iterum cadet, difficulter habebit verum propositum; ideoque debet a Confessario disponi, ut speret, non per vires suas, sed per Dei gratiam, se non lapsurum.

17. Si Confessor videat in consuetudinario verum propositum non peccandi, quamvis nullam afferat emendationem, potest libere eum absolvere, quia est vere dispositus, ut num. 14.: sed etiam potest absolutionem differre, quando hoc expediens judicaverit, quia dilatio absolutionis est validum remedium pro emendatione recidivi, & Confessor nedum est Judex, sed Medicus. Fel. Pot. fol. 400. cum Carden. La Cr. cit. n. 1819. & n. 1764. cum Bañes, Suar. Lug. Grass. Enriq. Sanch. Sayr. Sà, A vers. Carden. Dian. Sed in hoc magna requiritur prudentia, & Confessarius in concedendo, vel differendo consuetudinario habenti verum propositum absolutionem debet lumen petere a Deo, quia dilatio aliquibus est seu Quosa, aliquos etiam adducet in desperationem, ut monet Fel. Pot. cit. cum Carden. Viva, Tamb. cum Lugo: & ideo, quod vere poenitenti non sit fere danda hæc dilatio sine aliquali poenitentis consensu, licet sine ejus consensu dari possit, docent Viva in prop. 60. Innoc. XI. Basemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 5. & alii. Sed si dilatio absolutionis judicetur necessaria ad impediendum facilem relapsum, tenetur Confessor absolutionem differre absque poenitentis consensu, etiamsi credatur nunc dispositus, quando scilicet judicet Confessor facilitatem absolutionis dedisse ansam relapsibus, ut proinde nunc nulla appareat spes emendationis; Viva loc. cit. n. 8.

18. Peccatores habituati a Confessore dimittendi sine absolutione, quando illius non sunt capaces, si eis imponatur, ante SS. Sacramentum cum viva fide cogitare, quod ibi vere adest Christus, qui eos, & eorum peccata videt, orare, ac tum doloris efficere, & post mediam horam redire, plures solent conticti, & bene dispositi reaccedere.

19. Similiter debet differri, vel negari absolutio, quando, cumque nulla apparet spes emendationis, ut ex prop. 60. Innoc. XI. & sic etiam quando dubitatur de sufficienti dolore, & proposito, quia tunc neque apparet ulla spes emendationis. La Cr. loc. cit. n. 1765. Segneri cit. Salm. tom. 1. tr. 6. c. 5. n. 67. : tum quia Sacramentum exponeretur periculo nullitatis.

20. In articulo mortis nunquam est differenda absolutio, sed danda sub conditione, si dubitatur de vero poenitentis proposito; dummodo non constet, illud abesse, cum non possit Confessor in illo articulo melius certiorari. Viva loc. cit., qui n. 9. ait, quod extra articulum mortis, si facile poenitens non sit amplius habiturus opportunitatem confitendi, vel si credatur, quod ex dilatione absolutionis facile in desperationem merfus, in nova scelera sit lapsurus, sufficit, quod probabiliter iudicetur, hic, & nunc adesse verum propositum, etiamsi credatur simul, mox propositum esse mutandum; quia in his casibus dilatio absolutionis non esset in medicamentum, sed in venenum.

Quando consuetudinarius semel, vel bis admonitus (sive ab eodem, sive a diversis Confessoribus) ac etiam ter, vel quater, prout n. 7., in eodem statu permanet, debet differri absolutio, nisi hic, & nunc appareat firmum propositum. Et ita de tertio etiam vice docent Salm. tom. 4. tr. 17. c. 2. p. 9. §. 3. cum Med. Azor. Rodrig. & aliis; nisi tamen scandalum, aut aliud extrinsecum inconueniens sequatur; quia tunc post tertiam vicem adhuc debere absolvi dicunt Salm. cit., dummodo probabiliter iudicetur, hic, & nunc adesse verum propositum.

Sed valde terribile est, quod notat La Cr. loc. cit. n. 1736. quod scilicet aliqui pravi affectus occulti in corde peccatoris, & praesertim habituati, obstant quandoque firmo proposito non peccandi. Debet igitur peccator intime scrutari suum cor, ut in ejus intimo fundo sit aliqua occulta intentio redeundi ad peccatum, si non pro nunc, post aliquot dies, vel saltem non se
sepa-

separandi ab occasione proxima peccandi, prout potest, dicendo in corde suo; *Ibo in domum illam, sed non amplius peccabo*: quia sic signum est, quod non adest verus dolor, nec firmum propositum. Interroget seipsum peccator coram Deo: *Si nunc occurreret occasio peccandi, vellem peccare? vellem redire ad periculosum consortium?*

21. Ex dictis sequitur, quid faciendum, si accedat ad confessionem recidivus jam jam communicaturus in ultima angustia temporis; nec potest omittere communionem ob scandalum, infamiam, &c. sed licet in aliis confessionibus fuerit ter, vel quater admonitus, nunc non habet verum dolorem, neque adest tempus illum excitandi ad verum dolorem, & propositum. Vel enim certe poenitens videtur indispositus, & Confessor non debet absolvere, maxime ob presumptionem habitationis contra poenitentem; poenitenti autem, non Confessario imputabuntur scandala, & alia incommoda. Bauc. in select. casuum conf. q. 28. & alii; & ipse interim potest sibi providere per actum contritionis, ut in simili docet Fel. Pot. fol. 399. Vel Confessor dubitat de dispositione poenitentis: & debet in hoc casu absolvere sub conditione; nam quando dubitatur de proposito, & adesturgens necessitas, debet absolvere sub conditione, ut docet La Croix loc. cit. n. 1770. Vel Confessor aliqualem probabilitatem habet, adeste verum propositum, licet mox mutandum, & debet in hoc casu etiam sub conditione absolvere, quia in hoc casu est tenuis probabilitas, quae declinat in dubietatem, ut notat Viva in prop. 3. Innoç. XI. n. 10.; neque adest tempus poenitentem excitandi ad verum dolorem, & propositum, ut Confessor possit se certificare de dispositione poenitentis.

22. Hic notandum, quod in dicto casu, quando ob justam causam de mortalibus datur absolutio poenitenti sub conditione, debet moneri, ut iterum postea talia peccata confiteatur, ut non dubie, sed certe satisfaciat obligationi confitendi peccata mortalia, ponendo novum aeternum dolorem, & propositum.

23. An autem consuetudinarius teneatur confiteri peccandi consuetudinem, dicendum, quod non tenetur, per se loquendo; aliàs per se teneretur sapius confiteri eadem peccata. Salm. tom. 1. de sacr. poenit. tr. 6. c. 8. p. 4. a n. 67. cum com. La Cr. lib. 6. p. 2. a n. 968. cum aliis. Per accidens tenetur 1. quando Confessor de

consuetudine interrogat juxta prop. 58. Innoc. XI. 2° quando quis consuetudinem contraxit advertenter ad periculum proximum ex ea labendi (quod maxime valet, quando consuetudo est nimis intensa), vel cum advertētis ad tale periculum eam retinet, non eradicare procurans, quia sic ponitur, & perseverat in periculo proximo peccandi. Salm. cit. cum Dicast. Viva in prop. 60. Innoc. XI. Tamb. in exped. confess. cum Sanch. La Croix loc. cit. ; qui addit cum Sayr. Val. Laym. Dicast. Spor. quod sicuti qui advertenter contrahit per frequentatos actus consuetudinem peccandi, dupliciter peccat, nempe ipso actuali peccato, v. g. blasphemiae, & contrahendo illam consuetudinem, quae erit causa proxima similibus peccatorum in futurum, ita etiam peccat dupliciter qui blasphemat, & advertenter auget, seu retinet talem consuetudinem, vel jam contractam non procurat eradicare; & ideo quod accusare se debet in confessione de utroque, & per quot vices hoc accidit.

24. Sed duo hic nota. 1. Quod homines ordinarie non advertunt, quod per consuetudinem ponuntur, vel permanent in periculo proximo relabendi; & ideo ordinarie non tenentur consuetudinem confiteri, nisi Confessor de illa interroget. Tamb. La Cr. Viva cit. 2. quando quis se exponit periculo peccandi, & statim peccat, sufficienter explicat utrumque explicando peccatum commissum, quia tunc est unum moraliter peccatum. Si autem inter unum, & aliud adsit notabilis mora sufficiens ad moralem interruptionem, vel se quis exposuit periculo proximo peccatum committendi, & tamen non committit, cum peccet ratione periculi, tunc periculum est seorsum explicandum. De quibus comm. est sent.

25. Cum proposito sufficienti non amplius peccandi potest simul stare iudicium probabile reincidendi in peccatum, quia propositum est actus voluntatis, iudicium est actus intellectus; neque ad confessionem necesse est, quod poenitens credat, se non amplius lapsurum in tale peccatum, sed requiritur, & sufficit, quod hic, & nunc habeat firmam voluntatem non relabendi in tale peccatum, La Cr. cum com. Sed quia credulitas illa reincidendi solet attenuare dolorem, & propositum, Confessor debet hortari, & excitare poenitentem, ut de se diffidat, & in divina bonitate confidat.

26. Sed

26. Sed quia ad dicta a n. 23. pœnitentes, vel nesciunt, vel nolunt advertere, prudens Confessarius, quando audit aliqua gravia peccata, in quæ facilis est relapsus ob consuetudinem, ut si dicat, fornicatus sum, blasphemavi, falsum juravi, interroget, a quanto tempore talem consuetudinem habet, & per quot vices in mense, vel anno; & si necessaria videtur confessio generalis, ad illam obligabit pœnitentem; isti enim miseri confitentur, & in eadem peccata semper labuntur usquedum in infernum descendant, nisi inveniant Confessarium prudentem, & charitate prædicum, qui eos a via iniquitatis avertat; nam exhortationes, & objurgationes Confessarii cum aliis remediis infra notandis, magnam vim faciunt in cordibus pœnitentium. Sed heu, heu, heu. Quot Confessarii in extremo vitæ momento, a quo æternitas pendet, dicent: *va mihi, quia tacui: va mihi, quia tacui.*

27. Remedia pro extirpanda prava consuetudine sunt oratio, præsertim mentalis circa novissima, dolor efficax peccati, firmum propositum emendationis, fuga ab occasione externa talis peccati, bis, vel ter in hebdomada confiteri cum eodem Confessario, & semel, vel bis in hebdomada communionem sumere. Post quæ remedia adhibita consuetudo redditur involuntaria: & sic si quis inadvertenter postea blasphemat, non peccat mortaliter, neque ratione actus, neque ratione habitus. Com. sent. Sed quantum magis quis exercebit actus doloris, & propositi, tantum magis longe erit a peccato.

28. Notant DD., facilius posse absolutionem dari habituatæ circa eadem peccata venialia, quam circa eadem mortalia, quia frequentiores sunt occasiones pro venialibus. Adhuc tamen hoc non valebit per longos annorum circulos. Quare habituati in gravibus venialibus, ut mendaciis, subitis imprecationibus, &c., qui sine emendatione volunt ex consuetudine semel, vel bis, & forsitan ter in hebdomada confiteri, si hic, & nunc non dant sufficientia signa veri doloris, & propositi, excitandi sunt a Confessario ad specialem dolorem circa aliquod veniale præteritum, sive confessum, sive non, quod ipsi nunc magis abhorrent, vel dicant aliquod mortale aliàs confessum, de quo vere doleant. La Croix. Aliquibus minus dispositis Confessor dicat, quod redeant cum vero dolore. Quomodo enim per 10. 20. 30. annos

eadem semper venialia confiteri, & communionem sumere, & nunquam emendari? Certe circa internos actus impatientiæ potest per multos annos dari absolutio, si is vere procuraret se emendare, quia patientia interna est virtus difficillima: sed quoad actus externos tum impatientiæ, tum aliorum vitiorum, potest quis facilius se emendare. Circa verò venialia leviora, quando dubitatur, an pœnitens afferat materiam sufficientem, vel an habeat sufficientem dolorem, potest aliquando Confessor dare ipsi benedictionem sine absolutione, etiamsi pœnitens de hoc non moneatur, dicendo *V. G. Benedictio Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, &c.* quia nullum inde malum provenit; nec est simulatio Sacramenti, cum non ponatur pars Sacramenti, vel actio sacramentalis, sed quid indifferens ad Sacramentum, ut est benedictio, oratio, &c. La Gr. tom. 2. lib. 6. p. 2. n. 1889. Et ita probat lib. 6. p. 1. n. 158. cum Card. Dicast. Gorm. Bosc. Quæ valde juvant præsertim pro scrupulosis, surdis, vel pro pueris.

C A P. V.

De examine conscientia, & præsertim circa peccata mortalia occulta.

1. **A**D integritatem confessionis prærequiritur diligens examen pro capacitate pœnitentis, pro distantia temporis ab ultima confessione, & pro cæteris circumstantiis memoriæ, frequentia peccatorum, &c. Sufficit diligentia mediocris, qualem vir prudens in arduis negotiis adhibet, vel qualem, moraliter loquendo, docti, & timorati adhibere solent, etiamsi quis putet, majori diligentia plura se reperturum; quia aliàs procederetur in infinitum. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 3. art. 1. cum Bon. Laym. Bon. tom. 1. de sacr. pœn. d. 7. q. 5. sect. 2. p. 2. §. 1. cum Nav. La Croix lib. 5. n. 1748. cum Ills.

2. Habens lubricam, & debilem memoriam non tenetur peccata scribere, ut illa confiteatur, sicuti neque tenetur statim confiteri, si prævideat fore ut, nisi statim confiteatur, peccatorum obliviscatur. Ratio est, quia non tenemur maximam diligentiam adhibere, sed mediocrem; nec adest præceptum retinendi memo-

memoria peccata, sed confitendi ea, quorum recordamur facta debito examine. Alias deberemus semper nobiscum instrumenta scribendi deferre, ne peccatorum obliviscamur, Enriq. Coninc. Regin. Pesant. Vasq. Tabien. Val. Suar. Nuñ. apud Bon. cit. Bursemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. d. 1. art. 3. cum Sot. & aliis. Sporer cum con.

3. Multi decipiuntur in hoc, quod totam diligentiam ponunt in examinando, & explicando peccata Confessario, sed modicam adhibent diligentiam in seipso excitando ad verum dolorem, & efficax propositum non peccandi; quæ sunt duæ partes principaliores examinis; & sic in tota vita eadem mortalia, vel venialia ad confessionem afferunt.

In illis, qui cum timore Dei vivunt, vel frequenter confitentur, vel sunt scrupulosi, minor diligentia sufficit pro examine conscientie; nam isti uno quasi oculo oculi facile peccata, quæ commiserunt, adveniunt, ut notant Fel. Pot. & Alii.

4. Pœnitens tenetur ad examen in primo loco, & in secundo loco Confessarius, quia cum sit Judex, debet procurare, ut iudicium recte fiat. Com. contra aliquos. Et ex c. Omnis utriusque sexus habetur: *Sacerdos sit discretus, &c. diligenter inquirens, & peccatoris circumstantias, & peccati.* Examen, quod debet fieri a pœnitente, potest suppleri à Confessario; unde bene absolvitur qui, facto modico examine, accedit ad Confessarium cum animo respondendi ad illius interrogationes, & ipsi dicit, se modicum examen fecisse, ut notat Bon. cum aliis. Et sic ordinario faciendum est cum pueris, rudibus, & rusticis. Verùm si Confessor videat, quod non possit defectum examinis per interrogationes supplere, debet dimittere pœnitentem, ut diligentius se examinet, & redeat. Sed in urgenti necessitate ratione scandali, vel infamie, & in angustia temporis quid faciendum, vide cap. 7. n. 8.

5. Magna opus habet prudentia Confessarius in examinando pœnitentem. Principalis regula est hæc, quod scilicet in hoc Sacramento non est attendendum solum ad exactam, & integram peccatorum confessionem, sed etiam permaxime ne Sacramentum hoc ex capite isto reddatur nimis grave, onerosum, & odiosum. Et ideo non debet Confessor torquere pœnitentem aliis, & aliis minutissimis interrogationibus, sed humano, prudentique modo, etiam si aliqua peccata essent omittenda; quia præceptum confessionis materialiter integræ non obligat, ubi integritas ha-

beri non potest sine gravi molestia, & in casu, quo confessio redderetur odiosa. Sed cavendum, ne Confessarius in hoc potius moveatur ex respectu humano, qui eum non excusat, quam ex prudenti timore reddendi Sacramentum odiosum. Lug. Tamb. Ills. Gob. Lohn. apud la Cr. loc. cit. n. 1748. Hinc citati DD., & Segn. in Confessore istruito c. 2. cum Perez, & Lug. docent, Confessarium non teneri exactius interrogare, quam pœnitens teneatur se examinare: unde non tenetur Confessarius interrogare ultra terminos capacitatis, & intelligentiæ pœnitentis.

6. Confessor, qui extra confessionem scit peccatum mortale pœnitentis, de quo pœnitens non se accusat in confessione, vel scit ex aliorum relatione, & debet stare confessioni pœnitentis, cui in hoc foro tam pro se, quam contra se credendum est, nisi constet de opposito. Bon. tom. 1. de sacram. pœnit. q. 6. sect. 5. p. 4. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 6. cum Suar. & Fag.: vel scit evidenter, si V. G. ipse Confessor vidit peccatum pœnitentis, & tunc (sicuti etiam in primo casu) debet caute, & a longe interrogare de aliquibus aliis peccatis, deinde magis prope circa genus, & speciem illius peccati. Quod si adhuc pœnitens neget, debet Confessor videre, an pœnitens potuerit oblivisci, vel confessus esse alteri, vel putare, quod non sit peccatum, vel an possit esse aliqua causa excusans a confessione talis peccati, &c. quæ si possunt prudenter præsumi, Confessor debet absolvere. Busemb. cit. cum Dian. Sylv. Nav. . Salm. & alii communiter. Si hæc non possunt prudenter præsumi, non debet absolvere. Com. Quod si Confessor novit peccatum illud ex confessione complicitis, potest uti illa scientia solum in genere quærendo, an sit aliud, quod ejus conscientiam aggravet: & si dicit, quod non, debet absolvere ob periculum fractionis sigilli confessionis complicitis, vel ob periculum scandali. Busemb. cit. & est com. sent.

Hic etiam nota, quod quando pœnitens non rudis, neque omnino indoctus, sic se accusat: *peccavi cum quadam muliere:* & si Confessor velit ipsum interrogare de qualitate mulieris, an scilicet, sit nupta, an consanguinea, &c. pœnitens ed ægre ferre aliquatenus ostendit, consideret Confessor, an pœniteas, forsitan hic, & nunc non valens confiteri alteri Confessario, uti velit sententia illa plurimum DD., quod quando pœnitens non potest explicare circumstantiam peccati, per quam Confessarius venit

venit in notitiam peccati complicitis, vel alterius personæ Confessorio notæ, vel ex alia iusta causa excusatur, debeat peccatum illud confiteri in genere, tacendo illam circumstantiam. Et si ita esse posse videatur, Confessor non debet illum magis torquere; sed ad alia prudenter sermonem divertat. Quod si dubitet Confessor, an pœnitens possit esse quoad hoc in mala fide, & sic male dispositus pro absolutione, post plura sive de peccatis, sive de remediis interposita, quærat a pœnitente, an nullum alium habeat scrupulum, & si dicat, quod non, absolvat; si dicat, quod sic, subjungat, quod si scrupulum forte habet de alia re dicenda, quam nunc ex iusta causa reticet, quando iterum suo tempore alteri Confessorio confitebitur, dicet: nunc de illa, & de omnibus aliis suis peccatis præteritis in genere se accuset. Quo peracto pœnitens, novo actu doloris habito, dicat, *de omnibus his doleo, & me accuso*: & Confessor ipsum absolvat. Et hæc incommoda proveniunt ex dicta sent. Quapropter absolute dicendum, quod quando quis ex iusta causa excusatur ab explicando speciem, vel circumstantiam necessariam peccati, excusatur etiam ab explicando peccatum in genere. Renzi tom. 2. de Sacram. pœnit. & Bonac. loc. cit. circa finem cum Suar. Valq. & aliis. Ratio est, quia si Confessor interroget de specie, vel circumstantia peccati, is nullam potest excusationis causam afferre, cur ita in genere confiteatur peccatum illud, quod ex satis iusta causa non magis explicat. Et eadem ratione non tenebitur quis, ut aliqui volunt, confiteri de actu interno tantum, si fuit etiam actus externus, quem ob justam causam reticet; quia si Confessor interroget: *devenisti ne ad aliquem actum externum?* non potest is excusationis causam afferre.

7. Aliquam regulam in interrogando pœnitentes assignant Tamb. de exped. confes. lib. 3. c. 9. cum de Lug., & la Cr. loc. cit. n. 1750. dicentes, quod pauciores, & crassiores interrogationes debent fieri rustico, quam homini civili: levius debet examinari ægrotus, & patiens capitis debilitatem, quam sanus, & robustus: minus interrogandus est circa singula qui plura habet peccata, quam qui pauciora. Sequitur ex dictis. Adde, quod homines docti, præsertim in Theologia, vel scientes quid requiratur ad validam confessionem, vel bene instructi, ordinarie non sunt interrogandi, nisi manifestum sit omitti, vel non satis discerni
all-

aliquid necessarium, & nisi forsan de quibusdam peccatis occultis, quia prudentes creditur, quod explicent omnia necessaria. Salm. tom. 1. tr. 6. n. 6. p. 2. La Cr. loc. cit. cum Burgh., & aliis. Et quia sæpe pœnitens non advertit ad certam malitiam, vel circumstantiam, non debet Confessor interrogare de iis, ad quæ non est verisimile, pœnitentem advertisse. La Cr.

8. Si Confessor putet, pœnitentem se diligenter examinasse, jam non tenetur interrogare, ut docent Suar. Vasq. Burgh. Ills. apud la Croix lib. 1. p. 2. n. 1748. & patet ex dictis. At non per hoc præcise, quod pœnitens se examinavit, Confessor non tenetur illum examinare; immo debet, si probabiliter judicet, quod pœnitens in examine circa aliqua defecerit, quæ tenetur confiteri, observando tamen id, quod n. 6. dictum est. Communissima sent. apud la Cr. loc. cit. n. 1745. & patet ex n. 4.

9. Confessor, ut notat la Cr. cum Laym. Gob., potest, per se loquendo, præsumere, quod pœnitens apprehenderit objectum sicuti secundum se malum est; ac proinde non opus est interrogare, qua mente, vel cum qua conscientia fecerit. Monent tamen DD., quod quando pœnitens cum nimia anxietate se accusat de aliquo veniali, debet Confessor interrogare, an putaverit, tale peccatum esse mortale. Et quia, ut advertit la Cr. lib. 6. p. 2. n. 619., quando aliquod factum de se fuit indifferens ad mortale, & veniale, pœnitens, si meminerit, debet explicare, an apprehenderit, esse mortale, vel veniale, ut omnes docent, si pœnitens id non explicat, Confessor sic se gerat. Si pœnitens est homo non nimis intelligens, nec cultus, vel non timoratae conscientia, ordinarie non tenetur interrogare, sed ipse judicet, quia similes homines sine his reflexionibus peccata committunt. Si pœnitens est homo intelligens, vel cultus, Confessor debet interrogare. Si autem pœnitens est talis puritatis, ut non soleat cadere in mortalia, Confessor ordinarie potest supponere, quod is non peccaverit mortaliter, sed venialiter.

10. Valde fructuosum est puerorum confessiones audire, & præsertim quoad hoc valet illud Mat. 18. 5. *Qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit:* & ex alia parte multi Confessarii illos expellunt ob multas difficultates, quæ circa illos occurrunt, tam quoad examen, quam quoad plura alia, hinc scire debent dicti Confessarii, quod possunt pro pueris se remitte-

remittere testimonio Parochorum; nam Neapoli, & forsan etiam in aliis Diœcesibus, postquam dicti pueri examinati sunt circa doctrinam christianam, & circa ea, quæ ad confessionem spectant, Parochi, sive Clerici ad hoc deputati dant eis schedulam, per quam declarantur habiles ad confessionis Sacramentum suscipiendum. Igitur sufficit, quod Confessor, ad quem puer accedit, quærat a puero: *avete avuta la cartella della confessione*: & si puer respondet, *l'ho avuta*: potest illius confessionem sine ulteriori diligentia audire. Debet tamen illum in examine adjuvare: quod utique sæpe minoris erit laboris, quam adultos interrogare. Sed non prætermittat illos ad dolorem peccatorum excitare timore inferni, & aliis motivis, dicendo: *dolesue de tuis peccatis*? R. *Dolco*. *Dic ergo mecum*. Hic cum puero apte pronunciet actum mixtum attritionis, & contritionis. Deinde Confessor dicat: *Accusate de omnibus tuis peccatis*? R. *Me accuso*. Confessor imponat pœnitentiam, & absolvat.

11. Quod si sint pueri nobiles, & alij bene educati, & frequenter confitentes, quamvis non accedant ad Parochialem Ecclesiam pro doctrina christiana, & sic non possint schedulam pro confessione afferre, præsumitur tamen, quod sciant res Fidei necessarias, & alia ad confessionem spectantia, quamvis hæc regula non sit infallibilis. Et sic Confessor in examine conscientie illos adjuvet, & cætera præstet, ut supra, si credere possit, quod cætera necessaria sciant, & habeant; semper tamen ac non potest se certiorum facere de sufficienti capacitate pueri, absolvat sub conditione.

12. Caute procedere debet Confessarius in examine pro peccatis carnalibus, tum ne pœnitentiam ad peccandum instruat, tum ne pœnitenti suspicionem ingerat, quod ipse in hujusmodi interrogationibus delectetur, tum ne, maxime in confessione mulierum, illis, vel sibi sit causa scandali. Præstat aliquando Confessarium minus perfecte peccatum intelligere, quàm sibi, vel pœnitenti scandalum causare. Interrogare debet, quæ sunt pure necessaria ad species peccati cognoscendas. Hinc si confiteatur mulier, se peccasse extra vas debitum, non debet quærere Confessor, in quam parte corporis, vel quomodo peccaverit; quia sufficit scire, quod fuerit peccatum contra naturam, & si fuerit sodomia, an non. Ita omnes DD. docent, & consulunt. Immo
& pœ-

& pœnitens ipse non debet in examine peccatorum carnalium nimis immorari, nec minutim illa scrutari, ne pro surgendo iterum cadat.

13. An Confessor debeat interrumpere confessionem pœnitentis, ut interroget de necessariis? In hoc multi multa dicunt. Quæ potui colligere ex Busemb. Lug. Salm. Laym. La Croix, sunt hæc. In confessionibus longioribus certe debet interrumpere, quia aliàs non potest Confessor omnium recordari, quæ interrogare continget. In aliis debet, vel potest interrumpere, vel non, secundùm materias, & latitudinem confessionis, secundùm conditionem pœnitentis, & Confessarii; semper enim ac Confessor credit, quod in fine recordabitur de iis, quæ interrogare oportet, bene faciet, si expectet usque ad finem. Brevis autem interrogatio, ut de numero peccatorum, potest bene interponi paucis verbis.

14. Si Confessor probabiliter cognoscat, pœnitentem ignorare aliqua, quæ ad officium pœnitentis spectant, vel suæ salutis expediunt, debet Confessor breviter ea illi explicare. Si probabiliter ipsi videtur, quod pœnitens ignoret mytheria fidei necessaria necessitate mediis, quærat, & doceat, antequam absolvat; aliàs absolutio est nulla, si forte ignorat. De aliis verbò necessariis necessitate præcepti sufficit, quod pœnitens doleat, proponat addiscere, & se accuset. In pueris, rusticis, & quibusdam senibus interdum solet esse horum ignorantia. Modus aptus docendi in casu confessionis est, si Confessor dicat: *Credis in Deum Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum?* Pœnitens respondet: *Credo. Credis, quod Filius Dei est incarnatus ex Maria Virgine?* *Credo, &c.* Sic potest is absolvi cum proposito ea melius addiscendi. Tamb. Sanch. Spor.

15. Sed *delicta quis intelligit?* Omnes cum Psalmista Ps. 13. 13. pavendo repetere assidue debemus; nam *est via, quæ videtur homini recta; & novissima ejus ducunt ad mortem.* Prov. 16, 25. Quoniam *viam stulti rectam in oculis ejus.* Prov. 12. 15. Heu quot peccatis occultis plenus est Mundus! Sed quanta confusio, quantus tremor, quænam desperatio quando morte jam appropinquante tot acies, immo tot exercitus peccatorum occultorum, quæ tunc clare patebunt, mentem moribundi undique invadent? Ut ergo Confessor suos pœnitentes, quantum fieri potest,

testi, & tali via, quæ clam, & quasi ipsis insciis ducit ad Inferos; avertere procuret, hæc pro conscientie examine bene notabit.

16. Peccatum magis occultum, magis commune, & valde periculosum est interna superbia licet sæpe non sit peccatum mortale. Cætera peccata mortalia occulta maxime sunt circa omissiones.

Peccata occulta generalia sunt, negligentia (præsertim in pueris, & rusticis) in addiscendis mysteriis Fidei, in districtæ, & sincere examinando conscientiam de gravibus culpis, de quibus remorsum conscientie habent, in se examinando circa obligationes sui status, in extirpando pravam consuetudinem jurandi falsum, vel blasphemandi contra Deum, vel Sanctos. Peccata occulta etiam interveniunt circa dilectionem inimicorum, cum non sufficiat non odio habere, sed sit præceptum amandi proximum; sed multoties odium fovetur, & latet: circa gravem obligationem elemosynæ in gravi necessitate pauperum, saltem ex superfluis statui; circa obligationem correctionis fraternæ, quando quis commode potest, & fructus speratur: circa scandala, sive directe, invitando, consulendo, suadendo aliis malum, sive indirecte, malo scilicet exemplo, vel specie mali, si malum non adsit, quamvis non intendatur ruina proximi. Et hujusmodi scandala proveniunt præsertim a peccatoribus sensualibus, qui dum ipsi cæci sunt, omnes alios cecos existimant, ac quod nemo respiciat ad eorum peccatum, quod sæpe notum est toti domo, toti vicinæ, toti Civitati.

17. Sunt & alia peccata occulta propria status particularis personarum. Et in primis Superiores, sive temporales, sive spirituales, Judices, Patres, & Matres-familias, & omnes illi, qui curam aliorum habent, ut plurimum solent se examinare, & accusare de peccatis propriis non de gravibus peccatis commissionis, & de innumeris omissionibus circa personas sibi subjectas.

18. Mortalia occulta Clericorum secularium solent esse negotiatio illicita, si fructus beneficii eorum sustentationi superfluos non in pios usus, sed in profanos infumant, missas nimis celeriter, & indevote celebrare, si indigne Sacerdotium ob ignorantiam, & pravos mores susceperunt, non se dignos reddere studio, & munda conscientia, multas missas celebrandas suscipere, quibus non possunt satisfacere intra modicum tempus, quod alii volunt esse unum mensem, alii duos, alii tres menses apud Tamb.

Paſqualig. La Cr. Rel. Pot., niſi ipſe miſſam petens, vel res ipſa, pro qua miſſam petit, majorem celeritatem requirat, ut ſi miſſa dicenda ſit pro agonizante, pro receter mortuo, pro lite hodie decidenda; in quibus caſibus hodie mane dici debet.

19. Peccata occulta pro Religioſis, & Monialibus ſunt, quod graviter peccare ſolent circa obligationem tendendi ad perfectionem, circa paupertatem, & immoderate appetendo, vel procurando dignitates, & officia, cum recurſu ſape etiam pro favore ad perſonas extra Religionem; quod ſub gravibus penis in pluribus Religionibus prohibetur.

20. Peccata occulta ſecularium ſolent eſſe mormurationes, fraudes, furta, non ſolvere debita, ac ſtipendia, cum poſſent, matrimonia filiarum, vel etiam filiorum, vel ſororum impedire eorum fines mundanos, illas cogere, ut Moniales ſiant, ut ſumptibus parcant, vel e contra impedire, ut Moniales ſiant, ſi pro ſervitio domus ipſis indigent, illos cogere, ut Religioſi ſiant ſi fuerint malæ indolis, malæ valetudinis, vel nullius habilitatis, & ingenii. Item ſeculares, & maxime juvenes ſolent affidue de obſcœnis loqui: in quibus ſermonibus, quamvis etiam ex ioco factis, ſæpiſſime latent gravia occulta peccata deſiderii, complacentiæ, vel ſcandali.

21. Peccata occulta Judicum, Advocatorum, Scribarum, & Opificum quoad laboratores conductos, ſunt ſub titulo donativi aliqua exigere, cum tamen omnes ſciant, quod ſi tale donativum non afferant, ab illis expeditio cauſarum, ab ultimis conductio operarum non ſperatur.

22. Peccata occulta Mercatorum ſunt, vitium grave rei non manifeſtare, ſi credito vendunt pretium cum uſuris exigere.

23. Innumera ſunt peccata occulta illorum, qui Artificibus, & aliis infimæ plebis hominibus ſubmiſtrant chartas, taxillos, & commoditatem ludendi, cum omnibus notum ſit, quod tales ludentes ſolent in blaſphemias, juramenta, & rixas prorumpere, fraudes in ludo committere, & multa furari, curam familiæ omittere, & quicquid in dies ſuo labore lucrantur, in ludo amittere cum periculo uxorum, & filiarum, cum detrimento familiæ, rixis odio, & gravibus imprecationibus, & tandè cum verberibus uxori, & filiis, ſi de hoc conquerantur. Vide Fel. Pot. fol. 48. a n. 393.

24. Peccata occulta famulorum ſunt, non ſolum occulte

ab

ab heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt, sed in expensis faciendis pro dominis semper aliquid pro se de pecunia retinere.

25. Peccata occulta illarum, & illorum, qui per longum tempus amorem faciunt, ut nubant, sunt multa peccata interna desiderii, & complacentiæ ultra plures actus externos peccaminosos, quando de illis opportunitatem habent, de quibus nec etiam magnum sibi faciunt scrupulum.

26. Peccata occulta puellarum sunt, in die S. Jo: Baptiste, vel Ss. Petri, & Pauli plures superstitiones facere, ut sciant, si, & quando, & cum quo nubere debent.

27. Peccata occulta hominis ignorantis, vel semidocti sunt plurima, semper scilicet ac operantur cum dubio pratico de gravitate peccati, vel cum gravis peccati ignorantia vincibili, & non procurant ante operationem studio, vel aliorum potius consilio veritatem assequi, ut dubium deponant; quod frequens est.

Qui plura vult pro peccatis gravibus occultis videat Segneri Penit. instructo a c. 3. Sed de peccatis, & defectibus occultis variarum personarum mediocri conscientia egregie scripsit Pinnam. Directt. c. 10.

28. Remedia pro peccatis occultis cognoscendis, vel cavendis in futurum sunt, assidue humiliter lumen petere a Patre luminum, ac semper cum Psalmista Ps. 18. 13. orare: *ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo*: sæpe legere libros casuum conscientia, & spirituales, ac præsertim illos, in quibus adest catalogus peccatorum pro examine conscientia: quando circa aliquam rem remorsum conscientia quis habet, vel scrupulum (non est sermo hic cum scrupulosis) statim mentis circa illam oportet reflectere, studere, vel a docto, & prudenti Confessario consilium petere: ambulare in veritate coram Deo absque fictione cordis, & simulatione conscientia: quotidie, & præsertim pro confessione se diligenter examinare circa præcepta Decalogi, & Ecclesie, & præcipue circa obligationes proprii status, & officii: ac tandem doctum, prudentem, & pium Confessarium, si, & quantum potest, sibi eligere; nam *namquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadunt?* Luc. 6.

39. Sed qui talem Confessarium habere non potest, non per hoc excusatur, quia si deficit Confessarius non deficit Deus.

De confessione peccati dubii.

1. **Q**uando quis cum sufficienti conscientiae examine confessus est, non tenetur de ante acta vita ulterius cogitare; & si quid occurrat, quod videatur non esse in confessione explicatum, dummodo non certo constet, potest sibi persuadere cum cæteris explicatum esse. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 3. art. 1. Dian. p. 3. tr. 4. res. 107. cum com. La Croix lib. 6. p. 2. n. 612. cum Stoz. Dicta a fortiori valent de confessione generali, in qua multitudo illa materiae non permittit magis distinctam memoriam. Permittit tamen la Cr. ter, vel quater post confessionem generalem dubia aliqua Confessario subdi.

2. Sed si dubium prudens quis habet, an aliquod mortale sit confessus, tenetur confiteri. Tamb. Spor., & alii, quia possessio fiat pro præcepto confessionis, & hic non adeit exculatio ex scrupulis pro scrupulosis; neque ut supponitur, ex diuturnitate temporis; quando enim post longum tempus supervenit dubium, an de tali peccato sit confessus, non tenetur confiteri, si tunc cum diligenti examine confitebatur, quia hoc non est prudens dubium, cum impossibile sit omnium recordari post longum tempus. Busemb. loc. cit. Amend. tom. 2. de Sacram. ponit. Tamb. de exped. confes. cum Præp. . La Cr. loc. cit. n. 612.

3. Non est necesse, quod quis positive recordetur, se confessum esse talia, & talia peccata, ne illa teneatur iterum confiteri, quia non per hoc præcise, quod quis non recordetur, se tale peccatum esse confessum, tenetur illud confiteri, cum non sit prudens dubium; nam sæpe vix eorum, quæ fecimus heri, vel hodie, recordamur. Igitur in hoc casu recurrendum ad conjecturas; & si V. G. sit solitus se examinare diligenter, præsumitur, quod de illo confessus sit. Stoz apud la Croix lib. 6. p. 3. n. 612. Oppositum de omnibus his dicendum, si non erat timoratae conscientiae, vel non erat solitus confiteri diligenter. La Croix loc. cit.

Si ex levi fundamento quis dubitet, aut potius timeat, vel suspicetur, an peccaverit mortaliter, vel an de mortali confessus sit non tenetur confiteri, quia non est dubium prudens: &
sicuti

sicuti sine fundamento incidit dubium, sic potest sine alia ratione illud contemnere; aliis essent infiniti scrupuli. La Croix loc. cit. n. 612. cum Mendo, & aliis.

4. Qui scit, se peccasse mortaliter, & negative dubitat, an sit confessus, tenetur confiteri, quia possessio stat pro confessione. Com. Si quis dubitet, an peccaverit mortaliter, tenetur confiteri, quia in dubio tutior pars est eligenda. Com. sent. & in praxi tenenda, quamvis plures DD. teneant oppositam ratione libertatis, quæ per ipsos possidet.

5. Qui est timorata conscientia, id est, qui non solet plene advertenter, & deliberate offendere Deum, non tenetur confiteri, si dubitet, an peccaverit mortaliter, quia est prudens præsumptio pro ipso ex communiter contingentibus. La Croix lib. 6. p. 2. n. 612. Sic qui solitus est diligenter confiteri, nec advertenter aliquod mortale omittere, si dubitet, an aliquod mortale sit confessus, non tenetur confiteri, nisi sit prudens dubium, quia possessio stat pro integritate confessionis. Comm. Unde, ut ait la Croix cit., vix circa ista dari potest dubium pure negativum, nisi quando ignoratur, an poenitens sit timoratus, & diligens in confessionibus; & sic semper potest quis transire ad opinionem probabilem, & se regulare, ut infra.

6. Qui positive dubitat, an commiserit peccatum mortale, vel an de illo fuerit confessus, quod est dicere, si habet opinionem probabilem pro utraque parte, non tenetur confiteri. Hanc sent. Illsung, & alii apud la Croix lib. 6. p. 2. n. 600. dicunt, esse comm. Et quod non tenetur confiteri, etiam si ratio contra illum sit probabilior in utroque casu, tenent Sylv. Suar. Sanch. Bonac. Laym. Lug. Castrop., pluresque alii graves DD. apud la Croix cit.; quia possumus sequi opinionem probabilem, relicta probabiliori. Nec obstat paritas de debito pecuniario, in quo qui certus est de debito, & incertus de solutione debet iterum solvere, quia Deus non tam rigorese exigit solutionem debiti, ut homines; & alioquin essent infinitæ anxietates, & angustia, si deberemus confiteri peccatum, de quo probabile est, quod sumus confessi, quia facile obliviscimur, quæ fecimus. La Croix lib. 6. p. 2. n. 602. Addunt tamen Sanch., & Pallav. apud la Croix cit., in articulo mortis adesse obligationem eliciendi contritionem de his peccatis positive dubiis, vel faciendi confessionem, saltem de aliis

aliis peccatis, ut hæc dubia saltem indirecte remittantur, si forte non sint remissa, ne Anima periculo exponatur.

7. Si quis ex una parte probabile motivum habet de mortali commisso, vel quod de illo non sit confessus, & non habet prudens motivum, quod non fuerit mortale, vel quod de eo sit confessus, tenetur confiteri, Sylv. Nav. Suar. Coninc. Haun. apud la Croix cit. n. 604. : qui Haun dicit, in hoc convenire Theologos, quia cum non adsit prudens motivum judicandi, quod non peccaverit mortaliter, vel quod sit confessus, debet judicare contra se, & sic prævalet præceptum confessionis.

8. Demum qui dubitans de mortali commisso, confitetur illud tanquam dubium, si postea certò cognoscat, se illud commississe, non tenetur illud ut certum confiteri. Garam. Sanch. Verd. Vidal. Merol. Leand. Arr. Escob. Bosco, Stoz, Spor. apud la Croix cit. n. 549. & n. 615. , quia tale peccatum si erat, fuit directe absolutum, & ideo sub dubio pœnitens illud confitetur, Unde Magister Sac. Palatii, alique apud Lug. , ut refert la Croix cit. , dixerunt, sententiam hæc esse probabilem, qualem etiam censent Verric. Pelliz. Rosel. Delgad. Ferrantin. Tanner. Perez. Lohner, Bress. Gob. , & probabilissimam dicit Tamb. Omnes hi apud la Croix cit. Contraria sententia est communior, & tator.

C A P. VII.

De Confessione generali.

7. **C**onfessio generalis tunc est necessaria, quando confessiones præteritæ fuerunt invalidæ ex defectu V.G. doloris; quod frequentissime accidit. De confessionibus præteritis, nisi oppositum clare constet, supponendum est, quod Confessor recte munus suum fecerit. Tamb. de exped. conf. cum Lug. & quod fuerint validæ. Tamb. cum Lug. Segneri in suo Confess. instruito. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1221. cum Fill. , & Gob. Hinc infert Segneri, & Dian. p. 3. tr. 4. ref. 89. quod non debet Confessor indiscrete perturbare pœnitentes circa validitatem confessionum præteritarum. Sed quando adest prudens motivum suspicandi de illis, Confessor potius sit amicus inducendi pœnitentes ad confessionem generalem,

tem, quam illam omittendi; nam in præmi heu, heu quot confessiones invalidæ; ac, ut ex variis Scripturis probat Gard. Ben. de princip. vitæ Christianæ p. 2. §. 50. & ut ostendit Segneri in Cristiano istruito p. 1. rag. 5. SS. PP. concorditer docent, majorem partem fidelium adulatorum damnari; & una ex rationibus a Segn. assignatis est. ob malas confessiones, quæ fieri solent. Insuper Recupet. tract. 2. de num. prædestinatorum fule probans, majorem esse numerum reproborum, quam prædestinatorum ex Theologis, SS. Patribus, Scripturis, & rationibus, præsertim c. 6. id probat ex multitudine recidivorum, seu ex ficta pœnitentia per Sacramentum pœnitentiæ. Sed sufficit, quod ex supradictis major pars Fidelium adulatorum damnetur; nam statim arguitur. Sed omnes isti, paucissimis exceptis, solent confiteri, ergo confessiones, quæ ordinariæ sunt a majori parte fidelium, non sunt validæ. Igitur bis saltem in vita cum majori præparatione, & emendationis proposito deberet fieri confessio generalis, in principio scilicet emendationis vitæ, & circa finem vitæ, scilicet in senectute, vel quando videtur mors appropinquare.

2. Si quis ex malitia tacens aliquod mortale, hujus rei oblitus plures fecit confessiones bona fide, non est necesse istas replicare, sed solum illas, quas mala fide fecit. Salm. tom. 1. de sacram. pœn. tr. 6. c. 9. c. 9. p. 3. cum pluribus gravibus DD. ab ipsis citatis. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1203. Et quidem si pœnitens semper confessus est cum eodem Confessario, sufficit pro confessione generali (vide tamen a n. 3.), si dicat; *me accuso de omnibus peccatis in præteritis confessionibus tibi confessis. Se accuset etiam de confessionibus, & communionibus indigne factis, de peccato mortali malitiose omisso, & addat nova mortalia, si quæ sint.*

Valebit autem hic modus confessionis generalis (sive etiam hic modus repetendi aliquam confessionem particularem), si Confessor habeat saltem confusam memoriam peccatorum, & aliquo modo recordetur status conscientie pœnitentis. Com. sent. Sufficit etiam si Confessor recordetur pœnitentiæ a se impositæ, licet non habeat confusam memoriam status conscientie pœnitentis. Ita plerique cum Nav. in Man. c. 19. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 3. art. 4. cum Vasq. Tol. Laym. Sà, Dian. Et hanc esse com. sent. testatur Tamb. de exped. confes. lib. 3. c. 2. cum Coniac. Suar. & communem dicit Averf. d. 10. sect. 20.

Immo

Immo si Confessarius jam imposuit pœnitentiam, quamvis nec peccatorum, nec pœnitentiæ neque confuse recordetur, sufficit pro tali modo confessionis generalis si solum recordetur, quod talis pœnitens sit sibi confessus, & scit, quod nunc est bene dispositus, & quod nullum ad sit impedimentum pro absolutione. Suar. Gran. apud Tamb. loc. cit. Dian. Ferrantin. D. Antonin. Palud. Sylv. & alii cum Suar. d. 22. sect. 6. Dian. p. 5. tr. 14. ref. 51. cum Gran. Mercer. . Fel. Pot. fol. 337. cum Leand. Dian. D. Antonin. Lug. Ratio horum est, quia notitia illa distincta peccatorum habita jam fuit ad formandum iudicium, taxandam pœnitentiam, & ad cœtera præstanda, quæ omnia jam Confessarius fecit.

Quod si Confessor nequidem confusam amplius haberet notitiam de statu pœnitentis, nec pœnitentiam imposuisset, pœnitens teneatur taliter explicare peccata antea ipsi confessa, quatenus sufficit, ut ex vi confessionis partim præteritis, partim præsentis Confessarius formare possit iudicium saltem confusum de statu illo conscientię pœnitentis, & inungere pœnitentiam congruam. La Cr. loc. cit. n. 1218. cum Lug. Avers.

Hic Suar., & plures alii distinguunt de confessione invalida ex defectu sui, ut si non aderat verus dolor, vel iurisdicatio in Confessario, vel malitiose fuit ommissum aliquod mortale, & de confessione invalida ex defectu Confessarii, quando scilicet erant omnia requisita ex parte confessionis, sed solum Confessor non pronuncia vit formam absolutionis, dicunt, in primo casu non sufficere illam repetitionem generalem paucis verbis factam, bene tamen sufficere in secundo casu. Sed valide, & licite fieri talem repetitionem generalem, & brevem, dicendo, *me accuso de omnibus peccatis in præteritis confessionibus tibi confessis*, si cœtera adsint, ut in hoc num. supra, siue confessiones priores fuerint invalidæ ex defectu pœnitentis, siue ex defectu Confessarii, docet Avers. q. 10. de confes. Sacramentali sect. 20. cum aliis communiter. Nav. Val. Bon. Lug. Laym. Tamb. Avers. cum multis aliis apud la Croix loc. cit. n. 1216. Bon. de Sacram. pœnit. d. 5. q. 5. sect. 2. p. 4. cum Val. Nav. Sylv. Vasq. Coninc. Regin. Suar. Enriq. Zerol. . Castrop. tom. 4. de Sacram. pœnit. trat. 23. d. un. p. 11. cum Sylv. Sà, & aliis. Tamb. cit. cum Lug. Hurq.

3. Neque obstat, quod prior confessio illa, ut dicunt aliqui, non fuerit legitima, & sacramentalis; nam est non fuerit eo tempore, præsentem tamen accusationem, & confessionem sit sacra-

men-

mentalis accusatio, & pars legitima Sacramenti, sicuti, ut praxid docet, si Confessor in decursu confessionis reperit aliquem casum reservatum, licentiam expectat a Superiore, & deinde prosequitur confessionem sine nova distincta accusatione peccatorum, quæ dicta erant: quando quis sine vero dolore confitetur, in fine confessionis Confessor illum excitat ad verum dolorem, & absolvit absque distincta repetitione peccatorum; & si Confessor extra confessionem scit, vel vidit peccatum poenitentis, non est necesse, quod poenitens distincte narret peccatum illud; sed sufficit si dicat: *me accuso de peccato illo, quod scis, vel vidisti*, ut docet Tamb.cit.Laym. lib.5. tr.6.c.9. cum Suar. La Gr. loc.cit.n.1199.cum com.

Si autem poenitens non est semper confessus cum eodem Confessario, quicquid dicant aliqui, debet omnia mortalia explicare prout in confessionibus ordinariis circa peccata nunquam confessa, ut est certa, & com.sent.

4. Poenitens in confessione etiam generali debet explicare numerum certum peccatorum, si de illo recordetur; aliàs debet dicere numerum probabilem, addendo, *plùs, vel minùs*. Quod si nec numerus probabilis haberi potest, debet explicare consuetudinem peccandi, tempus, per quod in illa permansit, & modum frequentiae peccandi per tot vices circiter per diem, hebdomadam, mensem, vel annum quoad fieri potest. Suar.de sacram. poenit. d.22. sect.5. Bufemb. lib.6. tr.4. c.1. dub.3. art.1. & alii communiter.

5. Et nota, quod in confessione generali multorum annorum est moraliter impossibile, ordinarie loquendo, invenire numerum peccatorum; & ideo tunc ut plurimum relicto numero certo, vel probabili, bene erit recurrere ad tempus, consuetudinem, & frequentiam peccandi, ut supra, ordinate examinando per præcepta Decalogi, & Ecclesiae, & per ea, quæ pertinent ad proprium statum, & officium; & sic etiam innumerabiles scrupuli vitabuntur; nam deinceps semper quis recordabitur aliorum peccatorum præsertim interiorum, & dubitabit, an sine sufficienter inclusa in numero illo probabili dicto. Sic Meretrix explicare debet consuetudinem peccandi per tot annos, toties in hebdomada, vel mense, plùs, vel minùs, toties in mense sodomitice, vel cum Sacerdotibus, vel cum affinis, plùs, vel mi-

Quis, per Tamb. cit. cum Fag. & aliis, & per Laym. lib. 1. tr. 3. c. 3. cum Suar. Concupinariis dicat; *puellam ut uxorem habui per tres annos, & semel in die, plus, vel minus peccavi cum ipsa*: ut docet Tamb. cit. cum Enriq. Fag. Idem de juvene passim concupiscente feminas obvias, de fure habituato docet Tamb. cum Vasq.

Neque isti peccatores habituati sunt cogendi dicere numerum, vel frequentiam actuum interiorum, quia impossibile est; sed sufficit, quod explicent suum statum externum, ut supra; quia explicatis actibus externis datur confusa noticia actuum interiorum. Tamb. cit. cum Vasq. Laym. cit. cum Suar.

6. Quando quis confessus est, ut supra, peccata in confusio per annos, vel menses cum frequentia peccandi, non tenetur postea confiteri illa peccata, de quibus in particulari recordatur. Tamb. citat. cum Vasq. & Lug. - La Croix lib. 6. p. 2. n. 934.

Hic pro praxi nota, quod confessio generalis, nisi aliter charitas, vel necessitas postulet, deberet paulatim fieri per tres, vel quatuor vices in termino duorum, vel trium hebdomadarum, & qualibet vice in primis poenitens se accuset de peccatis quotidianis, ut videatur, si vere habet intentionem se emendandi.

7. Si necesse est, ut rudes, simplices, & mulierculæ faciant confessionem generalem, potest Confessor ex confessione unius anni metiri species, & numerum peccatorum pro reliquis annis, quia solent habere uniformem vivendi modum. Dian. p. 3. tr. 4. res. 89. Salm. tom. 1. de sacr. pen. cum Enr. Fag. Leand. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 935. At tamen la Croix cum Dicak. dicit, quod Confessor discretus, non moleste interroget, an aliquo tempore vitæ frequentius peccaverit. Igitur isti non sunt dimittendi, ut se examinent, quia aliis confundentur, & si milles se examinent, non melius facient, quam si a Confessore breviter interrogentur modo hic dicto. Salm. cit. cum Vasq. Lug. Dicak. La Croix cit.

8. Si inter temporis angustiam, & urgentem necessitatem sumendi communionem necessaria sit confessio generalis, & ex confessione unius anni non possit formari iudicium plenum totius vitæ, quia dicti difformiter vixerunt, obligandi sunt sub mortali, ut quantum possunt, nunc repetant confessiones (non recte factas) secundum species, & numerum, & secundum peccata graviora, & absolvantur cum onere, ut in alia confessione dicant reli-

reliqua peccata. Segneri in suo Confess. instruito cūm Coniuc. Megal. Bard. Fel. Pot. fol. 332. n. 3313. Laym. lib. 5. tr. 6. c. 12. Sporer, & la Cr. lib. 6. p. 2. n. 1213. cum Moya.

9. Quando pœnitens per piures annos est sacrilege confessus, ordinarie dimittendus est, ut se examinet, si est capax hoc faciendi; quia non potest tam cito omnium recordari. La Cr. loc. cit. n. 1226. cum Gob Spor. Quia tamen est bene dispositus, & dimissus forsan prosequetur sacrilege confiteri, suadet charitas, ut Confessor exquirat graviora peccata, & pœnitens redeat pro complemento confessionis, & pro absolutione, quæ de omnibus dabitur in fine; & nunc solum ei det benedictionem, admonendo, quod non dat absolutionem. La Cr. cit. Quod si non possit redire, nec facile credatur alteri aperturus conscientiam, interroget de peccatis gravioribus secundum ætatem, statum, &c. quantum hic, & nunc fieri potest, injungat pro pœnitentia, ut in prima occasione, præmissis diligenti examine de vita præterita, confiteatur, & per actus fidei, spei, & charitatis bene dispositum absolvat. La Cr. loc. cit. n. 1227.

Sed quid si aliquis ex dictis peccatoribus accedat tempore magni concursus? Et dicendum, quod licet ratione magni concursus præcise non possit dimidiari confessio juxta prop. 59. damnatam ab Innoc. XI. nec etiam ratione quærelæ aliorum pœnitentium, ut Viva supra dictam prop. 3. ratione tamen alterius circumstantiæ, per quam accedit impossibilitas moralis integre confitendi in tali concursu, potest dimidiari confessio, si scilicet non solum sit infamia, & scandalum si pœnitens inabsolutus communionem nonumat, sed etiam sit infamia, & scandalum ipsa longaduratio confessionis ad horas dum alii expectantes fremunt. Viva cit. Segn. Confess. instr. c. 2. La Cr. loc. cit. n. 1151. qui cum Carden. ponit exemplum, si in tali multitudine conscientiam pœnitens peregrinus non esset capax ad examinandam conscientiam, nec aliàs posset confiteri, & Confessarius V. G. ob fatigationem non posset eum diutiùs examinare. Quod exemplum tamen intelligendum puto si communionem non sumendo infamia, vel scandalum sequatur, vel si non absolvendo est periculum illaqueationis conscientiæ, vel desperationis, ut in aliis casibus supra positis, & ut patet ex Viva loc. cit. n. 12. Verùm ad vitandas aliorum, qui confiteri volunt, quærelas, quando esset confessio nimis lon-

ga alicujus pœnitentis, ex qua tamen nullum supponitur adesse scandalum, aut infamia per ejus longam durationem, potest Confessor suadere pœnitenti, quod dicat aliqua peccata, recedat sine absolutione, & post aliquam horam redeat tanquam manifestaturus peccatum aliquod oblitum, & interim det locum aliis. Viva loc.cit.n.10.

10. Ad facilitandam confessionem generalem si hæc fiat de peccatis mortalibus, bene erit, ut Confessor pœnitenti præmittere faciat omnia peccata venialia, quæ non sint per accidens mortalia ratione alicujus circumstantiæ, vel finis mortalis, vel ratione conscientiæ erroneæ. Potest etiam Confessor non quærere, per se loquendo, quænam peccata sint confessa, & quænam non; nam peccatum, sive confessum, sive non confessum, semper est ejusdem speciei, & individuationis; & idè quod non sit necesse hoc explicare in confessione generali probabile dicunt Salm. to. 1. de sacr.pœnit.cum Dian.Gabriel.Dicast.Lug. & aliis, & probabile dicit Busemb. lib.6. c. 4. Et patet ex illa doctrina, quod si quis oblitus est confiteri in præteritis confessionibus aliquod mortale, quando postea illud confitetur, non tenetur explicare in confessione, quod de illo non est adhuc confessus, etiamsi prævideat, quod Confessor putabit, ipsum de tali peccato esse antea confessum, dummodo ex vi confessionis non inducat in illum errorem. Quam doctrinam tenent Bon.Homob. Verric. Dian. Lug.Dicast. Amic.Tamb.Arr.Bosco, Avers.Gob. Illi.apud la Croix lib.6. p.2. n.1181. Immo talis doctrina sequitur a fort.ex sent. illorum, qui dicunt, non obstare confessioni, si quis in confessione generali confitetur de mortali non confessio, tanquam de confessio indicando, quod de illo confessus sit; cum hîc non interveniat, nisi veniale meadacium. Et hujus sent. sunt Sanch. lib. 1. in decal. c.10.n.71. Bon.tom.1.de sacr.pœn.disp.5.q.5.sect.2. p.2. §.3. n.5. Dicast.d.9.n.147.Renzi. Laym. ; a quo tamen abhorrendum est.

Et confirmatur principalis assertio ex com.praxi Fidelium, qui confessionem generalem faciunt absque eo, quod explicent, quæ peccata mortalia fuerunt confessa & quæ non, ut testatur Castrop. Confessor tamen, ut occurrat inconvenientibus, quæ contra hanc sententiam afferuntur ab Adversariis, debet judicare, & absolvere peccata, ac si nunquam essent confessa, & sic etiam pœnitentiam imponere; & talis etiam videtur esse sensus pœni-

pœnitentium, dum confitentur non distinguendo de confessis, & non confessis, ut dicunt Suar. Con. Sanch. Dicast. apud la Croix cit. qui ita etiam docet lib. 6. p. 2. n. 1878. Solum autem in iis, quæ sunt in favorem pœnitentis, potest Confessor petere, an confessus sit tale reservatum, si fortasse Confessor non habet facultatem, an fecerit restitutionem, ne iterum ipsum obliget ad restituendum, an adimpleverit pœnitentias a Confessariis impositas, ut ipse possit minorem in confessione generali imponere, &c. quamvis la Croix lib. 6. p. 2. num. 1880. velit, quod si in confessione generali pœnitens mixtim omnia dicat peccata confessa, & non confessa, imponi debet pœnitentia proportionata, veluti si nullum esset confessus; cum enim nullum distinguat ab altero, vult omnia accipi veluti non confessa.

11. Tandem si Confessor inveniat rudes, mulierculas, pueros bona fide solitos confiteri grosso modo; dicendo unum numerum pro alio, vel dicendo dubia pro certis, vel e contra, non debet illos obligare ad repetendas confessiones, quia Confessor saltem in confuso satis eorum peccata percepit. Tamb. de exped. confess. lib. 2. c. 1. n. 29. Segneri cit. cum Lug. Marchant. Tamb. Salm. cum DD. cit. Potest etiam fieri, prout n. 7.

12. Hic in favorem confessionum generalium nota, sæpe obstare talibus confessionibus, quod in quibusdam Diæcesibus adest pœna reservata excommunicationis, vel interdicti contra non satisfacientes præcepto paschali: unde impedimentum esse pro illis. Adhuc tamen peccator habituatus, qui in Paschate confitetur cum tenui dolore, & sic communionem accipit, quamvis supponi possit, quod invalida fuerit confessio defectu doloris, & quod in rigore communio non sit sufficiens ad satisfaciendum præcepto, non tamen incurrit pœnas illas, (si adest de hoc casus reservatus, aliter discurrendum) quia hic non adest contumacia contra Ecclesiam, cum iste confiteatur, & communionem sumat, ut præcepto satisfaciat, & credens satisfacere. Hoc confirmatur ex doctrina illa, qua docetur, quod etiam quando lex simpliciter dicit, *qui deliquerit tali pœna puniatur*, ignorantia mortaliter vincibilis, & culpabilis excusat ab incurrendis censuris. Ex c. 2. de const. in 6. ubi Pontifex excusat ignorantes a pœnis latis per statuta Ordinariorum, nisi eorum ignorantia crassa fuerit, & supina. Ergo aliqua ignorantia mortaliter culpabilis, dummodo non fuerit crassa, & supina, a pœnis

his excusat; alias nihil Pontifex decerneret, in quò esse posset difficultas; nam ignorantia, quæ leviter est culpabilis, & quæ negligentiam mortalem non attingit, in omni sententia a censuris, & qualibet pœna gravi excusat; siquidem excusat a peccato mortali. Castrop. tom. 1. tr. 2. D. 1. p. 18. Sanch. de matrim. tom. 3. lib. 9. d. 32. n. 31. cum Sylv. & aliis Dian. p. 3. tr. 5. ref. 13. & p. 5. tr. 9. n. 17. & tr. 14. ref. 24. cum Sanch. Tanner. Cælestin. Dian. Enriq. P. de Ledesm. Palaus, Avila, & alii apud Salm. tom. 2. tr. 10. c. 1. p. 15. n. 196. La Cr. lib. 1. nu. 770. cum Sanch. & Castrop. Quod probabile dicit Bon. tom. 1. de cens. disp. 4. sect. 10. Et in specie de casu supra posito ita in terminis tenet Leand. apud Gabr. a S. V. cit. ab Amend. tom. 2. de sacram. pœnit. p. 5. sel. 2. sect. 3. dub. 3.

Tunc autem est ignorantia mortaliter vincibilis, & culpabilis, sed non crassa, & supina, quando quis facit aliquam diligentiam, etsi modicam ad illam vincendam, quia jam sic ignorantia non procedit ex lata culpa; neque is videtur integre habere animum omittendi. Castrop. loc. cit. p. 15. La Cr., & alii DD. supra cit.

13. Quia peccata mortalia commissa ex ignorantia crassa non tantam in memoria relinquunt speciem commissi mali, si quis (& hæc sit regula generalis pro peccatis mortalibus occultis) illa in pluribus confessionibus (non ex proposito) omisit, non statim obligandus est repetere confessiones, sed sufficit, quod dicat peccata illa. Quamvis enim sæpe peccatum fiat ex ignorantia mortaliter culpabili, sæpe tamen postea erit ignorantia inculpabilis confitendi, ut cum Averf. notat la Croix mox citandus. Laym lib. 5. tr. 6. c. 8. cum Suar. Coninc. Clau. Reg. lib. 1. c. 4. cum D. Th. Cajet. Nav. Adrian., La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1223. cum Averf., Segn. Conf. istr. c. 7. qui exemplum ponit de juvene mollitiem committente cum ignorantia crassa, Quod si is scrupulum, vel dubium habebat de gravi obligatione confitendi tale peccatum, debebat diligentiam adhibere ad sciendam veritatem; aliàs mortaliter peccavit, & confessio fuit nulla, & est replicanda. Si autem in genere tantum, & in confuso is apprehendisset, esse malum tale quid facere, vel illud non confiteri, nec cogitasset, an esset mortale, vel veniale, non peccasset mortaliter, & non opus esset repetere confessionem; quod probabile dicit la Cr. loc. cit.

Sed

Sed & si quis non ex ignorantia crassa, sed ex malitia peccaret mortaliter, obligationem autem confitendi tale peccatum deinde apprehenderet ut malum in genere, non cogitando, an sit mortalis, vel venialis talis omisso confitendi illud, quod maxime in pueris, juvenibus, simplicibus, & rusticis accidit, non peccaret mortaliter in omissione confitendi, nec tenetur repetere confessionem, sed sufficit, quod confiteatur peccatum illud commissum. Hoc sequitur ex illa satis probabili, & satis communi doctrina, qua docetur, quod si quis in confuso apprehendit, aliquid esse peccatum, non advertendo, an sit mortale, vel veniale, neque advertendo ad periculum peccandi mortaliter, neque ad majorem obligationem inquirendi, neque dubitando, an sit mortale, non peccat mortaliter, sed venialiter; quia hic non cognoscitur malitia cum indifferentia ad mortalem, & venialem, sed malitia, quæ est abstracta, & communis mortali, & veniali; consequenter quæ non excedit venialem; aliâ non esset communis mortali, & veniali. Et hanc doctrinam tenet Tamb. tom. 1. lib. 1. cap. 1. §. 3. cum Val. Nav. De Lug. cit. a Bar. di. tr. de conf. c. 8. n. 2. Nav. tom. 3. prælud. 9. fol. 118. Fel. Pot. fol. 405. cum Arr. Nav. Busemb. La. Cr. tanquam probabilioram amplectitur tom. 1. lib. 1. n. 3. cum Nav. Val. Sal. Gran. Ovied. Gob. Burgh., & pluribus aliis. Et probabilem dicit Dian. p. 1. tr. 7. res. 24. p. 3. tr. 4. res. 162. & p. 5. tr. 5. res. 31. cum Tamb. Nav. Bon. Lop. Val. Sanch. lib. 1. c. 11. n. 6. & Castrop.

14. Quando autem confessio generalis fit ex devotione, etiamsi pœnitens dixerit Confessario, se velle de omnibus confiteri, non proinde tenetur sub gravi omnia peccata mortalia in confessione exponere, quia peccata semel rite confessa non est amplius obligatio illa confitendi. Solum ergo in tali casu esset leve mendacium, vel inconstantia propositi, nisi adsit justa causa excusans executionem. Igitur in tali confessione generali ex devotione facienda, aut pro majori securitate, Confessor primò interroget pœnitentem an post ultimam confessionem peccatum aliquod mortale commiserit. Circa verò priorem vitam sinat dicere quod occurrit; neque importunus sit in exquirendo speciem, vel numerum peccatorum, nisi pœnitens id velit, quia cum semel sit bene confessus, non opus est talia explicare. Ita la. Cr. lib. 6. p. 2. n. 1878.

CAP.

De pœnitentia sacramentali.

1. **Q**uamvis pœnitentia debeat esse proportionata peccatis ; & ex Trid. sess. 14. c. 8. habeatur, eos fieri peccatorum participes, qui sine justa causa pro gravibus peccatis leves pœnitentias injungunt ; plures tamen possunt esse causæ, ob quas minor justo dari pœnitentia possit ; nempe magna contritio, fragilitas animi, vel corporis, tempus jubilei, vel indulgentiæ plenariæ. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 4. art. 1. cum Suar. Enriq. Laym. Insuper in bonum finem excusatur Confessor imponens minorem pœnitentiam, si adjungat illa verba : *Quicquid boni feceris, vel mali sustinueris, &c.* Ita Dian. p. 3. tr. 4. ref. 97. qui p. 3. tr. 7. ref. 3. citat Baun. & Leand. Et Bonac. tom. 1. hic d. 5. q. 5. sect. 3. p. 2. ait, quod Nav. Regin. & alii observant, usum esse, ut modicæ pœnitentiæ injungantur, quia suppletur per illa opera generalia : *Quicquid boni feceris, &c.* Immo est sent. com., ut refert Bonac. loc. cit. quod possint dicta opera generalia applicari a Confessario pro pœnitentia per verba : *Quicquid boni feceris, &c.* Quod etiam posse fieri docent Salm. tom. 1. de sacr. pœn. tr. 6. c. 10. n. 35. cum Fag. Dian. Nav. Suar. Palud. Soc. Bonac. Regin. Candid. ex usu Ecclesiæ : & est expressa sent. D. Th. quodl. 3. art. 28. Consequenter tunc minor pœnitentia imponi potest.

2. Non debet imponi pœnitentia perpetua, ut Pater, & Ave quotidie pro tota vita. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1243. cum Castrop. Burgh. Steph. : & isti apud la Cr. citati dicunt, te non teneri acceptare, vel acceptatam exequi.

3. Nota pro praxi, quod plurium conscientias illaqueatas inveni ob indiscretas, vel longas pœnitentias per menses, & annos impositas. De quodam autem homine, qui plurima horribilia scelera commiserat, & pluribus censuris irretitus erat per annos, & annos, vidi quod Sac. Pœnitentiaria solum illi imposuit, ut per sex menses semel in hebdomada confiteretur, communionem sumeret, & diceret quotidie Psalmos pœnitentiales, & ter in hebdomada ordinariam disciplinam faceret. Certe, ut ait Gerson. p. 2. operum in regul. moral. *tutius est cum parva pœnitentia, qua sponte suscipitur, & verisimiliter adimpletur, du-*

certe

vere confessor ad Purgatorium, quàm cum magna non implenda precipitare in Infernum.

4. Quando ob justam causam datur pœnitentia minor, quàm dari deberet, notant DD., quod Confessor de hoc debet monere pœnitentem, tum ne peccata existimet. leviora, tum ut ad aliam pœnitentiam faciendam excitetur.

5. Bene faciet Confessarius, si semper eandem pœnitentiam, de ordinariis pœnitentiis loquendo, imponat per tot, vel tot vi-ces, prout gravitas, & numerus peccatorum requiret; nam sæpe pœnitentes pœnitentiæ obliviscuntur, & quærunt a Confessario, qui & ipse oblitus erit.

6. Quod pro pœnitentia possint injungi preces, & alia bona opera pro Defunctis, docet com. sent. contra aliquos, sensus Fidelium, & praxis piorum Confessorum. Immo Catechism. Rom. p. 2. de satisf. n. 80. sic clare habet: *Sed ex omni satisfactio- num genere maxime convenit pœnitentibus precipere, ut certis aliquot, & definitis diebus orationi vacent, ac pro omnibus, & præsertim pro iis, qui ex hac vita in Domino decesserunt, preces Deo faciant.* Quod optimum erit, quia virtutè sacramenti majorem efficaciam habent talia opera in suffragium Defunctorum, ut notant DD.

7. Si Confessarius non determinet tempus pro implenda pœnitentia, pœnitens tenetur illam implere cum primùm com- mode potest, ut à pari de voto. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. Fel. Pot. 339. n. 3188. Bon. de sacram. pœnit. d. 5. q. 5. l. 2. p. 4. Tamb. de math. conf. lib. 4. c. 2. §. 3. La Cr. tom. 2. lib. 6. p. 2. n. 1287. At illam differre per octo dies non est saltèm mortale. Hurt. apud Busemb. cit. & per multò majus tempus concedunt non esse mortale plures apud Fel. Pot. Tamb. Busemb. cit. nisi sit pœnitentia medici- nalis, & nisi adlit dubium, an postea possit impleri. Si Confessa- rius determinavit tempus, ut j. junare fer. 6., si differatur in diem sequentem; vel communionem sumere singulis mensibus, si differatur ad paucos dies, V. G. tres, vel quatuor, non est mor- tale, & cum aliqua justa causa nec est veniale. Salm. tom. 1. tr. 6. c. 8. p. 1. Dian. & Palao apud Busemb. cit. Dian. p. 3. tr. 4. ref. 92. cum Hurt. & Th. a Jesu. Fel. Pot. cit. Et dicta colliguntur etiam ex la Cr. loc. cit. n. 1290. cum Dian. Spor.

8. Omittere pœnitentiam levem pro mortalibus injunctam

Q

est

est tantum veniale, quia materia levis non est capax obligationis gravis. La Cr. loc. cit. n. 1278. cum Averf. & cum com. Idem dic si omittas partem levem poenitentiae gravis ex Tamb. Busemb. Con. Pag. D an. La Cr. Omittere poenitentiam gravem in junctam pro venialibus, vel pro mortalibus antea confessis, quod sit mortale docent apud la Cr. Nuff. Con. Pag. Lug. & alii, & 9. graves DD. apud Salm. cit. Quod sit veniale docet Nav. Sot. Palud. Ledes. Suar. Laym. Fill. Dian. Averf. cum aliis apud la Cr. loc. cit. n. 1279. & 12. graves DD. apud Salm. cit.; quod probabile dicit Busemb. cit. & la Cr. loc. cit.

9. Poenitentia absolute imposita, V. G. de rosario dicendo, potest impleri stando, vel ambulando. La Cr. loc. cit. n. 1280. Et hoc videtur certum. An autem quando injungitur, ut quis oret flexis genibus, vel ante aliquam imaginem, satisfaciatur poenitentiae si omittat talem circumstantiam, Salm. cit. Tamb. loc. cit. §. 5. cum aliis, & la Croix loc. cit. n. 1280. dicunt, satisfacere si circumstantia illa est levis, sed esse peccatum veniale; non autem satisfacere, si est gravis, & nimis afflictiva, consideratis considerandis, quia tunc circumstantia transit in substantiam poenitentiae.

10. Qui oblitus est poenitentiae impositae, sive culpabiliter, sive inculpabiliter, si praesumat, Confessorem memorem esse poenitentiae injunctae, debet ad illum accedere, si sine gravi incommodo potest, & interrogare de poenitentia imposita, ut patet. Salm. cit. cum Cafet. Sot. Med. Nav. Con. Boni. Dian. Palao. Ant. a Sp. S. . Bon. cit. cum Con. Nav. & aliis. Si autem credat, quod Confessor oblitus est poenitentiae, vel si non possit ad Confessorem accedere, quod si negligentia culpabilis oblivionis fuit mortalis, teneatur tale peccatum confiteri, jam non est dubium, & quod teneatur eidem, vel alteri Confessario peccata saltem praecipua confiteri, etiamsi inculpabilis fuit oblitio, ut poenitentiam obtineat, & integritati Sacramenti satisfaciatur, docet Bon. loc. cit. p. 3. cum D. Antonin. Sylv. & aliis. Richard., & alii idem tenent apud Salm. loc. cit. p. 6. Sed quod non teneatur iterum confiteri sua peccata, nec ad aliam poenitentiam a Confessario accipiendam teneatur, quia sufficienter is excusatur, ne cogatur bis confiteri peccata, docent Salm. cit. cum 15. gravibus DD. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 4. cum Lug. & aliis. La Cr. loc. cit. n. 1275. cum

Eum Bufemb. Soc. Nav. Amic. Averf. Arr. Spor. & aliis. Laym. lib. 5. de sacram. pœn. tr. 6. c. 15. Qui, & quasi omnes citati pro hac secunda sententia, dicunt, consultum esse, ut qui culpabiliter, vel inculpabiliter pœnitentiæ oblitus est, aliam similem, quæ pro illis peccatis dari solet, sibi imponi in sequenti confessione procuret.

11. Si pœnitentiæ injuncta fiat impossibilis, vel valde difficilis, non amplius obligat, nec obligatio est aliquid ejus loco substituendi durante tali causa excusante, ut infirmitate, &c. Bufemb. cit. Tamb. tr. 2. de 2. Eccl. præc. c. 23. La Croix loc. cit. n. 1275. cum Averf. Salm. loc. cit. p. 6. cum Averf. & aliis. Laym. cit.: qui, ait, quod ex qua parte pœnitentiæ adimpleri potest, adimpleri debet; sicut & alii etiam docent.

12. Si constat, pœnitentiæ esse injunctam, sive irrationabilem, non est obligatio adimplendi, nec aliquid substituendi pro illa. Laym. cit. Salm. cit. cum Con. Laym. Palao, Bufemb. Ant. a Sp. S. Bufemb. cit. Qui tamen in actuali confessione videt, se pœnitentiæ implere non posse, vel sibi difficilem esse, potest rogare Confessarium, ut illam mutet: vel si Confessarius mutare nolit, potest ante absolutionem pergere ad alium discretum Confessarium, cui confiteatur; nam hoc si sine causa fiat, est veniale, si cum causa licitum est. Bufemb. cit. cum Suar. Laym. Con. La Gr. loc. cit. n. 1276. cum Suar. Con. Lug. Averf. Bon. cit. cum Suar. Coninc. & aliis.

13. Pœnitens adimplens pœnitentiæ in statu peccati mortalis non peccat mortaliter, & satisfacit obligationi pœnitentiæ, & satisfacit obligationi pœnitentiæ, & satisfacit obligationi pœnitentiæ, sed peccat venialiter, quia partem sacramenti suscipit indigne, & ponit obicem effectui illius, scilicet remissioni pœnæ temporalis (qui tamen effectus, obice remoto, peccati scilicet mortalis per gratiam, recuperatur per Laym. cit. cum Cajet. Med. Beja, Tolet. la Gr. cum aliis lib. 6. p. 2. n. 1245. & per Nav. Tol. Cajet. Dian. Pag. Suar. apud Bufemb. cit.), ut docent Salm. loc. cit. p. 6. cum pluribus gravibus DD. apud ipsos cit. Laym. cit. cum Suar. Bon. cit. Bufemb. cit. Anacl. tr. 14. de sacram. dist. 10. q. 1. cum com.

Pœnitentiæ unius confessionis non implere antequam fiat secunda confessio peccatum est de se veniale, ut docent aliqui DD., nisi excuset justa causa.

14. Pœnitentiæ ab uno Confessario impositam non potest
 Q 2
 alius

alius Confessarius commutare extra confessionem. Com. sent. apud la Cr. cit. n. 1293. quia in tali casu Confessarius iste non habet plus potestatis, quam laicus. Sed etsi in confessione mutet, debet saltem in confuso noticiam habere de illis peccatis poenitentis, quia non potest ferre sententiam non cognita causa. Salm. loc. cit. p. 6. cum Palao, Suar. Coninc. Laym. Sot. Sylv. Vafq. Regiq. Fag. Molfes. Lug. Anac. cit. cum Suar. Laym. cit. cum Sylv. Sot. Valent. Suar. Con. Bon. cit. cum pluribus aliis. Fel. Pot. fol. 341. n. 3204. cum Mastr. Fill. Lug. Notat Bon. & Fel. Pot. quod expertus Confessor potest ex prioris poenitentia cognoscere in confuso statum poenitentis, & commutare.

15. Poenitentiam vindicativam, & pure satisfactivam potest ex rationabili causa (V. G. ut facilius, & devotius poenitens illam aimpleat.) Confessor, qui imposuit, commutare, etiam post longum tempus, & extra confessionem, dummodo aliquo modo memor sit peccatorum, vel status poenitentis. Tamb. de meth. confes. lib. 4. c. 2. §. 4. cum Sal. Lug. Busemb. cit. cum Lug. Avers. Dian. Nav. Val. Sà, Sum. Coron. Rodriq. apud Bon. cit. p. 3. Fel. Pot. fol. 341. n. 3201. Et probabile dicit Laym. cit., & la Cr. loc. cit. n. 1298, cum Lug. Sal. Ars. Haun. quia repetere confessionem esset onus nimis grave poenitenti, & Confessario; qui ulterius ex peractio iudicio virtualiter retinet potestatem mitigandi, & commutandi poenitentiam. Plures tenent oppositam sent., nisi intra breve tempus fiat commutatio, scilicet statim post absolutionem, vel intra spatium unius diei, vel duorum, aut trium dierum.

Hic nota, dicendum esse à pari, quod Confessor etiam poenitentiam medicinalem, & preservativam potest commutare, ut supra, ex rationabili causa, dummodo aliam preservativam imponat. Bon. cit. Fel. Pot. fol. 341. n. 3199.

16. Sed de poenitentia peccatorum reservatorum, an illam possit commutare simplex Confessarius, negant 14. graves DD. apud Salm. cit. Gorm. & alii apud la Cr. loc. cit. n. 1294. Laym. cit. cum pluribus. Affirmant 12. graves DD. apud eisdem Salm. loc. cit.; qui Salm. utramque sent. dicunt probabilem. Enriq. Bon. Jo. Sanch. Dicast. Amic. apud la Cr.: quod probabile dicit Busemb. cit. cum Fernand. & Tamb. loc. cit. c. 13. §. 2. Probabile, & tutum in praxi dicit Dian. p. 2. tr. 15. ref. 53. cum Vafq.

17. Poenitentia utiliores universim, ut notat la Cr. loc. cit.

n. 1267. sunt illæ, quæ sunt magis accommodatæ ad huac, vel illius pœnitentiam discrete effigendum, & efficaciter emendandum. Non expedit longas orationes imponere illis, qui vix tempus habent orandi, aut aliunde obligati sunt ad multum orandum. Itaque talibus iungendæ sunt pœnitentiæ parvæ, & efficaces, V. G. ut certa die, aut certis festis confiteantur, & communionem sumant. Ut de mysterio, in quo majorem habent devotionem, vel de materia, qua maxime terreatur, per aliquod tempus quotidie meditentur. Ut librum aliquem legant efficacem pro suggerendis motivis ad hoc, vel illud faciendum, aut emendandum. Usque ad proximam confessionem mane proponant cavere tale peccatum; vespere autem faciant examen conscientiæ, & actum contritionis. Vespere lecto incumbentes cogitent, se aliquando morituros, & e lecto non surrecturos. Usque ad proximam confessionem quoties hanc, vel illam tentationem sentient, cogitent Deum sibi præsentem, qui judicabit, & se verepuniet, si peccaverint. Ut quoties peccaverint certam aliquam pœnitentiam subeant, aut in sequenti die confiteantur.

Et quia quantum magis opus est meritorium, tantum magis, cæteris paribus, est satisfactorium, cum actus fidei, spei, & charitatis sint maxime meritorii, & plurimum conferant ad emendationem vitæ, utilissime tales actus pœnitentibus pro pœnitentiâ imponuntur. Hæc omnia ex la Cr. cit. apud quem n. 1269. valde notanda, & pœnitentibus proponenda sunt verba Ant. Sucquet dicentis: *fontem omnis peccati, & relapsuum esse defectum Fidei; non enim vive credimus, quæ Fides catholica proponit.*

C A P. I X.

De sigillo sacramentali.

1. **C**onfessarii debent diligenter studere tractatui de sigillo sacramentali, & de sollicitatione; aliis multi, si non ex malitia, ex ignorantia, vel ex simplicitate se S. Officii reos esse experientia vel inviti cognoscent. De sollicitatione, & circa ist. status inhonestos cum pœnitentibus optime agit Fel. Pot.

2. Sciant juniores Confessarii sub sigillo sacramentali cade-

re nedum peccata pœnitentis, sed complicitis, vel etiam tertii, qui se habet ut objectum peccati pœnitentis, V. G., si pœnitens in confessione dicit se temere iudicasse de Petro, quia vidit eum intrare in domum meretricis, non potest Confessor dicere alicui, *scio, Petram ivisse in domum meretricis*, licet Petrus non sit complex, sed objectum peccati pœnitentis, quatenus illum vidit euntem in domum meretricis. Et est com.doctrina. Si tamen factum tertii est publicum, non cadit sub sigillo, quia cum sit omnibus notum, de illo pœnitens non curat, si a Confessario alteri manifestetur, ut si pœnitens dicat in confessione, *gavisus sum de homicidio facto a Petro in foro publico*. Ita Tamb. Spores de sigillo sacramentali.

Nunquam tamen Confessor potest manifestare peccatum etiam publicum sui pœnitentis ut sibi confessum, seu non potest loqui de peccato publico pœnitentis, nili si, & quatenus de tali peccato scit extra confessionem, ut cæteri homines; & sic de publica meretrice non potest dicere, *cum magna contritione confessus est sua peccata carnalia*; peccata enim etiam publica pœnitentis cadunt sub sigillo sacramentali. Bon.de sacr. pœnit. d.5. q. 6. seA.5.p.2.cum Nav.Con. Nuñ.Suar.Fill. Mendo in Epit. Laym. lib.5.tr.6.c.14.

3. Confessarius neque ad bonum finem potest uti scientia confessionis, si minimum adesse potest gravamen pœnitentis (& idem est si adsit gravamen, sive incommodum complicitis, vel alterius, de quo aliquid cognovit ex confessione, quia quicquid dicitur a pœnitente in ordine ad explicandum suum peccatum, cadit sub sigillo sacramentali) licet pœnitens nihil suspicari de hoc possit, quia hoc ipsum faceret confessionem odiosissimam, si scirent Fideles, quod Confessarii clam uti possent tali scientia cum pœnitentium incommodo. La Croix lib.6.p.2.n.1975. cum Francol.Viva in de usu scientiæ ex confessione habitæ cum Lug. Fel.Pot.fol.343.a n.3226., & Suar. Vasq. Præp.Bonæ spel, Dicat. Steph. Avers. Stozdel Rio apud la Croix loc.cit.n.1976., & 1977. quia audita in confessione *Confessor minus scit, quam qua nescit*, ut ait D. P. Aug. Hinc Steph. apud La Croix cit. ait, si confessus est Cajus, se vitio carnis deditum esse, & primum ad seducendum alios, Confessor sciens eum condormire pueris innocentibus, nequidem indirecte posset facere, ut inde amoveretur, si hoc

si hoc cederet in aliquod ejus incommodum ; quamvis nec Cajus , nec ullus alius adverteret hoc fieri ex scientia confessionis.

4. Veritas hujus doctrinæ patet ex decreto Clem. VIII. anno 1593. (de quo in cap. 3. n. 16.) per quod prohibetur Superioribus Regularibus , ne notitia de peccatis, quam ex confessione habuerunt , ad externam utantur gubernationem . Quare licet plures DD. olim oppositum docuerint , jam nunc doctrinam illam non subsistere aperte videtur decidere Pontifex , ut ait Viva in de usu scientiæ ex confessione acquisitæ §. 7. cum Sanch. : & Lug. dicit, se nescire quo pacto post hoc decr. sententia illa possit sustineri : & quod sustineri non amplius possit , pariter docent communiter Recentiores apud Dicast. , ut refert Viva cit. Sed præsertim la Croix loc. cit. n. 1977. illam sent. dicit non esse amplius probabilem.

5. Neque dicas cum Hurt. , quod dictum decretum dirigatur solum ad Superiores Regulares , & sic quod adhuc Episcopi , & alii Sacerdotes non Regulares possint uti scientia confessionis , &c. nam bene Viva cit. ex dicto decr. infert nulli prorsus id licere , quia , ait , motivum talis decreti , ipso Hurt. fatente , ut advertunt Lug. & Dicast. , est ne confessio fieret odiosa ; sed hoc ipsum est motivum præcepti naturalis , & divini de sigillo custodiendo. Ergo eo præcepto Pontifex non induxit novam obligationem , sed antiquam præcepti naturalis , & divini ad memoriam revocavit . Ergo pro omnibus valet . Hæc Viva . Et ita etiam Anacl. tr. 14. de sacram. dist. 9. q. 3.

6. Veritas dicta multo magis probatur , & a fort. ex sequenti decr. Inq. Univ. Rom. ann. 1682. *Prævia maturâ consideratione DD. consultorum , facta fuit discussio sequentis propositionis. Scientia ex confessione acquisita uti licet , modo fiat sine directâ , aut indirectâ revelatione , & gravamine penitentis , nisi aliud multo gravius ex non usu sequatur , in cuius comparatione prius meritò contemnatur . Addita deinde explanatione , sive limitatione , quod sit intelligenda de usu scientiæ ex confessione acquisitæ cum gravamine penitentis , seclusa quacumque revelatione , atque in casu quo multo majus gravamen ejusdem penitentis ex non usu sequeretur . Et statuerant , dictam propos. quatenus admittit usum dictæ scientiæ cum gravamine penitentis , omnino pro-*

*prohibendam esse, etiam cum dicta explicatione, sive limitatio-
ne: Et præsentis decreto prohibent, ne quis ultra audiat talem
doctrinam publice, aut privatim docere, aut defendere sub pœ-
nis arbitrio S. Congr. infligendis: mandantes etiam universis
Sacramenti pœnitentiæ Ministris, ut ab ea in præxim deducenda
prorsus abstineant.*

7. Per dictum dec. Clem. VIII., de quo n.4. non prohibetur, quin Confessarii, & Superiores possint uti noticia confessionis ad ea, quæ non sunt in pœnitentis gravamen & sic possunt benigniùs se gerere erga pœnitentem, illique favorem impartiri, qui tamen non sit tacita obiurgatio culpæ confessæ, rigorem temperare, &c. quia sic non sit confessio odiosa. Viva loc.cit. §.9. cum Lug. Palao, & aliis communiter. Ulterius, cum Confessarii confessiones audiendo multam acquirant prudentiam, non prohibentur Confessarii, & Superiores per dictum decr. Clem. VIII. quin tali prudentia uti possint ad externam gubernationem cum aliis, ad quos nullo modo se extendit obligatio sigilli sacramentalis, quia scilicet non sunt personæ ipsa pœnitentis, complices, aut alterius, qui fuerit objectum peccati pœnitentis, aut alio modo cadat sub sigillo sacramentali; neque sunt personæ pertinentes ad pœnitentem ratione cognationis, amicitie, vel alio modo, taliter quod rationabiliter pœnitenti displicere posset usus talis scientiæ quoad ipsos in Confessariis, vel Superioribus. Sensus enim omnium DD. circa dictum decr. Clem. VIII. est tantum, quod Confessarii, & Superiores non possint uti noticia confessionis ad exteriorem gubernationem cum gravamine pœnitentis, etiamsi nulla daretur confessionis revelatio; non autem negant, quod possint illi uti tali noticia, quando nullum sequitur gravamen pœnitentis; nam ut notat Viva loc.cit., revelatio confessionis est pro quovis casu illicita; usus verò noti-
tiæ sacramentalis non est illicitus, si non redundet in gravamen pœnitentis. Hinc etiam post tale decr. docent communiter DD., & præsertim Viva loc.cit., quod Confessor potest ex confessione unius se regulare ad faciendam in confessione complices, vel alterius interrogationem aliquam necessariam, vel utilem, cum debita tamen cautela, ne prior confessio reveletur, ut dictum est cap. 5. n.9. & ex Anacl. tr. 14. de Sacram. dist. 9. q. 3. Concionator, vel Doctor moralis potest uti noticia confessionis ad meliùs componen-

ponendas conciones, & lectiones, si ita prudenter fiat, ut nullus inde scandalum pusillorum, aut incommodum sequatur.

Nota ex Viva loco cit., pro licito usu notitiæ ex confessione habitæ non sufficere quamlibet probabilitatem, quod non ad se periculum alicujus gravaminis in pœnitente, sed requiri, quod id sit moraliter certum, vel saltem probabilissimum. Tunc autem ex eodem Viva id est moraliter certum, quando communiter homines non gravantur ex aliquo usu talis notitiæ.

8. Bene advertant Confessarii, ne dum confessiones audiunt, in iram prorumpendo, gestu, signo, vel voce aliquid agant, per quod circumstantes in suspicionem veniant gravis peccati pœnitentis, & sic sigillum frangant: quod facile, & frequens est. Quando autem non possunt absolvere pœnitentem, si periculum sit, quod circumstantes hoc animadvertant, debent quidem, æquivocando, aliquam orationem dicere, vel benedictionem illi dare, ne de illius indispositione suspicentur, sed recitare non debent aliquid consuetum spectans ad Sacramentum pœnitentiæ, ne quidem verba illa: *Passio Domini N. J. C. &c.* quia esset simulatio Sacramenti, ut docet Carden. super 1. prop. Innoc. XI.

9. Confessarius, qui peccatum a se commissum non potest explicare, nisi manifestet peccatum pœnitentis in confessione auditum, si habeat necessitatem confitendi, nec copiam habeat alterius Confessarii, cui sit ignotus pœnitens, excusatur a tali peccato dicendo. Bonac. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 5. sect. 5. p. 4. cum Vasq. Sylv. Cajet. Regin. Coninc. Henric. Zerol. & aliis communiter. Quia præceptum sigilli sacramentalis strictius obligat, quam præceptum integritatis materialis in confessione, etiam in articulo mortis. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1938. cum Sylv. Nav. Suar. Fill. Castrop.

10. Duo Confessarii, qui audierunt peccata ejusdem pœnitentis, non possunt de illis peccatis ad invicem discurrere nominando pœnitentem, quia sic frangunt sigillum. Bonac. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 6. sect. 5. p. 4. cum Suar. Lazar. Fill. & aliis. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1953. cum Averfa.

Sed contingere potest præsertim inter Confessores ejusdem Ecclesiæ, vel Oppidi, quod unus Confessor consilii causa interroget alium Confessarium super casam aliquam confessionis sui

R

pœni-

pœnitentia, qui similia peccata confessus est huic alteri Confessario; & licet primus Confessor non nomet pœnitentem, adhuc tamen secundus Confessor ab initio discursus incipit cognoscere, quod ille Confessor loquatur de tali pœnitente. Igitur in hoc casu secundus Confessor non potest permittere, ut primus Confessor prosequatur inceptum sermonem; quia facile ex hoc discursu secundus Confessarius veniet in cognitionem majoris numeri peccatorum, vel persistentiæ in habituacione peccati, sive mortalis, sive venialis determinati in pœnitente, aut in complice, aut in alio, ultra priorem cognitionem, quam de peccatis illis habet. Sed jam si secundus Confessor nescit resolvere casum, qui ipsi proponitur, potest libere respondere: *nescio de hoc casu tibi consulere*. Si autem scit casum resolvere, respondere debet: *non possum de hoc casu tibi consulere: consilium ab aliis pete*. Neque alia opportunior responsio hinc dari potest. Sic etiam in casu simili, quando quis interrogat Confessarium, an pœnitens confessus sit tale peccatum, Laym. lib. 5. tr. 6. c. 14. Soc. in 4. dist. 18. q. 4. art. 5. & aliqui Lovanienses apud Sandæum, quem refert la Croix lib. 6. p. 2. n. 1982. simili modo dicunt, quod Confessor, nihil respondendo debet interrogantem reprehendere de sua ineptia, aut temeritate; quamvis potius in hoc casu Confessor debeat respondere, etiam cum juramento, si opus fuerit, dicendo, *nescio*, id est, *nescio ut homo*, ut docet Dian. p. 3. tr. 6. res. 30. cum Graff. Viva, & Carden. super prop. 26. & 27. damnatam ab Innoc. XI. Læ Cr. cit. cum Lug. Stez. Immo Confessor tenetur dicere, *nescio*, si tacendo, seu reprehendendo, vel generatim respondendo, suspicio causetur, quod pœnitens peccatum illud commiserit, vel quod peccatum aliis notorium non sit confessus, ut docet Dian. & la Cr. cit.; cui quamvis non placeat responsio illa Lovaniensium, sicuti nec mihi omnino arridet, quia sic interrogans judicabit, pœnitentem fecisse tale peccatum; responsio tamen illa, *non possum de hoc casu tibi consulere*, debet mihi, & ipsi placere, quia opportunior responsio hinc dari non potest: & si dabilis sit, ex nunc me illi subscribo.

Hinc juniores Confessarii bene notent, quod quando consilium pro aliquo casu confessionis perant, nunquam descendere debent ad particulares circumstantias, dicendo, *veri quidam juvenis mihi confessus dixit, quod cum ancilla domus suæ, &c.* & nun-

nunquam casum in praxi tanquam ipsis in confessione occusum proponant, sed semper speculative tanquam casum, qui posset accidere in futurum, dicendo: *Si daretur casus, quod aliquis cum muliere aliqua, quam non potest e domo expellere, &c.* Et licet sic proponendo, vel respondendo, *nescio*, ut supra, aliqua etiam levis conjectura, & suspicio de persona pœnitentis, & de illius peccatis aliquando contingere possit, de ipsa non curandum; nam periculum suspicionis, quod tenetur Confessor vitare ex obligatione sigilli sacramentalis *intelligitur*, ait de Lug. d. 23. sect. 5. n. 106., *de suspicione probabili, non autem de conjecturis etiam levibus, quas malitiosi, & vasuti facild faciunt.* Ita Pglat. S. Th. Scot. Med.; *aliquæ; quod videtur etiam in praxi observari; esse enim fere impossibile omnem suspicandi occasionem indirectam omnibus auferrè.*

11. An si Petrus ante confessionem consulat virum doctum de aliquo dubio in ordine ad confessionem faciendam cum alio Confessario, teneatur consiliarius ad sigillum sacramentale? Negant Suar. Enriq. Arag., & alii apud Dian. p. 5. tr. 11. ref. 44. & probabile dicunt Tamb. Et dicunt, teneri solum ad sigillum naturale, quia scientia illa non est ex confessione; neque fit per confessionem. Affirmat Dian. cit. cum Vag. & Nav., & Tamb. etiamsi consiliarius sit laicus, quia talis manifestatio est per ordinem ad confessionem, & est inchoative confessio. Qb eandem rationem la Croix tom. 2. lib. 6. p. 2. n. 1940. cum com. docet, adesse obligationem sigilli sacramentalis, si Petrus consulat Sacerdotem pro pacanda conscientia, volens confiteri, si opus fuerit, quamvis nunc ex indispositione pœnitentis, aut ex reticentia peccati mortalis, aut ex malitia Sacerdotis, aut ex defectu jurisdictionis approbationis, vel intentionis non sequatur valida absolutio. Si quis tamen etiam in confessionali genuflexus, absque animo confitendi dicat peccatum Confessario, & addat, se illud committere sub sigillo sacramentali, & Confessarius veluti sub sigillo sacramentali admittat, non adest obligatio sigilli sacramentalis, quia manifestatio illa non est in ordine ad absolutionem, & sic non est sacramentalis: & quod de jure non subsistit, nullum sortitur effectum. Bonac. loc. cit. p. 2. cum Sanch. Fill. & aliis. Dian. p. 5. tr. 11. ref. 54. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1942. cum Suar. Vafq. Fill. Gob. Avers. Burgh. Stoz. Sed male agit Confessor, si rem non pertinen-

nentem ad confessionem, & quæ neque dicitur in ordine ad confessionem, reciperet sub sigillo confessionis, quia est contra reverentiam Sacramenti confessionis; & revelando, deberet puniri pœna extraordinaria.

12. Quamvis non omnis locutio de rebus in confessione auditis frangat sigillum sacramentale, attamen quando minùs de auditis in confessione loquetur Confessor, tantò meliùs faciet; nec potest satis explicari quam faciliè ab indoctis, vel a junioribus Confessariis sigillum ignorantè frangatur, præsertim in Monasteriis, Collegiis, vel in parvis Oppidis, cum scandalis, & periculis. Sed etsi aliàs non sit fractio sigilli dicere in genere: *quidam homo mihi confessus dixit hæc, & hæc*: si non adsit periculum suspitionis contra aliquem; abstinendum tamen ab his locutionibus coram rusticis, & indoctis, quia quando audiunt Confessarium nominare confessionem, licèt nullus nominetur in particulari, credunt, quod sit revelatio confessionis.

13. Frangitur etiam sigillum si occasione peccati in confessione auditi Confessarius vultum asperiores ostendat pœnitenti extra confessionem. Com. sent.

Ex quo sequitur, quod pœnitens, cui Confessor ex auditis in confessione ostendit vultum asperiores, & non potest confiteri alteri Confessario, si non habet tantam virtutem hoc suffèrendi, potest dimidiare confessionem, tacendo peccatum illud, ob quod Confessor sic cum eo agit; de quo peccato postea, cessante tali causa, suo tempore confitebitur. Si enim grave incommodum excusat ab integritate confessionis, gravis rubor pœnitentis ex vultu asperiori Confessarii est grave incommodum; aliàs si non esset grave incommodum & non esset fractio sigilli in Confessario, quia correlativorum eadem est ratio. Bene est in occasione hæc explicare pœnitenti, ut bona, non mala fide peccatum illud taceat.

14. An defectus naturales, ut esse ignobilem, indoctum, rudis ingenii, scrupulosum, &c. quos cognoscit Confessor ipsa experientia confessionem alicujus audiendo, non autem ex accusatione pœnitentis, cadant sub sigillo sacramentali, negant Mend. in Epit. Con. & Hurt. apud Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 3. dub. 1. Lug. cum Nav. apud Tamb. de exped. conf. lib. 3. c. 3. Nav. Lug. Dian. Avers. & alii apud Salm. tom. 1. de sacram. pœn. tr. 6. c. 14.

n. 35. qui hanc sent. dicunt probabilem, & Dian. p. 5. tr. 11. ref. 50. dicit esse communem. Sed communem esse bene negat Tamb. cit. & tales defectus cadere sub sigillo, tenent Con. Laym. Palao, Gran. Hurt. Tamb. Bonæ spei, & alii apud Salm. cit. (qui & hoc probabile dicunt) Bauny, Castrop. & alii apud Tamb.; quia sic confessio fit odiosa. Spor. cum Tamb. negat, si illi defectus sint passim noti; affirmat, si non sint noti. Consulendum tamen semper est cum Salm., ut Confessor abstineat a talibus locutionibus.

15. *Quæres. 1. Quid faciet Confessor in Oppido, vel Monasterio Religiosorum, vel Monialium, quando consilium petere debet circa casum gravem, & cum notum sit ipsum esse Confessorem talis loci, vel Monasterii, inde sequeretur infamia Monasterio, vel loco?*

R. Dian. p. 2. tr. 15. ref. 13. ait: *Doctissimi viri (quod mirum alicui videbitur) docent in tali casu, Confessarium frangere sigillum confessionis. Ita Vasq. cum Ledes. Fill. Suar. Coninc. Bonac. qui citat aliquos DD. pro sua sent. contrarium asserentes. Et de facto semper mihi hæc mirum visum fuit. Quid enim faciendum Confessori, qui nescit se resolvere in tali casu? D'betne tentare Deum, vel cum maximi scandali periculo errare? Igitur dicendum, quod in tali casu non est fractio sigilli sacramentalis, dummodo ita caute Confessor loquatur, ut nemo possit venire in cognitionem personæ pœnitentis; quia sic nulli pœnitenti fit injuria. Ita Onuphr. & Sylvius, Nav. Vivald. Megal. Enriq. dicunt de Oppido, vel alio loco apud Dian. loc. cit. apud quem Nuñus, & Fag. dicunt, oppositam sent., loquendo de Religione, vel Monasterio, non esse ita certam, ut possit Confessor puniri tanquam revelator confessionis. Et hujus sententiæ videtur esse ipse Dian. & specialiter p. 5. tr. 11. ref. 35. dicit in Oppido tunc solum frangi sigillum, si ibi sint aliqui suspecti, quia tunc facile aliqua infamia eveniet. Et hanc sent. negativam tenet Excob. in summ. cum Enriq. loquens de aliquo loco in genere; quamvis dicat, quod coram infirmioribus hæc dicere sit peccatum ob scandalum. Sed, novissime quidam Missionarius ignotus in libro, cui nomen, *Istruzione per i Confessori novelli. Pavia 1720. tam de locis, quam de Monasteriis dicit, quod Avers. de pœnit. q. 18. sect. 4. & alii asserunt, non esse in dicto casu fractionem sigilli, neque peccatum injustitiæ (cui sententiæ ipse accedit, si non adsit periculum**

culum notitiæ, vel suspitionis contra personam particularem) ; & non frangi sigillum, si non possit esse suspicio de particulari persona, tenent Nav. Sylv. Averf. & alii apud la Cr. lib. 6. p. 2. n. 1966. Et optime quidem; aliàs non posset peti a locali, & multò magis a Superiore majori licentia pro reservatis.

Quamvis autem omnes DD. dicant esse, si non contra sigillum, saltem peccatum grave, sic loqui de Oppido, Monasterio, &c. licitum est tamen hos facere ob justam causam, ut ob spiritualem utilitatem pœnitentis. Sic Sylvius, Excob.cit.cum Enriq.

Sed quid, si tales sint circumstantiæ rei, personæ, temporis, & loci, ut quilibet, cui consilium petatur, possit venire in cognitionem pœnitentis?

R. In tali casu, si Confessor non possit taliter proponere casum in generali, ut consulens non possit venire in cognitionem pœnitentis, petat licentiam a pœnitente pro consilio capiendò: & nota, quod in tali casu consulens tenetur ad sigillum (de quo Confessor ex Dian. debet illum monere). Dian.p.2.tr.15. ref.14. cum Suar. Laym.lib.5.tr.6.c.14. la Cr. lib.6: p.2. n.1957. cum Lug.Stoz, Dian. & apud la Cr. D.Th. Vasq.Con.Hurt.Laym.Casprop. A vers.

16. Quæres 2. An possit Confessarius non audire confessionem illius, quem solitus est audire, sed putat esse indispositum, quia non vult tollere occasionem proximam bis, & ter admonitus?

R. Tamb. de confes. lib.3. c.3.docet, quod si solus pœnitens hoc advertat, & non alii, non tenetur Confessarius accedere ad ipsum audiendum, sicuti etiam audiens potest non absolvere. Viva in de usu scientiæ ex confessione acquisitæ §.9. idem docet: & addit, quod si pœnitens repellitur ob defectus physicos, quia scilicet est morosus, balbutiens, aut scrupulosus, cum isti defectus soleant esse omnibus noti, Confessarius non utitur noticia sacramentali, dum illum repellit, & sic non frangit sigillum. Si tamen (ait Viva) aliquando accideret, quod ex sola noticia sacramentali cum indebito gravamine repelleretur, procul dubio repelli non posset. Sed Anton. à Sp. S. tom.1.de sacram.pœnit.tr.5. d.15.sect.6.cum Perez,& la Cr. lib.6.p.2. n.1963. dicit, esse fractionem sigilli si Confessor pœnitentem nolit audire, quia putat esse indispositum, cum sit solitus audire. Adhuc tamen dicendum

dum videtur, quod si in omnibus dictis casibus Confessario nimis molestum esset illam audire, posset modeste ipsi dicere in confessione ipsa, five potius statim immediate post absolutionem (si absoluit) antequam pœnitens e confessionario surgat: *rogo te, ut ad me amplius non accedas, quia non me video aptum pro tuis confessionibus*. Sed si iterum pœnitens accedat, debet ipsum audire, & potest iterum illi dicere, ut supra modo dicto. Insuper in casu dicto de indispositione pœnitentis Ant. a Sp. S. cit. cum Perez ait, quod Confessor debet audire quidem pœnitentem, sed initio confessionis potest statim eum dimittere, ei dicendo causam cur ita dimittat.

17. Quæres 3. An bona, & virtutes pœnitentis cadant sub sigillo sacramentali?

Negative respondent Bonac. tom. 1. de Sacram. pœnit. cum Sà, Nav. Enriq. Dian. part. 5. tract. 11. res. 30. cum Mald. D. Antonin. apud Amend. Camploni, & alii. Quia non ideo redditur confessio odiosa. Unde solum adest obligatio sigilli naturalis celandi bona, & virtutes pœnitentis ex intentione ipsa pœnitentis. Optime tamen faciet Confessor si de his nihil dicat, quia inde spargitur rumor, & fama; & si ad aures pœnitentis hoc perveniat, magna in ipso generari potest superbia; & præsertim nihil loqui debet de visionibus, vel revelationibus ipsi factis; sic enim posset S. Officium suscitare contra pœnitentem, & forsitan contra seipsum.

18. Tandem bene notant Salm. la Croix, & alii, si Sacrificæ petat a Confessario, an debeat communionem præparare pro tali pœnitente, qui forte absolutus non fuit, debere Confessarium respondere, quod quærat a pœnitente.

19. An autem possit dari parvitas materiæ in fractione sigilli? Negandum est si loquamur de revelatione confessivis, si scilicet aliquod veniale revelatur. Viva loc. cit. §. 9. cum com. quia hoc valde homines a confessione retardaret. Quantum verò ad usum scientiæ confessionis cum modicissimo pœnitentis gravamine, quamvis speculative loquendo dari possit, in praxi tamen id est periculosum, quia faciliè Confessor posset hallucinari, credendo, quod materia hæc, & nunc esset levis, cum in se posset esse gravis, & sæpe quod uni parùm displicet, alteri est valde grave, & molestum; ideo potius dicendum est cum Viva cit. etiam

in

in usu scientiæ confessionis cum pœnitentis gravamine non dari materiæ parvitatem ; quia hoc etiam valde retardaret homines a confessione ; & sic semper in hoc peccati mortaliter.

C. A. P. X.

De prudentia Confessarii.

1. **T**ribus præsertim dotatum qualitatibus optabat Confessarium S. Teresa : quod scilicet esset sanctus, doctus, & practicus. Sed si non possent omnes tres dictæ qualitates in ipso inveniri, quod saltem is esset doctus, & practicus omnino volebat. Practicus autem hic idem est ac prudens, quia prudentia circa singularia versatur, & acquiritur experientia, ac eruditione, & exemplo Seniorum sapientum, qui cum experimentati sunt, suppleant, si audiatur, experientiæ defectum, ut Peyr. tom. 2. q. 2. c. 3. §. 6. Sicut ergo sine doctrina, seu scientia non datur in eodem genere prudentia, quia prudentia ex D. P. Augusti. lib. 1. de lib. arb. c. 13. est scientia rerum appetendarum, vel fugiendarum ; ita scientia parùm inseruit sine prudentia, quia prudentia dicit, quid hic, & nunc sit faciendum, vel non faciendum in his circumstantiis ; taliter quod ipsæmet ceteræ virtutes, nisi ea, quæ appetunt, prudenter agant, virtutes esse nequaquam possunt ex D. Greg. 2. mor. c. 25. Prudentia ergo est permaxime Confessario necessaria ; aliàs quantumvis sit doctus, quantumvis etiam sanctus, si prudentiam non habeat, qua doctrinam, & sanctitatem moderetur, sibi, & pluribus erit occasio scandali, peccatorum, ruinæ corporalis, vel spiritualis, & damnationis æternæ, præsertim circa sacramentalæ sigillum, in sibi cavendo circa sollicitationes, & tractatus inhonestos cum pœnitentibus, quamvis non forsan malitiose, in absolvendo pœnitentem consuetudinarium, vel cum occasione proxima existentem, in nimis examinando pœnitentes, & præsertim circa peccata carnalia, in nimis severe reprehendendo aliquos pusillanimes, & fragilis animi, in curando scrupulosos, in dirigendo Animas ad metam perfectionis.

Sed prudentia Confessarii spiritualis, & divina, non carnalis, & mundana esse debet.

2. Duo

2. Duo in primis Confessarius præ oculis semper habebit: Unum, ut fortiter, suaviter se gerat cum pœnitentibus. Fortiter, id est, omnino exigendo ab ipsis, quod necessarium, vel expediens est pro ipsorum spirituali salute. Suaviter, id est, omni benigniori, & magis charitativo modo ad id inducendo. *Insuper opportune, importune; argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina.* 2. ad Timoth. 4.

Sed præsertim quando pœnitentem aliquem inabsolutum dimittere debet, non cum zelo indiscreto, & verbis asperis expellat; sed ostendat, quod ipsi hoc displicet; attamen quod sic facere debet, vel oportet. Quod si magis dispositus, vel cum licentia pro casu reservato redibit, libenter recipiet. Verùm cum pœnitente adultero, iracundo, blasphemante in Deum, & in Sanctos, pauperes opprimente, &c. parum iræ misericordiæ debet sanctè miscere.

3. Alterum est, ne pœnitentibus sit occasio magis illaqueandi eorum conscientias. Hinc notare debet, quod si ex confessione, sive aliunde ab extra cognoscit, quod pœnitens habet ignorantiam vincibilem alicujus peccati mortalis, in quod solet labi, semper debet monere, etiam si non speretur fructus in ipso ex tali admonitione; quia cum pœnitens operetur ex ignorantia vincibili, quæ non excusat a peccato, jam est in malo statu, & peccat mortaliter. Com. sent. Neque Confessarius se excuset, dicendo, quod pœnitens de hoc non se acculat; ideoque ipse non tenetur ad aliud; nam vide hęc n. 10. & in cap. 5. n. 6. Si autem pœnitens est in ignorantia invincibili, & non speratur fructus, non debet monere, quia esset laqueum iniicere; ut si moneretur de obligatione restitutionis, & probabiliter videt, vel timet, quod pœnitens monitus non restitueret; quia si prius excusabatur a peccato ob bonam fidem, deinde admonitus non excusatur a peccato, & peccat. Salm. tom. 5. tr. 20. c. 5. p. 3. n. 27. cum D. Aug. Sanch. & aliis. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 5., & est com. doctrina. Bene Carden., & Wigant excipiunt res venereas, in quibus raro, aut nunquam licebit permittere ignorantiam invincibilem, quia in his abyssus abyssum invocat. Et idem dicerem ordinario circa libros prohibitos, quia hæc materia etiam est valde lubrica.

4. Sed quomodo Confessor poterit cognoscere, an pœnitens laboret ignorantia invincibili, an verò vincibili? In foro pœnitent-

nitentia res facilis est, quia Confessor potest petere a poenitente, an credat, se esse in bono statu, & si ipsa respondet, quod sic, potest Confessor credere, quod sit in ignorantia invincibili; sicut etiam si curet intelligere, an poenitens habeat in sua conscientia aliquod dubium, vel scrupulum, & respondeat, quod non. Quod tamen caute facere debet Confessarius, & quasi aliud intendens, ne poenitentem ponat in mala fide, quando non speratur fructus. Et haec docent Bonac. Sanch. Ant. & Sp., & alii. Pro cognitione autem, quam Confessor habet extra confessionem, debet considerare qualitates poenitentis, & qualitatem peccati, & si in tali poenitente circa tale peccatum possit esse ignorantia invincibilis, vel non. Quod si non certo cognoscat, sed adsit vehementis indicium de ignorantia vincibili, debet se regulare, ut in cap. 5. n. 6. Quod si poenitens, qui est in bona fide, & in ignorantia invincibili bene quidem reciperet monitionem, sed remedium est difficillimum, & nascerentur lites, scandala, infamiae, & alia inconvenientia, ut in separatione conjugum ob nullitatem matrimonii, Confessor tacere debet, & dissimulare, ne conscientias illaqueat, & ne tot mala sequantur. Bonac. de Matrim. q. 3. p. ult. per totum cum Fil. Reg. in Salm. tom. 1. de sacram. poen. tr. 6. c. 12. p. 3. n. 74. cum aliis. Castro p. tom. 4. tr. 2. d. un. p. 18. cum Covar. Suar. Valq. Coni. Laym.

5. Dicunt tamen DD., quod si adsit praesudicium boni communis debet fieri monitio ei, qui laborat ignorantia invincibili, etiam si non speratur fructus, quia bonum commune praevalet bono particulari poenitentis. Et de bono communi Sanch. cum Enriq. ponit exemplum, si Parochus habet invincibilem errorem in fide, vel moribus cum detrimento Populi: Bonac., si Populus scit impedimentum matrimonii, & inde scandalum sumit: Tamb., si restitutio facienda est ob bonum publicum, ut possit esse ob legata fundanda, & distribuenda singulis annis pauperibus puellis nubendis, vel ob publicum hospitale, &c. Ratio autem dictae doctrinae poterit esse, ut colligo ex Wigant, & Matthaeo, quia poenitens tor gravibus malis peccatis scrupulis angetur, & forsas emendabitur.

Sed contra traditionem communem doctrinam *quaso te* bene dicit Tamb. *si praevidet, poenitentem non restitutum, ad quid obligaberis admonere cum poenitentis damna, & sine spe pro bono communi?*

Huic

Multe difficultati Viva a me consultus respondit, eorum esse, quod si suppono, adhuc poenitentem non restitutum, non debeat monere etiam cum damno boni communis: sed non debeat tam facile supponere, quod poenitens non restituet quando tot gravia mala intelliget, quae contra bonum commune sequuntur.

6. *Quæres.* An sicuti Confessor potest dissimulare veritatem, & tacere in casibus dictis, possit etiam poenitenti consulere, vel respondere in favorem *sæ invincibilis ignorantiae?*

R. In casu ignorantiae invincibilis, & quando non speratur fructus, ut n.3. dictum fuit, Confessor potest consulere omnem actionem, quam poenitens, posita ignorantia invincibili, omittere non potest sine peccato, non autem actionem, quam libere potest omittere. Castrop. tom. 4. tr. 23. disp. un. p. 18. & consensu Sanch. & Laym. Ratio est, quia in illis actionibus, quas poenitens omittere non potest sine peccato, nulla malitia nec etiam materialis adest, cum non adsit libertas actus materialis vitandi; quia illas actiones omittingendo peccaret: non sic autem in aliis actionibus. Igitur potest Confessor, & debet consulere, ut conjux, qui nullitatem matrimonii invincibiliter ignorat, debitum reddat, quia redditionem debiti, posita ignorantia invincibili nullitatis matrimonii, omittere, seu negare, aequit sine peccato. Non potest autem consulere, ut quis cum ignorantia invincibili nullitatis matrimonium contrahat, neque quod postea debitum petat, neque quod possidens bona fide rem alienam non restituat, quia adhuc, stante ignorantia invincibili libere potest ille matrimonium non contrahere, postea debitum non petere, & rem alienam restituere. Hæc Castrop.

7. Sic etiam simili modo resolvit alium casum Bonac. tom. 1. de impedim. matrim. q. 3. p. ult. ubi quærit, an in casu, quo coniux invincibiliter ignorat impedimentum dirimens matrimonium, possit ipsum Confessor absolvere, quando ille ita est affectus, ut nolit reddere debitum ob iram, vel aliam causam injustam, & non sperat fructum admonendo de invaliditate matrimonii? Et respondet, non posse absolvere, quia poenitens est in statu peccati mortalis, cum credat, se injuste denegare debitum. An autem Confessor in dicto casu possit præcipere, vel monere, ut reddat, Bonac. cit. cum Sot. respondet, non posse; tum quia Confessor mentiretur dicendo poenitenti, illam, cui ipse non vult reddere debitum, esse suam uxorem; tum quia inci-

taret ad malum, scilicet ad copulam sine legitimo matrimonio uide-
de solum in tali casu, ait Bon., potest Confessor monere pœnitentem,
ut firmiter proponat non offendere Deum in ullo casu; aut poterit dicere in genere, conjuges teneri debitum reddere. Quod possit obligare pœnitentem ut reddat, quia tenetur obligare ad peccatum materiale, quando aliter evitari non potest formale, & quod actio illa sit in tali casu omnino licita, tenet la Croix lib. 6. p. 3. n. 545. cum Sanch. Con. Fill. Gob. aliisque multis. Ant. a Sp. S. loco mox citando cum Perez, Sanch.; & aliàs debet negare absolutionem. Ant. a Sp. S. cit. cum Dicast.

8. Si autem Confessor dubitat, an monitio sit profutura, vel non, in dicto casu ignorantie invincibilis, ut n. 3., dicendum, quod si tantum timet, an sit profutura, vel non, & non adest timor de aliquo damno, scilicet de alio peccato, vel de majori ob-
stinatione in peccato, debet monere, quia sic postulat charitas, & officium Magistri. Salm. cit. n. 28. cum Lug. Fill. Granada. Si dubitat, an sit profutura, vel damnum allatura, attendi debet utilitas, & damnum, gradus timoris damni, & gradus spei de emendatione, & omnibus perpensis illud eligi debet, quod præponderare videtur, non ulna metaphysica, sed morali prudentia procedendo, anteposendo semper bonum publicum privato. Salm. cit. Ant. a Sp. S. tom. 1. de Sacram. pœnit. tr. 5. d. 18. sect. 3. cum Perez, Lug. Dicast. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1759. cum com. Quod si omnibus consideratis omnia adhuc appareant æqualia, & dubium permaneat æqualiter de profectu, & de damno, Confessor non debet monere. Salm. cit. cum Bon. . Ant. a Sp. S. tom. 2. de charit. tr. 2. d. 2. sect. 18. Quod præsertim valet in articulo mortis; tunc enim nisi vere sit certa spes de fructu monitionis faciendæ ob-
justam, & non levis momenti causam, puto omnino omit-
tendam esse monitionem pœnitentis, qui ex ignorantia invincibili a mortali excusatur; nam si tunc pœnitens in mala fide moritur, damnatur; in vita autem plures faciet confessiones; & si ex monitione sit pejor, forsan deinde emendabitur. Et sic intelligi debet doctrina supra tradita, quando timeretur, an monitio sit profutura, vel damnum allatura; in vita scilicet, non in morte. Neque enim in ipsa morte omnes bene monitionem recipiunt; nam plurimi non credunt mori, vel non tam cito; & plurimi in varias angustias, & in desperationem incidere possent.

9. Si pœnitens ipse dubitat, & petit de peccato, debet Confessor

Confessor semper dicere veritatem (prudenter tamen, & quantum sufficit ad respondendum suæ interrogationi, & non amplius, ne periculum sit illaqueandi conscientiam, ut bene ait la Cr.), quia tacere esset errorem approbare. Gom. tent. At si non ex dubio, sed ex scrupulo quærit, quod possit Confessor tacere, vel dicere, quod deponat scrupulum, docet Sanch. lib. 2. de matr. d. 38. n. 14. cum Cord. Enriq. . Ant. a Sp. S. cit. cum Perez, quia scrupulus non tollit bonam fidem, sicuti & ignorantia invincibilis. Negant Salm. tom. 1. de Sacram. pœn. tr. 6. c. 12. p. 3. n. 36. cum Sot. Angles, Ledesm. Lop. Lug. Leand. : & Euphrates de prudentia Confessarii, quia tacere, vel dicere, quod scrupulum deponat, esset errorem approbare. Posset tamen Confessor in hoc casu fingere, se non audivisse, non attendisse, oblitum fuisse respondere, aut dicere, opus non esse ipsum scire hoc. Euphrat. cit. Leand. Lug. : & Tanner. Dicant Stoz apud la Croix cit. dicentem, in re consentire Averf. Lug. Sanch. Arr. Ad hanc dissimulationem Euphrates dicit, Confessarium teneri ex charitate, si potest sine suo gravi incommodo, ut certe potest. Dicta autem valent, siue veritas esset pœnitenti, siue alteri gravius obfutura; si enim veritas diceretur, esset illi gladium dare, quo se, vel alium saltem gravius in Anima sauciaret, ut ait la Croix.

10. Quando Confessarii Principum, Prælatorum, aliorumque Magnatum sciunt, ipsos non satisfacere suo officio, V. G. circa collationem beneficiorum, electionem Ministrorum, subditorum gubernationem, vel circa elemosynas ex bonis ecclesiasticis faciendas, &c. regulariter tenetur Confessarius monere pœnitentem de sua obligatione; aliàs si absolvit suis humeris peccata illius imponit, & cæcus cæcum ducens ambo in foveam inferni cadunt. Ratio est, quia in talibus raro est ignorantia invincibilis: raro item accidit, ut talia peccata non afferant secum scandala in subditis existimantibus illa licere, vel certe non afferant damnum commune. *Si formidat ergo potentis faciem, non assumat Confessarii officium.* Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 5. Salm. loc. cit. n. 40. cum Lug. Busemb. Dicant; addentes cum Lug., quod si Confessor hæc certo non scit, sed prudens dubium habet, quærat de his a pœnitente, & modeste moneat.

11. Quando occurrit casus difficilis cognitionis, semper ac est casus mere præteritus, & nullo modo pendens in futurum, suff-

sufficit, quod Confessor totam materiam peccati audiat; licet nequeat discernere, an sit veniale, vel mortale, quia non tenetur Confessor, audito quolibet peccato in particulari judicare, an sit mortale, vel veniale; neque postea est obligatio confitendi iterum peccatum. Bonac. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 7. p. 4. cum Suar. Nav. Vasq. etiam si postea cognoscatur, quod fuerit mortale. Salm. tom. 1. de sacram. pœnit. tr. 6. c. 12. p. 1. cum Suar. Sanch. Coninc. Nuf. Dicast. Dian. Bonac. Immo in casibus minus frequentibus neque est necesse judicare, an sint peccata, vel non. Leand. cum multis apud Fel. Pot. fol. 391.

12. Si autem peccatum pendet aliquo modo in futurum, ut si dubium sit de obligatione restitutionis, potest Confessor absolvere; si pœnitens promittat, se facturum quod judicatum fuerit; quia sic est sufficienter dispositus. Bon. cit. cum Nav. Sylv. Enriq. Angel. Con. Suar. & aliis. Et dicat pœnitenti, quod redeat ad ipsum Confessarium, vel ad alium, ut de casu studeat, vel etiam ad virum doctum. Si pœnitens est probus, & doctus, potest Confessor stare consilio pœnitentis, vel ipsi imponere, quod de casu studeat; immo etiam perito mercatori potest credere, quod talis contractus non sit injustus. Hæc docent Fel. Pot. cit. Salm. eit. Tamb. de expedita confessione, & alii.

13. Si Confessarius ex confessione advertat, pœnitentem habere notitiam peccati alieni, ut si sciat, quod aliquis alios seducit a Fide catholica, & ipse pœnitens possit sine suo gravi incommodo manifestare rem illis, ad quos spectat corrigere, vel impedire, debet monere pœnitentem, quod absolvi non potest, nisi manifestet; quia tunc charitas graviter obligat. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1761. qui n. 144. dicit, omnes cum Lugo in hoc convenire. Ex quibus patet, quod sic etiam facere debet Confessor, quando audit ex confessione, periculum esse violationis puellæ, occisionis alicujus innocentis, proditionis Civitatis, &c. vel quod in aliqua domo, vel Monasterio per fenestram, vel per alium locum plura accidunt peccata, scandala, &c. Sic etiam de Lugo de Sacram. pœnit. fol. 379. docet, quod si scœmina sollicitata ab amico mariti sit in proximo periculo consentiendi, quia est in eadem domo, nec potest marito revelare, quia occidet illum, & est spes emendationis, si Confessor alloquatur adulterum, potest Confessor obligare illam, ut sibi talem licentiam det, & aliàs non debet

debet absolvere, quia non est bene ad absolutionem disposita.

14. Non debet ordinarie loquendo Confessor assumere in se onus corrigendi, vel denunciandi aliquem de licentia pœnitentis, quia confessio posset fieri odiosa, & multa scandala oriri posset. Dian. p. 3. tr. 2. res. 42. cum Nuñ., & Thomistis communiter. De Lug. de Sacram. pœnit. d. 16. sect. 8. n. 43. Excob. in summa cum Gordon. Tamb. lib. de exped. conf. c. 9. §. 4. cum aliis. Bassæus tom. 2. v. Sigillum, qui ait, quod licet pœnitens teneatur etiam per tertiam personam manifestare, non faciliè Confessor tale onus in se debet assumere, quia inde suspiciones contra sigillum apud infirmos, & ignorantes gigni possunt; unde & confessio redditur odiosa saltem aliis; & calumniis, ac detractionibus exponitur Confessor; & quisque posset mendaciis apud Confessarium alteri calumniari. Et Viva super prop. 7. Alexand. VII. habet: *Quod attinet ad Confessarium, Universim non tenetur is subire onera pœnitentis, nisi forte charitas aliquando aliud exigat, quando scilicet bonum publicum periclitatur, nec aliter possit remedium adhiberi. Ratio est, quia, ut notat Sanch. lib. 2. c. 13. n. 14. onus ad eundem Superiorem non est gravamen Confessario impositum, sed pœnitenti; unde si non possit pœnitens adire Superiorem, non eatenus obligabitur Confessarius, quantumvis eo velit pœnitens uti. Immo ex Tamb. lib. de conf. c. 9. §. 4. optimum consilium est, quod Confessarius a subeundis oneribus pœnitentis omnino abstinere, sive pœnitens obligatur ad correctionem fraternam proximi, sive ad restitutionem pecunie, vel fame, sive ad denunciandum, sive ad confugiendum ad Superiorem, ut a reservatis, vel a censuris absolvatur.*

Hic nota, quod si pœnitens non ex se, sed ad petitionem Confessarii dat licentiam loquendi, ordinarie hæc datur ob metum reverentialem; adeoque est invalida. La Cr. loc. cit. n. 1958. & Tamb. de exped. conf. lib. 3. c. 3. n. 50. vel saltem cum periculo invaliditatis. Dian. Stoz, Avers. Mend. apud La Croix cit. Et quamvis pœnitens dicat, se libenter eam dare, sæpe tamen in animo refugit; & sic Sacramentum fit odiosum. Stoz. Et Viva in de usu scientiæ ex conf. acquisitæ §. 9. dicit, quod licentia corrigendi non est de facili petenda, quando pœnitens non tenetur dare, & ægre fert, quod petatur, quia hæc ipsa licentiæ petitio, ut advertit cum Sanch, redderet odiosam confessionem.

15. Aliquando tamen & pœnitens tenetur dare Confessorio licentiam corrigendi, vel denunciandi, & Confessor debet ad id obligare ipsum cessante gravi incommodo; aliàs non debet absolvere, cum nolit suæ obligationi satisfacere. Talis est casus, si Confessarius videt ex occultatione complicitis, vel alterius gravissima damna imminere, & talia sunt, ut ad illa impedienda pœnitens omnino teneatur, vel per se, vel per alium, & neutrum possit apte exequi, sed solum potest per Confessarium. De Lug. cit. Suar. p. 3. tom. 4. disp. 34. sect. 4. Balsæus tom. 2. v. Sigillum. Sot. Leand. Bafies, Dian. Lug. Avers. Mend., & alii apud la Gr. loc. cit. n. 1752. Dian. p. 6. tr. 7. ref. 2. Viva super prop. 7. Alex. VII. Et dicta valent non solum de gravi damno communi, sed etiam personæ particularis, ut expresse docet Suar. & Lug. cit., quia ubique est gravis obligatio charitatis.

Hinc Lug. loc. cit. habet: *Hic casus facilis occurrere potest Prælato Regulari, qui si ex confessione subditi sciret, latere in domo, vel in Conventu Religiosum notabiliter perniciosam, quæ suis pessimis moribus corrumpit alios, & insicere potest brevi tempore majorem partem cum maximo damno communitatis; & aliunde videt, illam emendandum non esse secreta correctione ipsius pœnitentis, vel alterius; nec posse impediri commune damnum, nisi auferendo de medio per mutationem, vel expulsiorem illum incorrigibilem, potest pœnitentem admonere de sua obligatione, si ille absque gravissimo suo detrimento potest. Quod si pœnitens nolit, non debet Prælati censuris, vel præcepto obedientiæ eum obligare, quia notitiam illam non accepit, ut Prælati, sed ut Confessor, & in foro sacramentali, in quo solum debet negare absolutionem ob defectum dispositionis debitæ. Et idem potest, & debet cum proportionem facere alius Confessor, cui Religiosus ille confitetur; nam debet illum obligare, ut per se, vel per alium adeat Prælatum, & det illi notitiam complicitis quantum sufficit ad impediendum commune damnum. Hæc Lug.*

16. Rarius tamen tenebitur Confessor ad suscipiendam in se talem obligationem, & tunc solum, ut docet Lug., & Suar., quando moraliter est necessaria opera Confessarii, sine sui gravi incommodo, ut supra.

17. Si pœnitens velit per se, vel per alium a Confessario manifestare crimen, vel corrigere, non potest Confessor hoc negare

pare, nisi constet, quod nec pœnitens, nec alius sit persona apta ad id faciendum (quem esse casum metaphysicum ajunt plures DD.), & ita fere omnes DD. cit. Si tamen Confessor prudenter dubitet, pœnitentem non satisfacturum suæ obligationi, differat absolutionem usque dum adimpleat. DD. cit. apud la Cr. & Diana citatus.

18. Sciat tamen Superior, non posse hac via ipsum procedere, nisi ad primum gradum correctionis evangelicæ, scilicet inter se, & ipsum solum. Bassæus cit. cum Enriq. & Fag. Et quod possit etiam extendi ad faciendam correctionem paternam, dummodo pœnitens pro ipsa det expressam licentiam, concedit Suar. loco cit.; ex qua tamen noticia, & licentia non potest Superior inquirere, vel aliud facere contra Subditum, sed solum consilio, & opera illum juvare, auferendo occultissime occasiones, & sine timore suspicionis apud alios; quamvis Superior non debeat facile credere talia nuncianti, sed illam notitiam accipere ad investigandum de veritate; & post operetur. Suar. loco cit., qui addit hac via nunquam posse procedi ad denunciationem judicialem, quia hæc est pro foro publico, & longè diversæ rationis a foro Sacramenti pœnitentiæ. Quando ego tale est negotium, ut pœnitens teneatur denunciare judicialiter, ut si adsit periculum damni communis, vel damni de vita alicujus, cogendus est, ut per se ipsum faciat, non per Confessorem. Suar. & si per seipsum non potest, si urgeat necessitas boni communis, ut in hæresi, debet extra confessionem alteri committere, ut ad Judicem deferat eo modo, quo possit, ut ipse in officio invigilet, inquirat, &c. Suar. cit.

19. In his casibus, quando Confessor ipse debet aliqua corrigere, vel manifestare, valde melius, & commodius est, ut extra confessionem sibi a pœnitente hæc dici procuret, quia sic etiam liberius loqui poterit, & operari. Suar. la Cr. Lug.

20. Quæres 1. Quid faciet Confessor, quando erravit circa suum officium?

R. Si non absolvit a censura, quia adhuc Sacramentum est validum, ut fert communior, & probabilior opinio, sufficit, quod ab illa absolvat pœnitentem etiam absentem; & si facultatem non habet, petat a Superiore. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 5. cum Suar. Bonac. Fill. Reg. Nav. Rodriq. Bonac.

tom. 1. de sacr. pœnit. disp. 5. q. 7. sect. 5. p. 5. cum Suar. Nav. Vasq. Coninc. Fill. & aliis. Salm. Coninc. & aliis.

21. Si per inadvertentiam non absolvit a peccatis, vel dubitat, an absolverit, potest (sub conditione in casu dubii) absolvere, si pœnitens est præsens, licet sit aliquantum remotus, quia adhuc supponitur dispositus. Fenech de ministro sacram. pœnit. cum Bonac. Regio. Sylv. & aliis. Bonac. cit. §. 4. cum Regio. Suar. Coninc. Fill. Et Spor. lib. 2. a. n. 615. qui dicit pœnitentem posse absolvi, si post confessionem recedendo, per non multos passus est intra conspectum, vel sensum aliquem Confessarii, quia sic est moraliter præsens. Et etiam, ita dicit la Cr. cit., qui n. 1775. dicit, quod probabiliter potes post aliquot horas absolvere in dicto casu pœnitentem tibi occurrentem, et si nō ipsum moneas, nisi timeas, quod in novis mortale sit lapsus.

Hic nota, quod qui post absolutionem statim reconciliatur, non tenetur novum elicere dolorem, quia est moraliter certum, quod dolor non sit retractatus, & adeo moralis conjunctio cum forma; quod probabile dicit Busomb. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 2. n. 14. cum de Lug., & Dian.; sed certum videri ex praxi Confessariogam, ait Viva super primam prop. damn. Innoc. XI. cum Lug. Dian. Ita etiam tenet Sporcum com. Et la Croix lib. 6. p. 2. n. 707. speculative probabilius dicit. Sed n. 712. hanc sent. practicari non posse ait ob prop. 1. Innoc. XI., quia non est certa, & agitur de valore Sacramenti. At iterum n. 713. habet: *Si idem dolor physice perseveret saltem tenuiter, quamvis imperceptibiliter, & ordinatur ad novam absolutionem, certè sufficit. Sic autem communiter contingit, si quis statim post absolutionem addat peccatum, quod fuerat oblitus; dolor enim saltem virtualis communiter adhuc existit cum confessione, & continuatur usque ad absolutionem secundam.*

22. Si dicta n. 21. non possunt practicari ob distantiam loci, vel longi temporis, tunc si Confessor ob inadvertentiam non dedit absolutionem a peccatis, vel sine facultate absolvit a reservatis, & semper quod Sacramentum fuit nullum, tenetur, si sine gravi damno proprio, vel alieno, & sine scandalo fieri possit, curare, ut sibi iterum pœnitens confiteatur peccata commissa post illam confessionem sibi factam, & ut doleat, ac se accuset in genere

here de peccatis in priorī confessione dictis, si Confessor sit memor factus pœnitentis, ut ait Bonac., & la Croix; sive, ut ajunt Salm., si de illis habeat saltem confusam memoriam, vel aliàs, si necesse sit, illa peccata pœnitens quantum potest confiteatur: (sed vide etiam cap. 7. de confess. gener. a n. 2.) & Confessor absolvere debet, vel saltem monere pœnitentem de tali defectu, ut iterum confiteatur. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 5. Bonac. loc. cit. cum Suar. Con. Fill. & aliis. Salm. tom. 1. de sacr. pœn. tr. 6. c. 12. p. 4. cum Suar. Fill. Lugo. & aliis: qui Salm. addunt, quod si defectus fuit etiam ex parte pœnitentis, quia scilicet ob ejus indispositionem Sacramentum fuit nullum, debet Confessor, petita licentia (si loquatur extra confessionem), monere de tali defectu.

23. An autem Confessor teneatur monere de defectu circa valorem Sacramenti, si timeat grave damnum, vel scandalum, negant, etsi culpabiliter Confessor erraverit, Bon. Salm. loc. cit. cum Suar. Vasq. Hurt. Fill. Averf. Dicast. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1785. cum Suar. Vasq. Lugo; quia sicuti pœnitens non tenetur cum suo notabili damno, aut periculo confiteri illa peccata, si esset monitus, ita neque Confessor tenetur monere cum gravi damno suo, vel alieno; eo maxime, quia pœnitens ponitur in gratia per aliam confessionem, quam supponitur factururus. Quod si pœnitens non supponatur factururus aliam confessionem, vel quod alio modo se ponet in gratia, Confessor etiam si inculpabiliter erraverit, tenetur cum suo gravi damno monere, quia censetur pœnitens esse in extrema necessitate salutis spiritualis. Bonac. cit. cum Suar. Fill. & aliis. Salm. cit. cum DD. cit. La Croix lib. 6. p. 2. n. 1774.

24. Si erravit Confessor sine nullitate Sacramenti, & sine damno pœnitentis, vel tertii, ut non interrogando sufficienter de numero, specie, vel aliis circumstantiis peccatorum, regulariter ad nihil tenetur, etsi culpabiliter erravit, si tamen negative, aut pure omissive se habuit; monere enim extra confessionem non debet, cum sit finitum judicium. Busemb. loc. cit. Dian. p. 2. tr. 15. ref. 7. cum Fill. Nuñ. & Regin. Euphrates de prudentia Confessarii. Salm. tom. 1. de sacr. pœn. tr. 6. c. 12. p. 4. cum Suar. Nuñ. Fill. Dian. Regin. Averf. Granad. Lugo. & Dicast. Tum quia monere pœnitentem etiam cum sua licentia molestum est pœnitenti, & Confessario, ut notant Salm. cum pluribus aliis. Quod

si de tali defectu recorderis dum post absolutionem adhuc pœnitens est in confessionali, potes non petita licentia monere, & supplere defectum, quia cum hoc fiat in continenti, censetur iudicium adhuc durare. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1980. cum Præp. Enriq. Tann. Dicast. Tamb. Avers. Lug. Stoz, Ills. : & ex alia parte tunc non est hoc tam molestum Confessario, & pœnitenti.

25. Si Confessor positive influxit, dicendo v. g. non teneri confiteri numerum, speciem, &c. sive formaliter dixerit, sive virtualiter, ita scilicet omitiendo interrogationes hęc, & nunc, ut pœnitens ab ejus silentio moveatur ad illa non confitenda in posterum, debet monere pœnitentem, sive culpabiliter, sive inculpabiliter hoc fecerit, ut retractet suum influxum, si potest sine gravi incommodo (aliàs non tenetur, sicuti pœnitens non tenetur integre confiteri cum gravi incommodo), quia esset causa, quod pœnitens præceptum grave violaret. Salm. loc. cit. cum Ant. a Sp. S. Lug. Dicast. Bufemb. loc. cit. Per Salm. cit. valde minor causa excusat si Confessor in hoc non peccavit graviter, vel si inculpabiliter erravit.

26. Si redeat ad confessionem idem pœnitens, debet moneri de defectibus commissis, ut integre confiteatur, quia tunc non adest rubor, & incommodum Confessarii, & pœnitentis. Bufemb. Salm. cum Gabriel. & Dicast. Tamb., & la Croix. Idem dic in sequentibus casibus.

Quando Confessor, etiam culpabiliter errans, excusatur a monendo ob grave incommodum, raro tenetur monere, quia raro potest monere sine gravi incommodo; nam læditur non parùm fama Confessarii, timetur scandalum, & turbatio pœnitentis, & saltem est rubor in Confessario. Euphrat. cit. cum Fabr. & Leand. Tamb. de confes. lib. 3. c. 8. Avers. & Burgh. apud la Croix lib. 6. p. 2. n. 1785. Est etiam grave incommodum pro Confessario, si sequatur gravis offensio pœnitentis, ut præter DD. cit. docet la Cr. loc. cit. cum Con. Bon. Spor.

27. Si confessor neglexit monere de restitutione, si bona fide, & absque ulla culpa theologica, scilicet absque peccato, ad nihil tenetur. Euphrat. cit. cum Tamb. Fill. & aliis gravibus DD. Si mala fide non monuit, tenetur quidem monere ex charitate, petita licentia, sed absque gravi incommodo, & absque onere restitutionis, si non moneat, vel si damnum non possit amplius a pœni-

pœnitente reparari. Tamb. , & alii apud Euphrat. cit. Dian. p. 2. tr. 16. ref. 1. cum Bonac. & pluribus aliis. Bonac. de rest. disp. 1. q. 2. p. 11. La Croix cum communiori, & probabiliori lib. 6. p. 2. num. 1781. Horum DD. ratio est, quia Confessor, etiam si fuerit Parochus, non tenetur ex officio, vel stipendio prospicere bono temporali creditoris, sed solum ex Religione bono spirituali pœnitentis. Attamen si malitiose ideo tacuerit, ne pœnitens obligationem suam sciret, & restitueret, tenetur restituere, si pœnitens non restituat, quia in hoc casu alter habebat jus, ne per talem dolum fraudaretur. La Cr. loc. cit. cum Gabr. Sylv. Mol. Laym. Nav. Moya, & aliis multis.

28. Quod si cum gravi culpa dixit, eum non teneri ad restitutionem, cum teneretur (idem est, si dixit teneri restituere Petro, cum deberet restituere Paulo, quia Paulus patitur injustum damnum; vel si dixit pœnitenti, quod teneretur ad restitutionem, & non teneretur, quia esset in damnum pœnitentis) tenetur, petita licentia, monere, cum sui incommodo etiam gravi, proportionato tamen ad damnum, cum onere restituendi, si non moneat, vel si damnum amplius reparari non possit ex impotentia pœnitentis, qui prius poterat, quia sic Confessor est consulens; consulens autem damnum tenetur ad restitutionem. Laym. lib. 3. tr. 4. c. 7. & Busemb. Salm. Bonac. La Croix cum com. locis respective citatis: quod tamen intellige, si alius pœnitens restituisset; nam alioquin Confessor non teneretur restituere. Salm. cit. cum pluribus DD. Sed si bona fide, vel sine gravi culpa id dixit, tenetur monere cum aliquo incommodo, non cum gravi, nec cum obligatione restituendi, ut docetur in tr. de restit. quia tunc Confessor tenetur solum monere ex charitate. Nav. Cajet. Sanch. apud la Cr. lib. 3. p. 2. n. 353. ; qui la Croix oppositum dicit probabilius. Salm. cit. cum Avers. Lug. Dicast. Gabriel. Ant. a Sp. S. Laym. cit. cum aliis.

29. Hic nota, quod cum in dictis casibus dicitur, *petita licentia loquendi cum pœnitente de re spectante ad suam confessionem*; si hanc licentiam ipse dare nolit, non potest Confessarius monere. Dian. p. 1. tr. 15. ref. 12. cum Gran. & aliis communiter. An autem si pœnitens licentiam dare nolit, & sic Confessor non possit eum monere de restitutione, Confessarius teneatur ipse restituere in casibus, in quibus alius restituere tenetur, non satis expli-

explicant DD. Communis tamen sensus ipsorum videtur esse, quod si pœnitens hanc licentiam dare nolit, Confessor ad nihil aliud teneatur, quia fecit quantum potuit: & de facto Dian. p. 3. tr. 4. res. 86. ait: *Quando Confessor commisit aliquem errorem in confessione, quia V. G. absolvit non subditum, vel excommunicatum, vel a casu reservato, vel non injunxit obligationem restitutionis, non potest loqui cum pœnitente de supradicto errore, sed petat licentiam ab illo; & si negat, culpa, qua fuerat Confessoris, eo ipso in pœnitentem transfertur, & Confessorius liber ab omni obligatione manet. Vide Sylviam in addit. ad 3. p. q. 8. art. 5. v. Quæritur 8. & alios communiter.* Verum quidem est, quod Dian. non loquitur hic de influxu positivo Confessorii per modum consilii, sed de pura omissione; attamen eadem est ratio de utroque; nam sicuti quando Confessor monet, & pœnitens non vult restituere, ad nihil aliud tenetur, ita a pari quando monere non potest, quia pœnitens non vult dare licentiam.

30. Nota, quod qui in præteritis confessionibus bona fide usus est sententiis probabilibus, & non tutis circa valorem Sacramenti pœnitentiæ, ut de dolore non elicitio ante confessionem, &c. non tenetur iterum confiteri, quia probabiliter tales confessiones, speculative loquendo, sunt validæ; in prima autem prop. Innoc. XI. non damnantur sententiæ speculative probabiles, sed earum praxis de præsentis. Carden. in prop. 1. Innoc. XI.

Usus opinionis probabilis, non tûtæ, est solùm illicitus circa ea, quæ spectant ad valorem Sacramenti, & sunt materia proxima, forma, intentio, & jurisdictio; non verò quantum ad materiam remotam. Hinc licite utimur opinione probabilis minus tuta in non explicando circumstantias aggravantes, quæ non mutant speciem; quia etsi talis opinio re vera esset falsa, non exponitur Sacramentum periculo nullitatis, quia id non spectat ad valorem Sacramenti. Viva in prop. 1. Innoc. XI.

31. A multis scrupulis se, & alios liberabit Confessor si bene intelligat doctrinam de errore communi, & titulo colorato. Igitur tunc est error communis cum titulo colorato, seu putativo quando datur prudens, & communis persuasio pro jurisdictione, vel potestate alicujus ad aliquid faciendum; quamvis coram Deo talis potestas non adsit. Est certa, & communissima sent., quod

Eccle-

Ecclesia, si potest, supplet, vel dispensat, quando cum tali errore communi adest titulus coloratus, seu putativus, V. G. quando Sacerdoti fuit a legitimo Superiore collatus titulus requisitus ad assistendum matrimonio, vel ad audiendas confessiones, titulus scilicet Parochi, vel Confessoris, sed vel nulliter, in quantum erat incapax ob occultum defectum, & impedimentum irregularitatis; vel postea titulum amisit, in quantum commisit aliquod delictum, ratione cujus est ipso facto privatus tali dignitate, beneficio, vel officio; talis autem incapacitas, aut amissio dignitatis, &c. ignoratur, & communiter putant Fideles, quod ipse verum habeat titulum. In hac benignitate Ecclesia imitata est jus civile ob bonum commune, & ad vitanda gravia incommoda, quæ aliàs sequerentur. Et in dictis casibus matrimonium est validum, confessio est valida, & idem dic quoad alios actus jurisdictionis in Episcopo, vel Praelato Regulari; qui aliàs nulli essent.

32. Si autem adsit impedimentum juris naturalis, vel divini, actus non valet, quia Ecclesia non potest supplere ea, quæ sunt juris naturalis, vel divini. Comm. Hinc si Confessor non habet intentionem absolvendi, Ecclesia non potest supplere, & absolutio est nulla.

33. Non requiritur bona fides, aut error in illo, circa quem actus ponitur, per se loquendo. La Croix tom. 2. lib. 6. p. 1. n. 114. cum Sanch. Bon. Castrop. contra Baldi, Tiraqu. Lop. Aversf. & alios: nec in illo, qui actum ponit, quia jura sic dispanuat in errore communi, non ob errorem hujus, aut illius hominis. La Croix cit. cum Schild., & comm. Peccat tamen mortaliter qui sic usurpat jurisdictionem, quam scit, se non habere, tum quia scit, hoc esse prohibitum ab Ecclesia, tum quia ipsam quasi invitam cogit ad sic supplendum. Comm.

34. Qui autem sciens sic confitetur Sacerdoti, qui non habet verum titulum, nulliter confitetur, quia cum cooperetur peccato Sacerdotis in actuali confessione peccat mortaliter; & per consequens confessio est nulla. Quod si bona fide confitetur, confessio valet; nec postea sciens tenetur iterum confiteri, quia quod semel est validum semper est validum.

35. Si autem cum errore communi non adsit titulus coloratus datus a legitimo Superiore, ut si quis habuit titulum Parochi, vel Confessarii a laico, vel a nullo habuit, sed est de se intrusus,

trusus, quod gesta per ipsum non valeant, & sic nullum sit matrimonium, & nulla confessio, quia Ecclesia non supplet, docent quamplures DD., quia quando jura de hoc loquuntur, semper faciunt mentionem auctoritatis Superioris. Plurimi autem cum Tamb. apud la Cr. n. 115. dicunt, utramque sententiam esse probabilem. Jo: Sanch. Pontius, Schild. alique 12. cum Dian. apud la Cr. cit. dicunt, adhuc Ecclesiam supplere. Immo Viva in opusc. de Jubil. dicit, hoc esse moraliter certum, quamvis e contra la Cr. cit. velit, quod hæc secunda sent. non videatur esse satis tuta in praxi. Ideo concludendum videtur, quod saltem in ratione opinionis probabilis hæc secunda sent. sit tuta, quia moraliter certum est, quod Ecclesia suppleat jurisdictionem quando adest opinio probabilis, prout probabilis est opinio, quod Ecclesia supplet, licet non adsit titulus coloratus, tum extrinsece ob multorum DD. sent., tum a pari, quia eadem incommoda sequerentur si Ecclesia non suppleret quando non adest titulus coloratus, quæ sequuntur quando adest error cum titulo colorato.

36. Quia multoties post confessionem dubitabit Confessarius, an pœnitens habuerit verum dolorem, & sententia illa, quod sufficiat dolor post confessionem elicitus, licet sit valde probabilis, non potest practicari ob primam prop. damn. Innoc. XI., sciendum, quod sufficit pro praxi, si dolor elicitus post confessionem aliquo modo ex dicendis præcedat, si scilicet post dicta peccata dicatur: *de his peccatis doleo, quia Deum offendi*: quia cum dicitur, *de his*, est nova implicita repetitio confessionis: vel si post dicta peccata pœnitens doleat, & postea dicat: *de his peccatis me accuso*; aut si post dolorem percutiat pectus; aut si interrogatus dicat, se dolere; aut si post dolorem se humiliet coram Sacerdote, & absolutionem petat, seu expectet; quia talis expectatio est quasi continua confessio. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 700. & 701. cum Suar. Dicast. Gob. Spor. . Salm. tom. 1. de sacram. pœnit. tr. 6. c. 5. p. 1. n. 26: post damnationem Innoc. XI.: qui addunt: *Prudentes Confessarii ad tollendos scrupulos, de dolore dubitantes, curant, ut pœnitentes ex corde dicant: de peccatis enarratis doleo, & me accuso.*

37. Quæres 1. An liceat Confessario dare eleemosynas pœnitentibus?

R. An

R. An liceat, vel nonidiscurrendum est de pœnitentibus sicut de cæteris, quia non sunt peioris conditionis, ac alii. An autem expediat illis dare eleemosynam, invenire non potui apud **Auſt.** Sed re consulta cum quibusdam doctissimis viris resolutum fuit sic. Quod Confessarius possit, sicut & cæteris, eleemosynas dare pœnitentibus, non est dubium. Sed cavere debet, ne pœnitentes ob eleemosynam accipiendam taceant gravia peccata, ne sit admiratio, & scandalum circumstantibus, & ne solus (nec sine necessitate) eat ad domum mulieris, cui dat eleemosynam. Sed postea in Scuola di S. Felip. Neri lib. 5. lez. 22. inveni sequentia breviter hic posita. *Invigilet Confessor, ne pœnitentes abutantur Sacramento, & ne ad confitendum veniant, ut eleemosynas accipiant. D. Philippus horum confessiones audire volebat, & quando suspicionem in hoc habebat, & sciebat quod essent verè indigentes, pecuniam dare solebat aliis, & procurare, quod illi cum dexteritate illis pœnitentibus succurrerent, & sic non haberent occasionem se simulandi bonos, ut bonum conceptum haberent apud Confessarium. Cessante igitur tali suspitione imitati debemus D. Philippum, qui suis pœnitentibus succurrebat quoad Animam, & quoad corpus, tum pecunia, tum opera aliorum, qui eos in propriis indigentis juvarent.* Sic Schola cit. loquitur ad Confessarios.

Addo, quod P. Viva notæ virtutis, & doctrinæ vir Sacrificæ pecuniam conservandam dabat; & quando aliquis pœnitens eleemosynam petebat, ipse quasi nihil habens, dicebat. Vade ad Sacrificam, qui si habet aliquid, tibi dabit.

Quæres 2. Quomodo se geret Confessor, cui dubium supervenit, an debitam jurisdictionem habeat audiendi confessiones?

1. R. Si Confessor dubitet, an simpliciter habeat, & an unquam habuerit talem jurisdictionem, ministrat illicite, quia Sacramentum exponitur periculo nullitatis. La Croix lib. 6. p. 1. n. 120. cum com. Si scit, se habuisse aliquando jurisdictionem, dubitet autem, an adhuc habeat, facta sufficienti diligentia ad veritatem sciendam, si adhuc veritatem non est assecutus, potest confessiones audire, quia ipse est in certa possessione, quam non tollit merum dubium superveniens. La Cr. cit. cum Sporer.

2. Pro tali dubio etiam potest aliquando juvare doctrina illa, qua docetur, quod, si quis dubitat, sive dubio juris, sive facti,

an lata sit contra ipsum, vel an sit ab ipso incurta censura, excommunicatio scilicet, suspensio, vel interdictum, si facta debita diligentia, non potest dubium solvere, non tenetur se gerere ut censura ligatum, cessante scandalo. Laym. lib. 1. tr. 1. c. 5. §. 4. Tamb. tom. 1. de conscientia dub. cum Sanch. Bon. Merol. Coriol. Caram. Laym. qui idem dicunt de qualibet alia pœna. Dian. p. 4. tr. 3. ref. 35. & 66. & p. 5. tr. 9. ref. 44. cum Tanner. . La Croix lib. 7. n. 120. cum Sanch. Delb. Castrop. Pelliz. . Lez. tom. 3. v. Dubia n. 9. cum Sanch. Dian. Cornexo. Salm. tom. 2. tr. 10. c. 1. a n. 207. cum D. Th. Covar. Candid. Valent. & pluribus aliis. Non nego tamen cum Salm. & aliis, quod consultissimum, & tutius sit oppositum, cessante scandalo, vel infamia.

3. Potest etiam juvare similis doctrina de irregularitate; nam in dubio, sive juris, sive facti de irregularitate (excepto dubio facti in irregularitate de homicidio injusto, ex c. ad audientiam; ut quando quis est dubius, an tale homicidium injustum commiserit) præmissa sufficienti diligentia, ut supra, nemo tenetur se gerere tanquam irregularem: & quidem non in dubio juris, quia irregularitas non debet censi lata, nisi clare exprimat in jure. Cap. Is, qui, de sent. excom. in 6.: non in dubio facti, quia possessio stat pro libertate, & immunitate ab ea. Laym. cit. Tamb. cit. cum aliis supra cit. Dian. p. 3. tr. 5. ref. 72. & p. 4. tr. 3. ref. 5. cum Henriq. . Bufemb. lib. 7. c. 4. dub. 3. cum Bod. Suar. Fill. . Nav. Suar. Coninc. Avila, Salas, Bon. Tamb. Sanch. Laym. Castrop. Dicast. Sperell. Schild. Bardi apud la Gr. lib. 7. n. 450. Lez. tom. 3. v. Dubia n. 8. cum Sanch. . Salm. cit. n. 211. cum Sanch. Suar. Salas.

4. Quod si Confessor fuerit Regularis, & dubitet, vel sciat, se incurrisse privationem officiorum, graduum, &c. adhuc potest confessiones, tum suorum, tum aliorum, etiam sæcularium audire. Satis enim probabile est, per privationem officiorum, graduum, &c. venire solum ea munera, quæ habent conjunctam superioritatem, non verò alia, quæ superioritatem non habent, ut patet ex Const. Sixt. V. Ad Romanum, ut dicitur in cap. ult. §. 6. n. 17. Et ita Bonac. in Bull. Clem. VIII. de largit. munerum disp. 5. p. 3. cum Sorb. Souf. Sanch. Barth. a S. Faust. Fill., & aliis. Dian. p. 4. tr. 4. ref. 224. cum Fill. . Sanch. Rodriq. Dian. Ant. a Sp. S. Garzia, Palao apud Salm. tom. 4. tr. 15. c. 5. p. 3. n. 192. Fel. Pot. fol. 103. n. 992. cum Don. tom. 1. p. 2. tr. 15.

CAP.

De absolutione pro infirmo in ipso articulo mortis.

1. **N**edum Confessarii omnes, sed & omnes Sacerdotes deberent esse bene instructi pro absolutione danda moribundo, quia sic postulat eorum officium, & multoties paucis verbis absolutionis possent plurimum Animas, jam jam ad Inferos migraturas, quasi a porta Inferi ertere, & ab ardoribus sempiternis liberare. Igitur cum in articulo mortis quilibet Sacerdos, etsi non sit ad confessiones approbatus, habeat amplissimam facultatem absolvendi a quibuscumque peccatis, & censuris quantumvis Papæ reservatis, etiam in Bulla cœnæ, etiam hæresis, ex Trident. 14. c. 7., in nullo casu, vel censura exceptionem faciente, ut tenet communissima sent., articulus mortis tunc dicitur esse, ut explicat la Cr. lib. 6. p. 2. n. 1559. cum Sylvio, quando mors moraliter certa proxime instat, ut si quis ex morbo, vel ex vulnere ad extrema devenerit, ita ut inde credatur infallibiliter moriturus. Periculum autem mortis ex eodem la Cr. cit. cum aliis tunc dicitur esse, quando sub dubio, vel timore probabili expectatur mors, ut in prælio, in morbo, vel itinere periculoso, in longa navigatione maritima, in partu periculoso in illa, quæ aliis vicibus tale periculum est experta, &c. vel etiam in primo partu ex Bonac. & Laym. locis infra citandis.

2. Quod in hoc casu de moribundi absolutione idem sit articulus mortis, ac periculum mortis, & consequenter, quod quicquid potest simplex Sacerdos in absolutione moribundi in articulo mortis, possit & in periculo mortis, docet Bonac. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 7. p. 1. cum undecim gravibus DD. Laym. lib. 5. tr. 6. c. 12. cum aliis 12. gravibus DD. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 2. dub. 3. cum Dian. . La Cr. loc. cit. n. 1561. cum Gl. Adrian. Palud. Sylv. Med. Nuff. Suar. Vasq. Con. Sanch. Laym. Lug. Averf. ex pluribus juribus: & quia pia Mater Ecclesia non præsumitur velle exponere aliquem probabili periculo damnationis.

3. Cum ergo simplex Sacerdos subito vocatus videt moribundum in articulo mortis jam jam proximè imminentis, qui petit absolvi, vel dat signum doloris peccatorum, in ordine tamen ad Sacramentum pœnitentiæ, faciat ipsum in genere accu-

fare de peccatis, si hoc breve tempus adfit, dicendo: *doleſne de tuis peccatis, & te de illis accusas?* Et reſponſo dato voce, vel nutu a moribundo, vel dato ſigno, quod ſic, ipſum abſolvat. Immo ſi jam jam expiraturus videtur, Sacerdos non ſcrupulizet; ſed petita per moribundum abſolutione, vel ſigno dato, ut ſupra, ſtatim abſolvat, & Animam moribundi in tuto ponat. Viva §. 11. de abſolut. morib. impertienda cum com. : maxime quia, ut docet Tam. h. lib. 2. confeſ. c. 10. n. 10. cum aliis, & Viva loc. cit.; ordinarie Sacerdos fere ſemper abſolvere poteſt ſaltem ſub conditione moribundum, qui chriſtiane vixerit. Sed etiam ſi non videatur evidens periculum mortis, ſi infirmus ſentiens, ſe virtute deficere, magna inſtantia abſolvi petat, credendum eſt ei, maxime in periculofa infirmitate, ut experientia docuit, & abſolvatur. Et quidem etiam ſi dubium ſit, an moribundus in articulo mortis exiſtens poſſit habere tempus expectandi Confeſſorem approbatum, debet ſimplex Sacerdos abſolvere, cum facultas data a Trid. cuicumque Sacerdoti in favorem Animarum ſit ampliſſima pro tali articulo mortis, & non debeat ob tale dubium Anima exponi periculo damnationis. Patet ex Bon. in ſimili de cenſuris in com. d. 1. q. 3. p. 3. cum aliis, & ex pluribus aliis DD.

4. Signa autem doloris vel ſunt certa, ſeu talia, ex quibus probabiliter, ac prudenter judicare poſſit Sacerdos, quod moribundus petat abſolvi, & debet abſolvere abſolute: vel ſunt prudenter dubia, itaut per illa habeatur prudens dubium, quod petat abſolvi, & debet abſolvi ſub conditione. Viva cit. cum com. Ubi nota, quod licet ſigna hæc dubia poſſint oriri ex dolore peccatorum pro abſolutione habenda, & ex naturali anguſtia mortis, in illo tamen mortis articulo, ſi prudens ratio dubitandi adefſt, quod ſint ex intentione confeſſionis data, præſumi debet, quod ſint data pro confeſſione; & ſic ſub conditione abſolutio dari debet, quia de quovis Fideli in eo ſtatu id præſumendum eſt. Baſemb. loc. cit. c. 1. dub. 3. art. 2. Tam. lib. 2. confeſ. c. 10. cum Suar. Vaſq. & aliis. Peyr. tom. 3. lit. A. c. 6. n. 7. cum Dian. . La Cr. loc. cit. n. 1160. cum Moya, Boſco, Excob. . Salm. citandi cum Dian. Dicat. Gabriel. Leandr.

5. Signa prudenter dubia ex la Cr. cit. ſunt, ſi moribundus tundat pectus, ſi oculos ad Cælum elevant, aliquam ſacram imaginem

ginem devote respiciat, &c. Et sufficere ad prudenter in hoc casu dubitandum quamlibet tenuem probabilitatem de petitione absolutiōnis, docet Viva cit.

Quod si sit dubium imprudens de petitione absolutiōnis, neque sub conditione debere absolutiōnem dari, docet Viva cit.

6. Sed quid faciet Sacerdos, si accedens ad moribundum inveniat illum sensibus destitutum, ut aut nullum ipsi dare possit signum, pro confessione? Et dicendum, quod si moribundus, absente Sacerdote, petierit Confessarium, vel dederit signa doloris, Sacerdos deinde præsens factus potest ipsum absolvere, & per consequens debet, si astantes coram infirmo testentur per seipsums immediatam Sacerdoti, quod moribundus petierit Confessarium, vel dederit signa pœnitentiæ. Viva loc. cit. cum com. La Cr. loc. cit. n. 1156. cum com. Apud quos videbis, non obstare huic assertioni decreti Clem. VIII. prohibentis, & damnantis, *licere per literas, seu internuncium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutiōnem obtinere*: ut ipsemet Clem. VIII. voce declaravit; nam in dicto casu confessio moribundi per astantes id asserentes fit aliquo modo in præsentia Sacerdotis. Et licet la Cr. cit. & quidam alii dicant, in hoc casu dari debere absolutiōnem sub conditione, quod tamen sit absolute danda, docet Viva cit. & colligit ex Conc. Arausic. i. can. 11. & ex Rit. Rom. de Sacram. pœnit. §. penult., ubi dicitur: *Si desiderium pœnitentiæ sive per se, sive per alios ostenderit, absolvens est*: Et ita expresse Tamb. cit. cum Coninc. Præp. Lug.: & talis implicite est sensus innumerabilium DD. Docet tamen Viva cit., quod si non possit aliquando prudenter judicari ex testibus, quod infirmus manifestaverit desiderium absolutiōnis, sed potest de hoc ex dictis testium dictorum prudenter dubitari, debet dari absolutio sub conditione.

7. Sufficit si unus testis per seipsum dicta testetur Sacerdoti coram infirmo; quia quando non agitur de præjudicio tertii, creditur uni testi. Salm. tom. 1. de Sacram. pœnit. tr. 6. c. 8. p. 6. cum Dian. Dicast. S. Rayn. Graff. Regin. Lug. & aliis. Busemb. lib. 6. tr. 4. c. 1. art. 2. La Cr. lib. 6. p. 2. n. 1157. cum com.; & addit, fere omnes cum Gorm. velle, quod sufficiat, si id testetur etiam Infidelis, vel Hæreticus. Et quod etiam in casu de uno teste debeat absolute dari absolutio, docet Tamb. cit. cum Coninc. Præp. Lug., Peyr. cit.

cit., & talis est sensus innumerabilium DD., licet plures dicant, absolvi debere sub conditione.

8. Idem dicendum est, si testis hoc dixerit absens a moribundo, ad quem solus Sacerdos accedit, non autem testis. La Cr. loc. cit. n. 1158. cum Moya, & 30. gravibus DD. apud Moya, cum Averf. Ills. Lug. Escob. Gorm. Platel. Gob. Viva cit. cum communito; quia de materiali se habet, quod id a testibus deponatur Sacerdoti in praesentia, aut in absentia infirmi. Absolutionem etiam in hoc casu debere dari absolute, docent Salm. cit. Lug. apud Busemb. cit. Fill. Bon. Fern. apud Dian. p. 3. tr. 3. ref. 7., qui hoc probabile censet. Val. Suar. Fill. Regin. D. Antonin. & alii apud Bonac. tom. 3. d. 2. q. 3. p. 3. Tamb. cit. cum Præp. Coninc. de Lug. Demum & Spor. hinc. Sed & la Cr. cit. cum 37. gravissimis DD., & Viva cit. dicunt sub conditione saltem debere dari absolutionem.

9. Idem dicendum est, si dictus testis hoc referens Sacerdoti, non viderit, aut audierit ipse, sed tantum sciat ex relatione alterius, qui vidit, & licet non redeat ad moribundum; quia eadem est ratio. La Cr. loc. cit. n. 1159. cum Dicast. Dian. Herinx, Ills. Escob. Lug. Moya. Salm. cit. cum Lug. Dicast. Leand. Ant. a Sp. S. In quo casu etiam, quod danda sit absolutio sine conditione, est sensus plurimorum DD. cum Salm. loc. cit. & expresse tenet Tamb. cit. cum Con. Præp. Lug.; ac Busemb., & plures alii dicunt, debere dari saltem sub conditione.

10. Si moribundus nullum signum dederit, si tamen christiane vixerit, vel Sacramenta frequentaverit, potest sub conditione absolvi; quia christiane vivere, vel Sacramenta frequentare est quaedam confessio, & confessionis petitio; & per consequens debet absolvi. Salm. loc. cit. cum pluribus. Viva cit. cum plurimis DD. La Cr. loc. cit. n. 1162. cum pluribus DD.; inter quos Moya hanc sent. nunc vocat com.

Sed hinc nota, non esse necesse in hoc casu, quod quis testetur, talem moribundum christiane vixisse; nam in magnis Civitatibus frequenter accidunt mores subitanæ plurium (*A subitanea, & improvisa morte libera nos Domine*), quorum nulla notitia habetur a Sacerdote, vel ab assistentibus. Sufficit ergo, quod moribundus iste commoretur V. G. Neapoli; nam sic supponi potest, quod sit Catholicus, & quod christiane vixerit. Sic la Cr. loc. cit. n. 1165. docet, quod milites post conflictum moribun-

di

di in exercitu catholico, cui permixti sunt Hæretici, recte absolventur sub conditione eo ipso, quod de exercitu catholico sint, licet aliud signum non dent. Quod si moribundus ille in Civitate Catholica commorans cognoscatur esse alicuius Nationis, in qua ex majori parte sunt Hæretici, quàm Catholici, probabile etiam esse, quod illi dari possit absolutio sub conditione patet ex la Cr. cit. dicente: *Quod si exercitus ex majori parte sit acatholicus, vel si milites ante noluerint confiteri, Schild. & Arsdok. putant vix debere dari absolutionem: sed ex dictis n. 1163. probabile est, dari posse sub conditione illis, qui capaces sunt.*

Ex dictis initio hujus num. sequitur, quod etiam si quis male vixerit, sed ritu vero catholico, si subito sensibus sit destitutus, debeat absolvi sub conditione, si prudenter dubitari possit, quod interne de peccatis doleat, & absolutionem velit; nam etiam in isto ipsa vita christiana, licet cum mala conscientia ut plurimum juncta, est quædam confessio, & petitio confessionis in his circumstantiis, quia iste est peccator, sed catholicus, qui saltem in Paschate supponatur confessus, quod communionem sumpserit, &c. Gorm. aliique apud la Cr. loc. cit. n. 1163., qui & hujus videtur sententiæ. Tamb. de exped. conf. lib. 2. c. 10. cum aliis. Viva loc. cit. §. 11. circa medium cum D. P. Aug. id docente de Catechumenis, qui sensibus destituuntur, dum detinent adulterina consortia. Et confirmatur; nam similes Catholici peccatores, quamvis male vivant, semper tamen temere sperant bene confiteri in morte, & salvari. Ergo facile in morte attritionem habere curant, & absolutionem cupiunt: & ex alia parte eorum vita ritu catholico ducta est veluti quædam confessio pro circumstantiis istis.

11. Qui dum actu peccat, V. G. in duello, vel in actu adulterii, subito sensibus destituitur, & nullum potest dare signum confessionis, quod ordinarie sit absolvendus sub conditione docent Gorm. Bona gratia, Tamb. Carden. & Stoz apud la Cr. loc. cit. n. 1163., qui & hujus videtur sententiæ. Item Pontius, & alii apud Viva loc. cit. §. 11., qui asserit, si aliquando ex circumstantiis dubitari prudenter possit, quod absolutionem petat, qui dum peccat, morbo repentino opprimitur, dandam illi esse absolutionem sub conditione; aliàs dari non posse.

12. Addit Tamb. cum Bauc. & Jo: Sanch. sanum consilium esse, si Confessor pluries infirmum absolvat habitis solis signis con-

Confessionis toties, quoties absolvitur. Sed Confessarius debet se regulare ut supra quantum ad absolvendum absolute, vel sub conditione. Et Viva loc.cit. §.ult: cum Lug., loquendo de moribundo sensibus destituto ait, quod sicuti nequit prima absolutio sub conditione illi dari, nisi prudenter dubitetur, quod confessionem, vel absolutionem petierit, ita a fortiori nequit absolutio sub conditione replicari, nisi prudenter dubitetur, quod iterum posuerit confessionem sensibilem, vel iterum absolutionem petierit. Dicit, *a fortiori*, quia facilius contingit, quod prima absolutio sit simpliciter necessaria ad æternam salutem ægroti, quàm secunda. Quia tamen contingere faciliè potest, quod prior absolutio data sub conditione fuerit in valida, eo quod non præcesserint tunc signa pœnitentiæ, ac deinde post aliquod temporis intervallum moribundus absolutionem aliquo signo sensibili petat, quando de hoc potest esse prudens dubium, replicanda est absolutio sub conditione; semper enim (ait cum Ills.) ac datur tenuis probabilitas, quod Sacramentum non administretur invalide, & simul datur summa necessitas talis Sacramenti, Sacramentum licite administratur; quia tunc administratur juxta voluntatem Institutoris. Immo in tali casu tenetur sub gravi Sacerdos illud administrare: ut proinde Sacerdos doctus, & prudens in hoc laborare debeat, ut advertat, an signa pœnitentiæ, quæ dantur a moribundo, sint prudenter dubia. Quod si de tali prudenti dubio reflexe dubitet, an scilicet adsit dubium prudens, in hoc dubio reflexo favendum est salutem æternam moribundi, & debet dari absolutio sub conditione. Sic Viva.

13. Ex dictis sequitur, quod quia juxta dicta n.ro. si moribundus nullum signum dederit, si tamen christiane vixerit, vel Sacramenta frequentaverit, potest sub conditione absolvi, ex hoc ipso motivo potest iterum sub conditione absolvi, si tempus vitæ superfuerit, quia motivum illud durat, ut supponitur, & saltem in hoc casu semper dubitari prudenter potest, an valida fuerit prima absolutio.

14. Quæres. An amentibus dari possit in articulo mortis absolutio sacramentalis sub conditione, si sint capaces?

R. Sicuti amentibus, qui post usum rationis in amentiam inciderunt, aut sunt semifatui, non est deneganda in articulo mortis Eucharistia, si possint illam absque irreverentia sumere,

ut

ut docet Viva loc. cit. §. ult. cum D. Th., ita nec iis deneganda est absolutio sub conditione ob rationes supra adductas; præsertim quia, ut testatur Viva, passim Deus hujusmodi amentibus concedere solet in eo articulo aliquod lucis rationis intervallum, ut possint sibi procurare actum doloris, velle, & aliquatenus petere Sacramenta. Viva cit. Et la Gr. loc. cit. n. 1871. cum Gob., loquendo de semifatuis, si prudenter judicetur, quod hic, & nunc habeant saltem imperfecte actus ad pœnitentiam requisitos, concedit etiam singulis mensibus. Ubi advertit, quod ut quis credatur non esse plene fatuus, requiritur judicium prudentum; & si de hoc sit dubium, disponi debet quantum fieri potest, & absolvi sub conditione. Insuper Viva loc. cit. notat, quod ex Conc. Carthagin., & ex Decretali Is qui 26. q. 2. apud D. Th. si hujusmodi amentes, ac phrenetici in infirmitate pœnitentiam petierint, & astantes id testentur deinde Sacerdoti, hic debet absolute eos in articulo mortis absolvere, necnon sacrum viaticum ipsis dare. Ergo ubi desit testimonium astantium, sed detur prudens dubium, quod absolutionem petierint in aliquo lucis rationis intervallo, poterit iis absolutio dari sub conditione, procurando tamen quantum fieri potest, ut ad illam per actus necessarios se disponant. Immo, quod iis danda sit communitio, non solum si absolutionem per astantes petierint, ut supra, sed etiam in casu supra posito, dummodo non constet, eos in amentiam incidisse in statu peccati mortalis, docet Viva cit. cum Laym.: & Dian. p. 2. tr. 14. ref. 78. & p. 5. tr. 3. ref. 46. cum Gran. & aliis.

Perpetuè tamen amentes, si constet nunquam habuisse rationis usum, æquiparantur infantibus; atque adéo nec absolutio, nec extrema unctio, nec Eucharistia est ipsis danda.

Viva cit. & quoad absolutionem idem dicit la Gr.

cit. etiamsi genuflectant, se accusent, & tundant pectus; hæc enim faciunt, quia viderunt, & audierunt ab aliis.

De communionē.

1. **P**Lura de communionē scitu necessaria dixi in *Strada* della perfezione ; sed aliqua , quæ ibi tacere conveniens erat , hîc scienda proponuntur.

2. Pro debito conjugali , quod licitum sit illud reddere die habendæ communionis (& per conseq. meritorium, ut ait *D. Franciscus Sales* tom. 1. p. 2. c. 20. in fine, & tom. 1. delle lettere lib. 3. lett. 3.) docent *Busemb. lib. 6. tr. 3. cap. 2. dub. 2. art. 1. cum Fill. Sanch. Escob. . Salm. de Sacram. tom. 1. tr. 4. p. 4. n. 63. & 64. cum Laym.* Et quia coniux licite potest, dicendum etiam , quod debet reddere ; aliàs mortaliter peccabit , si alter coniux serid , & constanter petit , eodem modo , ac dicitur , quod peccet quando non est dies communionis. *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 6. cum Sanch. Suar. Si autem remanet effectus malignus , scilicet turpis recordatio , perturbatio , &c. si non sit aliqua iusta causa communicandi , consultum est abstinere a communionē , ut docent Salm. cit. , & sequitur ex dicendis . Quod si in repellendo malignum effectum is negligens fuerit , erit etiam peccatum veniale sic communionem sumere , ut de se patet. Sic etiam si voluptatis causa fuit debiti redditio , quod sit veniale accedere eodem die ad communionem , nisi excuset iusta causa , docent *Perez apud Busemb. cit. & Salm. loc. cit. cum Suarez , & Sanch. Iusta autem causa , quæ a peccato veniali in dicto casu excuset , quænam sit , vide infra n. 4.**

Et quæ dicta sunt de redditione debiti ante communionem , dicenda sunt etiam de redditione eodem die post ipsam communionem.

3. Quantum verò ad petentem , si voluptatis causa petit , sive ipse communionem eodem die sumat , sive sumat alter coniux , peccat venialiter communionem sumendo , vel non dissuadendo , ut alter a communionē abstineat , nisi excuset iusta causa , ut supra. Si autem iusta de causa petit , ut ob periculum incontinentiæ , vel ob specialem spem prolis tali tempore habendæ ex speciali corporis dispositione , nullum est peccatum accedere ad communionem. *Laym. loc. cit. cum D. Gregor. Gerson. Alenf. Pallad. Viçtor. Suar. Sanch. , Et Salm. loco cit. Quod si remaneat turpis*

re-

recordatio, perturbatio, &c. dic ut supra.

4. Et hæc dicta sint pro coniugibus, quorum aliqui cum sint spirituales, hæc scire desiderant. Generaliter autem pro omnibus loquendo sufficiat scire, quod pollutio involuntaria non impedit communionem, nisi malignum effectum relinquat. V. G. turpem recordationem, ac delectationem, distractionem animi, perturbationem, &c. In eo enim casu de maligno effectum, sicuti & semper quando fuit voluntaria, dummodo in hoc casu de peccato is sit confessus, veniale est communionem accipere, & nec veniale, si id suadeat justa causa, V. G. si timeatur aliqua nota si communicatio omittatur, specialis devotio, magnus fructus festivitatis, regula Ordinis, si sequenti die sequitur commode fieri communicatio, si Sacerdoti incumbit celebrare ex officio. Busemb. lib. 6. tr. 3. c. 2. dub. 2. art. 2. cum Bon. de Lug. de Sacram. tom. 1. tr. 4. p. 4. n. 63. cum Suar. Ant. a Sp. S. Laym. cit. cum com. Et patet ex Missali de defect. in celebrat. missæ tit. 9. n. 5. Idem dic de fornicatione. Quisque tamen procuret devotus accedere quantum potest. Optima autem, & maxime utilis devotio actualis consistit in actibus Fidei, Spei, & Charitatis, & aliarum virtutum supernaturalium; sicuti pro gratiarum actione post communionem possunt renovari actus amoris erga Christum, quem intra nos presentem habemus, & doloris de peccatis: gratias ipsi agemus; proponemus ei nostras spirituales necessitates; & ut ipsi semper vero amore uniti simus rogabimus.

5. Consulit tamen Laym. cit., ut post mortalem pollutionem, vel fornicationem Homo ab humilitate absteineat a communionem (& hoc etiam Confessores consideratis circumstantiis præcipere posse, & quandoque debere ait, ut melius ille peccatum agnoscat): quod etiam de pollutione nocturna ex præcedenti cogitatione mortali, vel ex nimia crapula habet Missale de defectibus in celebratione missæ tit. 9. n. 5. quamvis instructiones illas positas in Missali de defectibus in celebrat. missæ occurrentibus, non obligare ad peccatum, nec approbati a Pontifice, nisi solum, ut bonas, & probabiles opiniones, velit Lez. tom. 4. v. missa n. 59. cum Suar. Fag. Peyr.

6. Quæres. An, & quomodo peccet Confessor communionem concedens supradictis personis?

R. De illis, qui peccant mortaliter, vel venialiter accipien-
do communionem, si Confessor hoc sciat, vel supponat, certum
est, quod & ipse communionem positive concedens mortaliter,
vel venialiter peccat cooperando ad peccatum illorum. Si au-
tem ex justa causa solum permissive se habeat quoad illum, qui
venialiter in hoc peccat, ipse non peccabit.

Quod si quis communicet cum venialibus habitualibus sine
ullo emendationis proposito, discurrendum est de Confessore, sicut
de communicante. Et quod sic communicans peccet venialiter;
docet Laym lib. 5. tr. 4. c. 6. & Con. Suar. Dicast.; quod probabile
putant Salm. tom. 1. de Sacram. & Tamb. de exped. comm. Quod
non peccet venialiter, docet Riccard. Major. Adrian. Sà, Sot. Vasq.
Jo: Sanch. cum Fill. & aliis apud Tamb. cit., qui & hoc probabile
dicit; quia per peccatum veniale non impeditur præcipuus effe-
ctus Sacramenti, scilicet gratia sanctificans. Sed saltem erit gra-
vis in se defectus.

7. Dicta n. 4. in favorem pœnitentis intellige, si quis semel,
vel iterum communionem sumere velit post mortalem pollutio-
nem, vel post fornicationem eodem die habitam. Cæterùm de
male habituatis, qui etiam die habendæ communionis cadere so-
lent, aliter discurrendum est; & præsertim de Sacerdote quotidie
celebrante. Iste enim, cum ex communiione quotidiana non per-
cipiat fructum, signum est, quod non accedit dispositus. Unde
ut plurimum debet ipsi negari, ne dum communitio, sed absolu-
tio, usquedum per generalem confessionem, & alia remedia se
emendaverit, juxta dicta cap. 4. Pro scandalo autem in Sacristia,
ubi jam scitur, quod debet celebrare, ad verum dolorem excite-
tur per Confessarium, & absolvatur cum onere faciendi quampri-
mum confessionem generalem.

Hic nota, quod SS. PP. ajunt: *Sacerdos vel est sanctus,
vel diabolus*; non enim potest esse in statu medio per longum sal-
tem tempus. Imperfectus ait: *Laici delinquentes facillè emendan-
tur; Clerici autem, si mali fuerint, inemendabiles sunt*. D. Jo:
Chrysost. habet: *Arbitror inter Sacerdotes multos esse, qui salvi
fiant; sed multò plures, qui pereant*. S. Brigida in revelat. lib. 4.
c. 135. de his ait: *Præ omnibus diabolis profundius submergun-
tur in Inferno, nisi se emendaverint*. Caveant autem Sacerdotes,
ne semel, vel bis celebrent cum remorsu conscientie de peccato
morta-

mortali, vel cum occulta in corde intentione redeundi ad peccatum, quia sic moraliter loquendo, semper in pejora ruent. Sed trementes audiant Sacerdotes verbum Domini. Christus Dominus in revelat. S. Brigidæ lib. 1. c. 47. sic de ipsis loquitur.

Sic faciunt mihi nunc Sacerdotes, qui proditores mei sunt. Ipsi enim, & Ego uno vinculo ligamur, quando sumunt panem, & proferendo verba faciunt inde corpus meum verum, quod de Virgine sumpsi. Hoc non possent Angeli facere, quia Sacerdotibus solis illam dignitatem dedi, & ad summos Ordines ipsos elegi; sed ipsi faciunt mihi sicut proditores; nava ostendunt mihi faciem lætam, & blandam, & ducunt me ad occultum locum, ut prodant. Sacerdotes ipsi tunc ostendunt faciem lætam, cum videntur esse boni, & simplices; ducunt me in conclavium procedunt ad Altare. Tunc Ego paratus sum quasi sponsa, vel sponsus facere omnem voluntatem eorum; sed ipsi prodant me. Primum adhibent mihi ponderosum, quando divinum officium, quod dicunt mihi, est eis onerosum, & grave; magis enim loquuntur centum verba pro Mundo, quàm pro honore meo unum; magis darent centum marchas auri pro Mundo, quàm unum denarium pro me: magis centies laborarent pro propria utilitate, & Mundo, quàm semel pro honore meo. Hoc onere deprimunt me: quasi mortuus sum a cordibus eorum. 2. Pangunt me quasi acuto ferro, quod intrat in viscera, quando Sacerdos accedit ad Altare, cogitat, se peccasse, & penitet, habens firmam voluntatem peccandi iterum peracto officio, cogitando secum: Bene me penitet de peccato, sed non relinquam illam a me, cum qua peccavi, ita quod non amplius faciam. Isti quasi ferro acutissimo me pangunt. 3. Quasi suffocatur spiritus, cum cogitant secum sic: Bonum, & delectabile est esse cum Mundo: bonum est luxuriari, & non possum continere: faciam voluntatem meam in juventute; cum autem senuerim, tunc abstinere volo, & me emendare. Ex ista pessima cogitatione suffocatur spiritus. Sed quaritur, quomodo? Utique cor eorum sic frigidatur, & tepescit a me, & ab omni bono, & nunquam calefieri poterit, nec resurgere ad charitatem meam: sicut ex glacie, etiamsi adhibeatur ignis, non surgit flamma, sed liquefcit; sic isti, etiamsi dederò eis gratiam meam, & audierint verba admonitionis, non tamen exurgunt ad viam vitæ, sed arent, & deficiunt ab omni bono. Sic ergo prodant me

ex

ex eo quod scilicet ostendant se simplices, & non sunt, & qui gravantur, vel turbantur ex honore meo, quo deberent delectari, ex eo quod habent voluntatem peccandi, et promittunt, se usque in finem peccaturos.

Tunc etiam quasi abscondunt me, & ponunt me in loco occulto, quando cogitant apud se: Scio me peccasse: si abstineo a Sacrificio, confundor, & dijudicor ab omnibus. Et accedunt ad Altare impudenter, & ponant me ante se, & tractant me Deum verum, & hominem; cum quibus sum quasi in occulto loco, quia nullas scit, nec considerat quam pravi, & deformes sunt, ante quos quasi in occulto jaceo Deus, quia etiamsi pessimus homo fuerit Sacerdos, & dixerit verba illa, scilicet: Hoc est corpus meum: ipse consecrat veram corpus meum, & jaceo ante eam verus Deus, & homo. Sed cum ipse applicaverit me ad os suum, tunc Ego desum per gratiam cum deitate, & humanitate mea ab ipso; forma autem panis, & sapor remanet sibi; non quod veraciter ibi non sim cum malis, sicut cum bonis propter Sacramenti institutionem, sed quia similem effectam; non habent boni, & mali. Ecce tales Sacerdotes non sunt mei Sacerdotes, sed veri proditores; ipsi enim & me vendunt quasi Judas, & produnt. Ego conspicio Paganos, & Judaeos; sed nullor video eis deteriores, quia ipsi Sacerdotes sunt in eodem peccato, quo cecidit Lucifer. Nunc etiam dico tibi judicium eorum, & cui sunt similes. Horum judicium est maledictio, sicut maledixit David eis, qui non obedierunt Deo, qui cum esset justus Propheta, & Rex, non maledixit ex ira, vel mala voluntate, seu ex impatientia, sed ex justitia Dei. Sic Ego, qui melior sum David, maledico eis, qui sunt Sacerdotes, non ex ira, vel voluntate mala, sed ex justitia. Maledictam ergo sit omne, quod de terra ad utilitatem suam receperint, quia non laudant Deum, & Creatorem suum, qui dedit eis haec. Maledictus sit eibus, & potus eorum, qui intrat in os eorum, qui pavit corpus in cibam vermium, & Animam ad Infernum. Maledictum sit corpus eorum, quod resurget in Infernum sine fine arsurum. Maledicti sint anni eorum, quibus vixerunt inutiliter. Maledicta sit hora, qua incipit eis in Inferno, et nunquam finiet. Maledicti sint oculi eorum, quibus viderunt lumen caeli. Maledictae sint aures eorum, quibus audierunt verba mea, & non curabant. Maledictus sit gustus eorum,

quo

quo gustaverunt dona mea. *Maledictus sit tactus eorum, quo tractaverunt me. Maledictus sit odoratus eorum, quo odoraverunt delectabilia, & me neglexerunt delectabiliorem super omnia. Sed queritur, quomodo maledicantur? Utiq; maledictus erit visus eorum, quia non videbunt visionem Dei in me, sed tenebras, & pœnas Inferni. Maledictæ sunt aures eorum, quia non audient verba mea, sed clamorem Inferni, & horrorem. Maledictus est gustus eorum, quia non gustabunt de bonis meis æternis gaudium, sed amaritudinem æternam. Maledictus est tactus eorum, quia non tractabunt me, sed ignem perpetuum. Maledictus est odoratus eorum, quia non odorabunt odorem illum suavissimum in Regno meo excedentem omnia aromata, sed fetorem in Inferno habebunt amariorum felle, & pejorem sulphure. Maledicti sunt a Cælo, & terra, & ab omnibus creaturis insensatis, quia ipsæ obediunt Deo, & laudant, & isti spreverunt. Propterea juro in veritate mea, quia sum veritas, quod si sic moriuntur, & in tali dispositione, qua nunc constituti sunt, nunquam charitas mea, nec virtus concludet eos in se, sed sine fine damnabuntur.*

8. Sed quoniam bene est, Sacerdotes in mortali celebrantes propriam scire obligationem, ut non peccent etiam ex ignorantia ultra peccata, quæ in hoc committunt ex malicia, notare in primis debent verba Trid. sess. 13. c. 7. sic præcipientis. *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.* Quod mandatum Trid. obligare sub mortali cum sit in materia gravi, & sit præceptum, ut patet ex prop. 38. damn. Alexand. VII., non est dubium. Verùm quia dictio *quamprimum, statim, mox, incontinenti, & similes* non habent certam, & determinatam significationem, sed ex diversitate materiæ, de qua agitur, & circumstantiarum desumendum est spatium temporis, ad quod possunt extendi, ut notat Viva super prop. 39. Alexand. VII. cum Lug., ideo dicendum in casu nostro, quod Sacerdos dicitur confiteri quamprimum, si intra triduum confiteatur. Lug. Garcias, & alii cum Dian. apud Viva cit. dicentem hoc probabile esse, & citat Basfæum, Con. & alios apud Dian.. Anacl. cum Herincx, & cum communiori. Ratio est, quia quod sit intra triduum, nisi aliter materia expostulet, dicitur fieri quamprimum, & illico, vel continuè ex l. fin. Cod. de judiciis, & l. fin. Cod. de errore Advocatorum,

torum , ut apud Bald. Fel. Mandos.

9. An autem , qui statim finita Missa præsentaneum habet Confessarium , quem postea habere non poterit intra triduum , teneatur statim confiteri nulla interposita mora , affirmant communiter DD. apud Viva cit. , quia universim qui ad aliquem actum intra certum tempus obligatur , prævenire debet , si non possit deinde præceptum implere . Idem est , si cras talis Sacerdos debet celebrare , & non habebit deinde copiam Confessarii. Anacl. cit. cum Herincx. La Croix mox citandus cum Lug.

10. Si Sacerdos habens copiam Confessarii celebret in mortali ex malitia , non verò necessitate urgente , non tenetur hoc præcepto Trid. , quia in pænalibus non valet argumentum nec etiam a minori ad majus . Viva cit. cum com. La Cr. lib.6. p.1. n.546. cum com.

11. Tandem Sacerdos in mortali existens , si Eucharistiam non conficiat , sed solùm ministret , & dispenset aliis pro communione , non peccat mortaliter si non confiteatur , ut certum est apud omnes , si tamen per actum contritionis se ponat in gratia ante dispensationem . Sed etsi in gratia non positus per contritionem aliis communionem tantummodo dispenset , non peccat mortaliter , sed solùm venialiter. Tamb. de exped. commun. cum Vasq. de Lug. Et valde probabile dicit apud la Cr. lib. 6. p.1.n.94. Arr. Probabilius dicit Vasq. Lug. Amic. Bernal, Spor. Ills. aliique multi cum Dian.p.2.tr.14.ref.33.& Averf.q.10.sect.5. Et tandem probabile fatetur Dicast. Bosco, & La Cr. cit. ; nec non Busemb.lib.6. tr.1. c.2. dub.2. quia non conficit Sacramentum : contra plures alios dicentes , id esse mortale.

12. Demum ut ab aliquibus molestis difficultatibus se expediant Confessarii , notent , quod poenæ impositæ a Lat. Conc. c. omnis utriusque sexus contra transgressores præcepti de annua confessione , vel paschali communione , non sunt latæ , sed ferendæ sententiæ , ut docent communiter DD. , & patet ex ipsis verbis Concilii : *Omnis utriusque sexus Fidelis , postquam ad annos discretionis pervenit , confiteatur , &c. suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum , nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejusmodi susceptione duxerit abstinendum ; alioquin & vivens ab Ecclesiæ ingressu arceatur , & moriens christiana*

ca-

careat sepultura. Inspiciendæ sunt tamen speciales Diœcesium Constitutiones, vel consuetudines, an sit aliqua pœna ipso facta, & forsan reservata, ut est Neapoli pœna interdicti reservata contra non satisfacientes paschalis communionis præcepto in Cathedrali, vel propria Parochia.

13. Et in dictis verbis Concilii nota, in clausula illa, *nisi forte de proprii Sacerdotis consilio*, nomine proprii Sacerdotis hic ex tacito consensu Parochorum venire quemlibet Confessarium. Bon. de Sacram. Euch. d.4. q.7. p. 2. & cum ipso Busemb. lib.6. tr.3. c.2. dub.2. art.3. Et la Cr. loc. cit. n.650. cum communis. sent. Ex quo sequitur, quod si Confessor inveniat pœnitentem habituatam indispositum pro absolutione, & jam expirat tempus paschalis præcepti, potest illi prolongare tempus præcepti. Sed si infamia, vel scandalum timeretur apud domesticos, vel apud Parochum, dum is schedulam communionis non accipit tempore debito, Confessor hoc prævidens se regulabit juxta dicta cap.4. præsertim num.20. §. Quando. Quod si pœnitens, ut sæpe accidit, accedat ad Confessarium quasi ultimis momentis, quando jam non adest tempus, etiam dimidiando confessionem, eundi ad Parochiam pro communione, vel si accedat post jam expiratum tempus paschalis præcepti, is si interrogetur a Parocho, vel a suis domesticis, an habeat schedulam communionis, non aliter potest respondere, nisi dicendo: *Adhuc præcepto communionis non satisfeci. Quamprimum satisfaciam*.

Communione sumens cum peccato veniali afficiente actum recipiendi communionem, V. G. cum actu vanæ gloriæ concomitante, cum actuali distractione voluntaria, cum actuali complacentia de peccato veniali, peccat venialiter, quia est specialis irreverentia. La Cr. lib.6.

p.1. n.522. cum communiori, & probabili.

*De dæmonum vexationibus, & illusionibus,
ac de remediis.*

1. **I**N omnibus fore Dæcessibus munus exorcizandi non nisi Confessariis tantum concedi solet : & recte quidem, quia Confessarii ordinarie melius scient, & poterunt tale munus exercere, cum conscientiarum vexatorum notitiam habeant, salvo semper tamen sigillo sacramentali, & in confessione ipsa, peccata, quando opus est, possunt fortius reprehendere ob evidens Dei flagellum ; licet enim ob varias causas dæmonum vexationes Deus permittat, sæpe etiam in justis, ut magis *virtus in infirmitate perficiatur*, ut Paulo, quem angelus satanæ colaphizabat, Dominus dixit 2. Cor. 12. ; quando tamen peccatoribus talia accidunt, ob eorum peccata hæc evenire quisque merito credere potest.

2. Ad duo potissimum genera dæmonum vexationes in homines reduci possunt, ad invasionem scilicet, & ad assistentiam. Si etenim dæmones, Deo permittente, in hominum corpora ingrediantur, & ibi, eos cruciando, immorentur, hæc est invasio ; & homines sic cruciati invasi, seu obsessi proprie dicuntur. Assistentia autem dicitur, quando dæmones personis, vel etiam locis Deus assistere permittit ob eosdem fines supradictos : & homines sic vexati largo modo obsessi dicuntur.

Dupliciter etiam assistentia dæmonum circa homines contingit. Aliqui enim dæmones assistentes sunt affixi personæ hominis ; quem, quodcumque vadat, dæmones sequuntur. Alii sunt affixi locis, & solum personas illuc accedentes, vel ibi morantes molestant. Licet autem dæmones assistentes quantum ex ipsis est, possent agere intra hominis corpus, si Deus permitteret, ordinatæ tamen id non accidit. Verum quando intra corpus obsessi immorentur, majorem solent habere potestatem in illum hominem, quam in alios ; quamvis aliquando dæmones externe assistentes æqualem potestatem habeant ac dæmones obsessores, seu intra hominis corpus immorantes.

3. Dæmones autem etiam intra hominis corpus moram faci-

cien-

cientes, non possunt quidem Animam cogere, ut invita peccet, quia non est peccatum, nisi voluntarium; multa tamen quoad corpus, & quoad animum efficere possunt. Et quoad corpus possunt illud utcumque movere, a motu retardare, vulnerare, & linguam movendo efficere, ut obsessus in blasphemias, verba obscena, manifestationes occultorum prorumpat; vel e contra locutionem pessum profus impedire. Quoad animum possunt vehementiori motu movere sensus tum internos, tum externos obsessi, & excitare vehementes motus libidinis, amoris, odii, tristicie, &c. & illis objecta illicita proponere, quæ summopere alliciunt, & quibus facilè voluntas se accommodat; Itaque si oratione, & aliis spiritualibus remediis obsessus se munire negligat, cogi se quasi ad peccandum sentiat: & tunc si consentit, peccat. Quando tamen demones obsessum cogunt ad actiones malas, non peccat, quia non adest libertas, ut quando per demonum violentiam blasphemias profert, hominibus nocet, occulta crimina revelat, ut supra. Salm. tom. 5. tit. 22. p. 5. §. 2. quia non ipse propriis membris utitur, sed ipso passivè se habente, demones illis utuntur.

4. Neque peccat obsessus exercendo actiones malas quando demones ita perturbant phantasiam obsessi, ut ligatus sit usus rationis; quia neque tunc adest voluntarium, & libertas. D. Th. 2. 2. q. 30. art. 3. Quod si usus rationis non est totaliter ligatus, ex qua parte est liber, obsessus peccat, si consentit. Idem D. Th.

5. Demones assistentes plura etiam ex dictis facere solent; ac insuper personas spirituales, ac interdum etiam non spirituales solent vexare interno horrore, licet personæ illæ nihil per sensus externos, vel internos videant, audiant, &c. (& hæc dicitur visio intellectualis demonum, quando scilicet homo non corporaliter, sed intellectualiter illos videt), ac terribilibus, & tam improvisis, ac repentinis apparitionibus, incurribus, strepitu, &c. ut id explicari non possit. Solent etiam res domesticas abscondere, ut sic quis ad impatientiam, vel ad judicia temeraria, & rixas cum aliis inducatur. Pecunias quandoque insipientibus, & simplicioribus personis offerunt verbis, & aliquando etiam ostendunt eas apparenter; sed in factis nihil dare possunt, quia *Domini est terra, & plenitudo ejus; orbis terrarum, & universi, qui habitant in eo.* Pl. 2. 3. 1. Et experientia patet, quia omnes Ma-

gi, Striges, & similes, qui aliis ope dæmonum thesauros promittunt, ipsi interim fame pereunt. Aliquando tamen dæmones, Deo raro id permittente, aliquam parvam dant pecuniæ summam; sed merito suspicio est, an talis pecunia sit vera, vel tantum apparens, non enim nisi fabulæ, dæmone instigante, sunt illæ, quæ ab insipienti vulgo circumferuntur de tot inventis ope dæmonum thesauris a nescio quibus, nescio ubi, nescio quando. Dicti autem dæmones assistentes ordinariè ad tales personas non prope accedunt, sed per cubiculum circumambulant, & præsertim de nocte, vel meridie, prout habetur etiam Pl. 96. *A negotio perambulante in tenebris, ab incurso, & dæmonio meridiano.* Interdum tamen, Deo permittente, prope lectum, vel personas accedunt, ipsasque supergredientes in figura Muris, Felis, vel Serpentis, variis modis molestant. Et tandem solent aliquando hominum corporibus venenam, vel herbam aliquam inferre, quibus maleficiati semper male se habent, & morte quandoque opprimuntur.

6. Sed oh res horribilis, & periculis plena! Aliqui sunt dæmones assistentes incubi, vel succubi. Dæmones incubi dicuntur, qui assumentes corpus æreum in figura viri (possunt etiam per aliquos Auctores assumere corpus viri non in Dei gratia mortui) supercubantes muliericùm illa agunt, quasi copulam habentes. Et contra dæmones succubi dicuntur, qui in forma mulieris viris prout femina succumbunt quasi copulam habendo. Et Deo permittente possunt hoc modo peccatores, & iustos vexare. Sed iniustis, cum in dictis, tum in aliis incursum, terrorem, & horrorem magnum imprimunt, omnia membra ligant, ita ut prosus illi moveri non possint, & præsertim brachia, ne signare se possint signo Crucis, & linguam ne possint invocare nomen Jesu: omnes sensus internos, & externos, & potentias deturbant, libera solum manente voluntate, si velit consentire, vel nolit. In peccatoribus autem, qui peccato consentiunt, dæmones non imprimunt terrorem, & horrorem; neque illos sensibus privant; adhuc tamen isti non nisi modicam delectationem sentiunt, ut quædam mulier mihi attestata fuit. Sed semel ac quis possessionem sui corporis sponte dæmonibus concedit, etiam coartitus, & confessus non solet amplius a tali externa molestia liberari, nisi a Mundo totaliter abstractus ad Deum totaliter fuerit conversus.

7. Pro istis dæmonibus assistentibus non opus est signis, ut eorum molesta assistentia cognoscatur; nam et si pro primis diebus persona vexata interdum nesciat, quid sit, & an propria imaginatione decipiatur; deinde tamen nimis clare hæc omnia cernit.

8. Hic notandum, quod aliquando quis credit se violentiam pati a dæmone incubo, sed hoc solum erit per imaginationem, quatenus dæmon tali personæ dormienti species adeo vehementer imprimit de tali re in phantasia, ut in somno magnam agitationem, & terrorem sentiat; unde post somnum, quod vera hæc acciderint, sibi videtur, ut docet Bauc. Etiam naturaliter aliquando quis aliquid hujusmodi in somno sibi videtur pati ratione sanguinis cor opprimentis, ut docent Philosophi, præsertim quando quis supine, vel super sinistrum latus dormit. Sed quando hæc naturaliter fiunt, non sunt cum tanta vehementia.

9. Signa evidentiæ pro cognoscendis obsessis habentur in Rit. Rom. fol. 211.: & hæc sunt, ignota lingua loqui non paucis verbis, vel ignota lingua loquentem intelligere, distantia, & occulta patefacere, vires supra ætatis, vel conditionis naturam ostendere: & quod plura signa concurrunt, eò major certitudo habetur. Valde autem ordinarium signum (quod initio quidem signum probabile est, sed tractu temporis quantum pluries accidit, tantò certius erit, ut docet Pinam. in Exorcista rite edocto c. 4.) illud est, quod obsessi in festis principalioribus, ut Nativitatis Domini, Circumcisionis, Epiphaniæ, Pentecostes, &c. in Conceptione, Nativitate, & in cæteris festis B.M.V., & in festis Angelorum, &c. magis a dæmonibus torquentur, incipiendo a primis Vesperis dictorum festorum.

10. Signa probabilia invasionis sunt, si quis habeat vultum horribilem, & horribiliter oculos contorqueat, si non possit fixis oculis intueri Sacerdotes, seu Exorcistas, si coram sanctorum reliquiis timeat, ac tristetur, si formicarum turmas in humeris sentiat, si sentiat grave pondus quando Sacerdos manus capituli obsessi imponit, teter odor, &c. Pinam. cit.; qui etiam docet, hæc signa probabilia facile evadere posse evidentiæ, si cessent, vel redeant Exorcista jubente, vel manus imponente.

11. Et ex dictis signis potest magis, vel minus cognosci, an quis sit obsessus, vel potius atra bili, vel alio morbo affectus. Sed quia dantur etiam obsessi lunatici, qui tantum certis Lunæ tem-

pori-

poribus cruciantur, difficilius est hos cognoscere, quia facilius istos, vel alios, in quibus dæmones fatuitatem causant, Exorcista non obsessos, sed lunaticos, vel fatuos credit. Sed in istis observatio dierum festorum, ut supra, indicium dabit. Et hos obsessos lunaticos difficilius curari, docent Salm. cit. c. un. p. 8. Quod autem dæmones a multis annis sint in obsesso, nihil refert cum sint spiritus.

12. Sed vanum est, si quis experientiam velit habere de obsesso per hoc, quod fingens, se velle ei applicare aliquam Sanctorum reliquiam, applicet lapidem, lignum, vel patenam; & si ad talium rerum applicationem obsessus contremiscat, vel strepitum faciat, non esse obsessum judicet. Posset enim esse vere obsessus, & dæmon posset tremorem, ac strepitum in ipso causare in hujusmodi applicatione, ut Exorcistam decipiat.

13. Et his præmissis, postquam per supra posita signa Exorcista sit invasionis certior factus, ad adjurationem, & exorcismos pro liberatione devenire debet. Et dupliciter possunt adjurari dæmones: privatim puta, & solemniter. Privatim, seu ut persona privata quilibet Christi fidelis, etiam obsessus ipse potest dæmones adjurare, juxta illud Marc. 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo dæmonia ejicient.* Solemniter vero exorcizare potest tantum Sacerdos, & quilibet alius legitimus Ecclesiæ Minister, superpelliceo, & stola violacea indutus, & Ecclesiæ exorcismis utens, ut in Rit. Rom. a fol. 213.

14. Licet autem secundum potestatem a Christo datam quilibet Fidelis possit exorcizare obsessos, ut supra, attamen quia non omnes sunt, prout oportet, in hoc munere instructi, & periti, ideo in Conc. Laodicen. can. 24. & 26. statutum fuit, ut nullus auderet Energumenos exorcizare præter Exorcistas, qui sacro Ordine rite suscepto redditi sunt ad hoc idonei ab Ecclesia. Pinam. loc. cit. c. 6.

Ac præterea pro solemniter adjurando solet in qualibet Diocesi requiri licentia Episcopi: et si Exorcista est Religiosus, licentiam debet habere etiam a suo Superiore. Sine dictis autem licentiis Exorcista, vel obedientiam non exiget a dæmonibus, vel etiam aliquid mali sibi ab illis timere potest. Pro tali officio rite agendo videatur Rit. Rom. a fol. 211. Et ut Exorcista hac in re in diffidentiam non incidat, scire debet, quod aliqui sunt Exorcistæ

cista, qui habent gratiam curationum; & isti facile obsessos liberant in brevissimo temporis spatio, vel in spatio horarum, aut unius diei. Sed ordinarie Exorcista post dies, post hebdomadas, post menses id obtinebit.

15. Non obstantibus autem superius dictis, potest quilibet sacerdos, immo etiam quilibet laicus precipere privatim, & secrete demoni in nomine Jesu, quando strepitum facit, obsessum cruciat, vel impedit ipsum comedere, dormire, ire ad Ecclesiam, &c. ut cesset hæc facere; ad quod non requiritur licentia Episcopi, quia Domini Episcopi quoad hoc non censentur inviti. Peyr. in Formul. lit. E. c. 36. dicens, quod potest etiam quilibet sacerdos in casu occurrente facere præceptum demoni ad probandum, an talis homo sit obsessus; nam aliud est exorcizare obsessum, aliud probare, an sit obsessus. Experientia autem patet, quod si in supradictis casibus viva fide laicus, vel ipsemet obsessus demoni præcipit, a talibus molestis operationibus cessat.

16. Præter ea, quæ in Rit. Rom. habentur, notat Exorcista, quod in primis non debet exorcizare absque ullo signo probabili operationis diabolicæ; quia sic Ordo, & potestas Exorcistæ ludibrio exponeretur.

17. Quamvis puritas conscientiæ, sive sanctitas non sit omnino necessaria in Exorcista ad demones expellendos, ut patet ex plurius locis Evangelii, negari tamen non potest, quod ad id summopere conducit. Unde ad nomen adhuc Sanctorum Virorum fugiebant demones, sicuti de S. Antonio Abbate; dum adhuc erat vivens, legitur. Quare onix curate debet qui hoc officio fungitur, ut nullo saltem peccato mortali gravatus existat dum demones adjurat; aliâ difficultes intentum assequetur. Sed videat quid Rit. Rom. fol. 211. in primis dicat. *Sacerdos, seu quivis alius legitimus Ecclesie Minister, vexatos a demone exorcizaturus, ea, quæ par est, pietate, prudentia, ac vite integritate præditus esse debet; qui non sua, sed divina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus tam pium opus ex charitate constanter, & humiliter exequatur.*

18. Sed potissimum Exorcista vivam fidem habere debet, sive fiduciam in Dei potentia, & misericordia. Hanc fidem mirum in modum augebit, si intra ipsummet habere Deum præsentem con-

consideret, & auctoritatem ipsi a Deo, & ab Ecclesia contra dæmones traditam perpendat, & cum his considerationibus exorcizet. Si vivam fidem habuerit Exorcista, infallibiliter dæmones expellet, ut patet ex Matt. 17., ubi interrogantibus Discipulis: *Quare nos non potuimus eicere illum?* scilicet dæmonem. Respondit Jesus: *Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis Monti huic: Transi hinc illuc, & transibit; & nihil impossibile eris vobis.* Si autem Deus noluerit, quod dæmones egrediantur, specialem fidem vivam, seu fiduciam non dabit Exorcistæ; qui tamen habet semper auxilia sufficientia, sed non semper efficacia pro tali fiducia; unde ex sua culpa illam non habet; & aliquando etiam sine sua culpa, quia infinitis modis potest Deus sic disponere, quando expulsio dæmonum non est expediens Animæ obsessi. Sed quia raro talis expulsio non est expediens, debet semper estimari expediens, nisi manifesta indicia adsint contrariæ voluntatis divinæ; aliàs difficilè haberetur viva fides. Pinam.cit.

Quia autem Mat. 9. dicitur: *Hoc genus demoniorum in nullo eiicitur, nisi in oratione, & jejuniis*: tam Exorcista, quàm obsessus debent se oratione, & etiam jejuniis munire.

19. Ridicule, & indecore agunt Exorcistæ illi, qui magnis vocibus, & clamoribus dæmones adjurant; quia dæmones non expelluntur sonitu vocis, & strepitu clamoris. Debet ergo Exorcista voce gravi, sed corde forti, & non temulento, in Deo confusus adjurare, & dæmonibus imperare. Sed & pejus faciunt, qui dæmoni superiori præcipiunt, ut dæmones inferiores expellat; hoc enim esset aliquam cum dæmone habere societatem; quod non licet. Salm. tom. 5. tr. 22. c. un. p. 6. cum Sanch. Les. Sot. Palao, Bonac. Sylv. & aliis. Sed si a dæmonibus inferioribus obedientiam exigere non possunt, quomodo illam a dæmone superiori exigent?

20. An autem liceat obsessum alaphis, flagellis, sputis, & similibus vexare, & opprobriis afficere, dicendum, quod si hæc adhibeantur, non quasi habeant aliquam virtutem directe ad dæmones cruciandos, & affligendos, quia sic peccatum esset superstitionis, sed (absque crudelitate, & cum prudentia) adhibeantur in dæmonis contemptum, & contumeliam, licite fiunt. Salm. cit. Monendi tamen sunt seculares, ne obsessum indiscrete verberent, vel alaphis vexent, credendo, quod obsessus, cum sit

extra

Extra sensus, dolorem non sentiat; tum quia aliquando sensus non est extra sensus, tum quia, licet sit extra sensus, quando sensus recuperat, dolorem sentit in parte percussa.

21. Exorcista admonere debet obsessum, ne temere de aliquo iudicet sibi maleficium fecisse, & quod non semper dæmones; Deus tamen permittens, intrant in corpus obsessi ob maleficium, sed ordinarie hoc permittitur a Deo in poenam peccatorum, quæ ut plurimum obsessi commiserunt, & committunt; quamvis etiam viri iusti, sic Deo ad eorum exercitium permittente, aliquando vexentur a dæmone, sive intra corpus inhabitante, sive extra seccantibus adstante; quod ex obsessi conscientia bona, vel mala discere potest. Neque etiam est necessarium pro liberatione obsessi ad dissolvantur signa maleficij.

22. Si Exorcista solum probabile signum habeat vexationis diabolicæ, & evidens signum voluntatis, quod valde juvat ad vivam fidem habendam in seipso, & in obsesso, & sine signo evidenti ulterius non potest procedi, cum statum nequeat, a malo a diabolo fiat. Ita se gero. Postquam brevis præcautionem unam cum ipso obsesso ad Deum effuderit, Apostolorum Symbolum recitaverit, & Spiritum Sanctum invocaverit, aspiciens fixis oculis in faciem; manumque ejus capiti imponens, secreta præcipiat dæmoni, & etiam lingua latina, ne possit ab infimo intelligi, dicendo. *In nomine Jesu Christi præcipio tibi, Spiritus immunde, & omnibus sociis tuis, si qui lateris in corpore hujus hominis; ut si quo modo eum vexatis, est statim mihi præbere aliquod signum evidens, & certum præsentia tua, agitando hominem hunc, vel coram me efficiendo aliquid ex iis, que prius, me absente efficere solitus erat; neque hæc creaturam Dei, aut circumstantes, aut eorum bona aliquo modo offendas.* Ita ex Pinam. cit. cap. 9. & ex Rk. Rom. fol. 254.

23. Sed quia in aliquibus maleficiatis dæmon nec invadit membra, nec assidue in se maleficiatis, ipsis, sed solum certis temporibus redit ad illis vexandos; & fieri potest, ut adventante Exorcista, dæmon recedat, ne cogatur quæsitum signum dare, debet Exorcista simul præcipere, ut si fortè absit, statim accedat, & det quæsitum signum. Pinam. cit.

24. His de Exorcistæ officio præmissis, ad obsessum transeamus. Sed interim ut Exorcista, & obsessus majorem in exorcismis

cismis Ecclesiæ fiduciam habeant, scire debent ex Salm. tom. 5. tr. 22. c. un. p. 3., quod exorcismi Ecclesiæ habent virtutem ex opere operato, & sic infallibiliter; sed vel complete, quatenus re vera dæmones expelluntur, vel saltem incomplete, quatenus eorum vires attenuantur (quæ est quædam dispositio ad expulsionem); & sic saltem obsessus melius se habebit, ut etiam experientia constat.

25. Sed, quod magis interest, Exorcistæ procurare debet omni studio, ut obsessus ex parte sui se dignum reddat gratia liberationis. Nam si liberari vult, debet in primis de hoc orare Deum. *Petite, & dabitur vobis.* Matt. 7. 7. At quia una ex principalioribus conditionibus orationis est fides viva, quæ se cum affert fiduciam, spem, & credulitatem, quod Deus exaudiet. *Postulet autem in fide, nihil bastant.* Jac. 1. 5. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evanescunt vobis.* Matt. 11. 24.; debet obsessus habere hanc fidem vivam suæ liberationis. Ad quam acquirendam, quia *fides sine operibus mortua est*, debet se exercere in bonis operibus, etiam ad perfectionem aspirando, & rogare Deum, ut fidem sibi adaugeat. Sed quia puritas conscientiæ est alia principalis conditio pro orationis efficaciam. *Iniquitatem enim si aspexi in corde meo non exaudiet Dominus.* Pl. 65. 18. debet obsessus per humilem sacramentalem confessionem suam sæpe mundare conscientiam. Certe plures obsessi, ut vidi, virtute bonarum confessionum, & communionum, etiam sine exorcismis, vel liberati sunt, vel melius se habuerunt. Ex regula generalis sit pro omnibus, qui a dæmonibus, sive interne, sive externe vexantur, si liberari, vel melius se habere volunt, quod vitam debeant agere puram, & tendere etiam ad perfectionem, cum magna mortificatione interna humilitate, & contemptu bonorum fortunæ, voluptatum, & honoris; his enim remediis his malis mederi oportet.

26. Quoniam dæmon in primis procurat internis suggestionibus, ut patiens non credat, se esse obsessum, debet iste credere Exorcistæ afferenti, quod sit obsessus; aliàs non diligenter curabit, se bene disponere, ut supra, ad gratiam liberationis obtinendam. Debet etiam prompte in omnibus obedire Exorcistæ, ejus voluntati suam unire, & omnia Exorcistæ præcepta dæmonibus facta, sua voluntate confirmare. Debet tandem manifestare

Obsessio Exortitæ, quænam passio in seipso magis dominetur, ad quod vitium capitale magis inclinet, & quas tentationes a dæmone patiat, ut Exorcista procuret contrariis contrariis curari; nam superbia V. G. debet curari per oppositam humilitatem, si tentatur contra fidem, spem, vel charitatem, a tribus contrariis fidei, spei, & charitatis tentationes illas debet superare. Sed & ad defectus tollendos debet curam adhibere obsessus; aliàs dæmon cum paulatim erahet ad peccata, ad diffidentiam, ad desperationem.

27. Reliquæ Sanctorum (sic & Agnus Dei, & aliæ res sanctæ) multum valent contra dæmones, si cum conscientia munda, devotione, & fiducia obsessus eas secum semper habeat; quoniam *mirabilis Deus in Sanctis suis*. Pl. 67. Immo tantam gratiam Deus impertitur non solum reliquiis, sed & aliis rebus, quæ corporibus Sanctorum per contactum applicatæ, piè ad usum Fidelium conservantur, ut præsentia experitur de nostro S. Ubaldo, de quo Breviarium Rom. die 16. Maii habet: *Ejus virtus præcipue in effugandis spiritibus immundis elacet. Corpus verd per tot sæcula incorruptum magna Fidelium veneratione in Patria, scilicet Eugubii in nostræ Ecclesiæ, colitur*. Igitur supra caput gloriosi hujus Sancti ponuntur aliqui pileoli ex serice confecti, qui deinde obsessis applicati (& idem est si aliqua pileoli particula ab ipsis penes se feratur), miram vim in dæmones habere cernuntur, & obsessi melius se habent; sic enim de ipso S. Ubaldo dæmones horrent, ut in obsessis, quando nostros aspiciunt, prout pluries experientia vidi, memores habitus S. Ubaldi, in strepitus, & clamores prorumpunt.

Obsessi debent etiam sæpe invocare nomen Jesu, præsertim quando actualiter a dæmone vexantur; *Omnia enim quicunque invocaverit nomen Domini salvus erit*. Ad Rom. 10. *Quoniam Sanctum, & terribile nomen ejus*. Pl. 110. Debent invocare dulcissimum nomen Mariæ. *Si insurgunt venti temptationum, respice Stellam, vica Marianam*. D. Bern. hom. 2. super Missus est. Debent etiam ad S. Angelos custodes recurrere; nam *Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis*. Pl. 90. Sed & magnam vim habet contra dæmones signum Crucis, vel asperio aquæ benedictæ, quibus seipsum sæpe munire debet obsessus.

28. Postquam obsessus de superiora dictis bene insensu instruitur, debet exerceri circa actus theologales, & partim circa fidem quoad illa, quae faciunt ad eum, per modum dialogi, ne sequitur.

Exorcista. *Credi, che Dio è onnipotente, e che tutto può fare, e disfare con una sola parola?*

Obsessus. *Credo.*

Exorcista. *Credi, che Dio ha dato l'autorità alla S. Chiesa, ed a suoi Ministri di scacciare i demonii?*

Obsessus. *Credo.*

Exorcista. *Credi, che il demonio non può forteviente, se non quanto Dio li permette?*

Obsessus. *Credo.*

Exorcista. *Credi, che Dio è sommamente fedele, e non può mancare a ciò, che ha promesso, o però havendo promesso, che i suoi Ministri discacceranno i demonii, non si può dubitare, che attenderà la promessa?*

Obsessus. *Credo.*

Et sic de similibus.

29. Debet etiam instrui obsessus, quod quando demon ipsi causat aliquem dolorem, vel molestiam, aut mentem conturbat, aut inducere tentat ad diffidentiam, desperationem, &c. ipsemet cum magna in Deo fiducia durnoat precipiat dicens. *In nome di Gesù ti comando, che cessi da causar mi questo dolore, questa noja, questa turbatione di mente, &c.* Et signum Crucis supra se ipsum faciat. Hoc modo valde roboratur fides in obsesso, cum videat etiam ad suum praeceptum demonem obedire, & cessare ab inferendo dolorem, molestiam, &c. Quod si hac obsessio in praesentia Exorcistae accidat, ipse, ut obsessus dicta in sui praesentia praecipiat, imponat, & aliquando ipse Exorcista demoni dicta precipiat.

30. Ut demon reddatur obediens usque ad expulsionem inclusive, debet Exorcista a levissimis incipere, & gradatim ad maiora devenire. Hinc vulgari sermone, ut obsessus intelligat, demoni praecipiat *ti comando, che tienti alvato a mezz'aria lo braccio destro di questa bracciera.* Et cum jam demon executus hoc fuerit, dicat *ti comando, che abbassi lo braccio.*

Deinde dicat *ti comando, che facci tremare questa creatura:*

20. Et cum idem factum fuerit, dicat: *ti comando, che cessi.*

Deinde principiet: *ti comando, che facci pioggera quillo creatura.* Et postea dicat: *ti comando, che cessi.*

Et sic de aliis. Et iungat oblesso, quod in sui presentia eodem modo hæc dæmoni præcipiat usquedum demon perfecte, & prompte tum Exorcista, tum ipsi oblesso obediat, ut postea deveniatur, ad præceptum expulivum. Sed videat num. 40. & postremo præceptum ibi positum faciat.

31. Interim nota, quod semper ac demon extraordinariam molestiam dat oblesso, signum est, quod oblessus lapsus sit in peccatum aliquod, & secundum gravitatem peccati magis, vel minus torquetur a dæmone. Quare quando oblessus viderit, se a dæmone torqueri, vel graviter tentari, faciat actum contritionis, & deinde cum viva fide ipsi dicat: *in nome di Gesù ti comando, che cessi.*

32. Exorcista iungat oblesso, ut curet fugare omnem mœsticiam, & lætus semper in Domino esse, quia tempore tristitiæ in multa, incidet peccata, & sic demon magis ipsi dominabitur.

33. Curandum, ut demon nec in minima se victoriam reportet, ut si impedimentum, vel repugnantiam ponat eundi ad Ecclesiam, ad confessionem, vel communionem, &c.

34. Dubitari meritò potest, quod omnis dolor, vel plaga, & omne malum in oblesso fiat a dæmone, nisi constet oppositum. Et sic postquam oblessus instructus fuerit, & exercitatus, ut supra, fiat præceptum dæmoni: *In nome di Gesù ti comando, che cessi di causare il tal dolore, la tal piaga, la tal infermità,* & sic cum viva fide præcipiendo, statim talia cessabunt, aut saltem demon semper vires amitteret. Cavendum, ne dum sunt exorcismi, magna adsit gentium turba, quia vana curiositas, & aliorum incredulitas posset esse occasio retardandi, dæmonis exitum.

35. Quod si oblessus ob infirmitatem, deturbationem mentis, vel ob aliam causam non est capax instructionis, Exorcista debet oburgationes dæmoni facere per plures vices, usquedum oblessus sit capax instructionis supradictæ. Oburgationes possunt desumi ex Act. Rom. fol. 216. *Audi ergo, O Satana, &c.* usque ad finem 9. *Triumphator fuit.* Et, ex foliis sequentibus eiusdem

eiusdem Rituali possunt desumi alio objurgetione, seu simili contrarium. Alio etiam objurgetione possunt excogitari ab ipsomet Exorcista, ut dicendo.

Cognoscis ne tu, o demon, quod Deus sit omnipotens, quod tu sis vilissima creatura ex nihilo creata, & quod ob tuam superbiam in infernum damnatus fuisti?

Cognoscisne, quod Deus te punis cum infinita misericordia, dum non te punis tota illa poena, quam mereris, & ideo iniuste Deum odio habes?

Nonne recordaris, te a Cruce Christi Domini victum fuisse, nec esse cur tuas fallacias formidet, qui in divina protectione confidis? Et sic de similibus.

36. His præsuppositis Exorcista tria observet. 1. Si obsessus perfecte dominatur demoni, itaut demon perfecte, & prompte obediat obsessio in iis, quæ ab ipso præcipiuntur. 2. Obsessum interroget, ut videat si vere non curat de suggestionibus, quibus demon infringere vult fiduciam ejus, itaut non speret, quod demon egredietur, vel non tam cito. 3. Si habeat mentem semper magis tranquillam, conscientiam quietam, & loquendâ usum semper magis expeditum. Si hæc ad sint, signum est, quod obsessus sit ad liberationem proxime dispositus. Unde sequenti die faciat prout in Rit. Rom. fol. 213. in literis rubris ordinatur, ubi dicitur: *Itaque Sacerdos.*

37. Deinde Exorcista cum magna humilitate, & fiducia consideret Dei presentiam, & potestatem sibi a Deo, & ab Ecclesia contra demones traditam; ut supra (quæ omnia efficaciter persuadere etiam debet obsessio, & circumstantibus), & dicat antiphonam. *Ne reminiscaris Domine, &c.* ut in Rit. Rom. a fol. 213. Præceptum, & exorcismos faciat cum impetio, & auctoritate, magna fide, humilitate, ac fervore, dicendo: *Præcipio tibi, &c.* ut in Rit. fol. 214.

Potest etiam præcipere demoni, ut ex Rit. fol. 214. ut det signum de suo egressu a corpore obsessi, ut V.G. quod postquam egressus fuerit, campanulam in Ecclesia sonet, lampadem, vel candelam accensam extingnat. Et cætera prosequatur Exorcista usque ad finem, ut in Rit., si opus fuerit.

Noteet ex Rit., quod cum viderit spiritum valde torquesi, tunc magis inflet, & urgeat: & quoties viderit obsessum in aliqua

qua

qua corporis parte commoveri, aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat signum Crucis, & aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in promptu habeat. Sed hic bene advertat, quod cum mulieribus caute procedere debet; & eas non tangat, nec signum Crucis manu super ipsas efformet, nisi ad summum in capite, ne periculum sit peccati. In quadam muliere obsessa daemon tumorem fecit in capite illius, & Exorcista manum imposuit, ac tumor evanuit. Sic factum est in facie, & in collo, ac demum in pectore, super quod Exorcista manum imponens, in mortale peccatum lapsus fuit. Optime ergo D. Carolus in Syn. Provinc. 4. monet, quod mulieres non tangantur ab Exorcista.

Inter exorcismos Rituales potest Exorcista semel, vel pluries facere preceptum expulsiuum vulgari sermone, ut ab obsesso, qui ibi sit humiliter genuflexus, intelligatur, & confirmetur. Dicat igitur. *Io Ministro benchè indegno di Gesù Cristo, e della S. Chiesa, in nome della SS. Trinità, ed in nome, e virtù di Gesù Cristo ti comando a te spirito immondo, ed a tutti i tuoi compagni, che subito ti parti da questa creatura di Dio, a che non più ritorni a cruciarla ne internamente, ne esternamente, e che non habbi più potestà alcuna nel suo corpo; e che reco porti ogni cosa nociva. Così a te, ed a tutti i tuoi compagni comando in nome del Padre, del Figliuolo, e dello Spirito Santo.*

38. Ex Rit. Rom. Exorcista observet, ad quæ verba demones magis contremiscant, & ea sæpius repetat; & quando pervenerit ad comminationem, eam iterum, & sæpius proferat, semper penam augendo; ac si videat se proficere, in ipsa perseveret per duas, tres, quatuor horas, & amplius, prout poterit, donec victoriam consequatur. Igitur postquam Exorcista preceptum expulsiuum fecerit daemonei semel, bis, ter, vel pluries etiam, si daemon egredi noluerit, ipsi dicat: *si non vis discedere, ego tibi penam augebo.* Deinde faciat preceptum expulsiuum: & si daemon non discedit, dicat: *augeo tibi penam Inferni in decuplum.* Quod si nec discedat, sic augeat delacaps, penam ip vicecuplum, tuicecuplum, centuplum, &c.

39. His omnibus peractis, Exorcista, ut certior fiat, an daemon egressus fuerit, sive dederit signum, quod ipse iussit, sive non, faciat sedere obsessum, & daemonei sic præcipiat: *In nomine esu Christi precipio tibi spiritus immonde, ut si habes potestatem*

tem aliquam vexandi hanc Dei creaturam prout antea, iudicium mihi praebeas, absque ulla mora eam vexando. Si hoc praecepto prolato homo ille nullum patitur effectum ex his, quos prius pati consueverat, iudicari potest prorsus a daemone liber; & Exorcista gratias Deo agens una cum illo, dicat ex Rit. Rom. fol. 228. orationem pro liberatione; ipsi quoque moneat, ut Sacramenta frequentet, & ut ex Rit. fol. 213. diligenter sibi caveat a peccatis, ne occasionem daemoni praebeat in ipsum revertendi, ne fiant novissima hominis illius pejora prioribus. Si autem daemon aliquod praesentiae suae signum dederit, pro eo tempore Exorcista nihil aliud agat, & maleficiatum admoneat, ad ejus liberationem majorem fiduciam requiri. Pinam. Exorciste. edo. c. 11.

40. Si ergo compertum fuerit, quod daemon egressus non sit ab obsesso, quia ad exorcismos, & praeccepta solet daemon conturbari, & sic conturbatus, & agitatus remanet etiam obsessus, Exorcista sic ipsi praecipiat: *In nome di Gesù Cristo ti comando, demondo, che a questa creatura di Dio resistisci te forse, resisti ti sei l'allegrezza; & si opus est, dicat: resisti ti sei più allegrezza. Ti comando, che vogli ogni male da te causato: che non l'impedisci di mangiare, bere, dormire; e tutte l'altre operazioni necessarie; e convenienti al suo stato, e professione; ed in partecipare, che non l'impedisci dall'andare alla Chiesa, e dal fare Popere spirituali.*

41. Si obsessus fuerit parvulus, dispositiones ex parte obsessi dicte a num. 25. faciendae sunt a parentibus pro eo, reliquiae, & similia ponantur supra personam parvuli ac exorcismi, & praeccepta fiant daemoni, ut supra. Signa probabilia maleficii in parvulis sunt, si fixis oculis Sacerdotes, & Exorcistas intueri non audent, si ore aperto fac fugere nolint, si in momento illico videantur excessurum vita, si in his aliqua pars corporis livida, vel nigra concussio sanguinis appareat, vel aliquid in illis vulnus videatur, si lacte satiat nunquam possint, & licet abundanter sugant, macra semper existant. Pinam. cit. Sed & observandum, si aliqua sint signa ex dictis a num. 9. & praesertim de observatione ne factorum principatum.

42. Et cum haec satis esse possint pro obsessis, de liberatione ceterorum a Daemonibus externe vexatorum nunc agemus; Ista igitur, proportione servata; eodem modo sunt instruendi, & exer-

exercitandi, ut supra de obsessis dictum est; & sic etiam exorcizandus est dæmon, ut supra. Si dæmon est loco affixus (quod ab ipsa persona patiente sciri potest), in primis, qui commode potest, mutet locum; vel ponantur in tali loco imago Crucifixi, & reliquæ Sanctorum, aspergatur locus sæpe aqua benedicta, & præsertim si haberi possit de illa, quæ benedicitur in vigilia Epiphaniæ, ut in Rit. Rom. fol. 258., & potest etiam benedici domus, vel locus, ut in Rit. fol. 155. In exorcismis tamen debent aptari verba dicendo: *non amplius molestes, nec amplius accedas ad hunc hominem: discedas ab hoc loco, nec amplius accedas.*

43. Sed vere Dominus mortificat, & vivificat, deducit ad Inferos, & reducit. 1. Reg. 2. 6.; nam supposita in persona patiente puritate conscientiæ, & quod ad perfectionem tendere nitatur, duo valde principalia, & specialia remedia docentur a S. Terefia, & a S. Francisca Romana pro personis a dæmonibus externe vexatis. Primum est, quod persona patiens genuflexa invocans semper nomen Jesu, non fugiat, nec discedat a loco, ubi est, nisi prius dæmon discedat; aliàs si ob timorem fugiat, semper timorem de dæmone habebit, & posset etiam ab illo verberari. Secundum, & principalius remedium est, quod accusetur dæmon apud Confessorem, illi narrando clare, & distincte quicquid contra ipsam a dæmone fit; quia sic semper magis dæmon amittit vires, & persona patiens amittit timorem, itaut nihil omnino in posterum timeat de ipso postquam per plures vices id factum sit. Nulli tamen alteri hoc manifestari debet, nisi Confessori, vel etiam Superiori. His duobus remediis mirabiles effectus visi sunt in plurimis etiam mulieribus, immo & puellis. Et quidem aliquæ ex his postquam semel, bis, aut ter his remediis usæ sunt, omnino sunt liberatæ; aliæ autem saltem formidinem profus amiserunt, & minores molestias habuerunt. Licet autem aliquando post accusationem dæmonis apud Confessorem persona magis a dæmone pro illa die molesteretur, attamen post non multas horas sicut vulneratum Deus humiliat ipsum superbum. Advertendum est ex S. Catharina Senensi, quod si dæmon alloquatur, non ipsi est respondendum, sed cum Deo loquendum. Potest etiam patiens præcipere dæmoni in nomine Jesu, ut discedat, vel ne somnum impediat, aut de his Deum roget, & discedet.

44. Omnia superius a n. 42. dicta, faciendæ sunt cum perfectis, quæ vexantur a dæmone incubo, vel succubo. Sed si sponte cum dæmone misceantur, & peccato consentiant (hæc tamen Deus dæmonibus non permittit, ut docet D. Th., nisi postquam multa, & gravia peccata aliquis commiserit), sciendum in primis, quod personæ istæ solent sanctam catholicam Fidem negare, & sanguine proprio ex pudendis extracto scriptum dæmoni facere, per quod ipsi (oh Deus) Animam propriam promittunt, quæ omnia ipsemet dæmon ipsos docet, & ab illis exigit. Tales deinde omnia possibilia peccata in genere luxuriæ solent committere; & si aliquando non possunt non accedere ad confessionem, & communionem, sacrilege contententur, ac particulam consecratam secum ad domum reportantes, pedibus conculcant.

Sed si aliqua talis persona vel invita ad confessionarium accedat, quomodo Confessarius miserum ejus statum cognoscere poterit? Non nisi ex speciali Dei lumine. Si autem Confessarius in munere exorcizandi fuerit expertus, non tam difficile ipsi erit illam aliquantulum cognoscere; nam talis persona plumbeo veluti pede ad confessionarium appropinquabit, ac semper quasi retrocedere volens, horribilem vultum, & torvos oculos habebit, tetrum etiam odorem emittet, se nolle confiteri forsitan dicet, sed solum ad confessionarium accedere, quia aliter facere non potest; sed si Confessarius instat opportune, importune, & obsecrat, ut confiteatur, semper fit obstinatio, & collum indurat prout obsessus, quando præcipitur aliquid ab Exorcista. Tandem si confitetur, aliqua dicet levissima peccata, cum tamen si a Confessario de ejus vita interrogetur, nec meditationi, nec aliis piis operibus addicta comperiatur: & si etiam peccata gravia dicet, de commercio cum dæmone omnino tacebit.

Sed etiam si aliqua talis persona sponte suum miserum statum Confessario manifestat, magna etiam charitate, patientia, & amore, non sicam paterno, sed materno Confessarius opus habet. Cum magna benignitate, & miseratione debet ipsam recipere. Et quia tales peccatores non mala temporalia formidant, non mortem, non Infernum, non dæmones, non Deum, recte faciet Confessor, si ipsum precetur, alliciat, & motivis etiam humanis, nedum divinis ad Deum inducere curet; suadendo præsertim, ut iteratis vicibus ad ipsum redeat, ut suam prosequatur confessionem.

nem. Eam ad spem in Dei misericordia erigat. Circa Fidem bene instruat, & simul cum ipso pluries actum Fidei eliciat, sicut & actum veri doloris, & propositi; & sic longam per plures dies ejus confessionem patienter excipiet. Potest etiam & cætera facere, ut a num. 42.

Possent quidem Confessor talem hominem remittere ad S. Officium, ut ibi abjuret, & dæmone citato scriptum restituatur. In casu secreto Confessor, obtenta facultate ab Episcopo, vel a S. Officio, postquam pœnitens contritus est, possent etiam citare dæmonem in confessionario, loco, & tempore, quo nullus alius adsit, eique præcipere, ut scriptum afferat, & ipsi Confessario consignet. Neque opus est tempus assignare dæmoni ad suas allegandas rationes contra Animam ab illo datam; quia illam dare non valuit, cum non sit sua, sed Dei. Sed quod facilius, & commodius est, obtenta facultate a Sacra Pœnitentiaria, vel ab alio Superiore auctoritatem fortè habente de casu hæresis (nisi delictum in casu raro sit publicum), potest pœnitentem absolvere absque recurso ad Episcopum, vel ad S. Officium. Semper enim ac quis verum dolorem, & propositum habet, potest absolvi a quocumque peccato, posita debita jurisdictione in Confessario; neque necesse est, quod dæmon restituat scriptum. Sic ego, quando de his præxim non habebam, a probo, & docto viro instructus feci in casu mihi occurrente; & talis pœnitens, qui per plures annos cum dæmone peccaverat, Fidem negaverat, & Animam dæmoni per scriptum promiserat, bene confessus fuit, & communionem recepit; dæmon autem, licet in solita figura humana intraverit postea in cubiculum, non tamen potuit ad talem personam accedere; sed prope lectum a parte pedum se sistit, & illum ad peccatum alliciebat.

At quod non sit necessaria restitutio scripti, inveni postea apud Dian. nescio quo loco, & docent etiam Salm. tom. 5. tr. 21. c. 11. p. 10. n. 126. cum Sanch. Suar. Bon. Trull. : & la Croix lib. 4. n. 1531. & lib. 3. p. 1. n. 41. Qui tamen advertunt, quod si pœnitens conservat aliqua dæmonis signa, debet illa destruere, & comburere.

45. Cæterum, ut quis liberetur a tali violentia dæmonis incubi, vel succubi, totum pendet a dispositione divina. Dicitur namque pœnitens jam per primam bonam confessionem, & com-

unionem liberatus fuit a tali violentia; sed quædam bona mulier per aliquas vices mihi confessa, quæ invita talem violentiam per non breve tempus patiebatur qualibet nocte a dæmone incubo, non potuit per plures annos a tali violentia liberari. Difficilior pugna, immo & in personis timoratis grande martyrium: sed si voluntate resistitur, majus erit & præmium. Guald. etiam tom. 2. de potest. ang. d. 4. q. 1. art. 5. dub. 7. refert, quod quædam Virgo cum qualibet die confiteretur cum lacrymis, & doleret de suis peccatis, non potuit liberari a dæmone incubo (cum tamen ipsa nunquam tali sceleri consensum dedisset), nisi post plures annos oratione, & jejuniis pie peractis: & quod aliquando dicendo semel Pater noster, vel Ave Maria, aut mutando locum aliquæ personæ sunt liberatæ.

46. Circa verò illa maleficia, quæ matrimonium nocent, notandum, quod, postquam Exorcista bene cognoverit mala in conjugibus orta, esse a dæmone, persuadere debet iis, ut doleant de omnibus peccatis, præsertim inter se commissis, sive ante, sive post matrimonium contractum, & quod a se tollant finem illum, quem plurimi habent in Matrimonio, nimirum libere satisfaciendi libidini, & non dirigunt matrimonium ad finem sanctius vivendi in illo statu, vel ut prolem obtineant, quæ Deo serviat, & cælestes sedes repleat. Exorcista ipsos disponat ad liberationem, ut n. 42., & postea præceptum facias dæmoni, ut discedat, & secum ferat omnes immunditias, quas in corpus intulisset, &c.

47. Denique, sicuti puritas conscientiæ, ut n. 17., valde prodest, ut qui a dæmone vexantur, liberentur, ita multò magis prodest, ne qui sunt liberati, vel liberi, a dæmone in futurum vexentur, quia Deus specialem curam habet de justis, & in ordine ad Animam, & in ordine ad corpus, ut patet ex innumeris scripturæ locis, & præsertim Ps. 32. *Ecce oculi Domini super metuentes eum.*

48. Pro Animabus a dæmone in meditatione illis notandum, quod viri aliqui, & major pars mulierum, ne dicam quasi omnes habentes visiones, locutiones, extases, & similes res extraordinarias, sunt a dæmone illusæ. Pro his, & de earum remediis vide cap. 2. quæst. 14. n. 6. Hic solùm agendum esset de remedio ipsis dando per exorcismos. Sed ea omnia, quæ n. 42. dicta sunt, istis sunt applicanda.

Monet

Monet S. Teresa, Directorem non debere alicui dicere, quod sit a dæmone illusus, nisi certe hoc sciat; nam diffidentia, & desperatio posset inde provenire.

C A P. Ultimum.

De privilegiis Regularium.

§. I.

De privilegiis in communi.

1. **I**N hac tam difficili, & tam necessaria materia de privilegiis Regularium hic agemus tantum de privilegiis Regularium sive in communi, sive postea in particulari, pro foro conscientiae, sive poenitentiali. Videndum igitur quibus privilegiis hodie licite frui possint Regulares, loquendo de veris, & bullatis privilegiis.

2. Privilegium est veluti lex in alicujus favorem data. Cap. privilegia dist. 3. Seu est lex privata, ut dicunt DD. Et prout facit ad presentem tractatum privilegium aliud est reale, aliud personale. Privilegium reale est, quod proxime, ac directe alicui rei, loco, muneri, vel officio, V. G. domui, Ecclesiae, Generalatui, Provincialatui conceditur. Personale est, quod proxime, ac directe personae confertur ratione sui. Et principalis differentia inter privilegium reale, & personale est, quod privilegium personale cessat extincta persona, cui concessum fuit: privilegium vero reale perseverat etiam extincta persona, & transit ad successores. Lez. tom. 4. v. Privilegia Regul. n. 4. cum Azor. Suar.

3. Ulterius privilegium aliud est mere gratiosum, aliud onerosum. Privilegium mere gratiosum est, quod privilegiato affert commodum, & aliis non affert incommodum, vel gravamen. Hinc sunt mere gratiosa privilegia non jejanandi, comedendi carnes, audiendi sacrum tempore interdicti, confitendi, absolvendi a reservatis, concionandi, dispensandi, &c. quia haec non cedunt in Episcopi, aut Parochi gravamen, sed potius levamen, quia non minuunt eorum potestatem, sed eos adjuvant in suo ministerio. Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. c. 2. n. 13. cum Lez. Sal. Garg. Suar. Bon. Tamb. Palao, L. ym. & Don. de privil. tom. 1. tr. 18.

q. 7. cum D. Thom. Privilegium onerosum est, quod etsi privilegiato commodum afferat, aliis tamen affert præjudicium, & incommodum, ut est privilegium de exigendo tributo, de exemptione a solutione decimarum, gabellarum, &c., quia si unus est exemptus a gabellis, onus refunditur super alios. Salm., & Don. loc. cit.

4. Privilegium adhuc dicitur gratiosum, seu favorabile (sed non mere gratiosum), quando cōcedens illud de primario intendit favorem concedere, licet ex consequenti, & quasi de secundario sequatur alterius detrimentum, ut in exemplis allatis de exemptione a decimis, gabellis, &c. Si verò Princeps primò, & per se tendit in odium, & pœnam alterius, dicitur privilegium odiosum, seu onerosum, licet aliàs cedat in favorem alterius. Unde si partim intendat favorem, partim odium, atque favor, & odium possunt distingui, ex qua parte est favorabile late est interpretandum, & ex qua parte est odiosum stricte, ut privilegium Canonis, quod favorabile est respectu personarum ecclesiasticarum, odiosum respectu delinquentis. In dubio autem, an privilegium sit favorabile, an odiosum, judicandum est favorabile, quia privilegium per se intendit favorem. Salm. cit. c. 1. p. 6. n. 77.

5. Privilegium mere gratiosum, nunquam deperditur per non usum etiam privativum (quando scilicet privilegiatus sciens, & potens, data opportuna occasione non est usus privilegio), vel per usum contrarium, etiam si longissimum tempus pertranseat, quia nec deperduntur per legem id statuentem, cum hæc non adsit, nec per tacitam renunciationem, quia privilegia non obligant ad utendum illis, nec per præscriptionem, quia nemo habet jus ad præscribendum in privilegiis, quæ solas actiones privilegiati concernunt; nec est alius modus amittendi hujusmodi privilegia. Ita cum pluribus DD. Anacl. in Canon. tom. 4. lib. 5. tit. 33. n. 209., qui quoad usum contrarium dicit, hanc esse sent. comm. Ita etiam fuse Lex. tom. 4. v. privilegia n. 15., & 16. cum Laym. . Salm. cit. cum DD. cit. & Don. cit. cum Merol. Laym., & aliis, quoad non usum tantum ita sentit. Semper tamen præsumitur privilegium usu receptum; & afferenti contrarium incumbit onus probandi. Salm. cit. p. 2. §. 1. cum A. Tamb.

6. Et hæc nota, quod non usus dicitur tantum respectu privilegij affirmativi, ut si habens privilegium comedendi carnes in

in Sabbato nēm comedat: utius contrarius dicitur tantum re-
spectu privilegii negativi, ut quando quis habet privilegium,
non solvendi decimas, & tamen illas solvit. Salm. & Lez. cit.

7. Privilegium habens plures partes, si amittitur quoad
unam partem, non per hoc præcise amittitur quoad aliam. Don-
de privil. tom. 1. tr. 7. q. 8. cum. com.

8. Religiones Mendicantes non solum communicant in pri-
vilegiis concessis, & concedendis cum alijs Religionibus Mendi-
cantibus ad invicem, sed etiam cum alijs omnibus Religionibus
Monachalibus, & non Monachalibus. Et idem est de confir-
mationibus, innovationibus, &c. taliter quod omnia, & singu-
la privilegia alijs concessa illis conveniant, non secus ac si cuilibet
Ordini Mendicantium in specie, & nominatim concessa fore-
rent. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 1. n. 90. cum communissima sent. ex
varijs privilegijs. Hanc tamen communicationem intellige se-
cundum restrictionem, vel ampliationem Bullæ communicationis
cujuscumque Religionis. Et contra omnes Religiones non
Mendicantes, sive Monachales, sive non Monachales, omnia
privilegia Mendicantium eodem modo participant, & per con-
sequens participant etiam omnia privilegia non Mendicantium,
& piorum locorum, ac si essent Mendicantes, ut constat ex eor-
um privilegijs, Salm. loc. cit. tom. Rodr. Tamb. Lez. Mirand. Pel-
liz. & alijs. Quod etiam intellige secundum restrictionem, vel
ampliationem Bullæ communicationis.

9. In generali communicatione de concessis, & conceden-
dis communicantur etiam privilegia Religionum, quæ postea
fundantur, quia beneficium Principis sine restrictione concessum
est late interpretandum. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 1. n. 95. cum Bassae
Lez. Jo. a Cruce, Rodriq. & alijs. Hinc Lez. tom. 1. c. 3. n. 17. docet
Garmelitæ posse uti privilegijs Societatis, Theatinarum, & Cle-
ricorum ministrantium infirmis postea fundatorum.

10. An privilegia, quæ habent clausulam incommunicabi-
litate, communicantur ab alijs Religionibus, quæ absolute ha-
bent clausulam communicandi cum privilegijs illius Religio-
nis; & quidem etiam si expresse non derogetur illi clausulæ in-
communicabilitatis, ut ordinarie fit? Negant Peyr. Bord. Lez.
Suar. Palao, Pelliz., & alij apud Salm. tom. 4. tr. 18. c. 1. n. 106.
propter aliqua privilegia concessa Societati a Gregorio XJII. &
XIV.

XIV., ut ordinari possint in sacris absque interdictis, extra tempora, sine examine in cantu, &c. cum clausula, ut non possint ab aliis communicari, & alia similia. Sed affirmant Salm. loc. cit. n. 107. cum Don. Bruno, Ant. a Sp. S. utroque Rodr. Jo: a Cruce, Basso, Mirand. Dian., & aliis: & Don. fufe de privil. tom. 1. tr. 7. q. 8. si Religio communicans habeat postea ab eodem Pontifice, vel a Successore absolutam communicationem omnium privilegiorum Societatis, vel omnium Religionum Mendicantium, & non Mendicantium, quia par in parem non habet imperium, & Pontifex prædecessor non potest ligare manus Pontifici successori.

11. Ex dictis sequitur, quod nos participamus privilegia Jesuitarum incommunicabilia, quia participamus omnia privilegia concessa, & concedenda Mendicantibus, ut n. 19. Sed ex una parte Religio Jesuitarum inter Mendicantes computatur: ex Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 7., & ex Lez. tom. 2. c. 1. n. 1. ex Constitut. Pii V. Indefesse. Anno 1571.: & ex alia parte Mendicantes participant privilegia Jesuitarum incommunicabilia, ut fufe probant Don., & Salm. loc. cit. Ergo.

12. Hic quæres, an sic necessaria licentia Generalis, vel Provincialis, ut Mendicantes uti possint privilegiis Jesuitarum? Et ratio dubitandi est, quia in Societate requiritur commissio Generalis ad usum privilegiorum.

R. Negative, quia hæc privilegia absolute, non cum hæc restrictione sunt concessa Mendicantibus: tum quia in privilegiis non communicantur pœnalia, & odiosa. Ita Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 9. cum Rodriq. Mirand. la Cruz, Suar. Portel. Dian. Merol.: & Salm. tom. 4. tr. 13. c. 1. n. 105. cum Palao, Pelliz. Basso, Ant. a Sp. S. Et idem est de aliis Religionibus, quæ participant privilegia Mendicantium, ut docent iidem Salm. loc. cit. Sufficit ergo licentia Superioris localis, de qua etiam aliqui negant, nisi aliter in privilegio exprimat.

14. In generali communicatione privilegiorum non veniunt pœnalia, & odiosa, quia odia sunt restringenda, & privilegia communicantur in gratiam, & favorem Religionum, non in pœnam, & odium. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 6. Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 12. cum Mirand. Rodr. Tamb. de jure Abbatum, & Anacleti Can. tom. 4. lib. 5. tit. 33.

15. Ex dictis sequitur, quod cum in Congregatione nostra sit privilegium Pauli V., de quo in cap. 2. n. 12. contra nostros Canonicos procurantes favores a quacumque persona extra gremium Congregationis pro dignitatibus, officiis, administrationibus, &c. in Congregatione habendis sub pœnis privationis, inhabilitatis, &c. aliæ Religiones participantes non participant de hoc privilegio.

16. Statim ac privilegium concessum est primæ Religioni, alia Religio communicans potest illo uti, sive acceptetur a prima Religione, sive non, sive adsit statutum in prima Religione, ut prius acceptentur privilegia in Capitulis generalibus, vel Diffinitoriis, sive non, quia hæc sunt extrinseca respectu privilegii; ideoque non habent præjudicare alteri Religioni communicanti, modò in illa juxta suas leges acceptetur, vel si non adsit lex particularis de hoc, adsit sufficiens acceptatio. Ita Salm. loc. cit. n. 99. cum Bord. Mald. Pelliz. Ant. a Sp. S. Et nota, quod sufficienter censentur acceptata fuisse ab aliqua Religione privilegia per hoc quod reposita sint in illius Bullario.

17. Religio participans privilegia V. G. Mendicantium (& sic de aliis Religionibus) participat etiam omnia privilegia omnium aliarum Religionum, quia inter privilegia Mendicantium unum est, quod possunt Mendicantes uti privilegiis, & gratiis quorumcumque non Mendicantium, scilicet Monachorum, & aliorum Clericorum; secus non omnia Mendicantium privilegia communicata dicerentur. Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 10. cum Oltrad. Cardin. Tusco, Nav. Sanch. Lez. tom. 2. c. 1. n. 61. cum Rodriq.

18. Hinc licet Religio participans habeat solum privilegium communicandi cum alia Religione in concessis, potest extendi hoc privilegium ad concedenda, si alia Religio habeat privilegium communicandi cum aliis in concedendis; nam jam unum ex privilegiis concessis alteri Religioni est, quod possit frui privilegiis concedendis, V. G. tertiæ Religioni. Ergo prima Religio habens privilegium communicandi in concessis, habet indirecte privilegium communicandi in concedendis. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 5. Salm. loc. cit. in n. 98. cum Rodr. Mirand. Garc. Oppositum tenet Bassæus, Suar. Rodriq. Palaus apud Salm. loc. cit.: & Don. de privil. tom. 1. tr. 11. q. 9. qui tamen fatetur, omnes

fere Religiones hodie, & præcise Mendicantes absolute, & tunc posse uti omnium Mendicantium, & non Mendicantium privilegii concessis, & concedendis; quia sic per Pontifices omnibus fere concessum est.

19. Et præsertim nos participamus omnia privilegia concessa, & concedenda omnibus Religionibus Mendicantibus, & non Mendicantibus; tum quia Pius V. die 1. Septembris anno 1577. in Bulla Et deinde, concedit, quod nos possimus uti, & gaudere gratiis, & privilegiis, quibus Mendicantes utuntur, & gaudent, ac uti, & gaudere poterunt: consequenter participamus privilegia etiam concedenda Mendicantibus: tum quia, licet ipse Pius V. nobis communicaverit per dictam Bullam omnia privilegia Mendicantibus concessa, ut infra, & nihil dixerit de concedendis; ipsi tamen Mendicantes jam per concessionem antecedenter ad nostram participabant omnia privilegia concessa, & concedenda Mendicantibus, & non Mendicantibus, ut Julius III. 10. Julii 1551. concessit Prædicatoribus apud Donde privil. tom. 1. tr. 7. q. 5. Clemens VII. concessit Minoribus apud Mirand. tom. 2. q. 46. art. 1. in fine, & idem Clemens VII. anno 1530. concessit Carmelitis apud Lez. tom. 1. c. 3. n. 17. omiſſis aliis. Consequenter nos participantes privilegia Mendicantium, participamus indirecte omnia privilegia concessa, & concedenda omnibus Religionibus Mendicantibus, & non Mendicantibus.

20. Plura etiam possent ad intentum deduci pro nobis ex eo quia participamus privilegia Cassinensium, & Congregationis S. Salvatoris Bononiensis, ut infra; Canonici autem S. Salvatoris Bononiensis participant omnia privilegia concessa, & concedenda Mendicantibus, ut infra.

21. Solent Pontifices in communicatione privilegiorum uti hac clausula, *quatenus sunt in usu*. Sed quia in communicatione privilegiorum non tam conceditur usus, quam jus utendi, quia per communicationem privilegium sic fit proprium Ordinis, cui communicatur, ac si illi esset specialiter concessum. Salm. loc. cit. n. 99. Lez. tom. 4. v. Privilegia n. 24., & Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 17., clausula illa solum requirit, quod privilegium primæ Religionis sit validum quando communicatur, quoad jus utendi, & hoc ipso potest secunda Religio illo uti, sive prima Religio illo utatur, sive non. Salm. Lez. & Don. loc. cit. ; tantò magis,

magis, quod nos loquimur solum de privilegiis mere gratiosis, quæ non deperduntur per non usum, vel per usum contrarium.

22. Si quæras ergo, an in communicatione facta cum clausula, *quatenus sunt in usu*, secunda Religio teneatur se certiorum facere de usu privilegii in prima Religione tempore communicationis? R., sufficere scire, quod tunc privilegium fuerit validum quoad jus utendi; scilicet, quod non fuerit revocatum, nec contra ipsum sit præscriptum; maxime quia hic loquimur de privilegiis mere gratiosis, contra quæ non præscribitur; neque ipsa deperduntur per non usum, vel per usum contrarium, ut n. 5.

23. Solet in privilegiis apponi hæc clausula, *dummodo Concilio Tridentino non sint contraria*. An autem hæc clausula intelligatur de iis privilegiis tantum, quæ sunt expresse a Conc. revocata, an verò de omnibus, etiam tacite revocatis, seu quæ sunt quomodocumque contraria dicto Conc., Salm. tom. 4. de privileg. tr. 18. c. 1. n. 50. cum Jo: a Cruce, Pelliz. Dian. Suar. Bord. Lez. Tamb. García, Nav., & aliis tenent, dictam clausulam intelligi tantum de privilegiis expresse revocatis saltem per clausulam generalem Tridentini, *non obstantibus quibuscumque privilegiis*; aliàs privilegia censentur tacite admitti: & ita probabiliter etiam Rodriq. Mirand. Suar. Lez. apud Don. tom. 1. de privileg. tr. 11. q. 15. Sed Don. loc. cit. dicit, quod opposita sententia est tutior, & in praxi recepta; & ita etiam dicit Lez. tom. 3. v. Clausula n. 26. cum Peyr. Quænam autem privilegia sint per Concilium Tridentinum revocata, vide apud Don. loc. cit. q. 16., & Rodr. resol. 116. n. 15.

24. An illa clausula, *dummodo Sacris Canonibus, & decretis Conc. Trid. non sint contraria*, excipiat privilegia, quæ contrariantur nedum decretis Conc. Trid., sed etiam totius Juris Can.? Negat Lez. loc. cit. n. 27., & Don. loc. cit. q. 14. cum Portel., & aliis; aliàs hæc privilegia essent vana, cum omnia fere privilegia Regularium sint contra aliquos Sacros Canones. Intelligitur ergo de Sacris Canon, ipsius Conc. Trid., ut explicant Tamb. Lez. Leand. Ant. a Sp. S. apud Salm. cit. n. 49.: vel canon hic idem est ac decretum Concilii, ut sæpe diversa verba idem significantia geminantur. Salm. cit. cum Bord. Dian. Don. Rodriq.

25. In generali communicatione privilegiorum tunc ea,

alicui loco, vel Monasterio, vel particulari personæ sunt specialiter concessa, censentur concessa omnibus aliis locis, Monasteriis, vel particularibus personis ejusdem, vel aliarum Religionum (non ut particulares sunt, sed ut sunt partes Congregationis), quando militat eadem, vel similis ratio, quia aliàs esset totum jus commune evertere, & Religiones relaxare: tum quia in generali concessione non veniunt exorbitantia, quæ scilicet raro, vel cum magna difficultate conceduntur. Salm. cit. n. 114. Don. de privil. tom. 1. tr. 7. q. 14. Lez. tom. 2. c. 1. n. 52., & 53. Opositum tenent Tamb. de jure Abb. Pelliz. Portel. Mirand. Ant. a Sp. S. Rodriq. García, & alii apud Salm. loc. cit. n. 113. ex generali, & amplissima privilegiorum concessione, qua Pontifices omnia privilegia, gratias, &c. quibusvis Congregationibus, Societatibus, locis, vel illarum personis quomodolibet concessa, singulis Ordinibus Mendicantium concedunt motu proprio, certa scientia, &c. tum quia ita concessit Clem. VIII. Ordini S. Hieronymi in Hispania, Gregorius XIII. Societati, Clemens VII., & VIII. Carmelitis excalceatis, &c. apud Salm. loc. cit. n. 112. Et licet (dicunt) ex vi concessione hoc intuitu, vel illo, hæc, vel illa ratione, non extendatur privilegium ad alia Monasteria, Ecclesias, &c. in quibus non militat talis ratio, bene tamen extenditur vi alterius generalis concessione, qua successor Pontifex omnia quacumque ratione concessa pro aliis extendit.

Hic nota, quod Martinus V. in Bullario nostro fol. 157. & Eugenius IV. fol. 158. nobis concessit, quod privilegia concessa uni loco, vel Monasterio, ad omnia alia loca, & Monasteria extendantur.

26. Certum est, quod Prælati Regulares gaudent omnibus privilegiis subiectis Religiosis concessis, etiamsi de Prælati nulla fiat mentio, quia in favorabilibus Prælati veniunt nomine Religiosorum; non autem id valet e contra de privilegiis concessis Prælati. Salm. cit. c. 3. n. 111.

27. Quæres. An confirmatis privilegiis unius Religionis remaneant confirmata privilegia alterius Religionis participantis privilegia illius?

R. Duplici modo potest hæc difficultas procedere. 1. An si confirmentur privilegia unius Religionis, cui primò fuerunt concessa, illa confirmatio extendatur ad omnes Religiones, quæ
per

per communicationem gaudeat eisdem privilegiis? 20 An confirmatis privilegiis propriis unius Religionis, eo ipso censentur confirmata altarum privilegia, etiam si diversa sint, dummodo in privilegiis gaudeant communicatione cum illa, cui facta fuit confirmatio. Stando in primo modo, dicendum est cum Salm. loc. cit. n. 76. cum Don. loc. cit. tr. 11. q. 9. & cum Mirand. tom. 2. q. 42. art. 5. quod si secunda Religio communicat solum in concessis, & non in concedendis, non censentur confirmata privilegia secundæ Religionis confirmatis privilegiis primæ Religionis, quia confirmatio est novum privilegium, novaque gratia. Si autem secunda Religio participans communicat cum prima Religione etiam in concedendis, dicendum, quod confirmatis privilegiis primæ Religionis, saltem ex certa scientia, remanent confirmata eadem privilegia alterius Religionis communicantis cum prima Religione; quia confirmatio ex certa scientia est novum privilegium, novaque gratia. Don. de privil. tom. 1. tr. 11. q. 9. Mirand. tom. 2. q. 42. art. 5. cum Bartol. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 3. n. 77. cum pluribus aliis.

Si autem loquantur secundo modo, negant Don. loc. cit. q. 10., & Salm. loc. cit. n. 78. cum communiori; quia aliis Pontifex plura confirmaret quam intendere.

28. Quantum ad nos Alexand. VII. in Bulla Nuper die 21. Novembris 1661., quatenus opus est; confirmat, approbat, & innovat nobis omnia privilegia, gratias, &c. per quoscumque Prædecessores quomodolibet concessa, quatenus tamen sunt in usu, & decretis S. Conc. Trid. non adversentur, ut in Bullatio nostro fol. 386.

29. Quæres. An in Anno Jubilæi suspendantur privilegia Regularium, sive pro suis, sive pro Sæcularibus?

R. Negant Salm. tom. 4. tr. 18. c. 2. n. 31. cum Bassio, Lez. Bord. Lug. Pellis. Sanch. Dian. Tamb. Mirand. Ant. a Sp. S. & Lez. tom. 4. v. Jubilæum n. 6. cum Laym. Bos. Lug. Nav. & tom. 2. c. 1. n. 60. refert. Ensiq. Sanch. Dian., dicens, attendenda esse verba Jubilæi, quæ variari possunt voluntate Pontificis; & si solum fiat revocatio generalis privilegiorum, nulla facta mentione privilegiorum Mendicantium, cum hæc sint speciali nota digna, vera erit opinio negativa; si autem fiat specialis mentio illorum, erit vera opinio affirmativa. Affirmat Don. de privil. tom. 1. tr. 13. q. 16. absolute loquens.

30. Quod

30. Quod amittantur privilegia, saltem in foro conscientie, si Religiosi non regulariter vivant, docet Don. de privil. tom. 1. tr. 12. q. 15. cum Sylv. Mirand. Rodr. Quod intellige ex Don. respectu illius Religiosi, qui male vivit, quia malitia particularium non potest Communitati præjudicare. Sed Mirand. tom. 2. q. 47. art. 3. id asserit de privilegiis, quæ aliis sunt onerosa, ut de non solvendo decimas, &c. si sint Religiosi effrenati, & dissoluti.

31. Quantum ad interpretationem privilegiorum notandum, quod interpretatio alia est authentica, juridica, seu judicialis, alia privata, seu doctrinalis. Hanc quilibet vir doctus facere potest; cui acquiescere possumus, sed non tenemur. Primam autem facere potest solus Princeps, qui privilegium dedit, vel cui ipse concesserit interpretari: & hanc tenemur sequi, habetque eandem vim, ac lex, vel privilegium. Hinc Episcopi, Archiepiscopi, alique extranei Prælati, bene possunt doctrinaliter interpretari privilegia Religionum, sicut alii DD., non tamen judicialiter. Et ita Clem. IV. concessit Prædicatoribus, & Minoribus Alex. VI. Congr. S. Benedicti, & Paulus III. Societati, ut apud Salm. tom. 4. tr. 13. c. 1. n. 73., & Pius V. concessit nobis, & aliis circa privilegia Mendicantium, quæ nobis communicavit, ut n. 45.

32. Superiores Majores, scilicet Generalis, & Provinciales respective, ac alii Prælati locales (quorum nomine veniunt Vicarii in absentia Prælati, vel Vicarii Conventuum parvorum, ut hic Don. cum pluribus aliis, & nos dicemus n. 37.) interpretari possunt privilegia, nedum doctrinaliter (pro quo non erant necessaria tet Pontificum privilegia) sed etiam judicialiter, ita ut subditi teneantur illi interpretationi stare, prout per plura jura, & privilegia. Salm. loc. cit. n. 75. Lez. tom. 4. v. privilegia n. 12. Don. de privil. tom. 1. tr. 8. q. 7.

33. Sed & nos habemus speciale privilegium a Sixto IV. in Bulla Dum ad universos, in Bullario nostro fol. 80. tenoris sequentis. *Ut autem mentes dictorum Canonicorum a dubiis, quæ super presentibus, aut aliis gratiis hujusmodi per Nos, & Prædecessores nostros, Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos concessis, & in posteram concedendis, apud præfatos Canonicos, quomodolibet iriri possent, releventur, volumus, ut ubi in aliquo redderentur ancipites, seu dubii, secundum bonam equi-*

æquitatem, in favorem salutis Animarum suarum largiffime intelligantur, & interpretentur, non autem secundam juris rigorem, vel DD. opiniones, & subtilitates.

34. Declaratio judicialis debet fieri a Prælati cum consilio peritorum, sic prudenter, & discrete, ut sit juri, & rationi consona, cum proprietate verborum, in salutem Animarum, non in earum ruinam; aliàs esset destruere, & non ædificare. *Don. loc. cit. Salm. loc. cit. n. 75.*

35. Generales cum Capitulo Generali, & Provinciales cum Capitulo Provinciali respective (in iis tamen privilegiis, quæ sunt propria Provincie privative quoad alias Provincias, de quibus scilicet non communicant aliæ Provincie, ut ex *Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. c. 2. n. 5.*) possunt limitare, immo tollere suis subditis privilegia, etiam a Sede concessa, quando id expediens erit; quia licet id non possent sine licentia Papæ, possunt tamen ex variis privilegiis; & præsertim ex privilegio Leonis X. pro Minoribus, & Augustinianis, Clement. IV. pro Cisterciensibus, & Gregorii XIII. pro Societate apud Mirand. tom. 2. q. 43. art. 4. de quibus privilegiis gaudent aliæ Religiones communicantes. Sic etiam Superior localis cum suo Capitulo potest limitare, & tollere privilegia pro suis subditis, quæ sunt propria illius Monasterii privative, ut supra, ut ex *Salm. tom. 4. tr. 18. c. 2. n. 5.* quia talia privilegia sunt quasi personalia; quisque autem potest cedere se juri suo.

36. Quando in privilegiis Religiosorum datur aliqua facultas Prælati, nisi aliud exprimatur, intelliguntur etiam Prælati locales, cum ipsi sint veri Prælati, & indefinitè æquivalent universali. *Lez. tom. 1. c. 18. n. 3.* cum *Suar. Prælati enim, tam Superiori, ut Generales, & Provinciales, quam locales, ut Priores, Guardiani, Rectores, &c. habent in suos subditos jurisdictionem quasi Episcopalem, ut DD. communiter in clem. 1. de rebus Ecclesiæ non alienandis, & ex c. Abbatis de privil. in 6.*; quia cum Religiosi non subdantur Episcopis, loco Episcoporum succedunt Superiores Regulares. Ita *Lez. loc. cit. n. 2.* & *Don. de privil. tom. 1. tr. 13. q. 17. n. 15.* Et hic nota cum *Salm. loc. cit. c. 1. n. 111.*, cum *Lez. loc. cit. n. 3.*, & cum *Suar. ibidem*, quod si privilegium conceditur Prælato inferiori, censetur etiam concedi Prælato majori, quia ita dicitur recta ratio.

*Privilegia concessa Prælati extenduntur ad Vicarios
Con.*

Conventum, ad illos scilicet, qui in Conventibus ipsis non habent Superiorem, quia isti sunt vere Prælati. Lez. loc. cit. cum Rodr. Snar.; & dicuntur Vicarii, quia in talibus Conventibus ob parvam familiam non est locus residentie pro Priore, Abbate, &c.

38. Scus dic de Vicariis quarumdam Religionum, qui sunt, ut adjuvant Prælaturam, sed non sunt Prælati. Lez. loc. cit. cum Rodr., nisi quando Superior a domo abest saltem per unum diem naturalem 24. horarum, vel quando ab initio discessus scitur, quod Superior non sit reversurus, nisi post 24. horas; isti enim Vicarii tunc sunt vere Prælati, quia tunc omnis gubernatio Monasterii ad hos secundarios Prælatos devolvitur, plenamque habeat potestatem in Subditos, quam non potest limitare proprius Prælatus, nisi quoad temporale secundum morem alicujus Religionis (nomine enim Prælati venit, qui aliis præest cum jurisdictione interna, & externa, ut ex Lez. tom. 1. c. 18. n. 1.); & tales sunt, qui apud Benedictinos vocantur Priores, in Societate Ministri, in nostra Congreg. Priores, vel Vicarii. Et hæc docent Salm. de voto tom. 4. tr. 17. c. 1. n. 40. Lez. tom. 2. c. 13. n. 41. Mirand. tom. 2. q. 20. art. 1. concl. 3. . Donde Prælati tom. 2. tr. 9. q. 5. Dian. tom. 7. tr. 1. ref. 1. 12. Junip. pag. 1. disp. 8. q. 2. cum Bobad. Mirand.; nisi quoad aliqua aliter determinetur per proprias Constitut. Et per consequens etiam ad istos Vicarios in absentia Superioris modo jam dicto extenduntur privilegia concessa Prælati, quia sunt vere Prælati. Lez. tom. 2. c. 13. n. 41. Don. loc. cit. q. 6., & etiam ex Concessione Sixti IV. in Bulla Dum attente, quæ est Mare Magnum Carmelitarum, apud Lez. loc. cit., & ex Mari Magno Prædicatorum apud Don. loc. cit.: de quibus privilegiis participant aliæ Religiones communicantes.

39. Pro revocatione privilegiorum breviter notandum, quod quando in Pontificum decretis, quæ Regulares concernunt, dicitur, *non obstantibus quibuscumque privilegiis*, tunc generaliter loquendo, quoad illa decreta remanent revocata privilegia Regularium, qui tunc subjiuntur talibus decretis, & illa debent observare, non obstantibus privilegiis. Dixi, generaliter loquendo, quia aliqua privilegia majus habent robur, & non remanent revocata per clausulas generales, sed requiritur major expressio in revocatione, ut sunt privilegia inserta in corpore juris, vel quæ sunt per modum contractus, vel quæ habent clausulam

fulam, quod non possint revocari, nisi fiat expressa eorum mentio, &c. ; quæ ut revocentur, debent specialiter revocari, ut apud DD. citandos. Et hæc est expressa revocatio. Datur etiam revocatio tacita privilegiorum, quæ non fit expressis verbis, sed per actum contrarium, per quem privilegium non potest subsistere, ut si quis concederet privilegium Regularibus exemptionis a tributis, & postea suberet illa ab ipsis exigi. Qui plura vult videat Lez. tom. 4. v. Privilegia Regularium a n. 19. & Salm. loc. cit. cap. 3. p. 4.

§. II.

De extensione privilegiorum Regularium ad Novitios, & alios.

1. **I**N privilegiis Religionum aliquando nominantur etiam Novitii: & hoc fit ad tollendum omnem scrupulum. Cæterum etiam si Novitii non nominentur, gaudent omnibus privilegiis Religionum, quia in favorabilibus Novitii veniunt nomine Religiosorum; nisi in aliquo privilegio sit limitatio pro professis tantum; de quo tunc non participant Novitii. Don. tom. 2. de privil. Novit. tr. 6. q. 3. cum Dian. & Navar. . Lez. tom. 3. v. Novitii n. 36. cum Sanch. Mol. Enriq. Azor. Bon. Porcel. Dian. Suar. Bord., & Salm. de statu Relig. tom. 4. tr. 15. c. 3. n. 85. cum Sanch. Surr. Palao; Pelliz. Vecch. Lez. Ant. a Sp. S. Candid. Bord.

2. Addunt Salm. n. sequ. cum Dian. Lez. in Mari Magno, Ant. a Sp. S. Del Bene, Pelliz., & Vecch., id intelligi etiam de illis, qui nondum habitum receperunt, sed in brevi sunt iadendi, quia in favorabilibus brevi accingendus habetur pro accincto. Et sic quod omnes dicti Novitii possunt absolvi a peccatis, & censuris, & dispensari in omnibus irregularitatibus, votis, & præceptis a Prælatibus Regularibus sicuti Professi, & indulgentiis frui, si bona fide habitum recipiant, vel parati sint in proximum recipere; non autem si ficto animo. Ita etiam tenet Peyr. apud Lez. tom. 4. v. Novitii n. 43., & ipsemet Lez. loc. cit. concedit de privilegiis, quæ in compendiis privilegiorum Ordinum continentur. Pro nobis ulterius vide §. 4. n. 20. & 21.

3. Novitii, qui virtute privilegiorum absolvuntur, vel dispensantur, si a Religione recedant, ad novam absolutionem, & dispensationem non tenentur, quia absolutio simpliciter data non censetur data ad reincidentiam, nisi facultas ita expresse concessa fuerit; quod in presenti non accidit. Salm. cit. tr. 5. c. 3. n. 89. cum Vecch. Dian. Pelliz. Bon. Suar. Ant. a Sp. S. Tamb. Lez. Bord. Fragos. Cand., & aliis contra aliquos. Et ratio est, quia aliqua de facto sunt privilegia, quæ absolute concedunt Novitiis tales gratias, ut notat Don., & Lez. locis mox citandis; & hæc absolute sunt accipienda, & non cum reincidentia. Si verò velimus uti quibusdam privilegiis, quæ concedunt gratiam Novitiis cum conditione, quod si post absolutionem non ingrediantur Religionem, vel non profiteantur, reincidant in priores censuras, certum est, quod tunc reincident, ut notat Lez. tom. 1. c. 24. n. 9. & Don. de privil. Novitiorum tom. 2. tr. 6. q. 18.

4. Non solum Conversi solèmniter profitentes, sed Oblati, & similes, qui emittunt tria vota simplicia, cum sint vere Religiosi, ut dictum est cap. 3. n. 53. participat omnia privilegia cum proportionem ad eorum statum, sicuti alii Religiosi professi. Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. c. 1. n. 99. Lez. tom. 1. c. 3. n. 18. Don. de privil. tom. 1. tr. 6. q. 21. Sed & specialiter Alexander VI. in Bulla Exponi, anno 1499. in nostro Bullario fol. 199. concessit nostris Oblatis, seu Donatis, ut omnibus privilegiis, & immunitatibus nostræ Congregationi concessis, quibus nostri Canonici utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quoad indulgentias, & gratias spirituales, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, &c. Vide n. 40. in fine.

5. Famuli sæculares, alique sæculares commensales, de quibus dicitur §. 3. n. 3. & 17., quod possint confiteri, si volunt, Confessariis a Superiore Regulari tantum approbatis, quod possint consequenter ab illis absolvi etiam de Casibus Episcopis in specie reservatis, sicuti Religiosi, quia gaudent Religiosorum privilegiis, & facultas in Confessariis non est circa hos casus limitata, docent Salm. tom. 2. de Sacram. pœn. cum Cespèd. Peyr. Ant. a Sp. S. Et iterum de privil. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 108., & 109. Hæc ratio valde convincere videtur; tantò magis, quod adest de hoc privilegium pro Carthusiensibus a Clemen. VIII., ut habet

Pc.

Peregrinapud Lez.tom.2. c.16. n.17. adhuc tamen Lez.loc.cit. op-
positum tenet.

6. Insuper prædictos Sæculares posse absolvi per dictos Con-
fessarios ab omnibus casibus, censuris, & pœnis Papæ reservatis,
a quibus possunt absolvi Religiosi, quia in favorabilibus ve-
niunt nomine Religiosorum, docent Salm.cit.tr.13.c.4. n.108.

7. Moniales Ordinum Mendicantium, & non Mendican-
tium in his, in quibus sunt capaces, participant omnia privi-
legia concessa, & concedenda Fratribus sui Ordinis, & per con-
sequens quibuslibet aliis, ac si ipsis in specie fuissent concessa:
sicut e contra ipsi Fratres participant omnia privilegia Moniali-
bus sui Ordinis concessa, & per consequens quibuslibet aliis;
nam licet ex vi privilegii concessi sub expressione, *viris fra-
tribus*, Moniales non possent uti illis privilegiis, possunt ta-
men uti ex vi aliorum privilegiorum, quibus ipsis Monialibus
conceditur generalis communicatio in omnibus gratiis, & favo-
ribus, ac privilegiis cuicumque Ordini, Congregationi, Ecclesiæ,
vel Collegio concessis: & sic e contra dicitur de Religiosis quoad
participandum privilegia Monialium. Salm.loc.cit.c.1.n.91.Fel.
Pot.fol.388. n.3581. & Mirand.tom.2.9.46.art.2.

Et nota, quod ob eandem rationem Moniales communicant
ad invicem ipsarum privilegia; nam cum aliquæ Moniales par-
ticipent V. G. privilegia Religiosorum, qui participant omnia
privilegia concessa quibuscumque Ordinibus, Monasteriis, Colle-
giis, Domibus, &c. hoc ipso dicitur Moniales participant privile-
gia aliarum Monialium, quæ veniunt saltem sub dictione, Mo-
nasteriis, Collegiis, Domibus, &c.

8. Pro nostris autem Monialibus ultra hæc dicta vide §.4.n.19.
ob specialem participationem privilegiorum S. Salvatoris Bono-
niensis: & etiam ipsæ specialiter participant omnia privilegia
Mendicantibus concessa, de quibus §.4.n.24. ex speciali Consti-
tutione Pii V. Et deinde, pro nostris Monialibus, ut in Bulla-
rio nostro fol.286.

9. Eisdem privilegiis Monialium gaudent, cum proportione
ad earum statum Tertiariæ, seu Bizochæ, quamvis in domibus
suis in particulari vivant, si habitum suæ Religionis deferant,
regulam Tertiariarum servant, & votum saltem castitatis fece-
rint de licentia Ordinarii (a quo ipsarum Confessarii debent ap-
pro-

probari ex decr. S. Congregationis), ut docent Salm. cjt. c. r. n. 94. Fel. Pet. fol. 366. , & Don. de privil. tom. 1. tr. 6. q. 2 r.

Nota tandem, quod hodie qualibet Religio habet sua privilegia, & participat omnia privilegia aliarum Religionum, excepta una forsan, vel altera Religione. Quisque igitur videat Bullarium suæ Religionis, si, & quæ privilegia habet.

§. III.

Affertur declaratio privilegiorum pro Regularibus ex Bulla. Superni Clement. X. pro Sacramenti pœnitentiæ administratione.

1. **A**d hæc: *Regulares ab Episcopo ad Confessiones Sæcularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes Subditi sint ejus Episcopi, & quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati.*

2. *Et generaliter ab Episcopo ad personarum secularium confessiones audiendas approbatos, nequaquam censei approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione; atque approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii, minime posse audire confessiones Monialium alterius Monasterii. Itidem Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, hæud posse expleta deputatione in vim approbationis hujusmodi, illarum confessiones audire; sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.*

3. *Ceterùm in Monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta regularia instituta vivitur, posse tam Prelatos Regulares, quàm Confessores Regularium eorundem Monasteriorum, seu Collegiorum audire confessiones illorum secularium, qui inibi sunt vere de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui tantùm ipsis deserviunt.*

4. *Illos autem Religiosos, qui ad Confessiones audiendas ido-*

uei

nei generaliter reperti fuerint, ab Episcopis quoque & indistincte absque aliqua limitatione temporum, certorumque locorum, aut generis personarum in Diœcesi propria admittendos. Quoad ceteros vero, qui non adeo idonei reperiuntur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Semel autem simpliciter approbatos posse in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcumque etiam infirmorum confessiones audire absque ulla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia.

5. De qua tamen confessione tenent dictos Religiosos eorundem infirmorum Parochum illico certiores reddere: & hoc posse illis ab Episcopo sub pœna suspensionis a facultate audiendi confessiones præcipi: sufficere tamen, ut certioratio hujusmodi fiat saltem per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam.

6. Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis Paschali tempore confessi fuerint, constitutioni, quæ incipit: Omnis utriusque sexus, quoad confessionem duntaxat satisfacere censendos.

7. Regulares vero ad ejusmodi confessiones audiendas prævio examine simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipso met Episcopo: secus autem si ab ejus Vicario, aut ab antecessoribus Episcopis approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbatur, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, seu licentias ipsi concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat: de qua tamen haud necessarium esse, ut in actis constet; nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ duntaxat, ubi eam aperiri postalaverit.

8. Porro si Regulares cum scandalo, aut aliâ inhoneste vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur a confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratum esse volumus; cum præcipua Ministri Sacramenti Penitentiae qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas, utique eam causam ad confessionis Ministerium pertinere, ac proinde nihil ob stare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares a semetipso approbatos suspendere, aut

repellere a confessionibus audiendis.

9. Attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessoribus adimi ab Episcopo inconsulta Sede Apostolica nullatenus posse.

10. Et facultatibus per mare magnam, aliave privilegia Regularibus cujuscumque Ordinis, instituti, aut Societatis etiam Jesu, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis.

11. Et per confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares a Sede Apostolica post Sac. Conc. Trid. obtinuerunt, nequaquam revivixisse privilegia prius ab eodem Concilio, aut deinde Apostolicis etiam decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant, absolvendi a casibus Episcopo reservatis.

12. Et habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolica reservatis, non ideo a casibus Episcopo reservatis posse absolvere.

13. Posse autem Regularem Confessorem in ea Diocesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diocesi, a peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eosdem penitentes noverit in fraudem reservationis ad aliam Diocesim pro absolutione obtinenda migrasse.

14. Vigore supradictorum privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absolvere penitentes a censuris quoad externum, & judiciale forum, & absolutos ab eis in foro penitentiali, utique non censeri absolutos in exteriori iudicio, & contentioso. Quinimmo censuris Ecclesiasticis irretitos, & denunciatos ab Episcopis cogi posse gerere se pro talibus, etiamsi a Regularibus fuerint absoluti.

15. Quoties exhibitis aliquibus Regularium Apostolicis privilegiis coram Episcopo, ab eo judicetur, ipsa non suffragari casui, de quo agitur, si dictorum privilegiorum verba obscura sint, & ambigua, non esse ad Metropolitanam provocandum, sed cum ejus sit interpretari, cujus est condere, dictorum privilegiorum interpretationem Sedis Apostolicæ iudicio, prout aliàs constitutione Prædecessoris nostri, &c. sal. rec. Clementis 4. statutum fuit, esse exequendum. Non obstantibus quibuscumque, &c. etiam insolitis clausulis,

16. Hic nota in primis, Conc. Trid. sess. 25. c. 10. ordinasse, quod

quod Monialibus præter ordinarium Confessorem alius, extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis, aut tertio in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Potest etiam, ultra tres vices Episcopus concedere Confessorem extraordinarium, si id expediens judicaverit, quia Conc. ibi non loquitur, taxative. Fel. Pot. fol. 157. cum Pelliz. Alin. de Confess. Monial. c. 6. §. 11. cum Bord. Dian. D. Franc. de Sales tom. 5. Const. Monial. 20.

17. Pro dictis num. 3. nota, quod vere de familia, & continui commentales dicuntur Oblati, Donati, seu Tertiarii, ac etiam sæculares, qui Religiosis deserviunt, & intra Monasterii septa habitant, vivunt, ac dormiunt, atque sub Monasterii Prælati obedientia degunt, saltem ratione servitii, si non ratione voti, etsi salario stipendiati sint. Salm. tom. 4. de privileg. tr. 18. c. 4. p. 2. n. 57., & Fel. Pot. cit. cum Turrian.

18. Pro num. 13. nota, quod tunc pœnitens ex alia Dicecesi dicitur venire in fraudem reservationis, quando nullo alio fine venit, nisi ut absolvatur a reservatis, non autem si veniat principaliter ob aliquod negotium, licet de secundario veniret etiam pro absolutione a reservatis, quia sic utitur jure suo. Salm. tom. 1. de Sacram. pœn. tr. 6. c. 13. num. 25. Wigant fol. 594. n. 60. Et quidem, in hoc sufficit, quod pœnitens dicat, se ob aliud negotium principaliter venisse, & Confessor credere debet, ut docent Salm. cit.

§. IV.

De privilegiis Regularium in particulari; & primo quantum ad casus Bullæ cœnæ.

Possunt Prælati Regulares (etiam locales) absolvere suos subditos a casibus Papalibus, etiam in Bulla cœnæ reservatis.

1. **I**TA Renzi tom. 2. lib. 1. de Sacram. tr. 5. c. 4. q. 10. docet cum Merol. ex motu proprio Pii V. 21. Julii 1571. apud Rodriq. in qu. regul. tom. 1. q. 61. art. 9. in fine; loquens tamen

men de casibus occultis.

2. Ita Amend. tom. 2. p. 5. de Sacram. pœnit. sel. 4. sect. 1. dub. 2. diff. 5. se retractans de sua priori contraria sent. , non distinguens de publicis , & occultis , docet cum Dian. Portel. Leand. , & firmiter probat ex privil. S. Pii V. pro Gassinensibus: Dum ad Congregationem : ac probat , quod Bulla cœnæ non derogat tali facultati.

3. Ant. a Sp. S. tom. 1. tr. 2. d. 1. sect. 1. n. 47. affirmat etiam de casibus publicis , excepta hæresi , cum Sanch. Bord. Portel. Vecch. Lez. Cand. ; & satis probabile ait etiam de hæresi occulta cum Rodriq. Cand. Suar. Sanch. Bauny, Bofs. Fill. Peyr. Et hoc ex privilegiis , quæ non esse revocata defendit.

4. Fel. Pot. a fol. 360. ex professo tractans hanc quæst. , citatis 14. gravibus DD. concludit , sent. affirmativam esse moraliter certam , exceptis schismate , hæresi cum relapsu , falsificatione literarum Apostolicarum , delatione prohibitorum ad infideles , & conspiratione in Roman. Pontificem . Et probat , quia jus Prælatorum Regularium absolvendi suos Subditos a casibus Bullæ cœnæ , etiam ab hæresi , est certum , per privilegium scilicet. Sixti IV. , & Pii V. , & aliorum Pontificum ; nam præsertim Sixt. IV. in Mari Magno Prædicatorum , & Minorum ann. 1474. concedit Generalibus , Provincialibus , Custodibus , & Prælatibus localibus facultatem absolvendi , & respective dispensandi suos Subditos , & alios Fratres ad eos declinantes ab omnibus excessibus , & a quibusvis excommunicationis , suspensionis , aut interdicti , aliisque ecclesiasticis , & sæcularibus sententiis , censuris , & pœnis , quavis ex causa , a jure , vel ab homine latis , etiam per sententiam particularem , satisfacta parte , exceptis quatuor , videlicet hæresi cum relapsu , schismate , falsificatione literarum Apostolicarum , & delatione prohibitorum ad infideles ; revocatio vero talis facultatis est ad summum dubia ; immo nulla adest , ut ipse Fel. Pot. probat inductione ; nemo autem est spoliandus jure certo per superveniens dubium , quia melior est conditio possidentis . Bullam Cœnæ explicat de Regularibus in ordine ad sæculares . Conc. Trid. non abstinisse , ait , dicta privilegia ; immo nihil immutasse pro Prælatibus Regularibus quoad proprios subditos quantum ad Sacramentum pœnitentiæ , ut legenti patebit : & videri posse catalogum privilegiorum Regularium , quæ Conc. Trid.

Trid. revocavit, apud Portell. v. Trid. Conc. : apud Hieron. Rodr. ref. 116. n. 15. ubi patet, dicta privilegia non esse revocata. Hæc Fel. Pot. Videre etiam potes dictum catalogum apud Don. de privil. tom. 1. tr. 11. q. 16.

Hic nota ex Fel. Pot. cum Caren., quod hæresis cum relapsu est, quando quis reincidit in eandem hæresim, quam prius in Sacro Tribunali de vehementi abjuraverat.

5. Dicitur Sixtus IV. concedit, ut ipsi Prælati possint a Fratribus, quos pro tempore habuerint in Confessarios, pariter a præmissis absolvi, ut refert Fel. Pot. cit.

Et dictum privilegium Sixti IV. pro Fratribus Prædicato-ribus, & Minoribus, cum non distinguat de casibus publicis, & occultis, nec de foro interno conscientie, videtur, ait Fel. Pot. comprehendere etiam casus publicos, & pro utroque foro: ex Bord. Rodr. Peyrin. la Cruz, Dian. Hæc Fel. Pot. Sed sufficiat, quod valeat pro foro interno. At vide n. 14.

6. Eandem sententiam, etiam de casibus publicis, tenent Salm. tom. 4. tr. 18. c. 6. p. 2. num. 143., exceptis quatuor illis, ut hic n. 4. in medio: & Bullam cœnæ ipsi Salm. loc. cit. explicant de Regularibus in ordine ad sæculares.

7. Hanc sent. tenet etiam Donat. tom. 1. tr. 13. q. 17. pro foro conscientie, non pro foro contentioso, quoad casus Bullæ cœnæ etiam publicos; quam sententiam, dicit, fulciri, nedum auctoritate tot DD., sed ratione, quia multa extant Regularium privilegia, quibus eorum Prælati datur facultas absolvendi subditos a casibus Papæ reservatis etiam in Bull. cœnæ, exceptis quibusdam, (ut n. 4. & 8.), ut in Mari Magno Prædicatorum a Sixt. IV. ann. 1479., & in aliis privilegiis, quæ refert loc. cit. Et fusiùs tom. 2. tr. 11. q. 17., & 18. idem defendit etiam de hæresi etiam cum relapsu ex privilegio Greg. XIII. ann. 1588. Generali societatis. Ad Bullam cœnæ, & alias Bullas, & decreta dicit, intelligi de casibus publicis, vel in ordine ad Sæculares.

Et de hæresi occulta tenet Rodr. Peyr. cum Fill., & Fragos. Bauny cum Candid. Sanchez, Rodr. Bord., & aliis apud Salm. loc. cit. num. 75.

8. Dicta valde roborantur ex declaratione Julii II. in Bulla Exponi, apud Rodr. in Bullar., ubi Pontifex circa dubium ei propositum a Thoma de Vio Generali Prædicatorum, postea Car-

dinali de Vio circa eorum privilegia in consilio Bullæ cœnæ, respondet, & decernit, quod illi, quibus in prædicta declaratione (in Bulla scilicet Sixti IV.) concessa est potestas absolvendi, & dispensandi, licite possint perpetuis temporibus absolvere, & dispensare ab omnibus, & singulis, ac si prædicta Bulla in Cœna Domini non esset facta, nec fieret, præterquam a conspiratione in Roman. Pontificem, & ab illis, propter quæ prædictus Pontifex prædecessor declarando voluit ad eandem Sanctam Sedem etiam recurrendum, &c. ut hîc n. 4.

Novissime Bened. XIII. per Bullam Præfatus privilegia Prædicatoribus concessa, ut possent absolvere suos subditos a casibus Bullæ cœnæ, retulit, confirmavit, innovavit, & de novo concessit, ac decrevit, ipsos posse absolvere ab omnibus casibus, & censuris Sedi Apost. etiam per Bullam cœnæ reservatis, exceptis illis, quos Sixt. IV. & Jul. II. excipiendos fore voluerunt: & plura alia statuit. Sed deinde Clem. XII. talem Bullam Præfatus reduxit ad terminos juris com.

Hîc nota, quod absolutio quoad hæresim solum dari potest pro foro interno, ut notat etiam Fel. Pot. fol. 366., quia pro foro externo Prælati Regulares non possunt procedere in causis ad S. Officium spectantibus ex decr. Paul. V., & Alex. VII.; hæc autem sunt valde diversa, forum scilicet internum, & externum: & patet hæc doctrina tum ex privilegiis Pontificum concedentium absolutionem hæresis, tum ex DD. talem absolutionem posse dari affirmantibus ob privilegia.

9. Nota etiam cum Fel. Pot. cit., quod Prælati Regulares potestatem a prædictis casibus absolvendi, & super eis respective dispensandi possunt alteri generaliter delegare, quia est potestas ordinaria, cum perpetuè sit affixa eorum officio; omnis autem jurisdictio ordinaria potest delegari, ut communiter docetur, nisi quoad hoc adsit limitatio, & coarctatio in ipsis privilegiis; quæ tamen non adest in privilegiis cit.

10. Notat insuper Fel. Pot. cum Melphi, quod Prælati Regulares possunt suos subditos absolvere, & dispensare etiam extra locum suæ jurisditionis. Ut autem Confessarii absolvant, & dispensent, requiritur generalis, aut specialis deputatio a Superiore, ut patet etiam ex ipsis privilegiis. Et ita Fel. Pot. Lez. & alii. Pro absolutione a reservatis pro ipsis Prælatibus vide cap. 3. n. 81.

11. Sed

11. Sed aliqua in specie sunt dicenda pro nobis circa principalem propositam quæstionem, & simul inservient pro aliis Religionibus nostra privilegia participantibus.

12. Igitur nostri Prælati possunt absolvere suos subditos a casibus Bullæ cœnæ, non solum per generalem participationem dictorum privilegiorum, ut supra, sed per specialem communicationem: & primò, quia Canonici Regulares Lateranenses participant privilegia Cassinensium, & Congregationis Canoniorum Regularium Salvatoris Bononien. ex Const. 33. Greg. XV. Injuncti nobis, anno 1622., quæ in nostro Bullario habetur fol. 377. tenoris sequentis.

13. *Præterea eidem Congregationi Lateranensium, illiusque Abatibus, Superioribus, Canonicis, aliisque personis, quod in omnibus, & singulis aliis privilegiis (hæc dicit, aliis, quia in §. antecedenti expresserat aliqua privilegia), & gratis, & indulgentiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Cassinensium in hunc usque diem, quàm Congregationi Canoniorum Regularium S. Salvatoris Bononiensis, illorumque Abatibus, Superioribus, & personis quibuscumque, etiam ut præfertur, aut aliàs quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per Nos concessis, ac quibus utuntur, fruuntur, & gaudent, ac uti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo similiter sint in usu, & non sint revocata, neque sub aliquibus revocationibus comprehensa, nec Sac. Canon., ac Concilii prædicti decretis, aut Const. Apostolicis repugnent, pari modo uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore præsentis, etiam concedimus, & indulgemus. Non obstante nostra de gratis ad instar non concedendis, aliisque Const. &c.*

14. Porro Pius V. in Const. Dum ad Congregationem Cassinensium anno 1571., quæ in Bullario Romano est Const. 129., habet. *Concedimus Cassinensium Abatibus, & Prælati facultatem absolvendi Monachos, Conversos, Commissores, & Oblatos, & tam professos, quàm Novitios in ea tamen Religione perseverantes, ab omnibus, & quibusvis criminibus, censuris, & pœnis incursis, tam ante, quàm post ingressum, ex quavis causa, & ob quemvis excessum publicum, vel occultum, etiamsi homicidium voluntarium, sed mutilatio membri subsecutum, seu subsecuta*

fueris, non tamen post ingressum, etiamsi fueris de casibus reservatis Sedi Apostolica, vel comprehensis in Bulla cœna, toties, quoties opus fuerit (quoad reatum homicidii tantum, in foro conscientie tantum) absolvendi, & liberandi, ac concedimus facultatem reintegrandi in statum pristinum, ac eum, in quo quomodolibet erant, & fuerant ante præmissa, & prorsus abolendi omnem maculam, siue notam inhabilitatis, & infamie inde quomodolibet insurgentium, secumque dispensandi, quod non obstantibus præmissis, libere, & licite possint promoveri ad Ordines, etiam Sacros, & Presbiteratus Ordines, atque præfici Monasteriis dictæ Congregationis in Abbates, Priores, & Prælatos, munusque benedictionis suscipere, & tam illi, quàm qui jam ante, siue post præmissa fuerint promoti, etiamsi scientes susceperint munus benedictionis irretiti irregularitatibus, inhabilitatibus, reatibus, censuris, & pœnis, vel aliis quibuscumque criminibus scienter celebrassent missas, & alia divina officia, si mulve usi essent munere benedictionis, libere possint, & valeant ministrare in ministerio altaris, & uti dicto munere, necnon retinere quascumque Prælaturas, & officia, & exercere licite, & libere possint, & valeant.

15. Statuentes, absolutiones, liberationes, reintegrationes, dispensationes, necnon omnia, & alia singula, quæ harum vigore fient, & inde perpetud sequentur, &c. ita demum suffragari, si, & dummodo donec vixerint in habitu, & professione regulari ejusdem Congregationis virtutem Altissimo famulari fuerint, sub obedientiaque Prælatorum, & Superiorum dictæ Congregationis permanserint.

16. Hic nota, quod nomine homicidii voluntarii venit homicidium illicitum, ut docet Rodr. & Bord. cum aliis de privilegiis Regularium.

17. An concessis casibus Bullæ cœnæ, ut supra, non exprimendo hæresim, censetur concessa absolutio ab hæresi, multi negant, sed affirmant Dian. p. 1. tr. 5. ref. 1. & p. 5. tr. 12. ref. 35. cum Suar. Peyr. de privil. tom. 1. Const. 4. Sixti IV. §. 5. n. 20. Renzi tom. 2. lib. 1. de Sacram. tr. 5. c. 4. q. 10. cum Dian. ex declaratione S. Congregationis 17. Novemb. 1628. Et in simili de jubileo La Croix cum Fill. Lez. & aliis.

18. Sed ulterius nostri Prælati possunt absolvere ab hæresi, si

BCR

non fit cum relapsu , ut ex num. 4. , per participationem illius privilegii , & ut etiam infra , quia excipitur solum hæresis cum relapsu ; exceptio autem firmat regulam in contrarium . Quia etiam possunt absolvi ab hæresi cum relapsu , ut num. 14. ; de quo melius patebit num. 26.

19. Probatur 2. responsio , quia Canonici Regulares Lateranenses participant privilegia Congregationis S. Salvatoris Bononiensis , ut supra. At Jul. II. Const. Inter cæteros , anno 1512. in nostro Bullario fol. 204. concessit dictis Canonicis Congregationis S. Salvatoris Bononien. multa privilegia : unde Pontifex in dicta Const. pro dictis Canonicis S. Salvatoris ait : *Adiicientes præterea, quod de cætero, non solum prædictis præ eminentiss, privilegiis, & gratis decorantur, quibus gaudent in genere, vel in specie universi alii Canonici, verùm etiam omnibus, & singulis privilegiis, inamunitatibus, favoribus, indultis, & gratis spiritualibus, & temporalibus, per Nos, vel per quoscumque Prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel alias quomodolibet, seu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canoniarum Regularium S. Augustini, ac Congregationis de Frisonaria, aliàs Lateranensem, Ordinibusque Heremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Servorum B. Mariae, & aliis etiam earundem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum personis, Monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum S. Justinae, seu S. Benedicti Cassinensium, & ejus Monasteriis, locis, membris, & personis hactenus concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eandem Sedem concessum est, dictæ Congregationis privilegiis posse gaudere in omnibus, & per omnia, absque ulla prorsus differentia, perinde, ac si ea ipsi Congregationi Canoniarum Regularium S. Salvatoris specialiter, & nominatim concessa fuissent; quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus, ac si præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem S. Salvatoris, & ejus Moniales, sive Sorores, ac personas oblatas, & commissas utriusque sexus, quæ sub illius Congregationis cura sunt, in illis videlicet, quæ ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa jam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cum ipsam Congregationem S. Salvatoris*

toris censeamus meritis, &c.

20. Statuimus similiter, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque, etiam arctiorem ingredi voluerint, tali voto non obstante ad Congregationem, & Ordinem predictos, illorumque professionem libere, & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, superque omnibus aliis votis (præfate Religionis dumtaxat excepto) cum illis, et cum omnibus aliis, ipsum Congregationem Altissimo famularis ingredi volentibus, etiam dispensari possit, ac a quocumque excommunicationis vinculo, injuncta eis juxta eorum facultates restitutione, & penitentia salutari, tanquam uni ex Canonicis Congregationis hujusmodi absolutionis beneficium impendi; ita tamen, quod si ante professionis emissionem discernerint, in eandem excommunicationem ipso facto reincident.

21. Priorique Generali, & Visitatoribus, ac singulis Prælati dictæ Congregationis, & qui loco eorum constituuntur, præsentis, & futuri, concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & Commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam introverint Congregationem, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & Oblatis, seu Commissis personis utriusque sexus, quorum curam, ut præmittitur, gerunt, in casibus, quibus exceperint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias a jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententias inmodati, aut in locis generali, vel speciali ecclesiastico suppositis interdicto divina Officia celebrantes, vel suscipientes Ordinem, sic ligati irregularitatis similiter incurrerint, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simonia, qualitercumque generaliter, vel specialiter Sedi prædictæ reservatis (exceptis dumtaxat hæreticorum relapsorum, schismaticorum, desertorum prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificationum, quos omnino ad eandem Sedem emitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentiam valeant impartiri. Canonici vero, & alii, quos pro tempore Prior Generalis, Visitatores & Prælati prædicti in proprios habuerint Confessores, eidem Priori Generali, Visitatoribus, & Prælati absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint.

22. *Cipientes etiam, &c. pariter (intellige Canonicis) concedimus, ut liceat ipsis, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis, ac Monialibus, sive Sororibus, & Oblatis, seu Commissis personis prædictis utriusque sexus præsentibus, & futuris semel in vita, & in mortis articulo, quemcumque Presbyterum ex Canonicis præfata Congregationis, in casu vero necessitatis alium Presbyterum idoneum, tam sæcularum, quam cujusvis alterius Ordinis Regularem in suam eligere Confessorem, qui confessionibus hujusmodi diligenter auditis, pro commissis per eas criminibus, delictis, & peccatis in omnibus, & singulis, etiam Sedi Apostolica reservatis casibus debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possit auctoritate nostra impendere, & penitentiam injungere salutarem: Ita tamen, quod quilibet etiam ex consentibus hujusmodi, postquam Congregationem ipsam fuerit ingressus, & antequam ad articulum mortis deveniat, teneatur, si Clericus, vel Presbyter fuerit, septem Psalmos penitentiales, si vero Conversus, vel Commisus fuerit, vel alia persona ex prædictis utriusque sexus, quæ ipsos Psalmos penitentiales legere nesciret, quinquagies orationem Dominicam, & totidem Salutationes B. Virginis, singulis septimanis, per annum unum dumtaxat, pro conservatione status Romanæ Ecclesiæ, legitimo tamen cessante impedimento, dicere, & omittentes alia vice supplere teneantur; ac possint, dicendo quinquaginta vicibus dictos septem Psalmos penitentiales communitè, vel divisim hujusmodi debito in integrum satisfacere: & si interim aliquem post inceptam, & non perfectam penitentiam hujusmodi ab hac luce migrare contingat, ipse nihilominus plenariam remissionem consequatur, dummodo intentionis fuerit, illam, si supervixerit, perficiendi.*

23. Aliqua notabilia pro dicto privilegio vide §. 6. n. 5.

24. Probatum 3. responsio, quia Canonici Regulares Lateranenses, nedum generali communicatione, sed etiam speciali ex Bulla S. Pii V. Et deinde: sub die 1. Septembris 1577., ut in nostro Bullario fol. 295. participant non solum omnia privilegia, quæ ipse S. Pius V. concessit Mendicantibus per Bullam Eclæ Mendicantium, ut in nostro Bullario fol. 286., sed etiam alia privilegia eidem Mendicantibus per ipsum, vel per alios Romanos Pontifices concessa. Unde ex speciali concessione possunt absol-

vere

vere subditos a casibus Bullæ cœnæ per privilegia Mendicantium relata §.4. , ut meliùs videbitur infra .

25. Hic notandum, quod postea idem S. Pius V. Constit. 133. Romani anno 1571. , & Gregorius XIII. Constit. 9. In tanta, revocavit , seu potiùs moderavit privilegia ab ipso Pio V. concessa , & reduxit ad terminos juris communis , & Conc. Trident. Unde privilegia , quod Lectores, aut in Theologia graduati possint secularium confessiones audire non examinati , nec approbati ab Episcopo , & privilegium de Confessoribus Monialium, quæ degunt sub cura Regularium , quod non deberent examinari ab Episcopo , & similiter aliud etiam privilegium , quod Regularis admittitur semel in una Diocesi , non teneatur ampliùs in eadem examinari , vel presentari , sunt sublata per Bullam Clementis X. Superi, de qua vide in §. 2. a n. 1.

26. Igitur Prælati Lateranenses possunt absolvere suos subditos a casibus Bullæ cœnæ, nullo excepto , etiam si sit hæresis cum lapsu , ut in simili docent Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. num. 111. ex amplissimo (inter alia) privilegio Cassinensium, ut hic §. 4. n. 14. ; nam licet in generali concessione non veniant ea, quæ speciali mentione digna sunt, seu quæ Princeps rogatus, non esset verisimiliter concessurus, hæc tamen regula non valet, quando adduntur aliquæ particulæ magis ampliativæ, ut si dicatur, *absolve a quacumque censura, vel dispenses ab omni irregularitate, quavis occasione, aut causa contracta*, quia verba adeo generalia ampliunt dispositionem ad omnia. Ita Salm. cit. c. 4. num. 115. cum Rodr. Mart. a S. Joseph. Ant. a Sp. S. Lez. tom. 2. v. Irregularitas n. 72.

§. V.

De absolute ab aliis casibus, & censuris extra Bullam cœnæ.

1. **E**X dictis supra satis patet, posse Prælatos Regulares absolvere suos subditos a sex casibus Papæ reservatis extra Bullam cœnæ (quos vide §. 8. n. 2.) & ab omnibus aliis casibus

bus Papæ reservatis, quia ex supra positis privilegiis a §. 3. habetur, quod possint absolvere suos subditos a quibusvis calibus, & censuris Papæ reservatis etiam in Bulla cœnæ. At dictio, *etiam*, est implicativa, & ampliativa, unum casum exprimens, & alium includens. *Lez. tom. 3. v. Dicitio n. 20. cum Peyr. Barb. Ergo per dicta privilegia habetur, quod possint absolvere ab omnibus aliis casibus Papæ reservatis extra Bullam cœnæ. Tum quia, cum Prælati Regulares habeant jurisdictionem quasi episcopalem, possunt absolvere suos subditos ab omnibus calibus, & censuris Papæ extra Bullam cœnæ reservatis, & a non reservatis. Ita Salm. tom. 4. de privil. c. 4. p. 1. n. 2. & fusiùs tom. 2. c. 10. c. 2. p. 6. a n. 72. cum pluribus DD. Vide etiam §. 6. n. 21.*

2. Sed quia de aliquibus casibus, licet in Bulla cœnæ non reservatis, posset esse aliqua difficultas, ob majorem claritatem dico, quod Prælati Regulares possunt absolvere subditos utriusque sexus ab excommunicatione Sixti V. contra procurantes abortum. Pro quo nota, quod Sixtus V. per Bullam 87. Effrenatam anno 1588. contra procurantes abortum fœtus, sive animati, sive inanimati, effectu secuto, & contra cooperantes consilio, favore, potione, maleficio, aut alio modo, tulit excommunicationem latæ sententiæ Papæ reservatam, comprehendendo etiam Regulares, non obstante quocumque privilegio, etiam Maris Magni, ultra pœnam privationis officii, beneficii, cujuscumque dignitatis ecclesiasticæ, & inhabilitatis ad alias obtinendas, ipso facto incurrendam. Sub iisdem dictis pœnis, & sub excommunicatione Papæ reservata prohibet poculum sterilitatis in fœminis, vel quodcumque in ipsis generationis impedimentum. Sed quoad sterilitatem Gregorius XIV. hoc reduxit ad terminos juris communis, ut notat Anacl., & quantum ad abortum, si fœtus est animatus, & effectus est secutus, idem Gregorius, relinquens omnes pœnas relatas, substulit reservationem excommunicationis Papæ, & illam reservavit, seu commisit Episcopis, vel Confessoribus ab ipso ad hoc deputatis; quod tamen non fecit pro Regularibus. Quod si fœtus non est animatus, vel effectus non est secutus, dictus Gregorius substulit omnes pœnas Sixti V., etiam excommunicationem. Et idem est de procurante sterilitatem fœminæ, vel quomodolibet in ipsa generationem impediente, ut notant Salm.

Es

Et

Et probatur 1. quia Prælati Regulares id possunt quasi jure communi, ut notat *Lez. tom. 3. v. Abortus n. 8. cum Suar. , & Don. tom. 1. de privil. tr. 13. q. 17. n. 15. ,* quia Prælati Regulares eo ipso, quod habent jurisdictionem quasi Episcopalem, possunt cum suis Subditis quicquid possunt Episcopi cum suis; & sic possunt absolvere suos subditos a censuris Papæ reservatis, quæ in jure sunt commissæ Episcopis; ac talis est hujusmodi excommunicationis, quæ a Sixto V. erat Papæ reservata, sed commissæ est Episcopis a Gregorio XV. Ergo quando delictum est occultum, possunt absolvere a casu abortus.

3. Probatur 2. quia licet Sixtus V. abstulerit quoad excommunicationem pro abortu omnia privilegia Regularium, Clemens VIII. per Bullam *Ratio Pastoralis* anno 1597. ex certa scientia restituit omnia privilegia trium Ordinum S. Francisci utriusque sexus, tam propria, quam per communicationem inter se, & cum aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, per suos prædecessores Pontifices eis concessa, in his omnibus, in quibus decretis Conc. Trid. non adversantur. Et quia revalidatio, seu confirmatio privilegiorum ex certa scientia æquivaleret novæ concessioni, immo dicitur nova gratia, novumque privilegium, ut §. 1. n. 27. dictum est, sequitur, quod omnes aliæ Religiones habentes communicationem privilegiorum in concessis, & concedendis cum Ordinibus S. Francisci, (de quo vide §. 1. n. 18.) sive immediate, sive mediate, ut §. 1. n. 17., participant dictam revalidationem privilegiorum trium Ordinum S. Francisci, & per consequens etiam pro absolutione excommunicationis pro abortu. Dicta valere etiam pro foro externo infert *Rodriq. cum Bord. ex revalidatione Clem. VIII.*

4. Similiter Prælati Regulares possunt absolvere suos subditos ab excommunicatione, & suspensione contra simoniace ordinantes, & ordinatos. Pro quo nota, quod Sixtus V. in Bulla *91. Sanctum* annum, anno 1588. tulit multas pœnas privationis, inhabilitatis, suspensionis, &c. contra male promoventes, & promotos ad Ordines, etiam ad primam tonsuram contra decretum Conc. Trident., scilicet furtive, ante ætatem, per saltum, sine titulo, &c. cum pœna irregularitatis, si in Ordine sic suscepto ministraverint: quas omnes pœnas reservavit Papæ. non obstante quocumque jubileo, & non obstante quo-

quocumque etiam privilegio, etiam Maris Magni quoad Regulares pro suis subditis: quas omnes pœnas adjecit simoniacæ collationi, & susceptioni Ordinum, etiam primæ censuræ; ultra alias censuras prius inflictas, quibus noluit derogare. At Clemens VIII. per Bullam 40. Romanum annum, anno 1595. moderavit, & reduxit Bullam Sixti V. ad terminos juris communis Conc. Trident., & ad Bullam Pii II. Cum ex sacrorum Ordinum, quoad male promoventes, & promptos; sed contra simoniace ordinantes, & ordinatos pœnas voluit in suo robore permanere, & contra simoniace ordinantes posuit etiam interdictum ab ingressu Ecclesiæ Papæ reservatum. Et

Probatur responsio iisdem rationibus, quibus num. antecedenti probata fuit responsio de abortu. Et ita Fel. Pot. fol. 368. a n. 3438. cum Rodriq. & Portel.

5. Prælati Regulares possunt absolvere suos subditos ab excommunicatione Canonis ob percussione[m] etiam enormem, quasi ex jure communi, ut n. 2., quando delictum est occultum: & sequitur a fortiori a privilegiis supra dictis, cum possint etiam absolvere a casibus Bullæ cœnæ: & quia inger casus a Pontificibus exceptos, ut §. 4. num. 4., non numeratur percussio enormis; exceptio autem firmat regulam in contrarium. Et ita Fel. Pot. fol. 387. cum Lez. tom. 4. v. Clericus n. 16. Tamb. de jure Abb. Sorb. Amendol. tom. 2. de sacram. pœnit. fol. 372. cum aliis. Prælati autem Lateranenses præter privilegia Regularibus communia habent speciale privilegium ex Cassinensibus, ut §. 4. num. 1. Et nota, quod ratione privilegii Cassinensium potest dari absolutio etiam si delictum sit publicum.

6. Moniales exemptæ etiam absolventur a suis Prælatibus Regularibus, vel ab aliis ex eorum commissione a prædicta excommunicatione, tum quia privilegia Regularibus concessa communicantur eorundem Monialibus, ut §. 2. n. 7.; tum ex speciali, & amplissima privilegiorum concessione pro nostris Monialibus, ut §. 4. n. 21.; tum demum ex Bulla aurea Sixti IV. concedentis: *Ut Moniales, & tertii Ordinis Sorores existentes sub cura Fratrum Prædicatorum, & Minorum respective, possint, & debeant libere, & licite uti in omnibus, & per omnia privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, concessionibus, facultatibus, & indulgentiis spiritualibus, & temporalibus præfatis*

Ordinibus Prædicatorum, & Minorum concessis, quatenus earum sexui, & statui non contradicant. Et quod privilegia Monialium nostrarum, & aliarum existentium sub cura Prædicatorum, & Minorum, ut supra, participantur a Monialibus aliorum Ordinum communicationem habentibus, patet ex §. 2. num. 7. & 8.

Immo, quod Prælati Regulares possint de Papæ reservatis absolvere Moniales sibi subjectas etiam diversæ regulæ, & tam secundi, quam tertii Ordinis collegialiter, & sub professione trium votorum substantialium viventes, docent DD. apud Fel. Pot. fol. 366. n. 3425. ex privilegio Sixti IV. in Bulla Sacri, anno 1479. ubi eis concedit communicationem omnium privilegiorum, quatenus earum sexui non repugnant. Caterùm generaliter loquendo, an Moniales unius Ordinis subjectæ Religiosis alterius Ordinis, vel Episcopo, gaudeant privilegiis suorummet Ordinum, vel aliorum, dependet ex tenore privilegiorum. Si enim privilegium est pro Monialibus unius Ordinis existentibus *sub cura Religiosorum ejusdem Ordinis*, tales Moniales, si existant sub cura Religiosorum alterius Ordinis, non gaudent tali privilegio; gaudent verò istæ Moniales, si in privilegio non adsit clausula illa, *sub cura Religiosorum ejusdem Ordinis*, &c.

7. Et Apud Fel. Pot. loc. cit. Passerin. Rodr., & alii tenent, Prælatos Regulares absolvere posse suos subditos ob percussorem etiam enormem Clerici Sæcularis, quia privilegia Regularium, maxime Bonif. IX. pro Ordine Prædicatorum, hanc dant facultatem absque limitatione.

8. Sed, quod debeat absolvere Episcopus, ex c. Religioso in 6., vel Papa ex c. Cum illorum, docet Fel. Pot. loc. cit., & Lez. tom. 4. v. Clericus n. 12. cum Tolet., & Tamb. Addit tamen Fel. Pot., quod possit absolvere Prælati Regularis de licentia Episcopi.

9. Quod si Religiosus unius Monasterii percutiat alium alterius Monasterii, sive sint Monasteria ejusdem Ordinis, sive diversorum, percussions debet absolvi ab utroque Superiore ex c. Cum illorum. Lez. loc. cit. cum Sylv., & Tamb. Potest tamen Superior offensi alteri Superiori percussoris suas vices committere, cum habeat auctoritatem ordinariam. Lez. loc. cit. cum Sylvest., & Fel. Pot. loc. cit. n. 3587. ; ubi notat cum Gabas., & aliis, quod pro

pro foro externo absolutio, & executio pœnæ debet fieri a Superiore percussoris cum assistentia, & consensu Superioris offensi, nisi hic committat, ut supra. Si autem dicti Religiosi mutuo se percusserint, potest quilibet Superior suum subditum ex se absolvere, quia injuria compenstat. Fel. Pot. loc. cit. cum Alar.

10. Quantum ad violationem clausuræ Religiosorum, & Monialium variæ sunt excommunicationes Papæ reservatæ ultra alias non reservatas. Et in primis quantum ad ingressum adest Bulla S. Pii V. Regularium personarum anno 1566. revocans omnes licentias mulieribus concessas ingrediendi Monasteria, ac Domos Religiosorum, & illis præcipit sub excommunicatione Papæ reservata, ne prætextu licentiarum dictas Domos, & Monasteria ingredi audeant; ipsis vero Monasteriorum, & Conventuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus, & eorum Monachis, Canonicis, & Fratibus sub privationis officiorum, quæ in præsentibus obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis a divinis ipso facto sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittere præsumant. Quam Bullam idem Pius V. declaravit, & dixit, suam intentionem fuisse in priori Bulla comprehendere mulieres præsumentes ingredi absque prætextu licentiarum, ut apud Bonde clausura q. 5. p. 3. & apud Don. tom. 1. de violata claus. tr. 4. q. 3. ubi videbis plures casus, in quibus mulieribus licet ingredi clausuram Religiosorum. Et ex eodem q. 18. cum Sorbo, & Fesio, sicut etiam ex Bon. loc. cit. p. 1. cum Sorb. Sanch. Coriol. Infirmaria, seu Domus deputata pro infirmis, vel pro Religiosis hospitibus, non sunt subiectæ clausuræ, quia non veniunt nomine Monasterii, cum non habeant Conventum, & Ecclesiam. Idem dici posse ait idem Bon. de illis Domibus, in quibus in forma Conventus, seu Collegii non vivitur, nec ibi est Ecclesia cum Eucharistia instar aliorum Monasteriorum; istæ enim Domus potius Hospitii, quàm Monasterii rationem habere videntur; nisi tamen tales domus aliàs subiectæ fuerint clausuræ; quia adhuc clausuræ subiectæ sunt, etiam si hoc tempore incuria Religiosorum inhabitantium in forma Conventus in illis non vivatur.

Et circa dictam Bullam S. Pii V. nota, quod ibi prohibetur ingressus in Domos, & Monasteria; sed dictiones *Domos, & Monasteria* ad idem significandum adhibentur, vel ad magis declarandum;

dum, non autem ad significandum, quod Domus rusticæ, & alia loca a Monasterio separata subjiciantur clausuræ. Bon. cit. cum Gened. Gonzal. & aliis.

11. Et loquendo de Religiosis, & de Monialibus generaliter, & quoad ingressum adest etiam Bulla Greg. XIII. Ubi gratias anno 1575. per quam Pontifex revocat, & abolet omnes licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Monialium, ac etiam Virorum quibusvis mulieribus, ac omnes licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Sanctimonialium quibuscumque Viris a Pontificibus, Sedis Apostolicæ Legatis, aut aliis concessas, inhibendo eisdem, qui illas obtinuerunt sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda Papæ reservata, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria hujusmodi ingredi audeant; Abbatissis verò, necnon Abbatibus, Conventibus, ac aliis Monasteriorum utriusque sexus Superioribus, & personis, quocumque nomine vocentur, præcipit sub eadem excommunicationis pœna, necnon privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca sua quenquam prætextu hujusmodi licentiarum ingredi faciant, vel permittant. Sub iisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibet omnibus personis Ecclesiasticis Sæcularibus, ac Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessariis tantùm ex decr. Conc. Trid. tribuitur, Monasteria Monialium pro libito, sed necessitate utgente dumtaxat ingredi, nè Moniales sub eisdem pœnis illas aliter admittere præsumant.

Hic nota, quod admittere aliquem in Monasterium idem est ac directe, vel indirecte cooperari ingressui, exercendo actionem positivam, vel negative se habendo, si is ex officio impedire tenetur, ut est Abbatissa, Portinaria, &c. Bon. loc. cit. p. 6. prop. 2. n. 11. cum Suar. Mirand. Sanch.

12. Adest excommunicatio Papæ reservata lata a Clem. VIII. anno 1602. per decr. relatum §. 8. n. 2. contra violantes clausuram Monialium ad malum finem, videlicet ad explendam libidinem, ut notant Don., & Fel. Pot.

13. Paulus V. per Bullam Facultatem anno 1608. explicat, & restringit licentias mulieribus concessas ingrediendi Monasteria

ria Monialium; & aliter facientes subijcit pœnis a Conc. Trid., & Apostolicis Const. inflictis contra ingredienties septa Monasteriorum Monialium absque licentia. De hac Bulla nihil hodie occurrit dicendum, quia dictæ veræ licentiæ sunt sublatae ab ipsomet Paulo V., qui per Bullam Monialium statui anno 1612. revocat licentias omnes ingrediendi Monasteria Monialium mulieribus secularibus sub excommunicatione Papæ reservata, ne prætextu licentiarum Monasteria prædicta ingredi audeant. Ipsorum verò Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus sub eadem pœna, ac privationis suorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda ipso facto sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, seu admittere, vel admittas quoquo modo retinere audeant. Hæc Bulla coincidit cum illa Greg. XIII. ubi gratiæ, ex parte, idæoque sicut de illa discurrendum esse, ait. Fel. Pot. fol. 375. n. 3499.

14. Urb. VIII. per Bullam Sacrosanctum anno 1624. statuit *Cam. itaque plures licentiæ Monasteria Monialium ingrediendi diversis mulieribus secularibus concessæ fuerint, &c. Nos omnem dubitandi materiam, quæ super modo consensam hujusmodi præstandi forsan oriri posset, e medio tollere volentes, &c. declaramus, consensam dictarum Monialium de cetero per easdem Moniales capitulariter, & per secreta suffragia præstandum esse, & præstari debere; aliàs licentias hujusmodi mulieribus, quibus concessæ fuerunt, nullatenus suffragentur. Et quæ Sanctimonialium Monasteria vigore licentiarum prædictarum absque consensu capitulariter, ut præfertur, præstato, ingredi præsumpserint, sententias, censuras, & pœnas contra clausuras Monasteriorum Monialium violantes inflittas se noverint incursumas.*

15. Et de omnibus his excommunicationibus Papæ reservatis Prælati Regulares possunt (in foro conscientiæ tantum) absolvere suos subditos. Don. tom. 1. p. 2. de viol. claus. tr. 4. q. 30. qui primò id probat, quia dicit Prælati habent jurisdictionem quasi episcopalem in suos subditos; & sic possunt quicquid possunt Episcopi in suos. Et ita etiam Alinas c. 7. §. 1. quest. 11. De idè Don. probat etiam dictæ censuræ deductæ sint ad forum contentiosum, cum Sanch. Bord. & pluribus aliis ex privilegio Pii V. pro Prædicatoribus anno 1571. (quàmvis, quantum est ex hoc privilegio, Superiores debeant per seipos absolvere): & ex tot pri-

privilegiis, quæ (sic) summam refert Jo: Cruz. Et ex privile-
giis ita tenet etiam Lez. tom. 3. v. Clausura n. 35. Allnas cit. Fel.
Pot. a fol. 360. a n. 3372. & præsertim n. 3492.

16. Sunt & aliæ excommunicationes, sive generaliter, sive
pro particularibus Ordinibus; sed non sunt Papæ reservatæ. Ve-
rùm contra præsumentes ingredi Monasteria Monialium S. Cla-
sæ edita est excommunicatio Papæ reservata a Greg. IX. & Eug.
IV. Et de hac possunt Prælati Regulares absolvere suos subdi-
tos, ut num. 14.

Hic bene notandum, quod facultas absolvendi de casu
Papæ reservato violationis clausuræ Monialium ad malum fi-
nem ablata fuit a Regularibus per Clem. VIII. quantum ad pœ-
nitentes sæculares, non quantum ad eorum subditos, ut bene
notat Lez. cit. cum Peyr., & clare patet ex §. 8. a n. 1.

17. Sæculares de excommunicationibus a n. 10. dictis Papæ
reservatis possunt in casibus occultis absolvi ab Episcopo vigore
Trid. sess. 24. c. 6., ut etiam notat Fel. Pot. fol. 374. n. 3492., & Don.
loc. cit. q. 33. Quod possint etiam absolvi a Confessariis Regula-
ribus virtute privilegiorum, excepto tamen casu violationis
clausuræ Monialium ad malum finem, in foro tantum conscientie,
etiamsi dictæ excommunicationes sint publicæ, vel dedu-
ctæ ad forum contentiosum, docet Fel. Pot. loc. cit. cum Don. Peyr.
& multis: Peyr. tom. 1. de subdito in append. : Don. loc. cit. q. 34.
de ingressu mulierum in Monasteria Religiosorum, cum Sanch.
Rodriq. Bon. Alphons. de Leone, præsertim ex privilegio Pauli
III. & aliis, si quæ sint, quia facultas, de qua agitur, ibi conce-
ditur illimitate, non cum limitatione, si delictum est publicum,
aut deductum ad forum contentiosum: & ubi lex non distinguit,
neque nos distinguere debemus. Immo quando Pontifex vult
facultatem limitare, dummodo crimen non sit publicum, vel
deductum ad forum externum, id solet declarare. Vide §. 8. n. 4.

18. Præter excommunicationem sunt aliæ pœnæ contra
personas Ecclesiasticas Sæculares, & Regulares ex dictis Bullis;
quæ tamen non sunt reservatæ, ut ex ipsis Bullis patet; & ideo
de illis possunt dispensare pro utroque foro quoad suos subditos
Episcopi, & Prælati Regulares. Fel. Pot. fol. 374. n. 3494. cum Ro-
driq. Et de Prælati Regularibus quoad suos subditos pro foro
conscientie, etiamsi pœnæ supra dictæ deductæ fuerint ad forum

con-

contentiosum, ita docet Don. loc. cit. cum Sanch. & pluribus aliis. Vide §. 6. n. 21.

19. Quæ Alexand. VII. per Bullam Felici anno 1664. statuit super ingressu Superiorum, & Confessorum, atque super commoratione Confessorum prope Monasteria Monialium sub pœna excommunicationis ipso facto, privationis officiorum, & inhabilitatis ad illa, vel alia, vide apud Fel. Pot. fol. 375. a n. 3501.

20. Quoad egressum Monialium a Monasterio p. ures sunt prohibitiones; sed præsertim S. Pius V. per Bullam Decori anno 1569. statuit: *nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarum Monialium, &c. nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepra, aut epidemica, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumbet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit, a Monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter patem, quàm ut præfertur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, siue laicas, aut sæculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis majoris lætæ sententiæ vinculo statim eo ipso, absque aliqua declaratione subjacere, & quo præterquam à Rom. Pontifice, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant. Et insuper tam egressas, quam Præsidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & administrationibus per eas, & eos, tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles declaramus, &c.*

21. Quod nomine epidemica non solum intelligatur pestis, sed etiam alius morbus contagiosus, qui solet alijs de familia periculum mortis afferre, docet Lez. tom. 1. c. 25. n. 20. cum Rodriq. Sanch. . Bon. de clau. q. 1. p. 9. Mirand. tr. de Monial. q. 3. art. 5. concl. 3. cum Gutier. : La Croix lib. 4. n. 70. cum Sanch. Barb. Del Bene, & multis alijs. Immo la Croix cit. docet, licere egressum etiam ex alia simili causa tangente bonum commune, in qua est eadem, vel urgentior ratio (non tamen si sit etiam urgentior causa, sed de bono privato, ut si aliqua Monialis ex suo morbo

esset mortuata, quamvis, ait, plures in hoc probabiliter contradicant), quia leges patiuntur ejusmodi extensionem ad casus similes: & citat plures cum Sanch. Barb. Castrop. Del Bene. Et ita etiam tenent plures DD. apud Alinas c. 7. §. 9. quæst. 2. ubi ipse explicat quandam declarationem S. Congr. circa hoc. Et Bon. de claus. q. 1. p. 9. cum Nav. Azor. Suar. Sorb. Llamas, Sanch. Rodriq. Casus similes sunt Imminens bellum, fluminis inundatio, ædificiorum ruina ex Nav. Barb. Bonac. apud Pasqual. Ego hoc unum scio, quod ita practicari videmus in hoc Regno in occasione periculosa terræmotus. *A flagello terræmotus libera nos Domine.*

Et per receptatrices personas intelligi illas, quæ suo comitatu, aut receptione cooperantur egressui Monialium, aut egressus perseverantiam fovent, non autem illas, quæ consanguinitatis, amicitia, aut urbanitatis causa illas tantum comitantur, vel recipiunt post egressum illicitum, docet Fel. Pot. fol. 377. n. 3509. cum Pelliz. Alinas loc. cit. quæst. 7. cum del Berre, Llamas, Rodriq. & aliis: quia hic comitatus, & receptio de materiali se habet.

22. Pro absolutione excommunicationis Papæ reservatæ, & pro aliis pœnis non reservatis circa dictum egressum discurrendum est, ut a n. 15. dictum est circa ingressum. Insuper, quod Prælati Regulares possint de talibus excommunicationibus Papæ reservatis a n. 10. dictis absolvere suos subditos, & a dictis pœnis dispensare, patet ex pluribus privilegiis, tam pro nobis, quam pro aliis adductis in hoc ultimo cap. a §. 4., in quibus, exceptis casibus, qui in illis excipiuntur, non adest limitatio de absolutione, & dispensatione danda a Generali tantum, vel etiam ab aliis ab ipso deputatis tantum, aut pro tali anni tempore, omittendo alia privilegia, quæ cum dictis, vel cum aliis limitationibus affert Lez. tom. 3. v. Clausura num. 20. relate ad cap. 18. in tom. 1.

23. Quæres. An in casu publico, quo excommunicatio Papæ reservata pro egressu a clausura sit incurta a Moniali, Episcopus possit Monialem de illa absolvere ratione impedimenti perpetui adeundi Pontificem?

R. Negative; cum enim S. Pius V., qui jam sciebat, Moniales esse impeditas perpetua clausura, talem excommunicationem

non specialiter, & expresse contra Moniales fulminaverit, & Papæ reservaverit, signum est, quod velit, eas recurrere pro ab-
 lutione ad Pontificem per literas, nuncium, aut procuratorem, aliàs vana esset talis reservatio. Impedimentum autem perpetuum clausuræ in Monialibus solùm favet, ut absolvi possint ab Episcopo in illis casibus Papæ reservatis, in quibus absolutio reservatur generaliter pro omnibus Fidelibus, non specialiter pro Monialibus. Bon. de clausura q. 1. p. 5. Fel. Pot. fol. 377. a n. 3512. Et idem ob eandem rationem dic. de excommunicatione publice incursa, & Papæ reservata contra Moniales admittentes, aut permittentes ingressum intra earum Monasteria, ut supra n. 11. & de excommunicatione publica Papæ reservata speciali-
 ter, & expresse contra mulieres ingredientes Monasteria Religio-
 sorum, aut Monialium, ut supra. Et ita Fel. Pot. a fol. 377. a n. 3513. qui n. 3515. notat, posse Regulares pro Monialibus approbatos eas absolvere etiam in casibus publicis in foro tamen conscientiarum. Ita etiam Don. loc. cit. q. 33. de mulieribus ingredientibus Monasteria Religiosorum utrumque docet cum Sanch. Rodriq. Alphons. de Leon.

§. VI.

De facultate Prælatorum Regularium quoad dispensandum cum subditis in irregularitatibus, pœnis, &c.

1. **P**rælati Regulares possunt per privilegia dispensare cum suis subditis in omni irregularitate ex delicto, excepta irregularitate de homicidio voluntario, mutilatione, & bigamia vera, vel interpretativa. Lez. tom. 1. c. 18. n. 40. ex pluribus privilegiis. Fel. Pot. fol. 491. cum Ant. a Sp. S. Dian. Leand. &c. & fol. 361. cum Suar. Peyr. &c. ac specialiter ex Mari Magno Sixti IV. Regimini, anno 1474. pro Prædicatoribus, & Minoribus. Insuper Salm. tom. 2. cap. 7. n. 63., & tom. 4. tr. 18. cap. 4. n. 24. cum Ant. a Sp. S. Bauny, Jo. a S. Th., Candid. affirmant de omnibus irregularitatibus, excepta illa de homicidio volunta-

rio, sicut possunt Episcopi; idque ex Bulla Pii V. 15. ann. 1571. pro Prædicatoribus (& idem est de aliis participantibus) & Gregorii XIII. pro Fratribus S. Bernardi. Et idem docet Lez. loc. cit. n. 31. ex dicto privilegio Pii V. in casibus occultis; sed quod Prælati per se ipsos dispensent.

2. Immo Lez. tom. 1. cap. 18. n. 40. docet, quod Prælati Regulares, cum ex jure communi habeant jurisdictionem quasi episcopalem, possunt dispensare in omnibus illis irregularitatibus, in quibus potest Episcopus; Episcopi autem possunt ex Trid. sess. 24. c. 6. de reformatiōe dispensare cum suis subditis in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientius, & non deductis ad forum contentiosum, excepta irregularitate de homicidio voluntario.

3. Tandem, quod etiam ab homicidio voluntario (injusti) irregularitate possint Prælati Regulares dispensare ex privilegiis, docent Lez., & Fel. Pot. cum aliis; & præsertim Salm. de censuris tom. 2. tr. 10. n. 17. cum Pelliz. Ant. a Sp. S. Mirand. Portel. Leand., & pluribus aliis; idque docent, sive ante ingressum Religionis, sive post illum fuerit tale crimen commissum, dummodo fuerit occultum; quod Palaus apud dictos Salm. probat ex privilegiis Societatis, & Minorum, & Villal. probat ex privilegio Mart. V. Priori locali S. Benedicti Vallisoletani: de quo privilegio participant cæteri Prælati locales Religionum participantium, sicuti etiam cæteri Prælati Majores, ut notant Salm. loc. cit. cum Candid., & la Cruz. Sed etsi homicidium voluntarium fuerit publicum, tamen post ingressum, & professionem fuerit perpetratum, eadem docent ex privilegiis Pauli III., & Sixti V. pro prima tantum die lune Quadragesimæ (idest, ut ait Lez., prima feria Dominicæ secundæ Quadragesimæ). Salm. de censuris tom. 2. tr. 10. cap. 7. n. 59. cum Portel. Peyr. Bauny, Ant. a Sp. S., &c. sicuti etiam docent ex dictis privilegiis de omni irregularitate etiam publica, & notoria, etiam bigamiæ, & homicidii voluntarii in dicta die lune.

4. De irregularitate ex abortu fetus animati imposita a Sixto V. & Gregorio XIV. possunt, etiam si publica sit, Prælati Regulares dispensare cum suis subditis eodem modo, ac de homicidio voluntario, & etiam in aliis pœnis pro dicto abortu, privationis officii, beneficii, &c. ab iisdem Pontificibus impositis,

§. VI. De dispensat. cum subditis in irregular., &c. 229

ex iisdem privilegiis adductis, & adducendis, ut docent Salm. de privil. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 29. cum Bord. Bauny, Ant. a Sp. S.

Hæc nota, quod Confessarii Regulares, ut in irregularitatibus dispensent, debent a Superioribus ad hoc deputari, quia privilegia Superioribus, non Confessariis conceduntur.

5. Et nos, non solum participamus hæc omnia privilegia dicta a n. 1. sed in specie participamus privilegia Cassinensium, & Congregationis S. Salvatoris Bononiensis, de quibus pro irregularitatibus, pœnis, &c. vide §. 4. n. 14. & 19.

6. Ex dictis sequitur, quod Prælati Regulares possunt dispensare in omni irregularitate, sive ex defectu, sive ex delicto, etiam in bigamia vera, interpretativa, & similitudinaria; & sive ex uno, sive ex alio privilegio etiam in homicidio voluntario ex pluribus privilegiis supra adductis, & ex aliis privilegiis apud Salm., qui hæc docent tom. 2. tr. 10. c. 9. cum Pelliz. Ant. a Sp. S. Leandr. Palao, Enriq. Machado. Et ita etiam Léz. tom. 3. v. irregularitas a num. 9.

7. Verum quantum ad irregularitatem ex defectu natalium, an, & qui illegitimi possint recipi in Religione, videre oportet in statutis Religionis. Supposita autem eorum legitima receptione tollitur hæc irregularitas per ipsam professionem in Religione approbata, quantum scilicet ad Ordines suscipiendos. Ita communiter DD. ex c. 1. de filiis Presbyterorum. Sed quantum ad dignitates, prælatias, & personatus, aut beneficia curam Animarum habentia indigent nova dispensatione, quia de Jure com. ad hæc omnia promoveri non possunt ex c. 1. & fin. de filiis Presbyterorum. Léz. tom. 2. c. 14. num. 50. Peyr. tom. 2. q. 2. cap. 5. §. 9. cum pluribus DD.

8. Igitur illegitimus sine dispensatione non potest esse Generalis, Provincialis, Abbas, Prior, Guardianus, &c. quia hi sunt proprie Prælati, & curam Animarum habent. Don. tom. 2. de eligendis tr. 5. q. 24. cum Sylv. Mirand. Portel. Mirand. tom. 2. q. 2. art. 8.

9. Nec potest esse Subprior, aut Vicarius, quia isti in aliquo caso possunt esse Judices ordinarii, & curam Animarum de se habere, cum scilicet Prior, vel Guardianus abest. Don. Mirand. & Peyr. cit.

10. Multo minus potest esse Vicarius parvi Monasterii, ubi
ob

ob paucos introitus non eſt Prioratus, quia is pariter eſt Ordinarius, & habet curam Animarum. Don.cit. cum Peyr.

11. Nec etiam poteſt eſſe Commiſſarius, Viſitator, Diſcretus, ſeu Procurator ad Capitulum Generale, nec Diſſinitor, quia hæc officia ſunt perſonatus, & dignitates. Don.cit. cum Sylv. Portel. Mirand. Tamb. de jure Abb., Mirand.cit. Peyr.cit., Lez. tom. 2. cap. 14. num. 50.

12. Neque obſtat explicatio Sixt. V. afferenda n. 17., quia ultra Bullas Sixt. V. adſunt canones n. 7. citati.

13. Et quod ad dignitates, prælatias, & perſonatus ſupra dictos (excepto Generalatu, ad quem Religioſi non poſſunt diſpenſare per privilegia ex Mattheuc. apud Feſ. Pot. fol. 492. num. 4461.) poſſint diſpenſare Regulares per privilegia ſaltem in Capitulo generali, vel provinciali reſpective, docent Dian. p. 4. tr. 2. reſ. 65. cum Barb.: Salm. tom. 2. tr. 10. Et patet ex Bulla Greg. XIV. Circumſpecta apud Mirand. tom. 2. q. 2. art. 3. moderante Bullas Sixt. V., & ſtatute: *Licere Generali, aut Provinciali ſingularum Ordinum, ac Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat juxta tenorem privilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conſeſſorum, quæ dummodo uſu recepta, nec aliàs ſub ullis revocationibus comprehenſa ſint, ut præfertur, in hac parte revalidavit, cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Provincialis cum Generali, Provinciali, ſeu intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis dignos judicaverint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare; ac diſpenſationes hujusm. ita factas, & inde ſequuta quæcumque, ut antea valere, ac tenere perinde, ac ſi dictæ Conſtit. non emanſſent.*

14. Ulteriùs Prælati Regulares poſſunt cum illegitimis diſpenſare ad officia Ordinis ſine Capitulo aliquo ex privilegio ejuſdem Greg. XIV. pro Congregatione Miniſtrantium Infermis conſeſſo Præſecto Generali, ſeu de illius licentia Præſectis inferioribus aliorum locorum, vel Provincialibus, & illorum Vicariis, ac locatenentibus, in tom. 2. Cherub. fol. 706. Quæ Bulla data fuit die 21. Sept. 1591.; ac proinde eſt poſterior ad aliam Bullam ejuſdem Gregorii idibus Martii ejuſdem anni, requirentem, quod diſpenſatio fiat in Capitulo, &c. Quo privilegio poſſunt uti aliæ Religiones communicantes.

§.VI. De dispensat. cum subditis in irregular., &c. 231

15. Immo quod hodie possint, nedum Generales, & Provinciales, sed etiam Superiores locales dispensare per seipos sine Capitulo generali, vel provinciali in dicta irregularitate, docent Salm. tom. 2. tr. 10. c. 9. n. 57. cum Dian. Balsæo, Portel. Peyr. Pelliz. & aliis ex privilegio Clem. VIII. & Pauli V. Patribus de Observantia post Sixt. V., qui revocaverat tales concessiones. Quo supposito, de tali concessione participant aliæ Religiones.

16. Potest tamen in Religione talis illegitimus sine ulla dispensatione esse Sacrifista, Oeconomus, Procurator, Cellerarius, Magister Novitiorum, Confessor Monialium, & habere alia officia manualia, id est ad nutum Superioris amovibilia. Dou. de eligendis tom. 2. tr. 5. q. 24. cum Nav. Sanch. Peyr. Lez. tom. 1. c. 18. n. 62. & Mirand. loc. cit. Sed de officio Magistri Novitiorum, Lectoris, & Concionatoris per totum cursum 15. annorum negandum est quoad nostros in nostra Congregatione, quia isti postea habent jus ad Abbatiam privilegiatam: & in simili casu negat Mirand. tom. 2. q. 2. art. 8. concl. 1. §. infertur 2.

17. Confirmantur supradicta, quia cum Sixt. V. in Constit. Cum de omnibus, Regulares illegitimos dignitatibus, gradibus, & officiis privasset, postea in Constit. Ad Romanum idem Pontif. priorem explicans, declaravit, per ea intelligi solum ea munera, quæ habent conjunctam superioritatem (ut sunt Generalatus, Provincialatus, Prioratus, &c. ut explicat Lez.) non verò alia, quæ superioritatem non habent, ut sunt officium Concionatoris, Confessoris, Lectoris, &c. ut idem Lez. explicat.

18. Religiosus illegitimus non est capax beneficii secularis, vel regularis. Ita Lez. ex c. 1. & c. fin. de filiis Presbyt. cum Rodr. Sed si est beneficium regulare non perpetuum, & non habens curam animarum, quod possit dispensare Prælati Regularis, quia hic habet jurisdictionem quasi Episcopalem, docet Lez. tom. 3. v. Illegitimi n. 18. sicut potest Episcopus pro beneficio simplici non requirente Ordinem sacrum ex c. 1. de filiis Presbyt. in 6., ut docet Bon. de irregularitat. d. 7. q. 2. p. 4. prop. 3. cum Suar. Sayr. & aliis: si autem est beneficium regulare curatum, requiritur dispensatio Papæ ex Lez. loc. cit., quia de jure communi ad beneficium curatum requiritur dispensatio Papæ, ut sequitur ex dictis num. 1.

19. In beneficio seculari simplici, non requirente Ordinem

sa-

sacrum sufficit, & requiritur dispensatio Episcopi, ut supra, quia Prælati Regularis non habet facultatem circa beneficia secularia. Si sit beneficium seculare requirens Ordinem sacrum, vel cum cura Animarum, requiritur dispensatio Papæ, ut supra. Ex quibus patet quid in casu occurrente nos debemus facere, quæ ultra plura beneficia regularia, quæ in Religione habemus, sumus capaces beneficii secularis etiam intra Religionem, si est simplex, & extra Religionem si est cum residentia, cum debitis licentiis in utroque casu.

20. Nota etiam, quod ex nostris Constit. p. 1. c. 40. prohibemur recipere ad habitum Clericorum eum, qui non sit de legitimo matrimonio natus. Et p. 3. c. 9. habemus, quod nati ex illegitimo thoro ad officia, gradus, & dignitates eligi non possint, nisi specialem dispensationem obtinuerint vel a Sede Apost., vel a Capitulo generali ad præscriptum Constitutionum Sixt. V. & moderationis Greg. XIV. Igitur Constit. Sixt. V. vide n. 17. & moderat. Greg. XIV. vide n. 13.

21. Prælati Regulares possunt etiam dispensare cum suis subditis in omnibus pœnis, & inhabilitatibus contractis ob quæcumque delicta, & in pœnis privationis ab officio, beneficio, dignitate, & inhabilitatis ad illa, vocis activæ, & passivæ, &c. nisi hæc pœnæ sint reservatæ Pontifici. Salm. tom. 4. tr. 18. cap. 4. n. 29. cum Cand.; immo etiam si sint Pontifici reservatæ ex privilegio Sixt. IV. Pii V. & Greg. XIV., ut docent Suar. Sanch. Pelliz. Ant. a Sp. S. Lez. apud Salm. cit.: Lez. tom. 1. c. 18. n. 33. 35. 46. Immo Viva in prop. 4. Alexand. VII. in n. 6. docet, posse Prælatos Regulares jure ordinario absolvere subditos ab omnibus culpis, censuris, ac pœnis ecclesiasticis, & in iis omnibus dispensare, in quibus possunt Episcopi cum suis subditis; tum quia id spectat ad exemptionem Religiosis concessam; tum quia ex decret. Pii V. & ex c. Abbates de privil. in 6. omnibus Prælati Regularibus competit jurisdictio quasi episcopalis.

22. Non possunt tamen Prælati Regulares cum suis subditis dispensare in pœnis ab Episcopo in Regulares inflictis, & sibi reservatis, si V. G. Confessoribus Regularibus imponat aliquid circa officium Confessarii sub pœna suspensionis ipso facto ab audiendis confessionibus sibi reservatæ, ut videtur colligi ex Bulla Superni: tum quia sic Prælati Regularis daret facultatem

tem audiendi confessiones secularium invito Episcopo; quod non potest, quia ex regula recepta: *Ejusdem est solvere, & ligare*. Et ita Viva de excom. in prop. 4. Alexand. VII. in num. 6. cum Suar.

§. VII.

De facultate Confessariorum Regularium circa proprios Religiosos quoad absolvendum, & dispensandum.

Quamvis Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 140. & alii plura afferant privilegia, per quæ Confessarius Regularis a Superiore pro confessione Religiosorum deputatus possit sine alia deputatio-
ne suos Religiosos absolvere a reservatis; quod & probabile dicit Lez. tom. 3. v. Confessarius a n. 1. 1. ; quis tamen contra hæc, & similia privilegia ad sunt plura decr. Pontificum, & præsertim Clem. VIII. Romani Pontificis, & Urb. VIII. Innovatio Constitutionis, apud Salm. cit. n. 133. per quæ expressè declaratur, quod Bulla Cruciatæ, & alia indulgentia particularia nullo modo infringari possint quibuscumque Religiosis, & Monialibus circa articulum eligendi Confessarium, & ut a reservatis absolvantur etiam in Bulla cœnæ contentis, & ab alijs reservatis sine licentia Superiorum, probabilior, & tuta sent. docet, non posse Religiosos cujuscumque Ordinis, vel Moniales, eligere sibi Confessorem aliquem, vel privilegiorum præter illum, qui ipsis a Prælatiis est deputatus; neque posse absolvi a quibus Prælatiis, vel Papa reservatis, nisi ex concessione suorum Prælatorum. Hujus sent. est Lez. tom. 1. c. 19. n. 27. & 29. Pal. Pot. fol. 366.

Recurrunt ergo subditi ad Prælatos, quibus Clem. VIII. incit. Bulla præcipit, se mandare, ut in his hujusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles exhibeant.

3. Possunt tamen Religiosi, semel in vita, & in articulo mortis, uti sequentibus privilegijs bullatis magis amplis, & tutis. Igitur Innoc. VIII. in Mari. Magno. Servitatu m. §. 23. apud Lez. tom. 5. concedit. Servitis, ut Confessor idoneus dicti Ordinis, quem ipsorum quilibet pro se duxerit eligendum, eorundem

confessione diligenter audita pro commissis per eos excessibus, & peccatis, etiamsi talia forent, propter quæ Sedes Apostolica esset meritò consulenda, semel in vita, & semel in mortis articulo plenariam absolutionem, & peccatorum hujusmodi remissionem, etiamsi ante factam dicti Ordinis professionem decedere contingeret, valeat concedere. Ubi nota, quod dictus Confessor debet esse approbatus a Religione; & in ipso nulla requiritur commissio a Prælato: ac cum dictum privilegium non excludat casum aliquem Bullæ cœnæ, nec relapsum in hæresim, qui erat unus ex quatuor, propter quos Sedes Ap. erat consulenda, etiam ab his potest Confessor absolvere, ut ex verbis privilegii. Et hæc ita docent Salm. tom. 1. de Sacram. poen. tr. 6. c. 13. n. 144. cum Pelliz. la Cruz, Bauny. Ant. a Sp. S. tr. 2. de privil. d. 2. sect. 1. Lez. in annotat. circa dictum privil.

Addunt Salm. loc. cit. n. 48. cum Rodr. Palao, Lez. Pelliz. Ant. a Sp. S. ex Privilegio Sixti IV. pro Minoribus, posse sine dubio Religiosum Minorem sine speciali licentiâ absolvi semel in vita de reservatis in Religione per Confessarium ex approbatis a Prælati. Et idem de omni Regulari ex dicto privilegio Minorum docet Dian. p. 2. tr. 2. ref. 126. cum Suarez. Et hoc innuit Pontifex dum dicit, etiam de casibus Sedi Apost. reservatis. Et licet adsint plura decreta Pontificum, ut supra, contra similia privilegia, quia tamen hæc de semel in vita, & in articulo mortis sunt privilegia specialia, non videtur ipsis derogari per generalem prohibitionem Pontificum. Vide n. 7.

4. Nota etiam, quod in articulo mortis possunt Religiosi sibi eligere quemcumque Confessorem, sive Regularem, sive secularem, qui ab omnibus casibus eos absolvat, nullo excepto, & concedat ipsis sanctam jubilæum, seu omnes indulgentias a Prædecessoribus Sixti IV. concessas Fidelibus Romam euntibus, & Ecclesias visitantibus anno jubilæi: & hoc ex privilegio bullato Innoc. VIII. apud Rodriq. tom. 1. q. 62. art. 6., & Sixti IV. alio privilegio bullato Bulla 47. apud Pelliz. sect. 1. n. 24. Et hæc omnia referunt, & docent Salm. tom. 4. tr. 18. c. 6. n. 145. & Ant. a Sp. S. cit. notat, quod talis Confessor debet esse approbatus ab aliquo Ordinario; debet namque jam esse Confessor.

5. Sed & Canonici Regul. Later., necnon Conversi, Commissi, &c. habent etiam valde speciale privilegium ex speciali par-

§.VII. De facult. Confes. Regul. circa propr. Relig. 235

participatione cum Canonicis Regularibus S. Salvatoris Bononiensis, ut §. 5. n. 22., per quod semel in vita, & in mortis articulo possunt eligere quemcumque Presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in casu verò necessitatis alium Presbyterum idoneum, tam sæcularem, quam regularem, qui eos absolvat ab omnibus, & singulis casibus etiam Pape reservatis.

6. Pro quo nota, quod pro eligendo Presbytero ex nostris in dicto casu non requiritur, quod is sit approbatus a nostro Prælate, quia Pontifex dicit, *Presbyterum*, non dicit, *Confessorem*; neque requiritur ejus licentia. Et ulterius, licet Pontifex in casu necessitatis requirat Presbyterum idoneum sæcularem, vel Regularem, non tamen est necesse, quod talis Presbyter sit approbatus ab Episcopo; nam quicumque sæcularis, qui a Pontifice, vel a suo proprio Prælate facultatem habet sibi eligendi idoneum Confessorem, debet omnino eligere approbatum ab Episcopo, etiam si hoc in concessione non exprimat (nisi aliter declaratur) quia semper hoc subintelligitur, cum in generali concessione non veniant ea, quæ verosimiliter Superior non concederet, si specialiter rogaretur: reg. 81. de reg. juris in 6.; maxime quia obstat Concilium Trid., cui nunquam derogatur, nisi cum expressa mentione illius. Et hanc doctrinam tenent Bon. tom. 1. de sacram. pœnit. d. 5. q. 7. p. 4. §. 1. cum Vasq. Suar. Vivald. Regin. Fill. Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. p. 2. n. 49.: Amend. tom. 2. de sacram. pœnit. fol. 300. cum Fag. Lug. Buf. Trull.: ac Religiosus, qui a Pontifice, vel a suo Prælate, qui potest dare in subditos jurisdictionem, habet licentiam tacitam, vel expressam eligendi in Confessarium quem voluerit, potest eligere simplicem Sacerdotem etiam sæcularem non approbatum ab Episcopo, ut c. 1. a n. 6. Et ita Salm. cit. Dicitio autem, *idoneus*, pro Confessore Regularium solum importat, quod non sit excommunicatus, suspensus, vel interdictus, & quod sciat ligare, & solvere, ut docent Peyr. tom. 2. q. 1. c. 4. §. 4. n. 88. cum Soc., & Salm. cit. n. 125. cum Rodriq. Jo. a Cruce, Ant. a Sp. S. Bord. Portel., docentes, non esse necesse, quod is sit approbatus ab Episcopo, vel a Prælate regulari ipsius Confessarii.

7. Neque obstant decreta Pontificum hinc n. 1. adducta, aut nostræ Constitutiones, quæ pluribus in locis nobis prohibent, ne confiteamur extra Ordinem, vel Confessario non approbato, etiam cum clausula irritante confessiones; quia tale privilegium

Julii. n. r. est, valde speciale, & ipsi non derogatur per clausulas generales decretorum Pontificum, vel Constitutionum Religio- nis. Sicut enim per generalem concessionem non veniunt ea, quæ quis verosimiliter non esset in specie concessurus, ita per generalem prohibitionem non veniunt ea, quæ quis non esset verosimiliter in specie prohibiturus, ut est in casu, de semel in vita, & in articulo mortis. Et ita mihi consuluit P. Mazzotti Casista in Cathedrali Neap. Et quantum ad privilegium in articulo mortis confirmatur assertio, quia cum hoc privilegium sit pro consolatione infirmorum, immo moribundorum, requiritur clausula specialis, ut ipsi derogetur, ut in §. 11. n. 3.

8. Similiter, quod Confessores Regulares a Prælato deputati possint sine speciali deputatione dispensare cum suis Religiosis in irregularitatibus, pœnis, & votis, pluries in anno ex privil. docent Salm. cit. a n. 146. nisi in Religione detur statutum, aut consuetudo obligans in contrarium. Sed quia tutius est recurrere ad Prælatos, ut ait Lez. cum Portel., ideo omitto. Et sufficiat, quod

9. Quilibet Confessarius Mendicantium a suo Prælato pro confessionibus Fratrum deputatus potest semel in vita cum eis dispensare in foro conscientie super omnem irregularitatem, quacumque occasione contractam ex privilegio Eugen. IV. pro Fratribus S. Hieronymi in Hispania apud Rodriq. tom. 1. q. 62. art. 3. Quæ concessio, cum sit universalissima, ratione illius clausulæ, quacumque occasione, ad omnes irregularitates se extendit, etiam ex bigamia, aut homicidio voluntario. Ita Salm. cit. n. 148. Hoc privilegium hic posui, quia est valde speciale de semel in vita, ut dictum est supra circa absolutionem a reservatis semel in vita, & in articulo mortis, & de ipso participant aliæ Religiones communicantes. Alia similia privilegia omitto.

§. VIII.

De facultate Confessariorum Regularium circa seculares.

Confessarii Regulares a Prælatiis expositi, & ab Episcopo approbati possunt extra Italiam omnes seculares ab omnibus casibus, & censuris absolvere, etiam Pontifici reservatis,

vatis, exceptis casibus ab Ordinario reservatis, vel in Bulla cœnæ contentis, ex privilegiis Sixti IV. pro Ordine Prædicatorum, Leonis X. pro Minoribus, & Pauli III. pro Jesuitis. ita Salm. tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 120. Lez. tom. 1. c. 19. n. 25. Et hæc privilegia non sunt revocata.

2. In Urbe possunt Confessarii Regulares eos absolvere ab omnibus casibus Papæ reservatis, exceptis dumtaxat casibus in Bulla cœnæ contentis, ut patebit ex sequentibus, & ex declarat. Sacr. Congr. sub Urb. VIII. 17. Nov. 1628. apud Lez. loc. cit. n. 17.

Pro Italia extra Urbem extat decretum S. Congregationis de mandato Clementis VIII. anno 1601., quo præcipitur Sacerdotibus omnibus, tam Sæcularibus, quam Regularibus in Italia, & extra Urbem, ne quis eorum prætextu privilegiorum quomodolibet concessorum, ab ullo ex casibus in Bulla cœnæ contentis, vel aliis a Sede Apostolica, vel per Ordinarios reservatis, aut reservandis absolvere præsumat sub pœna excommunicationis ipso facto, &c. Quod hæc decretum anno 1602. quoad casus Papales fuit declaratum a S. Congreg. de mandato ejusdem SS., *videlicet sub ejusdem prohibitione illos tantum in posteram comprehendendi casus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi consueverunt continentur.* Præterea violationis immunitatis Ecclesiarum in terminis constitutionis fel. rec. Gregorii XIV.: *Cam aliis: Violationis clausuræ Mönialium ad malum finem: Provocantium, & pugnantium in duello juxta decretum S. Concilii Trid., & Constitutionem fel. rec. Gregorii Papæ XIII. incipientem, Ad tollendam: Inicentium violentas manus in Clericos juxta canonem si quis suadente, &c. 17. qu. 4. ac juris dispositionem: Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficiæ. Item omnes casus, quos Ordinarii locorum sibi reservarunt, vel in posteram reservabunt.* In quibus omnibus jam enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confessiones eadem S. Congreg. vult, & mandat, *dictum decretum in sua firmitate, & pristino robore permanere.* Apud Lez. tom. 1. c. 19. n. 15. Et quia tempore Pauli V. dubitatum fuit, an per prædicta decreta prohiberentur Regulares absolvere a censuris Sedis Apostolicæ, & Episcopis reservatis, est a casibus non possent, S. Congregatio de mandato Pauli V. respondit affirmative. Lez. loc. cit. cum Peyr. & Barb.

At

At quia his non obstantibus aliqui Confessores, tum Saeculares, tum Regulares Neapoli absoluebant a casibus, & censuris supra prohibitis, & disseminando erroneas opiniones, afferbant, quod ut valide absolverent a casibus ab Ordinario reservatis, sufficeret petere ab eodem facultatem, quamvis illam concedere recusaret, S. Congreg. de ordine Pontificis scripsit Card. Filamarino, ut sub pœnis convenientibus significaret 1. omnibus Neapolis Confessoribus quantumvis privilegiatis, & exemptis, quod omnino se conformarent cum supradictis decretis, nec contravenire auderent sub quovis prætextu, aut casu, etiã præcisæ necessitatis, præterquam in articulo mortis cum reincidentia si convaluerint. Et 2. tandem postquam notificasset, eos, qui petunt ab Ordinario facultatem, & non obtinent, non posse absolvere, declararet, incurrere suspensionem ab audiendis confessionibus, qui supra dictam doctrinam publice defendent, aut absolvere præsumunt, petita, & non concessa facultate. Et totum mandatum fuit a dicto Card. ann. 1647. cum pœna suspensionis ipso facto ab audiendis confessionibus, & aliis pœnis quantum ad primum; & declarando, incurrere suspensionem ab audiendis confessionibus quantum ad secundum. Apud Don. tom. 1. de revocat. privileg. tr. 13. q. 17.

3. Ex quibus sequitur, quod Regulares per privilegium Pauli III. pro Jesuitis, de quo alii participant, possint absolvere Christianifideles ab aliis casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis præter annumeratos in dicta declaratione S. Congregationis, anno 1602. ut hic num. 2. dictum est (quæ declaratio valet pro Italia, & extra Urbem), ut notat Lez. loc. cit. n. 16., quia exceptio regulæ firmat illam in contrarium. Et de his ita etiam docet, & fuse agit Fel. Pot. fol. 370. a n. 3457., ubi dicit, certum esse in jure communi, cui accedit consuetudo, non dari casus reservatos Episcopis, sed illos tantum, quos ipsi in Diœcesibus reservant: & citat Vidal. cum com. Et loc. cit. n. 3477. cum Mendo colligit ex dictis, Confessarios Regulares absolvere posse a casibus S. Officii, satisfacta parte, si non contineant hæresim formalem externam, nec contineantur in Bulla cœnæ, nec sint intra Italiam de aliis sex, nec sint Episcopis reservati.

4. Advertit Viva, quod Mendicantes privilegiati non debent absolvere a censuris reservatis, si probabiliter reducendæ sunt

sunt ad forum judiciale, aut cum offensione Ordinarii.

5. Nota ex Lez. loc.cit. n.27. usum istorum privilegiorum, de quibus hic dictum est, debere esse dependenter a voluntate Superiorum.

6. Notandum tandem, quod ultra privilegia Regularium potest recurri ad Sacram Pœnitentiarium, sive pro Regularibus, sive pro Sæcularibus, pro casibus, & censuris Papæ reservatis, pro irregularitatibus, aliisque pœnis, & votis. Sic autem scribitur.

Alf Eminentiss., e Reverendiss. Sig., Sig., Padr. Colendiss.

Il Sig. Cardinale Penitenziere Maggiore.

ROMA

Intus verò exponitur distincte casus occurrens cum omnibus circumstantiis: & additur. *Si degenerà V. E. indirizzare la riasposta sotto questo nome.*

Al Sig. N. N.

NAPOLI.

Sed quoad aperiendum, & exequendum literas S. Pœnitentiariæ vide Lez. tom. 4. v. Literæ. Et de dictis omnibus vide Fel. Pot. a fol. 24., & Busemb. lib. 1. tr. 2. c. 4. in append. post dub. 4.

7. Videndum nunc de facultate Confessoriorum Regularium circa vota sæcularium; nam quid possint Prælati Regulares circa vota Subditorum, facile invenitur apud Auctores. Et quidem Confessarii Regulares, inter quos ipsi Superiores, ab Episcopis approbati pro sæcularium confessionibus, plura possunt virtutes privilegiorum circa vota sæcularium. Sed antea nota, quod quisque potest propria auctoritate suum votum commutare in evidentius melius, exceptis quinque votis Papæ reservatis, ut tenet communior, & probabilior sententia apud Salm. tom. 4. tr. 17. cap. 3. n. 132., quia hic non est actus jurisdictionis, sed prudentiæ, & superabundantis solutionis. Et ideo etiam quilibet Confessarius potest sine privilegio in evidentius melius commutare, ut docet Bonac. de voto cum Lefs. Suar. Sanch. Clau. Reg. Sot. Immo satis probabile est, quod quisque possit suum votum commutare in evidentius æquale; nam ita tenent Salm. loc. cit. n. 133. cum 17. gravibus DD.: Bon. tom. 2. d. 4. q. 2. p. 7. §. 3. cum Rodriq. Enriq. Sà, Lefs. Sot. Sanch.: Dian. p. 3. tr. 5. ref. 25. cum Villal.: Vivald. & Lefs., & minùs communis sent. apud Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8 in n. 20.

Et

Et hanc sent. probabiliorē dicit Tamb. Ratio est, quia nulla Deo fit injuria, cum res ipsi æqualiter grata reddatur. Et sic etiam quilibet Confessarius absque privilegio potest commutare in evidenter æquale. Et ita Vivald. & Less. apud Laym. cit.: & Dian. cum Enriq. Med. & aliis. Ut autem simplex Confessarius sine privilegio commutet, requiritur vel aliqua levis causa, ut plures docent; & per Less. sufficit, si res subrogata hilarius acceptetur implenda; per Sanch., si pœnitens petit. Sine causa commutare esset peccatum veniale per Sanch. Et quidem magis expedit, quod votum commutetur in æquale a Confessario, quàm ab ipso votente, quia iste potest decipi ex ignorantia, vel passione. Sed vide n. 4. Verùm per privilegium commutatio potest fieri etiam in non notabiliter minus, ut satis esse probabile dicunt Salm. loc. cit. n. 137. & 153. cum 27. DD. si adest iusta causa rei proportionata; multò major tamen quàm si commutatio fieret in evidenter æquale, ut docet Lez. tom. 3. v. Votum n. 21. cum pluribus DD.

Attamen, quia difficillimum est in votorum commutatione æqualitatem metiri in materia subrogata, vel cognoscere, an sit major, vel minor, notandum est, quod talis æqualitas, vel inæqualitas non est mathematicè mensuranda, sed moraliter iudicio prudentis Confessarii, qui non scrupulose, sed moraliter æqualitatem moralem constituat. Salm. n. 142. & Busemb. lib. 3, tr. 2. c. 3. dub. 7. cum Laym. Certum est autem, quod Confessarii Regulares facultatem habent commutandi omnia vota secularium exceptis quinque Papæ reservatis, quia hoc ad minus eis concedit privilegium Eugenii IV. pro Monachis S. Justinæ Castinensium Constit. Et si quaslibet: ubi dicitur: *Insuper et omnia vota commutare*: & aliud Pauli III.: *Necnon vota quæcumque in alia pietatis opera commutandi*: quod conceditur Jesuitis; & de his privilegiis participant aliæ Religiones communicantes. Salm. n. 93. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 21. §. 1. Lez. tom. 1. c. 19. n. 23.

8. Quinque vota Papæ reservata sunt votum castitatis perpetuæ, Religionis approbatæ, peregrinationis ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum in Compostella, & ad Terram sanctam. Et hæc non sunt Papæ reservata, nisi sint omnino libera, perfecta, plene obligantia, certò valida. La Croix lib. 3. p. 1. n. 544. cum com. Et notandum, quod dicta quinque vota si habeant di-

ctas

Res circumstantias, in casu urgentis necessitatis, & quando simul non est facilis aditus ad Pontificem, sitque in mora periculum gravis damni temporalis, aut spiritualis, sunt reservata, seu commissa Episcopis per accidens, & jure extraordinario, & sunt Papæ in se reservata. Et tunc non possunt Regulares ea commutare, vel dispensare. Quando verò dicta quinque vota deficient in materia reservata in aliqua ex dictis circumstantiis, V. G. si est votum castitatis ad tempus determinatum, ut decem, vel viginti annorum, tunc non sunt reservata Papæ, sed sunt reservata, seu commissa Episcopis per se, & jure ordinario. Et in his possunt Confessarii Regulares commutare ex privilegiis adductis n. 7. Lez. cit. Salm. cit. n. 97. cum 14. gravibus DD. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 21. §. 1. cum Sanch. & Suaz. Sic votum castitatis conjugalis non est Papæ reservatum, nisi tale votum Pontificia auctoritate annexum sit Ordini militari, quia non est votum totalis castitatis. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8. n. 8. cum Sanch. Peyr. cit.

Et hæc nota, quod Confessarii simplices sine privilegiis non possunt commutare dicta quinque vota deficientia in materia reservata, quia etiam tunc sunt reservata, sive commissa Episcopis jure ordinario, ut supra; & sic qui non habet privilegium non potest commutare, omnia enim vota jurè ordinario sunt subiecta Episcopis in dispensando, & commutando, & sic essent etiam illa quinque, si Papa non sibi reservasset. Peyr. cit. cum Sanch.

9. Possunt Confessarii Regulares per privilegium Gregoriæ XIII. concessum Jesuitis commutare etiam vota jurata, seu juramenta votiva, dummodo commutatio in præjudicium tertii non fiat. Lez. cit. Busemb. lib. 3. tr. 2. c. 3. dub. 8. loquens de facultate etiam delegata dispensandi. Et nota, quod quam facultatem habent Regulares ex privilegiis in commutando, vel dispensando vota (& idem est virtute jubilæi) hoc ipso illam habent in commutando, & dispensando juramenta soli Deo præstita, quæ scilicet non sunt in favorem tertii; quia juramenta soli Deo præstita vel sunt idem cum votis secundum aliquos DD., vel certe ex communi hominum æstimatione ob affinitatem cum votis ut vptæ reputantur. Salm. loco cit. n. 3. cum 10. aliis DD. Mirand. tom. 1. q. 47. art. 5. La Croix lib. 3. p. 1. n. 355. cum Moya, Sanch. Castrop. Tamb. Gob. Ills. Belleg. & aliis.

10. Ut Confessarii Regulares commutare possint vota se-

cularium, debent esse a Superiore, & ab Episcopo approbati, non semper tamen a Superiore Regulari deputati ad vota commutanda, ut patet ex ipsis privilegiis, ut n. 15. & 18.

11. Possunt Confessarii Regulares commutare votum alicujus ingrediendi in arctiorem Religionem, ut ingrediatur in suam, vel in aliam minus strictam; votum enim strictioris Religionis non est Papæ reservatum, sed Episcopi in illo dispensare possunt, & per consequens etiam Confessarii Regulares. Et hæc ita docet Peyr. cit. cum Sanch. Lez. tom. 4. v. Votum n. 22. in fine cum Sanch. Peyr. Et nos specialiter participamus privilegium Julii II., de quo pro dispensatione talis voti vide §. 4. n. 20.

12. Nota ex Salm. quod est sanum consilium cum commutatione semper admiscere dispensationem, ut tollatur omnis scrupulus circa æqualitatem, & inæqualitatem materiæ subrogatæ.

13. Sed quia omnis qui potest dispensare in votis potest commutare, quia qui potest majus potest & minus; at, ut communiter docent DD., non omnis, qui potest commutare potest dispensare, videndum, an Confessarii Regulares possint dispensare? Et hoc quidem valde interest; nam in dispensatione voti absolute relaxatur votum sine alia obligatione, quæ tamen remanet in commutatione. Et

14. Dicendum, quod Confessarii Regulares deputati saltem generaliter a Superiore pro dispensatione in votis secularium possunt dispensare in omnibus votis secularium undequaque venientium, in quibus possunt Episcopi jure ordinario dispensare cum suis Diocesanis. Et sic possunt dispensare in omnibus votis secularium, exceptis quinque Papæ reservatis. Com. sent. DD. tam ex antiquis, quam ex modernis apud Salm. loc. cit. n. 94. ex privilegio Innoc. VII. vel, ut alii volunt, VIII. concedentis Regularibus posse cum secularibus dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi ex privil. Eugen. IV. pro Benedictinis Vallisoletanis; Julii II. pro Benedictinis; Martini V. apud Rodriq. tom. 2. quæst. reg. q. 63. art. 3. Vide n. 18.

15. Sed magis etiam probatur assertio ex privilegio Eugen. IV. in Bullatio nostro fol. 313., in quo habetur, quod nostri Canonici deputati ad confessiones possint audire omnes utriusque sexus ubique consistentes, aut ad se venientes, &c. ac in omnibus casi-

casibus, & votis cum eis dispensare, vel prout eorum Animarum saluti viderint expedire, in aliq. pietatis opera commutare, dummodo propter hac sedes Apost. consulenda non sit. De quo privilegio participant omnes Religiones communicantes. Ibi nota, quod Regulares utentes hoc privilegio, non est necesse, quod sint a Superiore pro votis deputati generali, vel speciali deputatione; nisi aliter statutum sit in aliqua Religione; quod statutum non adest in nostra Religione. Vide n. 18.

16. Ex dictis patet, posse Confessarios Regulares cum quibuscumque secularibus dispensare in quinque votis reservatis Pontifici semper ac illa, ut supra, possunt commutare. Salm. loc. cit. n. 96. Quod etiam clare patet ex privilegio nostro.

17. Ex dictis sequitur etiam, quod Confessarii Regulares quicquid in commutando, & dispensando possunt circa vota cum secularibus, possunt etiam cum Religiosis sui, & alterius Ordinis, quia ex privilegio Eugen. IV. habetur, quod Regulares possint dispensare cum omnibus Christi fidelibus; Religiosi autem non sunt pejoris conditionis: tum ex alio privilegio Sixti IV. Bulla 2. apud Peyr. ad Const. 2. Sixt. IV. concedente, ut possint vota Religiosorum non solum commutare, sed toties quoties relaxare (relaxare autem idem est ac dispensare ex Lez. tom. 3. v. Juramentum n. 24. & ex Salm. loc. cit. initio cap. 3.) prout docent, & referunt Salm. loc. cit. n. 95. cum Bord. Urb. Peyr. Quintanadu. Ant. a Sp. S. : & iterum tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 113.

18. Possunt Confessarii Regulares dispensare post contractum matrimonium in jure petendi debitum amisso ob incestum cum consanguineo conjugis in primo, aut secundo gradu post matrimonium contractum, vel ob votum simplex castitatis ante matrimonium contractum, vel post sine licentia alterius. Ita ex privil. Julii II. & Mart. V. & ex alio privil. pro Jesuitis Lez. tom. 3. v. Affinitas n. 4. & tom. 4. v. Votum n. 22. Peyr. tom. 1. q. 1. c. 21. §. 1. Salm. tom. 3. tr. 9. c. 14. n. 14. Ant. a Sp. S. de privil. tr. 2. d. 1. a n. 108. Sed quod Confessarii debeant esse ad hoc specialiter deputati a Provinciali, vel a Prælato locali, docent plures apud Salm. loc. cit. n. 15. quia in privil. sic exprimitur, E contra quod nulla requiratur deputatio in dictis casibus ex aliis privil. Pii V. Jul. II. Mart. V. docet Dian. Cœlest., Peregr. Sayr. Jo. Suar. Cand. Ant. a Sp. S. apud Salm. loc. cit. n. 15. Bord. apud eisdem (qui hanc sent,

probabilem dicunt) tom. 4. tr. 18. c. 4. n. 38. Ant. a Sp. S. a n. 109. cum Bord. Trull. Dian. Leand. & aliis; qui loquens de incestu atque cum Dian., dicta privilegia pro conjugibus incestuosus non esse revocata, ac practicari a Confessariis Regul. absque scrupulo. Ulterius in dispensatione pro voto ante, vel post matrimonium emissio non requiri deputationem patet, quia in privil. nostro hic n. 15. conceditur commutatio, & dispensatio in omnibus votis, in quibus non est consulenda Sedes Apost. & nulla sit mentio de deputatione. Et adsunt similia privilegia apud Mirand. tom. 1. q. 48. a. 3. Ac generaliter non requiri deputationem in commutando, & dispensando, docet Peyrcit. cum Sorb. Rodriq., licet ipse requirat pro petitione debiti. Confessarii ergo Regulares possunt uti dictis privilegiis in casibus dictis pro voto, & sic dispensare absque deputatione, quia votum castitatis emissum post contractum matrimonium non est totale, nec Papæ reservatum, cum semper vovens teneatur reddere debitum: ex la Croix tom. 4. lib. 3. p. 1. de voto n. 560. cum Sanch. Trull. Belleg. Idem dic de voto emissio ante matrimonium.

19. Confessarius Regul. potest commutare, & dispensare in votis etiam cum illo, qui nunquam sibi confessus est, ut patet ex privil. per dictionem, *omnium Fidelium*, vel, *ad se venientium*; & etiam extra confessionem; quia privilegia non limitant facultatem pro sola confessione. Lez. tom. 4. v. Votum n. 23. & 24. Salm. tom. 4. tr. 17. c. 3. n. 152. cum pluribus: ac licet dicatur, *confessionibus auditis*, quia id refertur ad absolutionem peccati unde dispensatio potest fieri etiam cum absente. Ant. a Sp. S. n. 116. cum Dian. La Gr. loc. cit. n. 907. cum Tamb. dummodo dispensans sit in suo Monasterio, vel Ecclesia, ut patet ex verbis privil. Sed aliter videtur dicendum de privil. nostro n. 15. ob verba, *audite, ac, ubique consistentes*.

20. Notandum, quod ut dispensatio sit licita, & valida requiritur iusta causa, major, vel minor, voto proportionata. Iusta causa est bonum Ecclesiæ, vel Reipublicæ, notabilis difficultas in observatione voti, imperfectio actus, vel levitas, ac facilitas, ex qua processit votum, ut præsertim in impuberibus, si sit dubium, an votum sit impeditivum majoris boni; ac si votum cedat in damnum domus, vel familiæ, si speretur ex dispensatione voti major profectus spiritualis in vovente. Bussemb. Salm., &

alii

alii passim. Sufficit si prudenter, & probabiliter judicetur, quod addit causa sufficiens dispensandi. Verum quia difficile est cognoscere sufficientiam causæ, optimum erit cum dispensatione miscere aliquam commutationem. Salm. loc. cit. n. 120. Si causa non sufficit ad dispensandum, sic etiam fieri debet. Busemb.

§. IX.

*De Privilegiis absolvendi a censuris reservatis
absque solemnitatibus.*

1. **P**ro intelligentia notandum, quod ante absolutionem excommunicationis reservatæ, vel alterius censuræ similiter reservatæ; a Confessario, vel a Prelato inferiori, qui aliàs non posset ab ipsis absolvere, debent præmitti aliquæ solemnitates, seu ritus, & cæremoniæ, ut in Rit. Rom. fol. 48., & apud Bon. tom. 1. de excom. d. 1. p. ult. in fine. Inter alias solemnitates sunt juramentum de satisfactione præstanda parti læsæ: & in maghis criminibus, vel, ut aliqui dicunt, solùm in percussione Clerici, aut, ut alii tenent, solùm in casibus Bullæ cœnæ, juramentum de stando mandatis Ecclesiæ, id est, de non amplius committendo simili delicto: & juramentum de comparando coram legitimo Superiore cum primùm commode poterit. Quæ solemnitates in foro externo debent præmitti ad absolutionem censuræ reservatæ ex pluribus juribus, ut communiter testantur DD., nisi in aliquo loco in desuetudinem abierint; quamvis etiam in foro externo ipsas omittere sine contemptu, & scandalo, quod sit solùm veniale, velit Dian. p. 5. tr. 9. ref. 23. cum Vital. Turrian. Tanner. Spar.: & Bassæus cum aliis. Sed Mendicantes privilegium habent tales solemnitates omittendi, ut infra.

2. Pro foro autem conscientie in Sacramento poenitentiae requiruntur dicta juramenta, docent communiter DD. Sed quod quando poenitens non potest satisfactionem præmittere absolutioni, non teneatur dare cautelam pignoratitiã, fidejussoriam, vel juratoriam, ut plures volunt, sed quod sufficiat firmum propositum satisfaciendi cum primùm commode poterit, non distinguendo de casibus Bullæ cœnæ, vel alijs, absolute docet Lea. tom. 3. v. Absolutio n. 9. cum Nald. ex Rit. Rom.: Viva in Morali, & in tr. de jubil.

bil. q. 10. art. 11. cum Nav. Laym. Bos. Suar. Enriq., & aliis: Dian. p. 2. tr. 16. ref. 42. cum Valer. Enriq. Navar., observans, contrariam sent. in praxi a Confessoribus non observari. Et ratio est, quia in hoc foro pœnitentia creditur pœnitenti tam pro se, quam contra se, nisi de opposito constet. Et sic etiam de stando mandatis Ecclesiæ eadem docet Lez. loc. cit. n. 10. Bos. Fill. Alter. Pelliz. Dian. Bord. Pasqual, apud Tamb. tom. 2. de casibus reserv. , qui hanc sent. probabilem dicit; sed quoad casus Bullæ cœnæ difficilem videt; ait: Bonac., etiam expresse id docens de percussione Clerici, & de casibus Bullæ cœnæ, tom. 1. de excom. disp. 1. in fine cum Alter. Ratio est, quia odia sunt restringenda, jura possunt explicari de foro externo, & non debemus reddere Sacramentum pœnitentiæ magis difficile, ac est.

3. Adde, quod tam de satisfacienda parte, quam de stando mandatis Ecclesiæ, quod sufficiat firmum propositum pro foro conscientię, seu pro Sacramento pœnitentiæ, a parte docet Ric. Rom. fol. 49., ut legenti patebit ibi de absolutione excommunicationis.

4. Similiter de comparando coram Superiore, quod in Sacramento pœnitentiæ sufficiat firmum propositum, docent Bord. Fill. Bos. Tanner. Pasqual, apud Tamb. loc. cit.; nec improbabiler, ait ipse Tamb., & in quibuscumque criminibus. Et probabile id dicit Viva super prop. 3. Alex. VII. cum Nav. Enriq. Bord. Dian. ob supra adductas rationes.

5. Deinde omnes dictæ solemnitates possunt omitti a Mendicantibus (& per consequens a nobis, & aliis eorum privilegia communicantibus) ob eorum privilegium, ut observat Dian. p. 5. tr. 9. ref. 23. ex Suar., & Turrian.; & Fill. in tr. de censuris.

6. Hic nota, quod qui tenetur comparere coram Pontifice pro excommunicatione reservata, liberatur ab hoc onere si constitetur cum habente auctoritatem absolvendi a tali excommunicatione virtute privilegii, ut sunt Regulares, vel vitente jubilee, quia tunc Confessor est delegatus Papæ; & aliàs privilegium nihil operaretur. Salm. tom. 2. tr. 10. c. 2. p. 4. n. 59. cum Corn. Enriq. Suar. Sanch. Laym. Bon. de censuris tom. 1. disp. 1. q. 3. p. 3. cum Sanch. Suar. Avila. Sporer, & alii. Sic etiam in articulo mortis, Salm. tom. 4. de privil. tr. 1. c. 6. p. 2. n. 145. cum Lez. tom. 1. c. 19. n. 28. Ant. a Sp. S. cum Fragol. Palao.

§. X.

De privilegiis pro Officio, & Missa.

1. **C**lem. VII. in Bullar. tom. I. Const. 8. concessit Clericis Regularibus Theatinis, ut Fratres prædicationi Verbi Dei, confessionibus, lectioni S. Theol., vel Sac. Can., aut studio insistentes, vel salutis Animarum, aut infirmorum servitio occupati dispensari possint a suis Superioribus, ad hoc ut ipsi occupati, vel impediti certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandum numerum, non minus septem, aut sex cum divisione, ac orationem dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis; graviter autem ægrotantibus orationem dominicam semel, & salutationem angelicam septies in die recitando, septem horis canonicis, & toti divino officio satisfecisse censeantur. Hoc privilegio posse tute uti Superiores, ajunt Salm. tom. 4. de horis canonicis tr. 16. c. 3. n. 55. cum utroq. Rodriq. Ascan. Tamb. Lez. Th. Hurt. Pelliz. Pasqual. Cordub.

2. Sed notandum cum Salm. loc. cit., & cum Pelliz. Pasqual. Ant. a Sp. S. ibidem, hoc privilegium (& idem dic de aliis privilegiis infra ponendis) non esse restringendum ad solum casum occupationis gravis, & necessariæ per totum fere diem, quia tunc licita est officii omisio sine privilegio, & dispensatione; sed ampliandum etiam quando occupationes supra dictæ n. 1. non sunt nimis urgentes, & ex se sufficientes ad excusandum ab officio; aliàs privilegium esset inutile.

3. Ex hoc infert Pasqual. apud Salm. loc. cit. ad licitum usum talis privilegii non requiri, quod occupato in cura infirmorum, studiorum, &c. non supersit tempus congruum ad recitandum, sed sufficere, quod occupatio petat continuam assiduitatem, etiam compatibilem cum recitatione. Sic etiam dicit de Confessoribus in diebus, in quibus assidue vacant confessionibus, ut tempore magni concursus ante Pascha, in Jubilæo, &c. & de Concionatoribus quotidie in Quadragesima concionantibus; modo non ita conciones memoriæ retineant, ut sine ullo fere studio concionari possint. Et sic tandem dicit de edentibus libros de rebus sacris. In toto fere die, vel ejus majori parte in hoc studio occupantur:
sic

fic de Lectioribus Theologiar, &c.

4. Alia privilegia circa recitationem officii qui vult videat apud Salm.loc.cit. & in Bullario nostro fol.204.

5. Pro celebratione missæ Greg. XIII. in Bulla 22. concessit Jesuitis, ut celebrare possent per horam ante Auroram, ut refert Peyr. de privil. ad Const. Pyrrhi n.20., & pluribus citatis Dian. p.10. tr. 12. ref. 748. Sed absque privilegio licitum est incipere missam semihora ante Auroram, duabus scilicet horis ante ortum Solis, ut tenent Soc. Suar. Lug. de la Cruz, Garcia, Rodriq. & Dian.cum aliis apud Salm.tom.4.de statu relig.tr.15. cap.6. p.4. n.92.: & Busemb.lib.6.tr.3.c.3.dub.3. cum Rodriq. & aliis. Ergo addita una hora ex privilegio possunt Jesuitæ incipere missam tribus horis ante ortum Solis. Salm. loc. cit. n.94. cum octo aliis gravibus DD. Hoc privilegio participant Religiones communicantes. Alia privilegia pro celebratione missæ videat qui vult apud Salm. loc. cit. n. 41.

6. Quæ privilegia non esse revocata a Trid. sess. 22. in decr. de evitandis in celebrat. missarum, docet Rodriq. Ant. a Sp.S., Narbon.Leand.de la Cruz, & Dian.cum aliis apud Salm.loc.cit.: ubi advertunt DD. cit., talem facultatem esse pro Ecclesiis suorum Monasteriorum, non extra.

7. Et duo etiam hic nota. 1. Quod dicta privilegia sunt proprijs Regularibus, non pro aliis, qui in eorum Ecclesiis celebrant, licet oppositum dicant Salm.loc.cit.n.94. 2. Quod quamvis Regulares possint cum privilegio, vel sine illo missam celebrare tempore superius dicto, in praxi tamen non debent tali tempore celebrare januis Ecclesiæ apertis, sed in hoc se conformare debent Constitutionibus Synodalibus locorum, & rescriptis Apostolicis, quibus sub gravibus pœnis prohibentur etiam Regulares aperire januas Ecclesiæ ante clare dilucescentem Auroram; Immo de jure naturali divino sub mortali tenentur Superiores, & Sacristæ non ante tempus dictum januas Ecclesiæ aperire ob multa peccata, & scandala, quæ nocturno tempore acciderent solent. Et de facto Neapoli Patres S. Teresiz, & alii missas valde mane celebrantes, illas celebrant januis Ecclesiæ clausis.

8. An verò Religiosi ex privilegio possint distorre inceptio- nem missæ usque ad horam nonam, id est per tres horas post meridiem, negat inter alios Læz. ob revocationem privilegiorum circa

circa hoc a Pio V. per Bullam Amantissimus, & ob decr. S. Congt. Alii verb afferunt, non constare authentico neque de hoc decreto, neque de revocatione Pii V., quoniam ipse solùm loquitur de missis celebratis de sero, etiam forsan circa solis occasum; ideoque standum esse privilegio Eugenii IV. in Bulla secunda pro Benedictinis (quod idem Pontifex in Bulla Et si quilibet, concessit Prædicatoribus) concedentis itinerantibus, aut ex alia iusta causa, ut possint differre Sacrificium usque ad horam nonam inclusive. Aversa, de la Cruz, Dicaft. Narb. Lug. Leand. Ant. a Sp. S. Dian. apud Salm. tom. 4. tr. 15. c. 7. n. 95. : apud quos Dian. ait, sufficere quamcumque iustam causam, ut si propter invaletudinem non potest quis citius e lecto surgere, vel si incæpit confessionem, quæ forte durabit usque ad illam horam, vel habeat necessitatem studendi usque ad illud tempus.

9. Insuper nos habemus concessionem ab Eug. IV. in Bullar. nostro fol. 315. ut Sacerdotes nostri usque ad horam nonarum, quoties opus fuerit pro necessitate, seu aliqua eorum commoditate, missas celebrare libere, & licite valeant.

§. XI.

De privilegio celebrandi missam in cubiculis infirmorum.

1. **S**ed & aliud privilegium valde æstimandum nobis concedit Pius IV. in Bulla Exponi, die 18. Maii 1565. in Bullario nostro fol. 279., ubi (& simile etiam habent Religiosi de Mercede) habetur: *Omibus, & singulis quorumcumque, tam Virorum, quam Mulierum Monasteriorum, Prioratum, Præpositurarum, & aliorum locorum Regularium Congregationibus, & Ordinis huiusmodi utriusque sexus personis, quibusvis infirmitatibus præ tempore detentis, quibus ob huiusmodi infirmitates, vel per Medicam, aut Superiorem suam e cubiculis suis exire prohibitum fuerit, ut durantibus ipsis infirmitatibus tantum, missam in proprio cubiculo super altari portatili, in loco tamem decenti, & honesto, per aliquem Presbyterum per eos juxta*

libitum, eligendum, celebrari facere, illique interesse, & cum etiam in eorum cubilibus jacentes audire, Sacrosanctamque Eucharistia. Sacramentum confessi, & contriti libere, & licite suscipere possint, Ordinariorum locorum, seu quorumvis aliorum licentia, de super minime requisita, Auctoritate Apostolica concedimus, &c. Non obstantibus quibusvis &c.

2. Circa quod Salm. de Sacce. tom. 1. tr. 5. c. 4. n. 64. quaerunt, an in cameris privatis Religioforum, qui morbo inipediti, inde exire non valent, possit contradicente Episcopo celebrari, ut missam audire queant, & communicare? Et respondent affirmative cum Lez. Dicast. Dian. Garcia; Gabriel. : *Quia praedicta cella non sunt privata domus, de quibus loquitur Trid. : tum quia extat speciale privilegium Pii IV. pro Canonicis Regul. S. Salvatoris Lateranen., quod refert Peyr. tom. 1. priviil. Minorum in Const. Pyrri n. 34. Est autem hoc privilegium post Concilium Trid., & cum derogatione ipsius. Quo privilegio gaudent aliae Religiones communicantes. Haec Salm. Et ita etiam Lez. tom. 3. v. Altare n. 15.*

3. Et cum ex decr. S. Congreg. sub Clem. XI. anno 1703. revocentur privilegia Regularium de celebrando in Altari portatili absque Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, & sub gravibus poenis id prohibeatur, subdunt Salm. loc. cit., *hoc decretum non derogare dicto privilegio Pii IV., quia hoc privilegium est post Concilium Trid.; decretum autem S. Congreg. loquitur de privilegiis concessis ante Tridentinum, & per Tridentinum revocatis, ut legenti patebit; tum quia, cum hoc privilegium sit pro solatio infirmorum, indiget speciali clausula, ut revocetur.*

4. Haec dicta volo pro nostris Canonicis, & aliis, ut in privilegio Pii IV. Pro nostris vero Monialibus an hodie tale privilegium subsistat, videant alii.

5. Et haec de privilegiis bullatis pro foro poenitentiali, seu conscientiae, prout initio hujus operis dixi, sufficiant. De oraculis autem viva vocis fufcugunt Lez. tom. 4. v. Oracula, Don. tom. 2. p. 1. tr. 15. & Salm. tom. 4. tr. 18. c. 2. n. 49. De quibus agere omitto, quia illa revocaverunt Greg. XV., & Urb. VIII. quamvis adhuc circa ipsa variae sint opiniones, ut apud cit. DD., quorum doctrina applicari potest pro oraculis viva vocis nobis concessis, ut in Ballar. nostro a fol. 311. Nota tamen, quod ex gra-
tiss

§. XI. De privileg. celeb. Miss. in cubic. infirm. 251

tiis illis, quæ sunt in Bullar. nostro a fol. 311. etiam hodie valent illæ, quæ sunt cum signatura Papæ, quando scilicet Papa alicui petitioni propria manu subscribit, vel saltem ipse scribit, *Fiat*: quia hæ non fiunt ore, sed manu, & habent rationem rescripti. Lez. tom. 4. v. Votum n. 22. & v. Oracula n. 4.

Et in hoc differunt oracula vivæ vocis a privilegiis bullatis, quod hæ necessario requirant scripturam manu Papæ subscriptam, oracula verd non, sed solum ut constet, quod ore fuerint concessa. Salm. loc. cit. n. 50.

F I N I S.

Laus Deo, B. Mariæ Virgini, ac D. P. Augustino.

Omnia censura, & correctioni S. R. Ecclesie submitto.

I N D E X

Capitulorum, & rerum notabilium totius operis.

- Cap. I. **D**E apto Confessario pro Regularibus. fol. 1.
 Ubi. *Confessarius pro Religiosis debet habere licentiam ab eorum Superioribus.* a fol. 1. *De qualitatibus Confessarii deputandi pro Religiosis.* fol. 2. in n. 3. *De numero Confessorum pro Religiosis deputandorum.* fol. 3. a n. 4. *An, & cui Religiosus possit confiteri extra Ordinem, vel proprium Monasterium.* fol. 4. a n. 5. *Explicatur locus quidem nostrarum Constit. de Sacram. penit.* fol. 9. a n. 13. *Et alius locus.* fol. 11. in n. 18. & sequ. *Praelati Regulares possunt sibi eligere quem voluerint in Confessarium.* fol. 13. a n. 21. *Pro nostris autem Praelatis vide ibidem. Nostri Visitatores tempore visitationum, & Generalis possunt nobis dare licentiam confitendi extra ex rationabili causa.* fol. 15. a n. 25. *An, & quando ceteri Praelati?* fol. 17. a n. 29. *Quibus possunt confiteri Novitii, & Juvenes professi?* fol. 19. a n. 33.
- Cap. II. *Quomodo legeret Confessarius cum Religiosis, & Monialibus quoad aliquas speciales utrorumque obligationes?* fol. 21. *Ubi. Quantum ad obligationem tendendi ad perfectionem.* fol. 21. a n. 1. *Quomodo cum Superioribus Regularibus?* fol. 25. *Cum Procuratore, &c.* fol. 27. *Cum Capitularibus.* ib. *Cum ambientibus.* fol. 28. *Cum Electoribus, & electis.* fol. 32. *Cum Visitatore, & visitatis.* fol. 37. *Cum Magistris Novitiorum.* fol. 42. *Cum Confessariis Regularibus.* fol. 44. *Cum Lectoribus, & Examinatoribus studiorum.* fol. 45. *Cum Studentibus.* fol. 45. *Cum Regularibus ad Moniales accedentibus.* fol. 46. *Quantum ad ingressum Novitiorum.* fol. 50. *Cum Animabus habentibus gratias supernaturales.* fol. 53. *Cum scrupulosis.* fol. 56. *Cum Conversis, Oblatis, &c.* fol. 57.
- Cap. III. *De casibus reservatis pro Regularibus.* fol. 57.
 Ubi. *Decr. Clem. VIII. super casuum reservatione cum aliis annotationibus circa ipsum.* fol. 57. *Explicatio circa casus reservados.* fol. 60. a n. 22. *Vicarii quando possint concedere sacul-*

cultatem pro reservatis ? fol. 72. a n. 55. De Religioso hospite seu peregrino quantum ad casus reservatos. fol. 73. a num. 57. Quomodo se geret Confessor pro absolutione reservatorum ? fol. 74. a n. 60. Quomodo Superior ? fol. 75. a n. 63. Quid faciet Religiosus habens peccatum reservatum, si Superior est absens, & ipse debeat sumere communionem, vel celebrare ? fol. 76. a n. 65. Pro absolutione reservati in articulo mortis. fol. 78. a n. 67. Confessarius quid observet in petitione licentia a Superiore pro reservatis ? fol. 78. a n. 69. In dubio de casu, vel censura reservata simplex Confessarius potest absolvere. fol. 80. n. 72. De Monialibus pro reservatis. fol. 81. n. 73. De Novitiis pro reservatis. fol. 81. n. 74. De absolutione, & dispensatione generali data a Pralatis in certis diebus. fol. 82. n. 75. De peccato reservato oblito, vel invalide confesso habenti auctoritatem circa illud. fol. 82. a n. 76. Pontifex non sibi reservat casum nisi ratione censurae. fol. 84. n. 79. Quid si penitens bona fide confessus est peccatum reservatum non habenti facultatem ? fol. 84. n. 80. De Pralatis Regularibus quantum ad casus reservatos pro seipsis. fol. 85. n. 81.

Cap. IV. De occasione proxima, & de consuetudinario. fol. 86.

Ubi. Quid illa sit, & quotuplex ? fol. 86. a n. 1. An quis possit absolvi antequam illam tollat ? fol. 88. a n. 7. De consuetudinario, sive recidivo an, & quando possit absolvi ? fol. 92. a n. 14. An teneatur quis confiteri peccandi consuetudinem ? fol. 95. a n. 23. De absolutione circa venialia habituata. fol. 97. n. 28.

Cap. V. De examine conscientia, & praesertim circa peccata mortalia occulta. fol. 98.

Ubi. Plura ex parte penitentis, & Confessarii afferuntur. fol. 98. a n. 1. Pro confessione puerorum. fol. 102. a n. 10. Cautela Confessarii in examinando. fol. 104. a n. 12. De examine pro peccatis occultis in generali. fol. 104. a n. 15. Et pro particulari statu personarum. fol. 105. a n. 17. Remedia pro peccatis occultis. fol. 107. n. 28.

Cap. VI. De confessione peccati dubii. fol. 108.

Ubi plures dantur notitia pro conscientia quiete. fol. 108. a num. 1.

Cap. VII. De confessione generali. fol. 110.

Ubi. De necessitate confessionis generalis. fol. 110. n. 1. Datur modus facilitandi confessionem generalem. fol. 111. a n. 2. Utilis

do-

doctrina in favorem confessionum generalium. fol. 117. n. 12. Motiva excusantia a confessione generali, seu a repetitione confessi num. fol. 118. n. 13. De confessione generali ex devotione. fol. 119. n. 14.

Cap. VIII. De pœnitentia sacramentali. fol. 120.

Ubi. Discretus esse debet Confessorius in impotenda pœnitentia. fol. 120. a n. 1. Quando pœnitentia impleri debet? fol. 121. n. 7. Omittere pœnitentiam, vel ejus circumstantiam quale peccatum? fol. 121. a n. 8. Pœnitentia oblitus quid faciet? fol. 122. n. 10. De Pœnitentia impossibili. fol. 123. n. 11. Injusta. n. 12. Impleta in statu peccati mortalis. n. 13. Quis possit commutare pœnitentiam? fol. 123. a n. 14. Pœnitentia utiliores quanam sint? fol. 124. n. 17.

Cap. IX. De sigillo sacramentali. fol. 125.

Ubi. Quanam cadant sub sigillo? fol. 125. n. 2. De usu scientiæ confessionis. fol. 126. a n. 3. Cautele pro sigillo. fol. 129. a n. 8. An consulens de dubio pro confessione teneatur ad sigillum? fol. 131. n. 11. Circa fractionem sigilli. fol. 132. a n. 12. An bona, & virtutes pœnitentis cadant sub sigillo? fol. 131. n. 17.

Cap. X. De prudentia Confessarii. fol. 136. a n. 1.

Ubi. De qualitatibus Confessarii. fol. 137. n. 1. Duo præ oculis Confessarius semper habebit. fol. 137. a n. 2. Pro Confessariis Principum, Prælatorum, &c. fol. 141. n. 10. In casu difficili quid faciet Confessor? fol. 141. a n. 11. Pro impediendo, vel corripiendo peccatum alterius. fol. 142. a n. 12. Si Confessor erravit circa suum officium. fol. 145. a n. 20. Utilis doctrina de sententiis probabilibus circa valorem Sacramenti pœnitentiæ. fol. 150. n. 30. De errore communi pro jurisdictione, &c. fol. 150. a n. 31. Utilis doctrina circa dolorem de peccatis. fol. 152. n. 36. An liceat Confessario dare elemosynas pœnitentibus? fol. 152. n. 37. Si Confessor dubitet de sua jurisdictione? fol. 153. Quæres 2.

Cap. XI. De absoluteione pro infirmo in ipso articulo mortis. fol. 155.

Ubi. Quando danda talis absoluteio? fol. 155. a n. 1. An danda amentibus? fol. 160. n. 14.

Cap. XII. De communione. fol. 162.

Ubi. De commun. relate ad conjugatos, & ad alios carnaliter peccantes. fol. 162. a num. 1. An, & quomodo peccet Confessor

com-

communione talibus concedens. fol. 163. n. 6. *Quantum ad Sacerdotem malum quid in hoc faciet Confessor?* fol. 164. n. 7. *Terribilis revelatio S. Brigida pro talibus Sacerdotibus. lb. An. & quando Sacerdos in mortali celebrans teneatur quamprimum confiteri?* fol. 167. a n. 8. *De dispensante Eucharistiam in mortali.* fol. 168. n. 11. *De penis contra transgressores præcepti confessionis, & communionis.* fol. 168. a n. 12.

Cap. XIII. De dæmonum vexationibus, & illusionibus, ac de remediis. fol. 170.

Vbi. *De invasione, & assistentia dæmonum.* fol. 170. a n. 2. *De dæmonibus incubis, & succubis.* fol. 172. a n. 6. *Signa pro cognoscendis obsessis.* fol. 173. a n. 9. *De modo exorcizandi obsessos, & de mediis necessariis pro liberatione obsessorum.* fol. 174. a n. 13. *De liberatione eorum, qui externe a dæmonibus vexantur.* fol. 184. a n. 42. *De liberatione a dæmone incubo, vel succubo, ac de illis, qui Animam dæmoni scripto promiserunt.* fol. 184. v n. 46. *De maleficiis, quæ matrimoniis nocent.* fol. 188. n. 46. *Pro Animabus a dæmone illis.* fol. 188. n. 48.

Cap. Ultimum. De privilegiis Regularium. §. I. De privilegiis in communi. fol. 189.

Vbi. *Varia notitia pro privilegiis in communi.* fol. 189. a n. 1.

§. II. De extensione privilegiorum Regularium ad Novitios, & alios. fol. 201. a n. 1.

§. III. Affertur declaratio privilegiorum pro Regularibus ex Bulla Superi Clem. X. pro Sacramenti pœnitentiæ administratione. fol. 204. a n. 1.

§. IV. De privilegiis Regularium in particulari: & primo quantum ad casus Bullæ cœnæ. fol. 208.

Vbi. *Possunt Prælati Regulares absolvere subditos a casibus Bullæ cœnæ.* fol. 208. a n. 1. *Aliqua in specie pro nobis.* fol. 211. a n. 11.

§. V. De absolutione ab aliis casibus, & censuris extra Bullam cœnæ. fol. 216.

Vbi. *Prælati Regulares possunt absolvere suos subditos a sex casibus extra Bullam cœnæ, & ab omnibus aliis Papæ reservationibus.* fol. 216. n. 1. *Et in particulari loquendo, ab excommunicatione de abortu.* fol. 217. a n. 2. *Ab excommunic. & suspensione contra simoniace ordinantes, & ordinatos.* fol. 218. n. 4. *Ab excommunic. Canonis ob percussorem etiam enormem.* fol. 219. n. 5. *Idem dic de Monialibus exemptis. n. 6. Varia excommunic. contra*

contra mulieres ingredientes Monasteria Religiosorum, & contra personas ingredientes Monasteria Monialium. fol. 221. a n. 10. De omnibus his Prælati Regulares possunt in foro conscientia absolvere suos subditos. fol. 223. a n. 15. Pro absolutione secularium. fol. 224. n. 17. De aliis penis. n. 18. De egressu su Monialium a Monasterio prohibitiones. fol. 225. a n. 20. Pro absolutione hujus-casus. fol. 226. a n. 22.

§. VI. De facultate Prælatorum Regularium quoad dispensandum cum subditis in irregularitatibus, pœnis, &c. fol. 227. Vide a n. 1. Specialiter de irregularit. in defectu natalium, & qua officia habere potest, vel non potest illegitimus? f. 229. a n. 7. De aliis penis, inhabilitatibus, privationibus ab officio, &c. & vocis activa, & passiva possunt Prælati Regulares dispensare cum suis subditis saltem pro foro consc. fol. 232. n. 21. Sed non in penis ab Episcopo inflictis, & sibi reservatis contra Confessores Regulares. n. 22.

§. VII. De facultate Confessariorum Regularium circa proprios Religiosos quoad absolvendum, & dispensandum. fol. 233. Vbi. Possunt Religiosi semel in vita & in articulo mortis eligere Confessarium, qui eos absolvat, &c. fol. 233. a n. 3. In specie pro nobis. fol. 234. a n. 5. Ita etiam quoad irregularit. fol. 236. n. 9.

§. VIII. De facultate Confessariorum Regularium circa sæculares. fol. 236.

Vbi. A quibus casibus, & censuris Papa reservatis, & ubi possint eos absolvere. fol. 236. a n. 1. De facultate ipsorum circa vota secularium. fol. 239. a n. 7. De dispensatione in jure petendi debitum amisso a conjugibus. fol. 243. n. 18. Vbi, & cum quibus Confessarius Regularis dispensat, vel commutat vta? fol. 244. n. 19.

§. IX. De privilegiis absolvendi a censuris reservatis absque solemnitatibus. fol. 245.

Vbi. Explicantur dictæ solemnitates, & an possint omitti? a n. 1.

§. X. De privilegiis pro officio, & Missa. fol. 247.

Vbi. Plura afferuntur privilegia ad intentum. a n. 1. Quid notare debent Superiores, & Sacristæ? fol. 249. n. 7.

§. XI. De privilegio celebrandi missam in cubiculis infirmorum. fol. 249.

Vbi. Afferitur nostrum privilegium circa hoc. a n. 1. De oraculis viva vocis. fol. 250. n. 5.

F I N I S.

005678 393

